

การกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาจากการละเมิดความเป็นส่วนตัวโดยใช้อากาศยานไร้คนขับ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์ ไม่สังกัดภาควิชา/เทียบเท่า

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Criminal Liabilities of Privacy Violation by Unmanned Aircraft Vehicle

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws in Laws
Common Course
FACULTY OF LAW
Chulalongkorn University
Academic Year 2019
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาจากการละเมิดความเป็น
	ส่วนตัวโดยใช้อากาศยานไร้คนขับ
โดย	น.ส.อังก์วรา วัฒนรุ่ง
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	อาจารย์ ดร.ณัชพล จิตติรัตน์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

.....	คณบดีคณะนิติศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปาริณา ศรีวินิชย์)	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	
.....	ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.ทวีเกียรติ มินะกนิษฐ)	
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(อาจารย์ ดร.ณัชพล จิตติรัตน์)	
.....	กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.คณพล จันทน์หอม)	
.....	กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ณรงค์ ใจหาญ)	

อังค์วรา วัฒนรุ่ง : การกำหนดความรับผิดทางอาญาจากการละเมิดความเป็นส่วนตัวโดยใช้อากาศยานไร้คนขับ. (Criminal Liabilities of Privacy Violation by Unmanned Aircraft Vehicle) อ.ที่ปรึกษาหลัก : อ. ดร.ณัชพล จิตติรัตน์

อากาศยานไร้คนขับ (Unmanned Aerial Vehicle หรือ “UAV”) เป็นเครื่องมือสิ่งประดิษฐ์ชนิดใหม่ที่ถูกนำมาใช้ในงานกิจการด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการใช้งานของรัฐบาล การใช้งานเชิงพาณิชย์ รวมถึงการใช้งานส่วนบุคคล ซึ่งอากาศยานไร้คนขับโดยส่วนใหญ่จะมีการติดตั้งกล้องที่มีความคมชัดสูง หรืออุปกรณ์รวบรวมข้อมูลอื่นๆ ไว้ ทำให้ลักษณะของการใช้งานอากาศยานไร้คนขับซึ่งบินในมุมสูงในแต่ละครั้ง อาจถูกนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการละเมิดความเป็นส่วนตัว และก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคคลอื่นได้

ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้อากาศยานไร้คนขับส่วนบุคคลนั้น ได้แก่ การใช้อากาศยานไร้คนขับรุกรุกล้ำพื้นที่ส่วนบุคคล และการใช้อากาศยานไร้คนขับเป็นเครื่องมือในการลักมอม รวมถึงการแอบถ่าย สอดแนม และการละเมิดความเป็นส่วนตัวอื่นๆ โดยอากาศยานไร้คนขับนั้นอาจถูกนำมาใช้โดยผิดวัตถุประสงค์ ด้วยเหตุนี้จึงต้องพิจารณาถึงปัญหาจากการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว เช่น การบุกรุกโดยอากาศยานไร้คนขับ (Trespass by UAV) การใช้อากาศยานไร้คนขับในการลักมอม (Voyeurism) การใช้อากาศยานไร้คนขับในการสอดแนม (Spying) หรือติดตามบุคคลอื่น (Stalking) เป็นต้น

วิทยานิพนธ์เล่มนี้จะศึกษาถึงแนวทางการกำหนดความรับผิดทางอาญาจากการละเมิดความเป็นส่วนตัวโดยอากาศยานไร้คนขับ ซึ่งแบ่งการพิจารณาออกเป็นสามประเด็น ได้แก่ การบุกรุกโดยอากาศยานไร้คนขับ การลักมอมโดยอากาศยานไร้คนขับ และการละเมิดความเป็นส่วนตัวโดยอากาศยานไร้คนขับ โดยวิเคราะห์ถึงปัญหาการบังคับใช้กฎหมายไทยกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว และศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัวในต่างประเทศ ซึ่งได้แก่ สหรัฐอเมริกา จำนวน 5 มลรัฐ ได้แก่ มลรัฐสาขาวิชา นิติศาสตร์ ลายมือชื่อนิสิต
ปีการศึกษา 2562 ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

6086017634 : MAJOR LAWS

KEYWORD: Unmanned Aerial Vehicle, Drone, Criminal Liability, Privacy violation
 Angwara Wattanarung : Criminal Liabilities of Privacy Violation by Unmanned
 Aircraft Vehicle. Advisor: Dr. Natchapol Jitirat

Unmanned Aerial Vehicle (UAV) is a new device used in various fields, including governmental, commercial, or personal business. Most UAVs are equipped with a high definition camera or other data collection instrument, resulting in the UAVs that fly at high altitudes each time may be used as a privacy-violating tool and causing damages to the right of privacy of others.

Issues arising from the use of the personal UAV are namely, trespassing personal property and voyeurism, including but not limited to, scouting, spying or other acts of the violation of privacy. The UAV may be misused. Therefore, we need to consider numerous drawbacks of using the UAV in violation of personal rights, for instance, trespass by UAV, voyeurism, spying or stalking.

This thesis aims to study the criminal liabilities of privacy violations by UAV. It divides into three main issues, which are trespassing by UAV, voyeurism by UAV, and violation of privacy by UAV. The thesis examines Thai law enforcement problems and the use of the UAV violating privacy. It also analyzes the overseas (i.e. the U.S.)'s law regarding the use of the UAV and the violation of privacy in five following states; Tennessee, Mississippi, California, Louisiana, and Rhode Island, in order to achieve an appropriate approach of privacy protection in the use of UAV.

Field of Study: Laws

Student's Signature

Academic Year: 2019

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ ที่กรุณาใช้เวลาอันมีค่าของท่าน รับเป็นประธานกรรมการวิทยานิพนธ์เล่มนี้ และขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ณรงค์ ใจหาญ ที่รับเป็นกรรมการวิทยานิพนธ์เล่มนี้ แม้ท่านทั้งสองจะมีภาระงานมาก แต่ท่านได้สละเวลาอันมีค่าของท่านในการให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อวิทยานิพนธ์ของผู้เขียน รวมถึงให้คำแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.คณพล จันทน์หอม ที่กรุณาได้รับเป็นกรรมการวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ให้คำปรึกษา และคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อวิทยานิพนธ์เล่มนี้อย่างมาก อีกทั้งขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ที่มีความเอาใจใส่ผู้เขียนมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ณัชพล จิตติรัตน์ เป็นอย่างยิ่ง ที่กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ อาจารย์ได้แนะนำแนวทางในการเขียน จนกระทั่งผู้เขียนสามารถจัดทำวิทยานิพนธ์ได้เสร็จสมบูรณ์ ช่วงเวลาที่ผู้เขียนรู้สึกเป็นกังวลและมีความเครียด อาจารย์เป็นกำลังใจที่ดีมาโดยเสมอ ทำให้ผู้เขียนก้าวผ่านช่วงเวลาดังกล่าวมาได้

ขอขอบพระคุณพันตำรวจเอก อังกูร วัฒนรุ่ง และรองศาสตราจารย์ ดร.ภูริชญา วัฒนรุ่ง ผู้ซึ่งเป็นบิดา และมารดา ผู้เป็นที่รักยิ่งของผู้เขียน ที่เป็นกำลังใจที่สำคัญ คอยสนับสนุนและผลักดันให้ผู้เขียนประสบความสำเร็จในการเรียนทุกอย่างก้าวของชีวิต ตั้งแต่เกิดจนผู้เขียนสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท ผู้เขียนไม่อาจมีวันนี้ได้ถ้าไม่ได้รับการสนับสนุนจากท่านทั้งสอง

นอกจากนี้ ขอขอบคุณเพื่อนๆ รุ่นพี่ และรุ่นน้อง ทุกท่าน ที่เป็นกำลังใจสำคัญสำหรับผู้เขียน รวมถึงให้ความช่วยเหลือต่างๆ ในการทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณบีม ชัน และแตงกิว สำหรับความช่วยเหลือในการเรียนอย่างเต็มที่ ขอขอบคุณรุ่นพี่ โดยเฉพาะพี่แม็กซ์ พี่ป้อม พี่เอมมี และพี่มายด์ สำหรับการให้คำปรึกษาและคำแนะนำที่ดีในการเรียนปริญญาโทของผู้เขียน ขอขอบคุณแอน มายด์ นัท และพี่чим สำหรับความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส ผู้ล่วงลับ แม้ท่านอาจารย์จะไม่อยู่เห็นความสำเร็จของผู้เขียน แต่ท่านอาจารย์เป็นบุคคลสำคัญในช่วงชีวิตการเรียนปริญญาโทของผู้เขียน เป็นแรงผลักดันในการเรียน ผู้เขียนรู้สึกซาบซึ้งถึงพระคุณของอาจารย์และมีความคิดถึงท่านโดยเสมอมา และตลอดไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

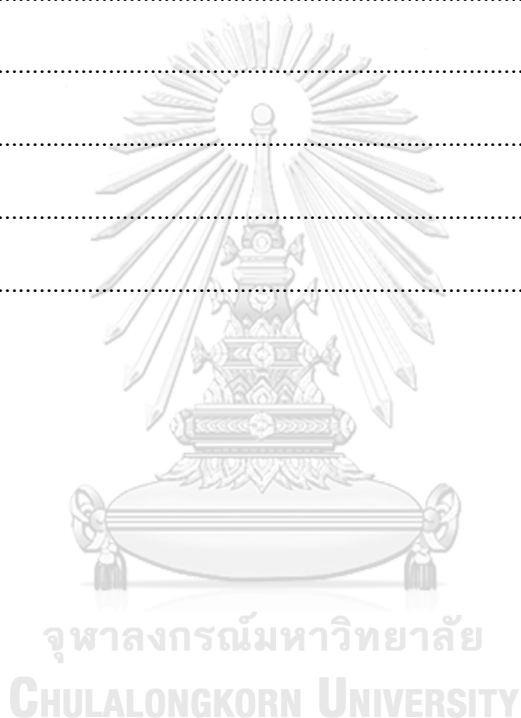
สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 สมมติฐาน	7
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	7
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
1.6 วิธีดำเนินการวิจัย.....	8
1.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
บทที่ 2 แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับ การใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว.....	18
2.1 ความทั่วไปเกี่ยวกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว	20
2.1.1 ความหมายของอากาศยานไร้คนขับ.....	20
2.1.2 ประเภทของการใช้งานอากาศยานไร้คนขับ	21
2.1.3 ลักษณะและรูปแบบของการละเมิดความเป็นส่วนตัวที่เกิดขึ้นจากการใช้อากาศยานไร้คนขับ	22
2.1.4 ความรับผิดชอบที่เกิดขึ้นจากการใช้อากาศยานไร้คนขับ	24
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิความเป็นส่วนตัว (Right of Privacy).....	27
2.2.1 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์.....	34

2.2.2 สิทธิมนุษยชน.....	36
2.2.3 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน	39
2.3 แนวคิดเรื่องแดนกรรมสิทธิ์.....	41
2.4 ทฤษฎีเกี่ยวกับการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญา.....	45
2.4.1 ทฤษฎีการป้องกันการกระทำที่อาจเป็นอันตรายต่อผู้อื่น	47
2.4.2 วัตถุประสงค์ของการบัญญัติกฎหมายอาญา.....	48
2.4.3 หลักเกณฑ์ว่าด้วยการจำกัดขอบเขตในการกำหนดความผิดอาญา.....	49
2.4.4 การกระทำที่ควรกำหนดเป็นความผิดอาญา.....	51
2.4.5 หลักการเกี่ยวกับการใช้กฎหมายอาญาเพื่อกำหนดความรับผิดชอบทางอาญา.....	52
2.4.6 วัตถุประสงค์ของการลงโทษอาญา	54
บทที่ 3 กฎหมายไทยกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว.....	58
3.1 ฐานความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการการละเมิดความเป็นส่วนตัว.....	58
3.1.1 ความผิดฐานบุกรุก.....	59
3.1.1.1 ความผิดฐานบุกรุกอสังหาริมทรัพย์ ตามมาตรา 362.....	59
3.1.1.2 ความผิดฐานบุกรุกเคหสถาน ตามมาตรา 364	61
3.1.2 ความผิดฐานรังแก คุกคาม หรือทำให้เดือดร้อนรำคาญ	63
3.1.3 ความผิดอาญารฐานหมิ่นประมาท.....	69
3.1.4 ความผิดฐานกระทำการเพื่อเผยแพร่วัตถุหรือสิ่งลามก.....	71
3.1.5 ความผิดฐานบันทึกภาพหรือเสียงการกระทำชำเราหรือการกระทำอนาจารไว้เพื่อ แสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ ตามมาตรา 280/1	73
3.2 ข้อพิจารณาเรื่องละเมิดทางแพ่งที่เกี่ยวข้องกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็น ส่วนตัว.....	74
3.3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมอากาศยานไร้คนขับในประเทศไทย.....	80
3.3.1 พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497	80

3.3.2 ประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่อง หลักเกณฑ์การอนุญาตและเงื่อนไขในการบังคับหรือปล่อยอากาศยานซึ่งไม่มีนักบินประเภทอากาศยานที่ควบคุมการบินจากภายนอก พ.ศ. 2558.....	82
3.4 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวในประเทศไทย	85
3.4.1 พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562.....	85
3.4.2 พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2560.....	86
3.5 ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิในการป้องกันการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัว (Right to Shoot a Nuisance Drone)	88
3.6 ปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายไทยในการใช้อากาศยานไร้คนขับ.....	92
บทที่ 4 กฎหมายต่างประเทศกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัว.....	96
4.1 ความทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมายต่างประเทศกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัว.....	97
4.2 การกำหนดฐานความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัว.....	111
4.2.1 กฎหมายของสหรัฐอเมริกา มลรัฐเทนเนสซี	111
4.2.2 กฎหมายของสหรัฐอเมริกา มลรัฐมิสซิสซิปปี.....	119
4.2.3 กฎหมายของสหรัฐอเมริกา มลรัฐแคลิฟอร์เนีย.....	121
4.2.4 กฎหมายของสหรัฐอเมริกา มลรัฐหลุยเซียนา.....	122
4.2.5 กฎหมายของสหรัฐอเมริกา มลรัฐโรดไอแลนด์.....	126
4.3 สรุปข้อพิจารณาโดยภาพรวมจากกฎหมายเกี่ยวกับอากาศยานไร้คนขับในต่างประเทศ.....	128
บทที่ 5 วิเคราะห์แนวทางการกำหนดความรับผิดอาญา จากการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัว	130
5.1 ข้อพิจารณาเกี่ยวกับประเภทความผิดอาญาที่เกี่ยวข้องกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัว.....	130

5.2 บทวิเคราะห์ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายไทยกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว	133
5.3 การกำหนดความผิดฐานบุกรุกโดยอากาศยานไร้คนขับ	144
5.4 การกำหนดความผิดฐานถ่มองโดยอากาศยานไร้คนขับ.....	2
5.5 การกำหนดความผิดฐานละเมิดความเป็นส่วนตัวโดยอากาศยานไร้คนขับ	5
บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	9
6.1 บทสรุป	9
6.2 ข้อเสนอแนะ	11
ภาคผนวก.....	15
บรรณานุกรม.....	37
ประวัติผู้เขียน.....	43

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อากาศยานไร้คนขับ (Unmanned Aerial Vehicle หรือ “UAV”) เป็นอากาศยานควบคุมการบินด้วยคลื่นวิทยุจากระยะไกล หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า “โดรน” (Drone) เป็นเครื่องมือสิ่งประดิษฐ์ชนิดใหม่ที่ถูกนำมาใช้ในงานกิจการด้านต่างๆ ทั้งในชีวิตประจำวันของมนุษย์ ในเรื่องที่เป็นงานอดิเรกเพื่อความบันเทิงส่วนตัว และถูกนำไปใช้ในทางธุรกิจการพาณิชย์ การอุตสาหกรรมและในงานราชการ รวมทั้งในกิจการทางทหารด้วย¹(กิตติคุณ, 2559)(กิตติคุณ, 2559)(กิตติคุณ, 2559) อากาศยานไร้คนขับทำให้การดำรงชีวิตของมนุษย์เปลี่ยนไปโดยทำให้มีความสะดวกมากยิ่งขึ้น แต่ในขณะเดียวกัน อากาศยานไร้คนขับนั้นก็สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคคลอื่น ดังนั้น จึงควรพิจารณาถึงปัญหาจากการใช้อากาศยานไร้คนขับที่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ตามปกติสุขของบุคคล

อากาศยานไร้คนขับโดยส่วนใหญ่จะมีการติดตั้งอุปกรณ์เพิ่มเติม เช่น กล้องถ่ายรูป หรือ อุปกรณ์อื่นๆ (Other Data Gathering Device) เพื่อการรวบรวมข้อมูล ซึ่งในปัจจุบันเทคโนโลยีของอากาศยานไร้คนขับได้มีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพสูงมาก สามารถกระทำการได้หลายอย่าง อีกทั้งยังมีขนาดเล็ก กะทัดรัดและราคาถูกลง หาซื้อได้ง่ายและใช้งานง่าย จึงมีการนำอากาศยานไร้คนขับมาใช้อย่างแพร่หลาย²(Farber, 2017a)(Farber, 2017a)(Farber, 2017a) อย่างไรก็ตาม อากาศยานไร้คนขับนั้นอาจถูกนำมาใช้โดยผิดวัตถุประสงค์ ด้วยเหตุนี้จึงต้องพิจารณาถึงปัญหาของการใช้อากาศยานไร้คนขับที่อาจก่อให้เกิดอันตราย หรือเป็นการใช้โดยละเมิดความเป็นส่วนตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการนำอากาศยานไร้คนขับมาเป็นเครื่องมือที่ใช้อย่างผิดวัตถุประสงค์

¹ กิตติคุณ แยมเนียม, “ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการใช้อากาศยานไร้คนขับ,” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2559), หน้า 1.

² Hillary B. Farber, “Keep Out! The Efficacy Of Trespass, Nuisance And Privacy Torts As Applied To Drones,” Georgia State University Law Review Volume 33 Issue 2 (September 2017): 361-362.

ตามปกติ เช่น การใช้อากาศยานไร้คนขับในการถ้ำมอง (Voyeurism)³ (Sullyman) (Sullyman) (Sullyman) การใช้อากาศยานไร้คนขับในการสอดแนม (Spying) หรือติดตามบุคคลอื่น (Stalking) การใช้อากาศยานไร้คนขับในการสำรวจรอบบ้านเพื่อทำการบุกรุกเข้าไปขโมยทรัพย์สินในบ้าน (Burglary)⁴ (Brown) (Brown) (Brown) การใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการลักลอบขนส่งสิ่งของผิดกฎหมาย เช่น ยาเสพติดหรืออาวุธร้ายแรง หรือแม้กระทั่งการใช้อากาศยานไร้คนขับนั้นเองเป็นอาวุธ การใช้อากาศยานไร้คนขับในการโจรกรรมข้อมูลส่วนบุคคล (Hacking)⁵ (Larcon & S.) (Larcon & S.) (Larcon & S.) ตลอดจนการใช้อากาศยานไร้คนขับในการก่อการร้าย และการใช้อากาศยานไร้คนขับบินเข้าไปในพื้นที่ต้องห้าม เป็นต้น

เมื่อพิจารณาถึงประสิทธิภาพและความสามารถในการใช้งานของอากาศยานไร้คนขับที่มีความหลากหลายตามลักษณะของการกระทำความผิดดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นได้ว่าความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัวของบุคคล จึงเป็นปัญหาอันสำคัญอย่างยิ่งที่จำเป็นต้องพิจารณาถึงแนวทางในการกำหนดความผิดและโทษทางอาญาไว้โดยเฉพาะ เพื่อเป็นมาตรการทางกฎหมายในการบังคับใช้อย่างเป็นรูปธรรม ในกรณีของปัจเจกชน ความปลอดภัยในที่นี้หมายถึง ความปลอดภัยต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน รวมถึงความปลอดภัยต่อเกียรติยศและชื่อเสียง และสิทธิที่จะใช้ชีวิตอยู่โดยปกติสุขโดยปราศจากการรบกวนขัดสิทธิจากการกระทำของบุคคลอื่น ส่วนกรณีความปลอดภัยของรัฐนั้น ได้แก่ ความมั่นคงของประเทศ

แม้ว่าประเทศไทยจะมีกฎหมายควบคุมการใช้อากาศยานไร้คนขับในการรบกวนสิทธิของบุคคลอื่นตามประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่องหลักเกณฑ์การอนุญาตและเงื่อนไขการบังคับหรือปล่อยอากาศยานซึ่งไม่มีนักบินประเภทอากาศยานที่ควบคุมการบินจากภายนอก พ.ศ. 2558 ลงวันที่

³ Aatif Sullyman, **US COUPLE WHO ALLEGEDLY SPIED ON NEIGHBOURS WITH DRONE ARRESTED ON VOYEURISM CHARGES** [Online], accessed 20 September 2018. Retrieved from: <https://www.independent.co.uk/life-style/gadgets-and-tech/news/drone-spies-neighbour-couple-charged-with-voyeurism-a7585101.html>

⁴ Raymond Brown, **Fears burglars are using drones to case homes - as drone reports to police rocket** [Online] , accessed 20 September 2018. Retrieved from: <https://www.cambridge-news.co.uk/news/cambridge-news/burglars-drones-homes-reports-rocket-14785783>

⁵ Jace Larcon, Scott Sherman, **Hackers using drones to commit crimes** [Online], 20 September 2018. Retrieved from: <https://www.nbc26.com/news/national/drone-hackers>

2 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497 เพื่อควบคุมการใช้หรือการบินอากาศยานไร้คนขับ แต่กฎหมายดังกล่าวยังไม่เพียงพอต่อความรับผิดชอบที่เกิดจากการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว เนื่องจากกฎหมายดังกล่าวเป็นเพียงหลักเกณฑ์ที่ควบคุมการใช้งานอากาศยานไร้คนขับในเรื่องของความมั่นคงและความปลอดภัย เพื่อจัดระเบียบน่านฟ้า อีกทั้งยังไม่ชัดเจนในเรื่องของความรับผิดชอบที่เป็นการละเมิดความเป็นส่วนตัวโดยอากาศยานไร้คนขับ⁶

ข้อเท็จจริงปรากฏว่ายังมีการนำอากาศยานไร้คนขับขึ้นบินโดยไม่ได้รับอนุญาตอยู่บ่อยครั้ง เนื่องจากยังไม่มีมาตรการควบคุมที่ชัดเจน และขาดกำลังเจ้าหน้าที่ กฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันยังคงไม่ครอบคลุมถึงปัญหาใหม่อันเกิดจากอากาศยานไร้คนขับ ซึ่งได้แก่ ความผิดอาญาฐานบุกรุก โดยองค์ประกอบของความผิดฐานบุกรุกนั้น ต้องมีการเข้าไปของบุคคล การเข้าไปของบุคคลตามองค์ประกอบความผิดฐานบุกรุกจึงเป็นช่องว่างของกฎหมายที่ไม่ครอบคลุมไปถึงกรณีอากาศยานไร้คนขับบินล่อล้าอาณาเขต อันเป็นการรบกวนการครอบครอง ลักษณะดังกล่าวนี้ทำให้เกิดผลกระทบต่อความเป็นส่วนตัว ในกรณีที่มีบุคคลนำอากาศยานไร้คนขับที่มีการติดกล้องถ่ายภาพหรือติดตั้งอุปกรณ์เสริมชนิดอื่นบินเหนือสถานที่หรือโดยรอบสถานที่นั้นๆ ทั้งที่เป็นสถานที่ราชการหรือที่เป็นเคหสถานส่วนบุคคล โดยมีเจตนาเพื่อถ่ายรูปหรือทำการสอดแนมเก็บข้อมูลโดยมีเจตนาประสงค์ร้ายหรือเป็นการบินอากาศยานไร้คนขับโดยมีเจตนาที่ไม่สุจริตเพื่อหวังผลอย่างอื่น การกระทำดังกล่าวนี้ นับว่าเป็นการละเมิดต่อสิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคคล ซึ่งกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันนั้นยังไม่เพียงพอต่อปัญหาที่เกิดขึ้น

สิทธิความเป็นส่วนตัว (Right to Privacy) เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคล ซึ่งหมายถึง สิทธิของบุคคลที่จะอยู่ตามลำพังโดยปราศจากการรบกวนหรือถูกสอดแทรกจากบุคคลอื่น อันจะทำให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ ก่อให้เกิดความเสียหาย อับอาย หรือถูกละเมิดจากการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ในแนวคิดเชิงปรัชญาถือว่า สิทธิความเป็นส่วนตัวเป็นสิทธิตามธรรมชาติ (Natural Right) ของมนุษย์ ซึ่งเป็นสิทธิที่มีติดตัวมนุษย์ทุกคนมาตั้งแต่เกิดและไม่มีผู้ใดสามารถจะลบล้างหรือพรากสิทธินี้ไปเสียจากบุคคลนั้นได้ และถือเป็นส่วนหนึ่งของความคิดเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิ

⁶ ประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่อง หลักเกณฑ์การขออนุญาตและเงื่อนไขในการบังคับหรือปล่อยอากาศยานซึ่งไม่มีนักบิน ประเภทอากาศยานซึ่งควบคุมการบินจากภายนอก พ.ศ. 2558 ข้อ 5 (ฎ) และ (ฎ)

มนุษย์ชน โดยทั่วไปสิทธิความเป็นส่วนตัว ได้แก่ สิทธิความเป็นส่วนตัวในข้อมูลส่วนบุคคล สิทธิในชีวิตร่างกาย สิทธิในครอบครัวในเคหสถานหรือที่พักอาศัยและสิทธิในการติดต่อสื่อสาร เนื่องด้วยลักษณะสิทธิความเป็นส่วนตัวนั้นเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานตามหลักรัฐธรรมนูญ ดังนั้น จึงต้องได้รับการเคารพจากบุคคลอื่น รวมทั้งองค์กรของรัฐที่จะไม่ก้าวล่วงละเมิดหรือรบกวนซึ่งสิทธิความเป็นส่วนตัวนี้

การรับรองสิทธิความเป็นส่วนตัวปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 32 และมาตรา 33 ซึ่งบัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวและบุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครอง หรือการค้นเคหสถาน หรือที่รโหฐานจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะมีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ”⁷ (ศิริชนก, 2561) (ศิริชนก, 2561) (ศิริชนก, 2561) การละเมิดต่อสิทธิความเป็นส่วนตัวถือเป็นการละเมิดต่อสิทธิขั้นพื้นฐานอันเป็นสิทธิสำคัญของบุคคล ซึ่งได้รับการรับรองและคุ้มครองโดยรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้สิทธิความเป็นส่วนตัวยังถือเป็นสิทธิมนุษยชนซึ่งได้รับการรับรองตามหลักสากลในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนอีกด้วย ดังนั้น การใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อกระทำการโดยมุ่งต่อวัตถุประสงค์อย่างใดๆ ก็ตาม จำเป็นต้องเคารพต่อสิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคคล

กรณีตัวอย่างที่เป็นเหตุการณ์เกี่ยวกับการใช้อากาศยานไร้คนขับละเมิดความเป็นส่วนตัว เป็นกรณีที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ มีการรายงานจากผู้หญิงคนหนึ่งว่า มีอากาศยานไร้คนขับแอบดูผ่านทางหน้าต่างอพาร์ทเมนต์ชั้นสูง ผู้หญิงคนนั้นแจ้งว่าอากาศยานไร้คนขับนั้นบินอยู่ภายนอกหน้าต่างนอน ในขณะที่เธอยังแต่งตัวไม่เสร็จ และเธอได้ถ่ายรูปอากาศยานไร้คนขับนั้นไว้ด้วย พนักงานท้อพาร์ทเมนต์ได้ออกไปสำรวจว่าใครเป็นผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับนั้น และพบผู้ชายสองคนกำลังบินอากาศยานไร้คนขับดังกล่าวอยู่ ในขั้นตอนของการสอบสวน เมื่อผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับถูกจับตัวได้ บุคคลนั้นอ้างว่าได้ทำการบินอากาศยานไร้คนขับเพื่อถ่ายวิดีโอโดยรอบสำหรับนักลงทุน ทำให้บุคคลนั้นรอดพ้นจากข้อกล่าวหาเรื่องการแอบถ่าย⁸(Farber, 2017a)(Farber, 2017a)(Farber, 2017a) กรณีข้างต้น หากผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับนั้นได้ทำการบินโดยมีเจตนาแอบถ่าย หรือเจตนา

⁷ ศิริชนก วิริยเกื้อกูล, “กฎหมายควบคุมการใช้โดรนเพื่อคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว,” (เอกสารวิชาการ สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2561), หน้า 2-3.

⁸ Hillary B. Farber, “Keep Out! The Efficacy Of Trespass, Nuisance And Privacy Torts As Applied To Drones,” *Georgia State University Law Review*, Volume 33, Issue 2 (September 2017): 385.

ในการกระทำความผิดอื่นๆ อยู่จริง ก็เป็นการยากที่จะพิสูจน์เจตนา อีกทั้งไม่สามารถที่จะเอาผิดกับผู้กระทำได้ หากไม่มีความเสียหายเกิดขึ้น กล่าวคือ หากผู้กระทำความผิดไม่สามารถถ่ายรูปที่เป็นการละเมิดความเป็นส่วนตัวได้ ก็ไม่อาจเอาผิดกับผู้กระทำความผิดนั้น เพราะไม่สามารถพิสูจน์เจตนาได้จากเหตุการณ์นี้ทำให้เกิดข้อตระหนักว่า บุคคลอื่นสามารถใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อสอดแนม แอบถ่าย หรือการกระทำความผิดอื่นๆ ได้เช่นกัน จึงควรมีมาตรการทางกฎหมายโดยเฉพาะสำหรับอากาศยานไร้คนขับ เพื่อกำหนดขอบเขตว่ารูปแบบของการกระทำความผิดแบบใดบ้างที่จะต้องมีความรับผิดชอบเกิดขึ้น

ในต่างประเทศมีความตระหนักถึงปัญหาการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัวอยู่มาก บางประเทศมีการออกกฎหมายเฉพาะเพื่อกำหนดความรับผิดชอบที่เกิดจากการใช้อากาศยานไร้คนขับ⁹(Cash, 2016)(Cash, 2016)(Cash, 2016) ซึ่งเป็นการกำหนดความรับผิดชอบทั้งทางแพ่งและทางอาญา เช่น ความผิดฐานบุกรุก ความผิดฐานใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อถ่ายรูปบุคคลอื่น โดยไม่ได้รับความยินยอมจากบุคคลนั้นในสถานที่ที่บุคคลนั้นคาดหวังได้ถึงความเป็นส่วนตัว หรือการถ่มองโดยใช้อากาศยานไร้คนขับ เป็นต้น

ประเทศไทยในปัจจุบัน มีกฎหมายที่ควบคุมการกระทำใดๆ ที่เกิดขึ้นจากการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัวไว้ตามประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่อง หลักเกณฑ์การขออนุญาตและเงื่อนไขในการบังคับหรือปล่อยอากาศยานซึ่งไม่มีนักบิน ประเภทอากาศยานซึ่งควบคุมการบินจากภายนอก พ.ศ. 2558 ข้อ 5 (ฎ) และ (ฎ) ซึ่งห้ามมิให้ทำการบินอากาศยานไร้คนขับละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น และห้ามทำการบินโดยก่อให้เกิดความเดือดร้อน ความรำคาญแก่ผู้อื่น แต่กฎหมายดังกล่าวยังไม่ชัดเจน เป็นเพียงข้อห้ามทั่วไปเท่านั้น หากฝ่าฝืนจะทำให้ถูกระงับการใช้งานอากาศยานไร้คนขับและมีโทษปรับ 50,000 บาท ตามพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2496 มาตรา 80 จึงกล่าวได้ว่า ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่กำหนดความผิดและโทษทางอาญาที่เกิดขึ้นจากการใช้อากาศยานไร้คนขับไว้โดยเฉพาะ ทำให้การตีความข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจากการใช้อากาศยานไร้คนขับว่าเป็นความผิดทางอาญาหรือไม่ หรือเกิดความรับผิดทางแพ่งขึ้นหรือไม่ต้องพิจารณา

⁹ Jordan M. Cash, "Droning On and On: A Tort Approach to Regulating Hobbyist Drones," *The University of Memphis Law Review*, Volume 46 (2016): 715-720.

จากกฎหมายที่มีอยู่ อันได้แก่ประมวลกฎหมายอาญาในความผิดฐานบุกรุกตามมาตรา 362¹⁰ และ มาตรา 364¹¹ ซึ่งกรณีที่จะเป็นความผิดฐานบุกรุกได้นั้น จะต้องมีการกระทำที่เข้าลักษณะ องค์ประกอบของความผิดอาญาตามที่มาตราดังกล่าวกำหนดไว้ กล่าวคือ เป็นการเข้าไปในเคหสถาน ของบุคคลอื่นโดยบุคคลเท่านั้น จึงเห็นได้ว่าความผิดฐานบุกรุกยังเป็นช่องว่างของกฎหมาย ซึ่งไม่ ครอบคลุมถึงการกระทำทางกายภาพในลักษณะอื่นๆ เช่น การใช้สัตว์หรือสิ่งของอย่างอื่นดังเช่น อากาศยานไร้คนขับที่ติดตั้งอุปกรณ์เพื่อการบันทึกภาพ หรือบันทึกเสียงหรือเพื่อการเก็บข้อมูลอย่าง อื่นในบริเวณพื้นที่อันเป็นสิทธิส่วนตัวของบุคคล นอกจากนี้ การใช้อากาศยานไร้คนขับในลักษณะของ การแอบถ่าย แอบดูหรือละเมิดความเป็นส่วนตัวเป็นส่วนตัวนั้น เป็นเพียงความผิดฐานรังแก คุกคาม หรือ ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 397 ซึ่งเป็นเพียงความผิดลหุ โทษเท่านั้น

ดังนั้นจึงควรพิจารณาถึงแนวทางการกำหนดความผิดและโทษอาญาในการใช้อากาศยานไร้ คนขับ กล่าวคือ การกำหนดให้มีมาตรการทางกฎหมายในการบังคับและลงโทษอย่างเป็นรูปธรรม สำหรับการใช้อากาศยานไร้คนขับ และกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน เพื่อให้สามารถควบคุมการใช้ อากาศยานไร้คนขับได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อมีผู้ใดฝ่าฝืนกระทำการอย่างใด ๆ ที่เป็นการก่อให้เกิด ความเสียหาย หรือรบกวนขัดต่อสิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคคล

วิทยานิพนธ์เล่มนี้จะศึกษาความรับผิดทางอาญาจากการใช้อากาศยานไร้คนขับที่เป็นการ ละเมิดความเป็นส่วนตัว ซึ่งอาจเกิดขึ้นในแง่ของการบุกรุก การถ่มอง หรือการสร้าง ความรำคาญอัน เป็นการละเมิดความเป็นส่วนตัว เพื่อนำมาเป็นหลักเกณฑ์ในการควบคุมและป้องกันการกระทำ ความผิดที่เกิดจากการใช้อากาศยานไร้คนขับอย่างมีประสิทธิภาพ

¹⁰ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 362 บัญญัติไว้ว่า

“ผู้ใดเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นเพื่อการครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือ เข้าไปกระทำการใดๆ อันเป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของเขาโดยปกติสุข ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือ ปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

¹¹ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 364 บัญญัติไว้ว่า

“ผู้ใดโดยไม่มีเหตุอันสมควรเข้าไปหรือซ่อนตัวอยู่ในเคหสถาน อาคารเก็บรักษาทรัพย์หรือสำนักงานในความ ครอบครองของผู้อื่น หรือไม่ยอมออกไปจากสถานที่เช่นนั้น เมื่อผู้มีสิทธิที่จะห้ามไม่ให้เข้าไป ได้ไล่ให้ออก ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

1.2 สมมติฐาน

ประเทศไทยยังไม่มีมาตรการทางกฎหมายที่ชัดเจนที่จะสามารถบังคับและลงโทษแก่การใช้อากาศยานไร้คนขับในการกระทำความผิดอาญาที่ก่อให้เกิดความเสียหาย หรือกระทบต่อสิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคคล แม้จะมีประกาศกระทรวงคมนาคมฯ กำหนดเรื่องหลักเกณฑ์การใช้อากาศยานไร้คนขับไว้ และมีประมวลกฎหมายอาญาในความผิดฐานบุกรุก ความผิดฐานรังแก คุกคาม หรือทำให้เดือดร้อนรำคาญ และความผิดอาญาฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง แต่กฎหมายดังกล่าวนี้ยังไม่ครอบคลุมถึงความรับผิดชอบทางอาญาในกรณีใช้อากาศยานไร้คนขับเป็นเครื่องมือกระทำความผิดและไม่เพียงพอต่อการคุ้มครองความเป็นส่วนตัว ดังนั้น หากมีการกำหนดความผิดและโทษทางอาญาให้เป็นมาตรการทางกฎหมายที่จะใช้บังคับกับอากาศยานไร้คนขับไว้โดยเฉพาะ จะทำให้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคคลจากการถูกละเมิดความเป็นส่วนตัวโดยอากาศยานไร้คนขับ

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาลักษณะและสภาพของปัญหาของการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว

1.3.2 เพื่อศึกษากฎหมายและมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว

1.3.3 เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัวในประเทศไทย กับมาตรการทางกฎหมายในต่างประเทศ

1.3.4 เพื่อเสนอแนะแนวทางในการกำหนดมาตรการทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม สำหรับการกำหนดความรับผิดกับผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาถึงแนวทางในการกำหนดความรับผิดทางอาญาจากการใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการละเมิดความเป็นส่วนตัวในเชิงอาญา โดยจะศึกษาเฉพาะอากาศยานไร้คนขับประเภทส่วนบุคคลเท่านั้น โดยเน้นศึกษาถึงกรณีที่มีการนำอากาศยานไร้คนขับไปละเมิดความเป็นส่วนตัว ไม่ว่าจะกรณีนำอากาศยานไร้คนขับไปถ่ายรูปลูกคนอื่นในเคหสถาน ซึ่งอาจเป็นความผิด

ฐานบุกรุก หรือประเด็นเรื่องการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวโดยการนำอากาศยานไร้คนขับไปเก็บ ข้อมูลรูปภาพ บันทึกวิดีโอ หรือการบันทึกเสียงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพื่อเสนอแนะแนวทางในการ กำหนดมาตรการทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม สำหรับการกำหนดความรับผิดชอบกับผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้ทราบถึงลักษณะและสภาพของปัญหาของการใช้อากาศยานไร้คนขับในการ ละเมิดความเป็นส่วนตัว

1.5.2 ทำให้ทราบกฎหมายและมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้อากาศยานไร้คนขับใน การละเมิดความเป็นส่วนตัว

1.5.3 ทำให้ทราบถึงกฎหมายเกี่ยวกับอากาศยานไร้คนขับในต่างประเทศโดยนำมา เปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศไทย

1.5.4 ทำให้สามารถกำหนดแนวทางในการกำหนดมาตรการทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพ และเหมาะสม สำหรับการกำหนดความรับผิดชอบกับผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับในการ ละเมิดความเป็น ส่วนตัว

1.6 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ทั้งที่เป็น ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมทั้งความคิดเห็นของนักนิติศาสตร์ นักอาชญาวิทยาและทัณฑ วิทยา ตลอดจนงานวิจัย หนังสือ วารสาร บทบัญญัติแห่งกฎหมาย บทความ ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต และเอกสารอิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยนำข้อมูลที่ได้มารวบรวมและเรียบเรียงให้เป็นระบบ ทำการวิเคราะห์ และหาแนวทางสำหรับการกำหนดมาตรการทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพและ เหมาะสม สำหรับการกำหนดความรับผิดชอบกับผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับในการกระทำความผิดอาญา ต่อไป

1.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เมื่อได้เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาจากการละเมิดความเป็นส่วนตัวโดยใช้อากาศยานไร้คนขับแล้วพบว่า มีวิทยานิพนธ์ที่กล่าวถึงแนวความคิดเกี่ยวกับการกระทำที่เป็นการละเมิดต่อสิทธิส่วนตัวของบุคคล โดยวิทยานิพนธ์เหล่านี้จะกล่าวถึงเรื่อง การแอบดู หรือการแอบถ่ายภาพวิดีโอ การดักฟังการสื่อสารที่เป็นความลับส่วนบุคคล กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอากาศยานไร้คนขับในประเทศไทย การใช้อุปกรณ์สำรวจทางอากาศในการแสวงหาหลักฐานในคดีอาญา การลักลอบบันทึกภาพถ่ายหรือวิดีโอโดยมิชอบ และเรื่องการละเมิดสิทธิส่วนตัว แต่ยังไม่มีการศึกษาถึง แนวทางการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาจากการใช้อากาศยานไร้คนขับในกรณีละเมิดความเป็นส่วนตัวของบุคคล ในส่วนของการใช้อากาศยานไร้คนขับเป็นเครื่องมือในการละเมิดความเป็นส่วนตัว และการใช้อากาศยานไร้คนขับรุกร้าพื้นที่ส่วนบุคคล ดังนั้น ประเด็นปัญหาตามวิทยานิพนธ์เล่มนี้จึงยังไม่ได้ถูกศึกษาและยังไม่มีข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาจากการใช้อากาศยานไร้คนขับกรณีละเมิดความเป็นส่วนตัวแต่อย่างใด

ต่อไปนี้จะเป็นการกล่าวถึงวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องว่า ได้มีการศึกษาในประเด็นและในทิศทางใด รวมถึงผลการศึกษา ดังต่อไปนี้

นางสาววันทนี เอี่ยมสงคราม ได้ศึกษาเรื่อง การใช้อุปกรณ์สำรวจทางอากาศ (Drone and Aerial Surveillance) ในการแสวงหาพยานหลักฐานในคดีอาญา โดยมีขอบเขตของการศึกษาถึงแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาพยานหลักฐานในคดีอาญาโดยใช้อุปกรณ์สำรวจทางอากาศ และการปรับใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการจับตามมาตรา 78 มาตรา 79 มาตรา 81 และการค้นตามมาตรา 69 มาตรา 92 และการรับฟังพยานหลักฐานตามมาตรา 226 และมาตรา 226/1 ซึ่งเป็นการศึกษาเปรียบเทียบการแสวงหาพยานหลักฐานและการรับฟังพยานหลักฐานในคดีอาญาโดยการใช้อุปกรณ์สำรวจทางอากาศของประเทศไทยกับของต่างประเทศ และวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมในการปรับใช้หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแสวงหาพยานหลักฐานและการรับฟังพยานหลักฐานในคดีอาญาโดยใช้อุปกรณ์สำรวจทางอากาศ¹² ผลจากการศึกษาพบว่า การปรับใช้อากาศยานไร้คนขับในการแสวงหาพยานหลักฐาน ต้องพิจารณาทั้ง

¹² วันทนี เอี่ยมสงคราม, “การใช้อุปกรณ์สำรวจทางอากาศในการแสวงหาพยานหลักฐานในคดีอาญา,” (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2560), หน้า 7.

หลักเกณฑ์อันเกี่ยวข้องกับการจับ และการค้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หลักเกณฑ์การค้นของกฎหมายพิเศษที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงแนวทางการรับฟังพยานหลักฐาน ที่ได้จาก โดรนซึ่งต้องพิจารณาถึงสถานะของพยานหลักฐานแนวทางของศาลในการใช้ภาพจากโดรนเป็น พยานหลักฐานโดยคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของ จำเลย และกรณีการรับฟัง พยานหลักฐานที่ได้จากโดรนซึ่งเกิดขึ้นหรือได้มาจากกระบวนการอันมิชอบ โดยวิทยานิพนธ์เล่มนี้ได้ เสนอแนะให้ปรับใช้โดรนในการแสวงหาพยานหลักฐานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ว่าด้วยการจับ ตามมาตรา 78 มาตรา 79 และมาตรา 81 และการค้นตามมาตรา 69 มาตรา 92 และ การรับฟังพยานหลักฐานตามมาตรา 226 มาตรา 226/1 เพื่อคุ้มครองบุคคลจากการแสวงหา พยานหลักฐานโดยมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อไม่ให้กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลตาม รัฐธรรมนูญ¹³ จึงเห็นได้ว่าวิทยานิพนธ์เล่มนี้ เป็นการศึกษา กรณีการใช้ โดรนในการแสวงหา พยานหลักฐานในคดีอาญาเพื่อมุ่งที่จะหาหลักเกณฑ์เพื่อคุ้มครองสิทธิของจำเลย ดังนั้น วิทยานิพนธ์ เล่มนี้จึงไม่ได้ศึกษา เรื่องแนวทางการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญา จากการใช้อากาศยานไร้คนขับซึ่ง ศึกษากรณีละเมิดความเป็นส่วนตัวนี้ แต่อย่างไร

พันตำรวจโทหญิง สาธิมน มิลินทางกูร ได้ศึกษาเรื่องความรับผิดชอบทางอาญาสำหรับกรณีการ กระทำในลักษณะละเมิดสิทธิส่วนตัวด้วยการแอบดู โดยมีขอบเขตการศึกษาวิจัยถึงแนวความคิดและ วิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำในลักษณะละเมิดสิทธิส่วนตัวของผู้อื่นด้วยการแอบดูและแอบ บันทึกรูปภาพ เฉพาะกรณีที่เป็นการแอบดูและแอบบันทึกภาพที่เผยให้เห็นถึงบริเวณเนื้อตัวร่างกายอัน พึงสงวนและปกปิดของบุคคลอื่น หรือในกรณีที่มีการกระทำมีความเกี่ยวข้องกับนัยทางเพศ โดยที่เหยื่อ ของการกระทำไม่รู้ตัวและไม่ให้ความยินยอม ซึ่งในการศึกษาได้ทำการพิจารณาถึงความหมาย ลักษณะ และรูปแบบของการกระทำ รวมทั้งมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำในลักษณะ ดังกล่าว และโทษที่ผู้กระทำจะได้รับ เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางที่จะนำมาบังคับใช้กับการกระทำละเมิด สิทธิส่วนตัวด้วยการแอบดูที่เกิดขึ้นในประเทศไทย¹⁴ จากผลการศึกษาพบว่า ในหลายประเทศได้มีการ บัญญัติกฎหมายเพื่อบังคับใช้กับการแอบบันทึกภาพ และอาจรวมถึงการแอบดูขึ้นโดยเฉพาะ และ ในบริบททางสังคมวัฒนธรรมของประเทศไทย การแอบดูและการแอบบันทึกภาพเป็นพฤติกรรมที่ถือ

¹³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 126-137.

¹⁴ สาธิมน มิลินทางกูร, “ความรับผิดชอบทางอาญาสำหรับกรณีการกระทำในลักษณะละเมิดสิทธิส่วนตัวด้วยการแอบดู,” (วิทยานิพนธ์ ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554), หน้า 7.

ได้ว่าอยู่ในขอบเขตที่ควรนำกฎหมายอาญามาใช้บังคับแก่พฤติกรรมดังกล่าวเช่นเดียวกับกฎหมายในต่างประเทศ แต่ในประเทศไทยยังไม่มีบทบัญญัติกฎหมายโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการแอบดูและการแอบบันทึกภาพ เมื่อมีการร้องทุกข์กล่าวโทษให้ดำเนินคดีกับผู้กระทำ จึงต้องนำบทบัญญัติที่มีอยู่ตามประมวลกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มาปรับเพื่อบังคับใช้ ซึ่งพบว่ากฎหมายที่มีใช้อยู่ในขณะนี้ยังไม่ครอบคลุมและไม่อาจให้ความคุ้มครองต่อสิทธิส่วนตัวของบุคคลจากการถูกก้าวร้าวด้วยวิธีการกระทำดังกล่าวได้อย่างเพียงพอ และได้เสนอแนวทางในการบัญญัติกฎหมายและมาตรการทางกฎหมาย เพื่อที่จะให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนตัวของบุคคลจากการแอบดูและแอบบันทึกภาพดังกล่าวได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดให้เป็นความผิดอาญาขึ้นโดยเฉพาะ¹⁵ จึงเห็นได้ว่าวิทยานิพนธ์ของพันตำรวจโทหญิง สาริมน มลิณทางกูร ได้ศึกษาถึงการกระทำด้วยวิธีการแอบดู หรือการแอบบันทึกภาพที่เกี่ยวข้องกับนัยทางเพศเท่านั้น ซึ่งยังไม่มีกฎหมายโดยเฉพาะบังคับใช้กับกรณีที่มีการกระทำความผิดในลักษณะนี้ โดยมีความแตกต่างจากวิทยานิพนธ์ของผู้เขียนในเรื่องของการกำหนดความรับผิดทางอาญาจากการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัวนั้น ไม่จำกัดเฉพาะการแอบดูที่เกี่ยวข้องกับนัยทางเพศเท่านั้น แต่เป็นการละเมิดความเป็นส่วนตัวโดยภาพรวมจากการใช้อากาศยานไร้คนขับ นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้กล่าวถึงประเด็นของการบุกรุกอีกด้วย ดังนั้น วิทยานิพนธ์เล่มนี้จึงไม่ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการกำหนดความรับผิดทางอาญาจากการใช้อากาศยานไร้คนขับซึ่งศึกษากรณีละเมิดความเป็นส่วนตัวนี้แต่อย่างใด

นายกิตติคุณ แยมเนียม ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการใช้อากาศยานไร้คนขับ โดยมีขอบเขตการศึกษาเป็นการศึกษาเฉพาะอากาศยานไร้คนขับประเภทควบคุมด้วยมนุษย์ ไม่รวมรวมถึงอากาศยานไร้คนขับที่ทำการบินโดยอิสระด้วยตัวอากาศยานเอง โดยทำการศึกษากฎหมายของประเทศไทยในปัจจุบันที่ใช้บังคับกับอากาศยานไร้คนขับ เปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศ ในประเด็นการบังคับใช้กฎหมาย การแบ่งประเภทอากาศยาน การปฏิบัติการบิน และกลไกการอนุญาต รวมทั้งเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย¹⁶ (กิตติคุณ, 2559)(กิตติคุณ, 2559)(กิตติคุณ, 2559) ผลของการศึกษาพบว่า ในปัจจุบันได้มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้กับอุตสาหกรรมการบิน จากแต่

¹⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 132-135

¹⁶ กิตติคุณ แยมเนียม, “ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการใช้อากาศยานไร้คนขับ,” (สารนิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายการต่างประเทศ, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2559), หน้า 6.

เดิมซึ่งต้องมีนักบินประจำอยู่บนอากาศยานทุกประเภท เปลี่ยนเป็นกรณีที่ไม่จำเป็นจะต้องมีนักบินประจำการอยู่บนเครื่องในอากาศยานบางประเภทเหมือนกับสมัยก่อน และอากาศยานประเภทนี้สามารถที่จะกระทำการบางอย่างได้เกินกว่าความสามารถของอากาศยานที่มีนักบินประจำการอยู่บนเครื่องจะกระทำได้ และการนำบทบัญญัติของอากาศยานทั่วไปมาใช้บังคับกับอากาศยานไร้นักบินก่อให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายและความไม่เหมาะสมหลายประการในเรื่องการจดทะเบียนและเครื่องหมายอากาศยาน การกำหนดให้ต้องมีใบสำคัญเดินอากาศ การต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติว่าด้วยมาตรฐานอากาศยาน การรับรองหน่วยซ่อมอากาศยาน รวมทั้งสถานที่ขึ้นลงของอากาศยาน และยังส่งผลกระทบต่อประชาชนทั่วไป ตลอดจนผู้ประกอบการเอกชนที่ประสงค์จะนำอากาศยานไร้นักบินมาใช้เพื่อประโยชน์ในกิจการของตนเองหรือ เพื่อประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ ซึ่งในปัจจุบันได้มีการออกประกาศกระทรวงฯ เพื่อบังคับใช้กับอากาศยานไร้นักบินโดยเฉพาะ แต่บทบัญญัติดังกล่าวก็ไม่ได้มีบทยกเว้นไม่ให้นำบทบัญญัติของอากาศยานทั่วไปมาใช้บังคับกับอากาศยานไร้นักบิน ถึงแม้ว่าจะได้กำหนดให้ผู้อำนวยความสะดวกสำนักงานการบินพลเรือนมีอำนาจในการยกเว้นไม่ให้นำบทบัญญัติของอากาศยานทั่วไปมาใช้บังคับกับอากาศยานไร้นักบิน แต่ร่างกฎหมายดังกล่าวก็ไม่ได้กล่าวถึงเงื่อนไขและรายละเอียดในการยกเว้นเอาไว้ จึงเสนอแนะควรให้มีการกำหนดเงื่อนไขให้ชัดเจนในรายละเอียด เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับอากาศยานไร้นักบินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันของประเทศไทย¹⁷ ซึ่งเห็นได้ว่าวิทยานิพนธ์เล่มนี้เป็นการศึกษาถึงกฎหมายที่ใช้บังคับกับอากาศยานไร้นักบิน เพื่อให้มีกฎหมายที่เหมาะสมจะใช้บังคับกับอากาศยานไร้นักบิน ขนาดกลางและขนาดเล็ก ซึ่งมีผลกระทบน้อยกว่าอากาศยานทั่วไปอย่างมาก โดยกล่าวถึงหลักเกณฑ์ต่างๆ ในการควบคุมอากาศยานไร้นักบิน แต่ไม่ได้ศึกษาในประเด็นการละเมิดความเป็นส่วนตัว ดังนั้น วิทยานิพนธ์เล่มนี้จึงไม่ได้ศึกษา เรื่องแนวทางการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาจากการใช้อากาศยานไร้คนขับซึ่งศึกษากรณีละเมิดความเป็นส่วนตัวนี้แต่อย่างใด

นายอภิษฎา ภูภัทรพงศ์ ได้ศึกษาเรื่อง การกำหนดความผิดฐานดักฟังการสื่อสารที่เป็นการส่วนตัวโดยใช้อุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีขอบเขตการศึกษาถึงแนวความคิดเรื่องสิทธิความเป็นส่วนตัวในการสื่อสาร โดยศึกษาถึงสภาพปัญหาการดักฟังและปัญหามาตรการทางอาญาในการ

¹⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 74-78

คุ้มครองผู้เสียหายจากการดักฟังหรือการลอบบันทึกการสื่อสารที่เป็นการส่วนตัว เปรียบเทียบกฎหมายในประเทศไทยกับมาตรการทางอาญาของกฎหมายในต่างประเทศ เพื่อกำหนดให้เป็นความผิดฐานดักฟังการสื่อสารที่เป็นการสื่อสารส่วนตัวรวมตลอดไปถึงมาตรการทางอาญาที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความคุ้มครองแก่ความเป็นส่วนตัวในการติดต่อสื่อสารหรือสิทธิความเป็นส่วนตัวทางการสื่อสารของบุคคล¹⁸ ผลจากการศึกษาพบว่า ในประเทศไทยยังไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองความเป็นส่วนตัวทางการสื่อสารของประชาชนจากการดักฟังหรือลอบบันทึกการสื่อสารที่เป็นการส่วนตัวอย่างชัดเจน ก่อให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อลงโทษผู้กระทำการดักฟังหรือลอบบันทึกการสื่อสารที่เป็นการส่วนตัวโดยใช้อุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากในปัจจุบัน จากการศึกษาจึงเห็นสมควรที่จะให้มีการกำหนดความผิดฐานดักฟังการสื่อสารที่เป็นการส่วนตัวโดยใช้อุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ ในกฎหมายของประเทศไทยเพื่อให้ความคุ้มครองแก่ผู้ส่งสารหรือคู่สนทนาในการสื่อสารที่สามารถคาดหมายในความเป็นส่วนตัวได้ รวมถึงมาตรการทางอาญาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่การกำหนดความผิดฐานเผยแพร่ข้อมูลจากการดักฟังการสื่อสารที่เป็นการส่วนตัวโดยมิชอบด้วยกฎหมายและการกำหนดแนวทางในการบัญญัติกฎหมายเพื่อให้เจ้าหน้าที่รัฐมีอำนาจดักฟังการสื่อสารที่เป็นการส่วนตัวตามกฎหมายในประเทศไทย เพื่อให้ความคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวทางการสื่อสารของประชาชน และเพื่อยังยั้ง ป้องกันการดักฟังหรือลอบบันทึกการสื่อสารที่เป็นการส่วนตัวโดยใช้อุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนเพื่อกำหนดเงื่อนไขและหลักเกณฑ์สำหรับเจ้าหน้าที่รัฐในการดำเนินการเข้าถึงและได้มาซึ่งข้อมูลการติดต่อสื่อสารภายใต้พื้นฐานแห่งการเคารพสิทธิความเป็นส่วนตัวและการติดต่อสื่อสารของบุคคล¹⁹ จึงเห็นได้ว่าวิทยานิพนธ์เล่มนี้เป็นการศึกษาถึงปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิส่วนตัวของบุคคลที่เกิดจากการลักลอบดักฟังการสื่อสารที่เป็นการส่วนตัวโดยใช้อุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งยังไม่มีกฎหมายบัญญัติให้ความคุ้มครองไว้อย่างชัดเจน และได้เสนอให้มีการบัญญัติกฎหมาย ขึ้นเพื่อการคุ้มครองสิทธิของบุคคลในการติดต่อสื่อสาร ดังนั้น วิทยานิพนธ์เล่มนี้จึงไม่ได้ศึกษา เรื่องแนวทางการกำหนดความรับผิดทางอาญาจากการใช้อากาศยานไร้คนขับซึ่งศึกษากรณีละเมิดความเป็นส่วนตัวนี้ แต่อย่างไร

¹⁸ อภิสิทธิ์ ภูภัทรพงศ์, “การกำหนดความผิดฐานดักฟังการสื่อสาร ที่เป็นการส่วนตัวโดยใช้อุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์,” (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2557), หน้า 7-8.

¹⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 207-216)

พัชรินทร์ เตชะปัญญารักษ์ ได้ศึกษาเรื่อง การลักลอบบันทึกภาพถ่ายหรือวีดิทัศน์โดยมิชอบ โดยมีขอบเขตของการศึกษาวิจัยถึงความหมาย และขอบเขตของสิทธิส่วนบุคคลในประเทศไทย และความสัมพันธ์ทางกฎหมายระหว่างสิทธิส่วนบุคคลดังกล่าวกับมาตรการทางอาญาในการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลนั้น โดยเฉพาะในกรณีการลักลอบบันทึกภาพถ่ายหรือวีดิทัศน์โดยมิชอบที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันของประเทศไทย เป็นการศึกษาถึงปัญหามาตรการทางอาญาที่ใช้ในการคุ้มครองผู้เสียหายจากการถูกลักลอบบันทึกภาพถ่ายหรือวีดิทัศน์โดยมิชอบ โดยเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศ และแสวงหามาตรการทางอาญาในการคุ้มครองผู้เสียหาย ที่สามารถนำมาปรับใช้กับข้อเท็จจริงของประเทศไทยได้อย่างเหมาะสม²⁰ ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า การกระทำความผิดเกี่ยวกับสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวโดยเฉพาะจากการลักลอบบันทึกภาพถ่ายหรือวีดิทัศน์โดยมิชอบนั้นได้มีความรุนแรงมากขึ้น เป็นความเสียหายแก่บุคคลทุกระดับในสังคม เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีการบันทึกภาพที่ได้พัฒนาให้เครื่องบันทึกภาพมีขนาดเล็กลงและมีประสิทธิภาพความคมชัดมากขึ้น ทำให้การลักลอบบันทึกภาพถ่ายหรือวีดิทัศน์เกิดขึ้นได้โดยง่าย ในต่างประเทศได้มีบทบัญญัติกฎหมายเพื่อใช้บังคับสำหรับการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นการเฉพาะ ส่วนในประเทศไทย ขณะนั้นไม่มีบทบัญญัติทางอาญาที่ใช้ในการคุ้มครองผู้เสียหายจากการลักลอบบันทึกภาพถ่ายหรือวีดิทัศน์โดยมิชอบเป็นการเฉพาะ เมื่อเกิดการกระทำความผิดดังกล่าวขึ้นจึงนำเอากฎหมายในฐานความผิดอื่นมาใช้เทียบเคียงกับข้อเท็จจริง เช่น ความผิดฐานก่อความเดือดร้อนรำคาญ ความผิดเรื่องหมิ่นประมาท ซึ่งองค์ประกอบความผิดในเรื่องสถานที่เกิดเหตุ จำเป็นต้องเป็นสาธารณสถานหรือกระทำต่อหน้าธารกำนัล หรือกระทำต่อบุคคลที่สาม อันเป็นช่องว่างทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายจากการกระทำดังกล่าว ด้วยเหตุที่การลักลอบบันทึกภาพถ่ายหรือวีดิทัศน์โดยมิชอบนั้นสามารถเกิดขึ้นได้ในทุกสถานที่และ เกิดขึ้นกับบุคคลในทุกสถานะ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าการกระทำดังกล่าวนั้นเกิดในสถานที่ส่วนบุคคล ย่อมถือเป็นการกระทำที่ล่วงเข้าไปในสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวโดยแน่แท้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้กล้องถ่ายภาพที่มีเลนส์ซูมระยะไกลลักลอบบันทึกภาพถ่ายในบ้านพักส่วนตัวของบุคคลอื่น หรือแอบติดตั้งกล้องถ่ายภาพเอาไว้บนฝ้าห้องน้ำบ้านผู้อื่น เช่นนี้ประมวลกฎหมายอาญาย่อมไม่สามารถหาบทบัญญัติใดมาคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของ

²⁰ พัชรินทร์ เตชะปัญญารักษ์, “การลักลอบบันทึกภาพถ่ายหรือวีดิทัศน์โดยมิชอบ,” (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549), หน้า 4-5.

ผู้เสียหายได้ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้รับรองไว้ จึงเสนอแนะความเห็นทางกฎหมายในการแก้ไขกฎหมายอาญาของไทยให้เหมาะสมกับลักษณะของการกระทำความผิดโดยให้มีการบัญญัติกฎหมายอาญาขึ้นใหม่เพื่อใช้ลงโทษผู้กระทำการลักลอบบันทึกภาพถ่ายหรือวีดิทัศน์โดยมิชอบเป็นการโดยเฉพาะ²¹ จึงเห็นได้ว่าวิทยานิพนธ์เล่มนี้เป็นการศึกษาปัญหาการใช้บังคับกฎหมายที่มีอยู่ขณะนั้นกับการกระทำที่เป็นการลักลอบบันทึกภาพถ่ายหรือวีดิทัศน์โดยมิชอบ ซึ่งในขณะนั้นมีอุปกรณ์คือกล้องถ่ายภาพติดเลนส์ซูมภาพระยะไกล และ กล้องถ่ายวีดิทัศน์ขนาดเล็ก ที่สามารถติดตั้งแบบซุกซ่อนได้ โดยศึกษาถึง บทบัญญัติของกฎหมายที่มีอยู่และไม่สามารถให้ความคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลได้ จึงเสนอให้มีการบัญญัติกฎหมายอาญาขึ้นโดยเฉพาะเพื่อใช้กับการกระทำผิดที่เป็นการลักลอบบันทึกภาพถ่ายหรือวีดิทัศน์โดยมิชอบ ซึ่งวิทยานิพนธ์ของพัชรินทร์ เตชะปัญญารักษ์ แตกต่างจากวิทยานิพนธ์ของผู้เขียนในส่วนของเครื่องมือที่ผู้เขียนนำมาศึกษา ได้แก่ อากาศยานไร้คนขับ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่มีลักษณะเฉพาะ แตกต่างจากกล้องถ่ายรูปทั่วไป ดังนั้น วิทยานิพนธ์เล่มนี้จึงไม่ได้ศึกษา เรื่องแนวทางการกำหนดความรับผิดทางอาญาจากการใช้อากาศยานไร้คนขับซึ่งศึกษากรณีละเมิดความเป็นส่วนตัวนี้ แต่อย่างใด

ชูชีพ ปิณฑะสิริ ได้ศึกษาเรื่องการละเมิดสิทธิส่วนตัว โดยมีขอบเขตวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยเฉพาะเรื่องสภาพลักษณะของสิทธิส่วนตัว เพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางกฎหมายในขอบเขตความหมายอันเป็นสิทธิส่วนตัวของบุคคลแต่ละคน โดยมีมุ่งประเด็นอยู่ที่สิทธิส่วนตัวของบุคคลต้องได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมาย และการแทรกแซงหรือละเมิดต่อสิทธิส่วนตัวของบุคคลอื่น ผู้ถูกละเมิดควรได้รับการคุ้มครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยเรื่องละเมิดด้วยหรือไม่ และจะกำหนดความรับผิดอย่างไร โดยเป็นการพิจารณาปัญหาการคุ้มครองสิทธิส่วนตัวตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และยอมรับการคุ้มครองด้วยการใช้กฎหมายที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ ถูกต้องตามหลักกฎหมายของประเทศที่ใช้ประมวลกฎหมาย เป็นการตีความกฎหมายให้กว้างขวางเพื่อเปิดโอกาสให้ปัจเจกชนได้รับการคุ้มครองจากกฎหมาย และหากมีปัญหาในการคุ้มครองสิทธิส่วนตัวก็อาจจะบัญญัติกฎหมายให้รับรองถึงสิทธิส่วนตัวโดยตรง โดยบัญญัติเป็นหลักกว้างๆ ให้ครอบคลุมสิทธิส่วนตัวทุกอย่าง²²(ชูชีพ,

²¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 68-74

²² ชูชีพ ปิณฑะสิริ, "การละเมิดสิทธิส่วนตัว", (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525), หน้า 1-2.

2525)(ชูชีพ, 2525)(ชูชีพ, 2525) ผลการศึกษาพบว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอื่นๆ แต่กฎหมายนี้ก็ต้องคุ้มครองต่อการละเมิดสิทธิในบุคลิกภาพหรือสิทธิส่วนตัวด้วย เพราะการเคารพต่อสิทธิเสรีภาพของมนุษย์ด้วยกันเป็นสิ่งสำคัญในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันโดยสันติสุข จึงไม่ควรคุ้มครองเฉพาะแต่การทำร้ายทางกายภาพเท่านั้น แต่ต้องคุ้มครองไปถึงการทำลายชื่อเสียง เกียรติยศ ศักดิ์ศรี ความเป็นส่วนตัว โดยการเผยแพร่กิจกรรมส่วนตัว การลอบบันทึกดักฟังการสนทนาส่วนตัว ตลอดจนการรบกวนทางจิตใจอื่นๆ และการจำกัดความหมายขอบเขตแห่งสิทธิส่วนตัวให้แน่ชัด จะทำให้บุคคลได้ตระหนักว่าอะไรเป็นสิทธิส่วนตัวและทำให้หมดปัญหาในการแทรกแซงล่วงละเมิดต่อกัน ตลอดจนประเด็นปัญหาเรื่องการชดเชยค่าเสียหาย เพราะในความรับผิดชอบทางแพ่งนั้นไม่ได้มีการลงโทษแก่ผู้กระทำ ความผิด แต่มีหน้าที่ต้องทดแทนความเสียหายที่ตนได้ก่อขึ้น ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นความเสียหายทางทรัพย์สินเท่านั้น ความเสียหายทางศีลธรรมในกรณีในกรณีละเมิดสิทธิส่วนตัวก็มีการชดเชยค่าเสียหายแก่กันได้ จึงเห็นว่าสิทธิส่วนตัวเป็นสิทธิอย่างหนึ่งควรได้รับการคุ้มครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 420 ด้วย แม้ว่าความเสียหายที่ได้รับจะเป็นความเสียหายทางจิตใจที่ไม่อาจคำนวณเป็นเงินได้ การแก้ปัญหาในประเด็นที่ศึกษานี้ ประการแรกคือ การถือว่าในระบบประมวลกฎหมายย่อมมีการตีความตัวบทกฎหมายตามเจตนารมณ์ของกฎหมายด้วย ดังนี้ มาตรา 420 ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่คุ้มครองการละเมิดทั่วไป สิทธิส่วนตัวย่อมอยู่ในความหมายของ “สิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด” ที่ต้องได้รับการคุ้มครองตามมาตรา 420 นี้ ในประเด็นที่สองก็คือการแก้บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ให้รับรองสิทธิส่วนตัวในแนวทางเดียวกับกฎหมายแพ่งของต่างประเทศโดยแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ด้วยการบัญญัติรับรองสิทธิส่วนตัวให้แน่ชัด²³ จึงเห็นได้ว่าการศึกษาดังกล่าวเป็นการศึกษาเรื่อง ลักษณะความหมายและขอบเขตของสิทธิส่วนตัวซึ่งในขณะนั้นยังไม่เป็นที่แน่ชัดในระบบกฎหมายของไทย และศึกษากฎหมายที่มีอยู่ อันได้แก่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิดมาตรา 420 และมาตราอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาว่าสิทธิส่วนตัวก็เป็นสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดที่จะได้รับการคุ้มครองด้วยตามมาตรา 420 นี้ และพิจารณาแนวทางแก้ปัญหาโดยถือว่าสิทธิส่วนตัว ตีความตาม

²³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 95-101.

เจตนารมณ์ของกฎหมายว่าเป็นสิทธิที่ย่อมจะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายด้วยเช่นเดียวกับสิทธิอื่นๆ หรือแก้ปัญหาด้วยการแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์โดยบัญญัติให้ชัดเจนถึงเรื่องการคุ้มครองสิทธิส่วนตัว ดังนั้น วิทยานิพนธ์เล่มนี้จึงไม่ได้ศึกษา เรื่องแนวทางการกำหนดความรับผิดทางอาญา จากการใช้อากาศยานไร้คนขับซึ่งศึกษากรณีละเมิดความเป็นส่วนตัวนี้แต่อย่างใด

บทที่ 2

แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับ การใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว

ตามสภาพปัญหาที่ได้กล่าวมาแล้ว ในเรื่องการใช้อากาศยานไร้คนขับที่มีลักษณะเป็นการละเมิดต่อสิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคคล และกฎหมายของประเทศไทยที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่เพียงพอที่จะให้ความคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคคลดังกล่าวนี้ได้ จึงจำเป็นต้องพิจารณาถึงการออกกฎหมายโดยเฉพาะขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาเรื่องนี้ ในการคิดวิเคราะห์เพื่อหาทางแก้หรือหาทางออกให้กับปัญหาใดๆ ก็ตาม หากได้พิจารณาถึงแนวคิด หลักการและทฤษฎีซึ่งมีอยู่เดิมเป็นฐานของความคิดในการแก้ปัญหาแล้ว ย่อมเป็นการคิดวิเคราะห์ที่มีหลักการ และมีพื้นฐานความคิดเกี่ยวกับเรื่องนั้นรองรับ ทำให้การคิดวิเคราะห์มุ่งไปสู่การแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น ดังนั้นในบทนี้จะเป็นการศึกษา แนวคิด หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาปัญหาดังกล่าว โดยจะเริ่มศึกษาจากความหมายของอากาศยานไร้คนขับ ประเภทของอากาศยานไร้คนขับส่วนบุคคล ลักษณะรูปแบบของการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นจากการใช้อากาศยานไร้คนขับ และความรับผิดที่เกิดขึ้นจากการใช้อากาศยานไร้คนขับ โดยหัวข้อข้างต้นจะกล่าวไว้เป็นการทั่วไป เพื่อให้ทราบถึงความหมาย ความสามารถ และลักษณะในการใช้อากาศยานไร้คนขับเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดโดยภาพรวม

เมื่อพิจารณาจากประสิทธิภาพของอากาศยานไร้คนขับที่มีการติดตั้งกล้องหรืออุปกรณ์เสริมอย่างอื่น เป็นที่แน่นอนว่าเมื่ออากาศยานไร้คนขับทำการบินอยู่บนพื้นที่ชุมชน หรือสถานที่สำคัญใดๆ ย่อมมีการกระทบถึงสิทธิส่วนบุคคล และรัฐต้องมีการตระหนักถึงความปลอดภัย ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากการใช้อากาศยานไร้คนขับนั้น ดังนั้น การใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดสิทธิบุคคล นับเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องตระหนักถึง จึงจำเป็นต้องศึกษาถึงแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคล ซึ่งจะต้องพิจารณาไปถึงหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และหลักสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นหลักการสากลอันเป็นสิทธิสากลที่ยอมรับทั่วโลก

ในหัวข้อต่อไปจะเป็นการศึกษาแนวคิดเรื่องแดนกรรมสิทธิ์ เนื่องจากมีประเด็นทางกฎหมายที่ยังคงเป็นข้อโต้เถียงอยู่ว่า อากาศยานไร้คนขับสามารถบินเหนือสถานที่ใดสถานที่หนึ่งในความสูงระดับต่ำได้หรือไม่เพียงใด และขอบเขตของกรรมสิทธิ์ของเจ้าของที่ดินหรือผู้ครอบครองที่มีอยู่สำหรับ

พื้นที่อาณาเขตสิทธิทางอากาศนั้นครอบคลุมถึงความสูงแค้ไหนและเพียงใด เพื่อการพิจารณาว่าขอบเขตแค้ไหนเป็นการกระทำความผิดฐานบุกรุก

ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้อากาศยานไร้คนขับ ได้แก่ ปัญหาการใช้อากาศยานไร้คนขับรุกร้าพื้นที่ส่วนบุคคล และปัญหาการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล จากปัญหาดังกล่าวนั้นทำให้เกิดข้อพิจารณาว่ากฎหมายที่มีอยู่เพียงพอหรือไม่ จึงต้องศึกษาเรื่อง แนวคิด และทฤษฎีในการกำหนดความผิดอาญา และการกำหนดโทษว่ามีหลักเกณฑ์อย่างไรบ้างเพื่อที่จะใช้เป็นฐานความคิดในการตรวจสอบความเหมาะสมของการกำหนดความผิดและโทษอาญาให้เป็นกฎหมายที่มีความชอบธรรม ได้สัดส่วนสมเหตุสมผล และสอดคล้องกับสามัญสำนึกในความยุติธรรมของมนุษย์ ซึ่งในส่วนนี้จะเป็นการพิจารณาถึงเหตุผลและวัตถุประสงค์ของการกำหนดความผิดอาญาและการกำหนดโทษทางอาญาตลอดจนลักษณะของการกระทำที่สมควรบัญญัติขึ้นให้เป็นความผิด รวมทั้งขอบเขตการบัญญัติกฎหมายอาญาและผลบังคับใช้กฎหมายตลอดจน เรื่อง ความผิดอาญาที่เกินกว่าความจำเป็นด้วยด้วยเหตุผลที่ว่าการบัญญัติกฎหมายอาญากำหนดว่าสิ่งใดเป็นความผิด และการกำหนดโทษ รวมทั้งการบังคับการลงโทษแก่บุคคลเป็นเรื่องของการใช้อำนาจอรัฐ เพราะฉะนั้น จึงต้องพิจารณาถึง หลักความสามารถที่จะบรรลุผลได้อย่างแท้จริงของกฎหมาย หลักความจำเป็น ซึ่งรัฐมีอำนาจอย่างจำกัดในอันที่จะตรากฎหมายออกมาบังคับในทางจำกัดสิทธิในเสรีภาพของบุคคล และหลักแห่งความได้สัดส่วน ซึ่งหมายถึงการมีความสมดุลที่เป็นธรรม ระหว่างการตรากฎหมายจำกัดสิทธิเสรีภาพของพลเมือง กับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น

บทที่ 2 ว่าด้วย “แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว” จึงเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัวนั้น โดยศึกษาถึงแนวคิดเรื่องสิทธิความเป็นส่วนตัว แนวคิดเรื่องแดนกรรมสิทธิ์ รวมถึงทฤษฎีต่างๆ เพื่อกำหนดความรับผิดทางอาญาจากการใช้อากาศยาน ไร้คนขับในการกระทำความผิด

2.1 ความทั่วไปเกี่ยวกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว

ก่อนที่จะได้ศึกษาถึง แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการใช้อากาศยานไร้คนขับ ในการกระทำความผิดนั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงภาพรวมของการใช้อากาศยานไร้คนขับละเมิด สิทธิส่วนบุคคล ในหัวข้อนี้จึงนำเสนอเกี่ยวกับ ความหมายของอากาศยานไร้คนขับ ประเภทของ อากาศยานไร้คนขับส่วนบุคคล ลักษณะและรูปแบบของการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นจากการใช้โดรน หรืออากาศยานไร้คนขับ และความรับผิดที่เกิดขึ้นจากการใช้อากาศยานไร้คนขับ โดยนำเสนอ ตามลำดับดังต่อไปนี้

2.1.1 ความหมายของอากาศยานไร้คนขับ

อากาศยานไร้คนขับ หรือคนทั่วไปเรียกกันว่า “โดรน” (Drone) หมายถึง อากาศยานที่ไม่มีนักบินประจำการอยู่บนเครื่อง อากาศยานไร้คนขับมีรูปร่าง ขนาด รูปแบบ และเอกลักษณ์ ที่แตกต่างกันออกไป โดยอากาศยานไร้คนขับสามารถเรียกอีกอย่างหนึ่งได้ว่า “อากาศยานที่ควบคุม การบินจากภายนอก” ซึ่งหมายความว่า อากาศยานที่ควบคุมการบินโดยผู้ควบคุมการบินอยู่ภายนอก อากาศยานและใช้ระบบควบคุมอากาศยาน ทั้งนี้ ไม่รวมเครื่องบินเล็กซึ่งใช้เป็นเครื่องบินเล่นตาม กฎกระทรวงกำหนดวัตถุซึ่งไม่เป็นอากาศยาน พ.ศ. 2548¹

อากาศยานไร้คนขับเป็นอากาศยานที่ควบคุมจากระยะไกล ใช้การควบคุมอัตโนมัติ ซึ่งแบ่งการควบคุมออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ การควบคุมจากระยะไกล (Remotely Piloted) การ ควบคุมแบบอัตโนมัติโดยใช้ระบบการบินด้วยตนเอง (Fully Autonomous) และการควบคุมแบบใช้ ทั้งสองประเภท ซึ่งการควบคุมดังกล่าวนี้ ต้องอาศัยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่มีระบบที่ซับซ้อนที่มีการ ติดตั้งไว้ในอากาศยาน จึงอาจเรียกได้ว่า อากาศยานไร้คนขับ คือ เครื่องบินที่สามารถบินได้ด้วย ระบบอัตโนมัติ โดยไม่ต้องใช้นักบินประจำการอยู่บนอากาศยาน อาจมีการติดตั้งกล้องถ่ายภาพ คุณภาพสูงทั้งกล้องถ่ายภาพในเวลากลางวัน (Electro Optical) หรือกล้องอินฟราเรด (Infrared Sensor) ที่สามารถบันทึกภาพระยะไกลได้แล้วแพร่ภาพ สัญญาณมายังจอภาพได้ทันที

¹ ประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่อง หลักเกณฑ์การอนุญาตและเงื่อนไขในการบังคับหรือปล่อยอากาศยานซึ่งไม่มีนักบิน ประเภทอากาศยานที่ควบคุมการบินจากภายนอก พ.ศ. 2558 ลงวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 ข้อ 3

อากาศยานไร้คนขับ มีหลากหลายรูปแบบ หลายประเภท สามารถนำมาใช้ในกิจการพลเรือนหรือการใช้งานเพื่อประโยชน์ของหน่วยงานของรัฐ นอกจากนี้ยังสามารถนำมาใช้ในเชิงพาณิชย์และการใช้งานเพื่อสันหนนาการอีกด้วย

2.1.2 ประเภทของการใช้งานอากาศยานไร้คนขับ

หากพิจารณาถึงการแบ่งประเภทของอากาศยานไร้คนขับโดยทั่วไป ผู้เขียนแบ่งการใช้งานอากาศยานไร้คนขับออกเป็นสามประเภท ได้แก่ การใช้งานโดยรัฐบาล การใช้งานเพื่อสันหนนาการ และการใช้งานเชิงพาณิชย์ ซึ่งแต่ละประเภทมีจุดประสงค์แตกต่างกัน การใช้งานโดยบุคคลทั่วไป คือ การใช้งานโดยหน่วยงานใดๆ ซึ่งไม่ใช่หน่วยงานของรัฐ หรือเพื่อการสันหนนาการ หรือเพื่องานอดิเรก ซึ่งการใช้งานอากาศยานไร้คนขับโดยนายหน้าซื้อขายเพื่อเก็บภาพถ่ายทางอากาศของบ้านจัดว่าเป็นการใช้งานโดยบุคคลทั่วไปเนื่องจากไม่ใช่ทั้งการใช้งานโดยรัฐบาลและไม่ใช่การใช้งานเพื่อสันหนนาการหรือเพื่อเป็นงานอดิเรก ซึ่งสามารถเรียกได้ว่า การใช้งานเชิงพาณิชย์

1) การใช้งานโดยรัฐบาล คือ การที่รัฐให้สิทธิหน่วยงานต่างๆ มีอำนาจในการใช้อากาศยานไร้คนขับสำรวจ ตรวจสอบ รวบรวมข้อมูล หรือการใช้ในภารกิจอื่นๆ ของรัฐ เช่น หน่วยงานซึ่งมีหน้าที่ดับเพลิง บรรเทาภัยพิบัติ ค้นหาและช่วยเหลือ บังคับใช้กฎหมาย รักษาความปลอดภัย บริเวณชายแดนและการฝึกทหารให้ใช้งานอากาศยานไร้คนขับ หน่วยปฏิบัติการทางทะเลและอากาศของหน่วยงานศุลกากรและความมั่นคงชายแดน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลาดตระเวนชายแดน เป็นต้น

สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทยได้อนุญาตให้ใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการสันหนนาการได้ โดยอากาศยานไร้คนขับต้องมีน้ำหนักไม่เกิน 2 กิโลกรัม และสามารถบินสูงได้ไม่เกิน 150 ฟุตเหนือพื้นดิน หรือเข้าไปในพื้นที่การจราจรของอากาศยานซึ่งใช้คนขับ หากมีการใช้งานอากาศยานไร้คนขับภายในระยะ 9 กิโลเมตรของสนามบิน ผู้ใช้งานจะต้องติดต่อหน่วยงานของสนามบินนั้น เพื่อทำการขออนุญาตบินก่อน²

3) การใช้งานเชิงพาณิชย์ เนื่องจากความต้องการใช้งานอากาศยานไร้คนขับในทางการค้าและทางธุรกิจกำลังขยายตัวเพิ่มขึ้น อุตสาหกรรมพาณิชย์ได้รับการอนุญาตจากสำนักงานการบิน พลเรือนแห่งประเทศไทย เพื่อใช้งานอากาศยานไร้คนขับในเชิงพาณิชย์ รวมถึง

² ประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่อง หลักเกณฑ์การอนุญาตและเงื่อนไขในการบังคับหรือปล่อยอากาศยานซึ่งไม่มีนักบิน ประเภทอากาศยานที่ควบคุมการบินจากภายนอก พ.ศ. 2558

ด้านการเกษตร น้ำมันและแก๊ส วิศวกรรม อสังหาริมทรัพย์ สื่อสารมวลชน และการถ่ายทำภาพยนตร์³(MCCLINTOCK)(MCCLINTOCK)(MCCLINTOCK)

2.1.3 ลักษณะและรูปแบบของการละเมิดความเป็นส่วนตัวที่เกิดขึ้นจากการใช้อากาศยานไร้คนขับ

เทคโนโลยีของอากาศยานไร้คนขับได้มีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งอากาศยานไร้คนขับส่วนใหญ่มีการติดตั้งกล้องหรืออุปกรณ์รวบรวมข้อมูลอื่นๆ ไว้ จึงอาจเกิดกรณีที่ผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับนำอากาศยานไร้คนขับมาใช้อย่างผิดวัตถุประสงค์ ในหัวข้อนี้จึงรวบรวมลักษณะและรูปแบบของการกระทำใดๆ ที่เป็นการละเมิดต่อสิทธิส่วนบุคคลซึ่งเกิดขึ้นจากการใช้อากาศยานไร้คนขับอย่างผิดวัตถุประสงค์ แบ่งออกคร่าวๆ ได้ 4 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

1) การใช้อากาศยานไร้คนขับในการก่อกอง (Voyeurism)

การก่อกอง หมายถึง การแอบดูผู้อื่นเปลือยกาย หรือร่วมเพศกัน ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวเป็นการละเมิดความเป็นส่วนตัวของผู้อื่น และเป็นพฤติกรรมที่มีลักษณะอนาจาร ซึ่งรูปแบบของการก่อกองได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบไปตามเทคโนโลยีที่พัฒนาอย่างต่อเนื่อง อากาศยานไร้คนขับจึงเป็นอุปกรณ์ที่ผู้กระทำความผิดเลือกใช้ในการก่อกอง เนื่องจากอากาศยานไร้คนขับในปัจจุบันนั้น มีราคาถูก ใช้งานง่าย และกล้องที่ติดมากับอากาศยานไร้คนขับมีระดับความคมชัดสูง สามารถบันทึกภาพถ่ายหรือวิดีโอได้อย่างมีประสิทธิภาพ การก่อกองจึงเป็นการกระทำความผิดลักษณะหนึ่งที่เกิดขึ้นจากการใช้โดรนหรืออากาศยานไร้คนขับ

กรณีที่มีการใช้อากาศยานไร้คนขับในการก่อกองนั้น เกิดขึ้นที่มลรัฐยูทาห์ ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยคู่รักชาวอเมริกันได้ใช้อากาศยานไร้คนขับในการบันทึกวิดีโอห้องนอนและห้องน้ำของผู้เสียหาย โดยแอบถ่ายผ่านทางหน้าต่างของบ้านผู้เสียหาย เมื่อผู้เสียหายได้ยินเสียงอากาศยานไร้คนขับที่บินอยู่ภายนอกบ้านของตน จึงขับรถตามอากาศยานไร้คนขับนั้นไป และพบว่ามี การบันทึกวิดีโอบางส่วนที่เกี่ยวกับผู้คนในบ้านของตน ผู้เสียหายจึงนำหลักฐานไปแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ

³ OLIVER MCCLINTOCK, DRONE USES & APPLICATIONS [Online], accessed 20 August 2019. Retrieved from: <https://mydeardrone.com/uses/>

และพบคนร้ายเนื่องจากในการค้นหาหน่วยความจำของอากาศยานไร้คนขับนั้น มีการบันทึกวิดีโอของเจ้าของอากาศยานไร้คนขับอยู่ ต่อมาผู้กระทำความผิดนั้น ถูกจับกุมข้อหาถ้ำมอม และถูกสั่งคุมประพฤติเป็นเวลาหนึ่งปี เพื่อเข้าโปรแกรมบำบัดสำหรับพฤติกรรมถ้ำมอมดังกล่าว⁴ (Schladebeck)(Schladebeck)(Schladebeck)

2) การใช้อากาศยานไร้คนขับการสอดแนม (Spying) และการติดตาม (Stalking)

อากาศยานไร้คนขับมีการติดตั้งเครื่องมือต่างๆ ไว้ เช่น ระบบติดตามตัวบุคคล ระบบระบุตำแหน่งบนพื้นโลก (Global Positioning System หรือ GPS) เป็นต้น สามารถนำมาใช้ในภารกิจของรัฐในการติดตามบุคคลผู้ต้องสงสัยในที่ที่มีฝูงชนจำนวนมากได้ แต่อย่างไรก็ตาม จากประโยชน์ในการติดตามของอากาศยานไร้คนขับก็มีกรณีที่มีผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับในการติดตามเหยื่อ⁵ (Kotera & Yamaguchi, 2015)(Kotera & Yamaguchi, 2015)(Kotera & Yamaguchi, 2015) หรือทำการสอดแนมข้อมูลต่างๆ เช่นกัน

3) การใช้อากาศยานไร้คนขับในการโจรกรรมข้อมูลส่วนบุคคล (Hacking)

อากาศยานไร้คนขับสามารถพบได้โดยทั่วไป ผู้คนนำอากาศยานไร้คนขับขึ้นบินได้ทุกที่ทุกแห่ง ในการบินของอากาศยานไร้คนขับนั้นมีข้อควรระวังอยู่เช่นกัน ซึ่งก็คือ แฮ็กเกอร์ (Hacker) ได้ใช้อากาศยานไร้คนขับในการขโมยข้อมูลส่วนบุคคล อากาศยานไร้คนขับสามารถโจรกรรมข้อมูลได้ในขณะที่บินอยู่บนท้องฟ้า โดยอากาศยานไร้คนขับได้ถูกติดตั้งคอมพิวเตอร์วางตั้ง (Laptop Computer) ขนาดเล็ก และเครื่องมือของแฮ็กเกอร์ไว้ เมื่อเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้น จึงเป็น

⁴ Jessica Schladebeck, **Utah couple charged with voyeurism for allegedly recording unsuspecting people with drone** [Online] , accessed 22 September 2018. Retrieved from <http://www.nydailynews.com/news/crime/couple-charged-voyeurism-recording-people-drone-article-1.2974236>

⁵ **Drone stalking several women in rural Port Lincoln community part of growing list of UAV concerns** [Online], accessed 15 December 2018. Retrieved from: <https://www.abc.net.au/news/2017-11-02/drone-stalking-several-women-in-port-lincoln-rural-community/9112926>

การยากที่จะติดตามผู้โจรกรรมข้อมูล แฮกเกอร์จึงใช้อากาศยานไร้คนขับในการโจรกรรมข้อมูล เพื่อลดความเสี่ยงในการถูกจับกุมตัว ดังนั้น ความปลอดภัยในการควบคุมระบบอากาศยานไร้คนขับจึงเป็นสิ่งที่จะต้องตระหนักถึง เพื่อไม่ให้มีการโจรกรรมข้อมูลส่วนบุคคลเกิดขึ้น⁶(Larcon & S.)(Larcon & S.)(Larcon & S.)

4) การบุกรุกโดยใช้อากาศยานไร้คนขับ

ในประเด็นเรื่องการบุกรุกนั้น อากาศยานไร้คนขับเมื่อทำการบินเหนืออสังหาริมทรัพย์ใดๆ ที่มีเจ้าของ ถือเป็นการบินอากาศยานไร้คนขับในพื้นที่ทางอากาศภายในแดนกรรมสิทธิ์ของเจ้าของที่ดิน และอาจเป็นการรบกวนบุคคลผู้อยู่อาศัยหรือเจ้าของนั้นได้ ในบางประเทศกำหนดให้การบินอากาศยานไร้คนขับเข้าไปในพื้นที่ส่วนบุคคล เป็นความผิดฐานบุกรุก โดยพิจารณาจากพฤติการณ์ของการบินอากาศยานไร้คนขับแต่ละกรณีไป

2.1.4 ความรับผิดที่เกิดขึ้นจากการใช้อากาศยานไร้คนขับ

อากาศยานไร้คนขับสามารถสร้างความเสียหายได้หลากหลายรูปแบบ ซึ่งอาจเป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อบุคคลหรือทรัพย์สิน ในส่วนนี้จะวิเคราะห์ความรับผิดแต่ละประเภทซึ่งอาจเกิดขึ้นจาก การใช้งานอากาศยานไร้คนขับ ดังนี้

1) การบาดเจ็บทางร่างกาย

การบาดเจ็บทางร่างกาย หมายถึง การบาดเจ็บซึ่งเกิดแก่ร่างกายของบุคคล และสามารถเกิดขึ้นได้โดยตรงเมื่ออากาศยานไร้คนขับทำให้บุคคลได้รับบาดเจ็บจากการปะทะกันทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น เมื่ออากาศยานไร้คนขับชนเข้ากับรถยนต์ ทำให้เกิดอุบัติเหตุทางรถยนต์หรือรถชนกัน⁷(Sehrawat, 2018)(Sehrawat, 2018)(Sehrawat, 2018)

2) ความเสียหายต่อทรัพย์สิน

⁶ Jace Larcon and Scott Sherman, **Hackers using drones to commit crimes** [Online], accessed 23 September 2018. Retrived from: <https://www.nbc26.com/news/national/drone-hackers>

⁷ Vivek Sehrawat, "Liability Issue of Domestic Drones," *Santa Clara High Technology Law Journal*, Volume 35, Issue 1 (January 2018): 117.

ความเสียหายต่อทรัพย์สิน หมายถึง ความเสียหายซึ่งเกิดจากอากาศยานไร้คนขับโดยตรงหรือโดยเหตุการณ์ซึ่งเกิดจากอากาศยานไร้คนขับ ความเสียหายโดยตรงคือความเสียหายต่อทรัพย์สินซึ่งเกิดจากอากาศยานไร้คนขับโดยตรง เช่น เมื่ออากาศยานไร้คนขับบินทะลุกระจกโดยไม่เจตนา ในอีกทางหนึ่ง หากอากาศยานไร้คนขับชนเข้ากับสายไฟทำให้เกิดไฟฟ้าซึ่งเผาไหม้บ้าน ก็เป็นตัวอย่างของความเสียหายซึ่งเกิดจากเหตุการณ์ซึ่งเกิดจากอากาศยานไร้คนขับ ความเสียหายต่อทรัพย์สินนั้นยังรวมถึงความเสียหายต่อทรัพย์สินซึ่งเสียหายมากขึ้นจากอากาศยานไร้คนขับ เช่น เมื่ออากาศยานไร้คนขับรบกวนการทำงานของเจ้าหน้าที่ดับเพลิงและเป็นอุปสรรคต่อการเข้าช่วยเหลือจนทำให้เกิดความเสียหายมากขึ้น ตัวอย่างเช่นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อปี ค.ศ.2015 กลุ่มเจ้าหน้าที่ดับเพลิงจำเป็นต้องนำเครื่องบินดับเพลิงลงจอดเนื่องจากมีอากาศยานไร้คนขับปรากฏขึ้นบริเวณน่านฟ้าเดียวกัน โดยเครื่องบินที่ต้องลงจอดนั้นกำลังทำหน้าที่ดับเพลิงในแคลิฟอร์เนียได้ซึ่งสุดท้ายไฟลุกลามไปถึง 36,000 เอเคอร์⁸(Grossman)(Grossman)(Grossman)

ความตระหนักต่อสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินนี้เกิดขึ้นเพราะอากาศยานไร้คนขับของบุคคลทั่วไปบินในระดับความสูงที่ต่ำกว่าอากาศยานซึ่งใช้คนขับ จึงอาจไปรบกวนปฏิบัติการฉุกเฉินซึ่งอยู่ในระดับความสูงที่ต่ำกว่าการบินทั่วไป

นอกจากนี้ อากาศยานไร้คนขับที่บินในระดับต่ำอาจถูกนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลซึ่งจะถูกนำไปขายให้กับบริษัทสาธารณูปโภคหรือหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งต้องการข้อมูลการสำรวจพื้นที่ โดยมีคาดการณ์ว่าตลาดข้อมูลการสำรวจนี้กำลังเติบโตขึ้น แต่เมื่อตลาดนี้เติบโตขึ้น ความเสี่ยงจากการที่อากาศยานไร้คนขับซึ่งบินในระดับต่ำจะเข้าไปขัดขวางปฏิบัติการสำคัญของรัฐหรือปฏิบัติการช่วยเหลือที่สำคัญก็เพิ่มขึ้นด้วย นอกจากนี้ ยังมีข้อตระหนักในการบินอากาศยานไร้คนขับระหว่างเจ้าของที่ดินและผู้ใช้งานอากาศยานไร้คนขับ เนื่องจากมีความไม่ชัดเจนว่าผู้ใดที่มีสิทธิในพื้นที่ทางอากาศเหนือทรัพย์สินของเจ้าของที่ดิน⁹(Egan)(Egan)(Egan)

3) ความเสียหายต่อบุคคล

⁸ David Grossman, *Drones Are (Still) a Firefighter's Nightmare* [Online], accessed 12 November 2018. Retrieved from: <https://www.popularmechanics.com/flight/drones/a21599465/drones-interrupt-fire-fighting-wildfires/>

⁹ John Egan, *A drone hit my car. Now what?* [Online], accessed 11 November 2018. Retrieved from: <https://www.policygenius.com/blog/drone-hit-car-now/>

ความเสียหายต่อบุคคล นอกเหนือจากการบาดเจ็บทางร่างกายและความเสียหายต่อทรัพย์สินแล้ว ยังรวมถึงการละเมิดความเป็นส่วนตัวอีกด้วย ยกตัวอย่างเช่น เมื่ออากาศยานไร้คนขับถ่ายภาพบุคคลในบ้านซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนตัว หรือการถ่ายภาพผู้คน อาคาร หรือภาพที่ได้รับการคุ้มครองทางการค้าโดยไม่ได้รับอนุญาต จากปัญหาเหล่านี้ ปัญหาหลักคือ การละเมิดความเป็นส่วนตัว ซึ่งขนาด ความสามารถ และความคล่องแคล่วของอากาศยานไร้คนขับ ทำให้อากาศยานไร้คนขับนั้นต่างจากอากาศยานอื่นๆ หรือแม้แต่ดาวเทียม เมื่อกฎหมายรองรับเครื่องบินพาณิชย์ซึ่งบินในระดับสูง อันตรายด้านความเป็นส่วนตัวถูกมองว่าเป็นเรื่องเล็กน้อยและไม่สำคัญเมื่อเทียบกับความจำเป็นในการเดินทางทางอากาศ อย่างไรก็ตาม อากาศยานไร้คนขับนั้นบินในสภาพแวดล้อมที่ระดับความสูงต่ำจึงทำให้เกิดอันตรายด้านความเป็นส่วนตัวมากกว่า โดยประเด็นที่น่าพิจารณา คือ อากาศยานไร้คนขับสามารถที่จะเก็บข้อมูลภาพส่วนบุคคลจำนวนมากได้ ดังนั้น เพื่อลดปัญหาการละเมิดความเป็นส่วนตัว หน่วยงานของรัฐจึงจำเป็นต้องเข้าใจและต้องรับประกันได้ว่า กระบวนการทำงานซึ่งใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อรวบรวม จัดเก็บข้อมูลที่บันทึกมานั้นเป็นไปเพื่อปกป้องความเป็นส่วนตัวอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ในประเด็นของการใช้อากาศยานไร้คนขับส่วนบุคคล ควรมีกฎหมายรองรับ เพื่อคุ้มครองความเป็นส่วนตัวอีกด้วย¹⁰(Usama)(Usama)(Usama)

อากาศยานไร้คนขับที่นำมาใช้เชิงพาณิชย์นั้นมีวัตถุประสงค์การใช้งานในวงจำกัด เช่น การตรวจสอบหารอยร้าวบนกังหันลม หรือการสำรวจความเสียหายของถนนจากภาพถ่าย แต่การใช้งานดังกล่าวของอากาศยานไร้คนขับจะมีการจับภาพทุกอย่างที่อยู่ในระยะที่มองเห็น ซึ่งทำให้เกิดความตระหนักและปัญหาด้านความเป็นส่วนตัวแม้ว่าอากาศยานไร้คนขับนั้นจะถูกใช้อย่างถูกกฎหมายโดยไม่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ทางธุรกิจก็ตาม¹¹(VAN DER SCHAFT)(VAN DER SCHAFT)(VAN DER SCHAFT)

¹⁰ Muhammad Usama, *Liability Issues of Drones* [Online], accessed 12 November 2018. Retrieved from: <https://dronebelow.com/2018/11/12/liability-issues-of-drones/>

¹¹ [PETER VAN DER SCHAFT](#), *Drone Concerns Abate for Privacy, Rise for Safety* [Online], 5 October 2018. Retrieved from: <https://www.roboticsbusinessreview.com/unmanned/drone-concerns-abate-for-privacy-rise-for-safety/>

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิความเป็นส่วนตัว (Right of Privacy)

การใช้อากาศยานไร้คนขับซึ่งเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลรูปภาพ วิดีโอ หรือการบันทึกเสียง โดยทั่วไปในการบินนั้นมีการถ่ายภาพจากมุมสูง หากอากาศยานไร้คนขับนั้นเก็บข้อมูลได้โดยการถ่ายรูปติดบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หากบุคคลนั้นไม่ได้ให้ความยินยอมในการถ่ายรูป ย่อมเป็นการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคคลดังกล่าวได้ ยกตัวอย่างเช่น กรณีที่เจ้าของบ้านกำลังนอนอาบแดดอยู่ในสวนหลังบ้าน แล้วมีอากาศยานไร้คนขับบินผ่านไป อากาศยานไร้คนขับย่อมเก็บข้อมูลรูปภาพของบุคคลนั้นได้ ซึ่งเป็นรูปที่ผู้ถูกถ่ายไม่ประสงค์จะให้ผู้อื่นมีรูปดังกล่าวในการครอบครอง¹² (Thurley)(Thurley)(Thurley) จึงกล่าวได้ว่า อากาศยานไร้คนขับนั้นอาจเป็นเครื่องมือในการคุกคามความเป็นส่วนตัว ไม่ว่าจะโดยเจตนาหรือไม่ก็ตาม ในหัวข้อนี้จึงจะศึกษาถึงแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิความเป็นส่วนตัว โดยจะกล่าวถึงพัฒนาการของแนวคิดส่วนบุคคลตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รวมถึงการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวตามหลักเกณฑ์สากล ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิมนุษยชน และปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สิทธิความเป็นส่วนตัว เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลที่ได้รับการรับรองและคุ้มครองไว้ตามรัฐธรรมนูญ และเป็นสิทธิที่มีความเป็นสากลโดยเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิมนุษยชน (Human Right) ซึ่งทุกคนย่อมมีสิทธิเสรีภาพ ในชีวิต ร่างกาย และความคิดจิตใจ ที่จะกำหนดการดำรงชีวิตของตนได้อย่างอิสระโดยลำพังตนเอง ปราศจากการแทรกแซงเข้ามาสอดรู้สอดเห็น และจำกัดการเข้าถึงเรื่องความเป็นส่วนตัวจากการกระทำของบุคคลอื่น สิทธิความเป็นส่วนตัวเป็นสิทธิที่เรียกร้องให้ทุกคนจะต้องให้ความเคารพโดยอยู่ภายใต้กฎหมาย และขอบเขตทางด้านจริยธรรม วัฒนธรรมประเพณีของสังคมนั้นๆ การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสิทธิความเป็นส่วนตัว จะทำให้มีความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของสิทธินี้ ซึ่งการได้รับความคุ้มครองอย่างมีประสิทธิภาพโดยกฎหมายซึ่งมีผลต่อความสงบสุขและความปลอดภัยของทั้งบุคคลและสังคมส่วนรวม แต่เนื่องจากการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวยังเป็นองค์ความรู้ที่เพิ่งเริ่มต้นและพัฒนาขึ้นในสังคมไทย จึงต้องศึกษาการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวในต่างประเทศ โดยในต่างประเทศนั้นได้มีการบังคับใช้กฎหมายและมาตรการ

¹² Harriet Thurley, *Flying drone films woman sunbathing in her garden* [Online], accessed 12 November 2018. Retrieved from: <https://www.cosmopolitan.com/uk/reports/news/a35960/drone-films-woman-sunbathing/>

ต่างๆ เพื่อปกป้องคุ้มครองสิทธิดังกล่าวมายาวนาน ดังนั้นการศึกษา แนวคิดสิทธิความเป็นส่วนตัวของประเทศที่มีการพัฒนามาก่อนย่อมจะช่วยให้สามารถทำการวิเคราะห์ และค้นหาข้อเสนอแนะเพื่อนำมาใช้ในสถานการณ์ของประเทศไทยได้อย่างเหมาะสม¹³(นคร, 2557)(นคร, 2557)(นคร, 2557)

อันดับแรกจะกล่าวถึง **พัฒนาการของแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิความเป็นส่วนตัว** ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องสิทธิความเป็นส่วนตัวนั้นมีมาตั้งแต่สมัยกรีก กล่าวคือ อริสโตเติล นักปรัชญาชาวกรีกได้กล่าวถึงสิทธิความเป็นส่วนตัวไว้ว่า สิทธิส่วนตัว หมายถึง สภาวะพื้นฐานของบุคคลที่ไม่ต้องต่อสู้แย่งแย่ง และเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานโดยธรรมชาติของมนุษย์ซึ่งมีอยู่ติดตัวบุคคลนั้นมาตั้งแต่เกิด

ต่อมาในสมัยโรมัน สิทธิความเป็นส่วนตัวมีความหมายรวมไปถึงบริเวณอาณาเขตของบุคคลซึ่งมีความเป็นส่วนตัวหรือเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตที่เป็นความลับของบุคคลนั้นหรือกลุ่มบุคคลที่ปราศจากการสอดรู้สอดเห็นแทรกแซงของบุคคลภายนอกหรือบุคคลที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ได้รับรู้¹⁴(บรรเจิด, 2555)(บรรเจิด, 2555)(บรรเจิด, 2555)

ในช่วงศตวรรษที่ 16 ในทวีปยุโรปมีความคิดปรัชญาเรื่องสิทธิเสรีภาพพัฒนามากขึ้น อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากยุคแห่งความรู้แจ้งซึ่งชนชั้นกลางเริ่มมีความคิดต่อต้านอำนาจเบ็ดเสร็จในการปกครองระบอบกษัตริย์ ดังนั้น จึงมีการเสนอแนวความคิดซึ่งต่อมาได้เป็นพื้นฐานความคิดทางกฎหมายของสิทธิความเป็นส่วนตัวว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเนื้อตัวร่างกาย ครอบครัว และรวมไปถึงทรัพย์สินด้วย เนื่องจากในช่วงเวลานั้นความคิดแบ่งแยกขอบเขตระหว่างสิ่งที่เป็นสาธารณะกับความเป็นส่วนตัวของบุคคลยังไม่ชัดเจนเพราะฉะนั้นนักปรัชญากฎหมายจึงพยายามสร้างรูปธรรมเพื่อให้เรื่องสิทธิความเป็นส่วนตัวชัดเจนมากขึ้น สามารถที่จะให้คำนิยามขอบเขตของคำว่าส่วนตัว (Private) ได้ว่า สภาพความเป็นอยู่เฉพาะตัว การแยกตัวอยู่อย่างสันโดษภายในที่โรหฐาน ในที่ที่ซึ่งไม่มีคนอื่นเข้าร่วมด้วยเป็นการอยู่ได้ด้วยตัวเองหรือเฉพาะภายในครอบครัวอันเป็นส่วนที่แยกออกจากสาธารณะ และยังมีความหมายเรียกรวมไปถึงการเป็นอิสระจากอำนาจปกครองของรัฐ กล่าวคือ สภาวะที่ไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องสาธารณะที่เป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐ

¹³ นคร เสรีรักษ์, *ความเป็นส่วนตัว* (กรุงเทพฯ: ฟ้ายาม, 2557), หน้า 27.

¹⁴ บรรเจิด สิงคะเนติ, *หลักพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์* (กรุงเทพฯ: นิติธรรม, 2555), หน้า

ในแง่ของความลับส่วนบุคคล สิทธิความเป็นส่วนตัวหมายถึงเรื่องที่ไม่ต้องการให้มีใครผู้อื่นเข้ามาดูเห็นหรือแทรกแซงเข้ามารับรู้หรือร่วมตัดสินใจ กล่าวคือ สิทธิความเป็นส่วนตัวนั้นเป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับสังคม สังคมหรือสาธารณะจะแทรกแซงเข้ามาในเรื่องที่เป็นส่วนตัวไม่ได้ และอย่างน้อยบุคคลก็สามารถเลือกที่จะอนุญาตให้ใครบ้างได้ร่วมรับรู้หรือร่วมตัดสินใจในสิ่งนั้น¹⁵(นคร, 2557)(นคร, 2557)(นคร, 2557)

อลัน เอฟ เวสติน (Alan F. Westin)¹⁶ (DeCew, 1997) (DeCew, 1997) (DeCew, 1997) อธิบายว่า ขอบเขตสิทธิความเป็นส่วนตัวสามารถพิจารณาได้ใน 3 ลักษณะด้วยกัน ได้แก่

- 1) เป็นเรื่องของ การอยู่อย่างสันโดษซึ่งเป็นการมองในทางกายภาพซึ่งหมายถึง การจำกัดการเข้าถึงของบุคคลภายนอก
- 2) เป็นความลับเฉพาะบุคคลคือความเป็นส่วนตัวเป็นข้อเท็จจริงที่สามารถรู้เห็นได้เฉพาะบุคคล บุคคลภายนอกหรือสาธารณะไม่สามารถเข้าร่วมรับรู้ได้ และ
- 3) ความมีอิสระในการปกครองตนเอง ซึ่งหมายความว่า บุคคลมีความสามารถในการคิดและตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ของตนเองอย่างเป็นอิสระโดยปราศจากการแทรกแซงบังคับของรัฐ¹⁷

อย่างไรก็ตาม ในเรื่องสิทธิความเป็นส่วนตัวอาจจะมีขอบเขตความแตกต่างกันไปในแต่ละสังคม ซึ่งมีพื้นฐานทางสังคม วัฒนธรรม ประเพณีที่แตกต่างกัน แต่ได้มีความพยายามที่จะสรุปขอบเขตของความเป็นส่วนตัวเป็นแนวทางในการพิจารณา คือ การเป็นเรื่องเกี่ยวกับเนื้อตัวร่างกายของบุคคล เกี่ยวกับทรัพย์สิน เกี่ยวกับเรื่องของครอบครัวและบุคคลในครอบครัว รวมทั้งกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม เช่น การประกอบอาชีพและการติดต่อสื่อสาร รวมไปถึงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นหรือทัศนคติความเชื่อความศรัทธาในเรื่องศาสนา และความคิดเห็นทางการเมือง รวมทั้งความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ เช่น เพื่อนบ้าน หรือกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นโดยเฉพาะ นอกจากนี้ยังรวมถึง เรื่องที่เป็นส่วนตัวในลักษณะอื่นๆ ซึ่งต้องคำนึงถึงความมุ่งหมายและแนวความคิดในการดำรงชีวิตของคน

¹⁵ นคร เสรีรักษ์, ความเป็นส่วนตัว (กรุงเทพฯ: ฟ้ายาม, 2557), หน้า 62-63.

¹⁶ Judith Wargner DeCew, in Pursuit of Privacy: Law Ethics and the Rise of Technology (Cornell University press, 1997): 12, อ้างใน นคร เสรีรักษ์, 2557: 65.

¹⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 65.

ในสังคมนั้นๆ อย่างน้อยในเบื้องต้น ต้องพิจารณาจากแนวทางการปฏิบัติที่เป็นบรรทัดฐานของสังคมว่าเรื่องใดเป็นเรื่องส่วนตัว และเรื่องใดเป็นเรื่องสาธารณะ¹⁸(ชูชีพ, 2525)(ชูชีพ, 2525)(ชูชีพ, 2525)

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าสิทธิความเป็นส่วนตัวมีมาตั้งแต่สมัยกรีก ตลอดระยะเวลาความคิดเรื่องนี้ได้มีการพัฒนาขึ้นเป็นลำดับพัฒนาการครั้งสำคัญของเรื่องสิทธิความเป็นส่วนตัวที่ถือว่ามี ความชัดเจนมากที่สุด คือบทความเรื่อง The Right to Privacy ซึ่งเขียนโดย ซามูเอล ดี วาร์เรน (Samuel D. Warren) และ หลุยส์ แบรินเดิส (Louis D. Brandeis)¹⁹ (Rothenberg, 2000) (Rothenberg, 2000) (Rothenberg, 2000) บทความเรื่องนั้นว่าเป็นพัฒนาการครั้งสำคัญของเรื่องแนวคิดสิทธิความเป็นส่วนตัว บทความดังกล่าวเป็นผลมาจากพัฒนาการทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 ซึ่งมีการเกิดขึ้นของโทรเลขโทรศัพท์และแท่นพิมพ์สมัยใหม่ซึ่งสามารถเผยแพร่ข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว เครื่องมือใหม่ๆ เหล่านี้ของสมัยนั้นนอกจากนี้ ความก้าวหน้ามาสู่ยุโรปแล้วยังมีผลกระทบต่อสิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคคลทั่วไปอยู่ด้วย

ในบทความได้อธิบายสิทธิความเป็นส่วนตัวว่าหมายถึง สิทธิที่จะอยู่ตามลำพัง (the Right to be Left Alone) ซึ่งเป็นการพิจารณาใน 2 ด้านคือ ในด้านแรก คือ ความเป็นส่วนตัวในด้านนามธรรมซึ่งหมายถึง บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในการแสดงอารมณ์แสดงความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนสิทธิในความเชื่อถือศรัทธาในศาสนาและการเมือง ส่วนในด้านที่สองเป็นการมองสิทธิความเป็นส่วนตัวทางด้านรูปธรรม ซึ่งหมายถึง การอยู่โดยลำพังโดยปราศจากการแทรกแซงหรือรบกวนจากบุคคลอื่นหรือจากสังคม อันเป็นการอยู่อย่างสันโดษโดยไม่เกี่ยวข้องกับสังคมภายนอก

บทความนี้นอกจากจะกล่าวถึงการเรียกร้องให้รัฐธรรมนูญของรัฐจะต้องคุ้มครองต่อบุคคลจากการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวที่กระทำโดยอาศัยอำนาจรัฐแล้ว ยังเรียกร้องให้รัฐคุ้มครองการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวระหว่างบุคคลหรือเอกชนทั่วไปอีกด้วย ทำให้ประชาชนทั่วไปและนักกฎหมายเกิดความตระหนักในความสำคัญของสิทธิความเป็นส่วนตัวมากขึ้นและได้นำมา

¹⁸ ชูชีพ ปิณฑะสิริ, “การละเมิดสิทธิส่วนตัว,” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525), หน้า 3.

¹⁹ Lances E. Rothenberg, “Re-Thinking Privacy: Peeping Tom, Video Voyeurs, and The Failure of Criminal Law to Recognize a Reasonable Expectation of Privacy in the Public Space,” *American University Law Review* Volume 49 (June 2000): 1126.

เป็นบรรทัดฐานของความคิดทางกฎหมายในเวลาต่อมา แต่อย่างไรก็ตามในความเป็นจริงของสภาพสังคมยุคสมัยนั้นความคิดเรื่องสิทธิความเป็นส่วนตัวยังไม่ได้เข้าไปสู่การพิจารณาในระบบกระบวนการยุติธรรมอย่างแท้จริงเท่าไรนัก²⁰(Anderson & C., 1995)(Anderson & C., 1995)(Anderson & C., 1995)

ในประเทศที่เป็นระบบกฎหมายไม่เป็นลายลักษณ์อักษร (Common Law) โดยเฉพาะในประเทศอังกฤษ รวมทั้งประเทศอื่นๆ จะไม่มีกฎหมายว่าด้วยสิทธิความเป็นส่วนตัวโดยเฉพาะ²¹(Littman & C., 1970)(Littman & C., 1970)(Littman & C., 1970) แต่ได้รับการยอมรับว่า สิทธิความเป็นส่วนตัวนั้นเป็นหลักกฎหมายระดับรัฐธรรมนูญซึ่งศาลจะให้ความคุ้มครองและเยียวยาความเสียหายจากการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัว ด้วยการปรับใช้กฎหมายว่าด้วยละเมิดและศาลจะให้ความสำคัญกับสิทธิของบุคคลในการตัดสินใจในการใช้ความคิดความรู้สึกทางจิตใจและอารมณ์ของคนที่สื่อสารถึงบุคคลอื่นเป็นสำคัญ²²(นคร, 2557)(นคร, 2557)(นคร, 2557) แต่ศาลก็ไม่ได้สร้างหลักกฎหมายใหม่ๆ ขึ้นมายังคงใช้ฐานความผิดเดิมในการพิจารณา ซึ่งได้แก่ ความรับผิดฐานบุกรุก ความรับผิดฐานก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ ความรับผิดฐานหมิ่นประมาท ความรับผิดฐานเปิดเผยความลับ ความรับผิดในการกระทำโดยประมาทหรือไม่ใช้ความระมัดระวังตามสมควร รวมถึงความรับผิดอันเกิดจากการละเมิดลิขสิทธิ์

ส่วนในสหรัฐอเมริกา นอกจากจะคุ้มครองภายใต้กฎหมายไม่เป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว สิทธิความเป็นส่วนตัวยังได้รับความคุ้มครองภายใต้บทบัญญัติแห่งรัฐที่เรียกว่า The Second Restatement of Torts นอกจากนี้ในการแก้ไขรัฐธรรมนูญแต่ละครั้งยังมีการแก้ไขปรับปรุงพัฒนากฎหมายนี้ด้วย²³ ในประเทศระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law) การคุ้มครองความเป็นส่วนตัวจะมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยพื้นฐานของความคิดนั้นสิทธิความเป็นส่วนตัวจะตั้งอยู่บนฐานความคิดในเรื่องสิทธิในบุคลิกภาพของบุคคล (Right of the Personality) ซึ่งแนวความคิดเหล่านี้

²⁰ Allen Anderson and Caloline Kennedy, *The Right to Privacy*, (Alfred A. Knopf, 1995): 155, อ้างใน นคร เสรีรักษ์, 2557: 68.

²¹ Mark Littman and Peter Carter Ruck, *Privacy and the Law* (Steven and Sons Limited, 1970): 8, อ้างใน นคร เสรีรักษ์, 2557: 68.

²² นคร เสรีรักษ์, *ความเป็นส่วนตัว*, หน้า 68.

²³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 69.

ได้รับการพัฒนาโดยนักปรัชญากฎหมายเยอรมันเป็นส่วนใหญ่ ในรัฐธรรมนูญเยอรมัน (*Grundgesetz*) ได้บัญญัติรับรองสิทธิความมีตัวตนของบุคคลไว้ในมาตราที่ 1 และมาตราที่ 2 อย่างชัดเจนว่า บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะควบคุม พัฒนาและแสวงหาประโยชน์ในบุคลิกภาพหรือความเป็นตัวตนของตนเอง ซึ่งเป็นลักษณะเด่นที่สุดที่ปรากฏโดยรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์รัฐเยอรมนี อันเป็นการให้หลักประกันแก่ประชาชนชาวเยอรมัน ตั้งแต่เรื่องเกียรติภูมิความเป็นมนุษย์ การพัฒนาบุคลิกภาพสิทธิในชีวิตร่างกาย ความเสมอภาคเท่าเทียมกันตามกฎหมาย เสรีภาพในการนับถือศาสนา สิทธิในชุมชน รวมทั้งสิทธิในเคหสถานและอื่นๆ อีกหลายประการ ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าประวัติศาสตร์ของชนชาติเยอรมันนั้นเคยมีประสบการณ์อันขมขื่นในช่วงที่อยู่ภายใต้ระบบการปกครองแบบเผด็จการ ดังนั้น เมื่อผ่านพ้นช่วงเวลาดังกล่าวมาแล้วรัฐธรรมนูญเยอรมันจึงให้ความคุ้มครองแก่สิทธิความเป็นส่วนตัวของทุกคนอย่างเต็มที่²⁴

ต่อไปจะกล่าวถึงสิทธิความเป็นส่วนตัวตามกรอบอนุสัญญาแห่งยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน²⁵(สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2558)(สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2558)(สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2558) ตามอนุสัญญาแห่งยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานนั้นสิทธิความเป็นส่วนตัวหรือสิทธิในชีวิตส่วนตัว (*Droit à la vie privée*) ถือว่าเป็นสิทธิมนุษยชนประเภทหนึ่งที่ได้รับการรับรอง และคุ้มครองไว้อย่างชัดเจนในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (*Déclaration Universelle des Droits de l'Homme*) ลงวันที่ 10 ธันวาคม 1948 โดยกำหนดไว้ในข้อ 12 ความว่า

“บุคคลใดจะถูกแทรกแซงตามอำเภอใจในชีวิตส่วนตัวครอบครัวที่อยู่อาศัยหรือการสื่อสารหรือจะถูกหลอกลวงเกียรติยศและชื่อเสียงไม่ได้ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองของกฎหมาย ต่อการแทรกแซงสิทธิหรือการหลอกลวงดังกล่าวนี้”

นอกจากนี้ยังมีการบัญญัติให้การรับรองและคุ้มครองไว้ในอนุสัญญาแห่งยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานอีกด้วยดังปรากฏในข้อ 8 ซึ่งมีบทบัญญัติข้อความอย่างเดียวกัน

²⁴ เรื่องเดียวกัน , หน้า 72.

²⁵ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, รายงานการวิจัย เรื่องปัญหาและมาตรการทางกฎหมายในการรับรองและคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว (กรุงเทพฯ: ดอกเบญจ, 2558), หน้า 19.

การศึกษาการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคคลตามกรอบอนุสัญญาแห่งยุโรปดังกล่าวนี้เห็นว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำความเข้าใจสาระสำคัญและเนื้อหาของขอบเขตสิทธิความเป็นส่วนตัวหรือสิทธิในชีวิตส่วนตัว ของบุคคลตลอดจนข้อจำกัดของสิทธิดังกล่าวนี้ด้วย ซึ่งในเบื้องต้น สามารถแบ่งออกได้เป็น สิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคคลในฐานะเป็นกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ซึ่งได้รับการรับรองและคุ้มครอง ตามที่บัญญัติไว้ในอนุสัญญาแห่งยุโรปฯ ข้อ 8 วรรคหนึ่ง และสิทธิส่วนตัวในฐานะที่เป็นสิทธิตามธรรมชาติ โดยสิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคคล ซึ่งเป็นสิทธิที่ได้รับการรับรองและคุ้มครองในฐานะเป็นสิทธิมนุษยชนประการหนึ่งดังที่บัญญัติไว้ในข้อ 8 วรรคหนึ่งของอนุสัญญาแห่งยุโรปฯ แบ่งออกได้เป็น 4 ประการสำคัญ คือ สิทธิในชีวิตส่วนตัวหรือสิทธิความเป็นส่วนตัวอันเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล สิทธิในชีวิตครอบครัว สิทธิในชีวิตส่วนตัวเกี่ยวกับที่พักอาศัย และสิทธิในชีวิตส่วนตัวในการติดต่อทางจดหมายหรือการสื่อสาร

ทั้งนี้สิทธิของบุคคลในแต่ละเรื่องอาจจะมีลักษณะร่วมกันเช่นเป็นทั้งสิทธิความเป็นส่วนตัวอันเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลและเกี่ยวกับชีวิตในครอบครัวด้วยในเวลาเดียวกันก็ได้ โดยนัยยะดังกล่าวนี้ สิทธิในชีวิตส่วนตัวหรือสิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคคลย่อมจะต้องได้รับการเคารพทั้งจากองค์กรของรัฐและจากบุคคลอื่นทั้งหลายซึ่งเป็นเอกชนด้วยกันเองในอันที่จะต้องไม่ทำการใดๆ ที่เป็นการแทรกแซงหรือละเมิดต่อสิทธินี้ของบุคคลคนใดคนหนึ่ง ดังนั้นจึงก่อให้เกิดพันธะหน้าที่แก่รัฐที่จะกำหนดมาตรการซึ่งเป็นหลักประกันสิทธิของบุคคลเพื่อให้สิทธิความเป็นส่วนตัวหรือสิทธิในชีวิตส่วนตัวของบุคคลนี้ได้รับการคุ้มครองอย่างเต็มที่²⁶(นคร, 2557)(นคร, 2557)(นคร, 2557)

สำหรับสิทธิความเป็นส่วนตัวที่ถือเป็นสิทธิตามธรรมชาตินั้นเป็นสิทธิที่ถือว่าเกิดมาพร้อมกับตัวบุคคลและติดอยู่กับตัวของบุคคลในฐานะที่เป็นมนุษย์คนหนึ่ง และสิทธินี้ไม่อาจจะถูกพรากไปจากบุคคลใดได้ สิทธินี้ไม่ใช่สิทธิที่กฎหมายบัญญัติรับรองหรือมอบให้แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งอาจถูกเพิกถอนได้ ด้วยแนวคิดเช่นนี้ทำให้การรับรองและการคุ้มครองสิทธิในชีวิตส่วนตัวของบุคคลโดยปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและอนุสัญญาแห่งยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานจึงมุ่งที่จะคุ้มครองสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวกับชีวิตส่วนตัวของบุคคลเป็นสำคัญ หมายความว่า ทุกคนย่อมมีสิทธิจะได้รับการเคารพจากบุคคลทั้งหลายในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับชีวิตส่วนตัวของบุคคลนั้นอันได้แก่ การเคารพความลับในชีวิตส่วนตัวและการเคารพเสรีภาพในการใช้ชีวิตส่วนตัวของบุคคลทั้งใน

²⁶นคร เสรีรักษ์, ความเป็นส่วนตัว, หน้า 27.

ระดับรัฐ องค์กรของรัฐกับเอกชนและในระดับปัจเจกชนด้วยตนเอง และโดยนัยยะดังกล่าวนี้ สิทธิในชีวิตส่วนตัวจึงต้องได้รับการรับรองเพื่อคุ้มครองพลเมือง โดยเป็นพันธหน้าที่ของรัฐ และได้รับการคุ้มครองจากการใช้อำนาจรัฐโดยมิชอบขององค์กรหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมไปถึงการคุ้มครองบุคคลอันเนื่องมาจาก ความได้เปรียบหรือการมีกำลังรวมทั้งเครื่องมือที่เหนือกว่าของบุคคลอื่นด้วย²⁷

ต่อไปจะกล่าวถึงการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวตามหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิมนุษยชน และปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน มีรายละเอียด ดังนี้

2.2.1 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

แนวคิดเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สืบเนื่องมาจาก แนวคิดปรัชญากรีกในเรื่องสิทธิตามธรรมชาติ (Natural Right) ของปัจเจกบุคคล และเป็นพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพทั้งปวง ในยุคสมัยกรีก ความคิดนี้ค่อนข้างจะมีลักษณะเป็นอุดมคติ แต่เมื่อผ่านเลยมาถึงยุคสมัยโรมัน ซึ่งเป็นสังคมนักปฏิบัติ จึงได้นำเอาแนวความคิดเชิงอุดมคติเหล่านี้มาใช้ปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันโดยการบัญญัติเป็นกฎหมาย ในสมัยโรมันคำว่า ศักดิ์ศรี หมายถึง เกียรติของบุคคลที่ปรากฏต่อสาธารณะ ดังนั้น ศักดิ์ศรีจึงไม่ใช่เรื่องของบุคคลทุกคน แต่หมายถึงเฉพาะบุคคลที่ได้รับเกียรติจากสาธารณะเท่านั้น²⁸(บวรเจต, 2555)(บวรเจต, 2555)(บวรเจต, 2555) โดยนัยยะนี้คำว่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จึงมีความหมายทั้งในแง่ความมีคุณค่าในตัวเองของบุคคลนั้น และความมีคุณค่าในสถานภาพของความเป็นมนุษย์แต่ละคนนั้นด้วย ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จึงเป็นความหมายเฉพาะที่กำหนดถึงความ เป็นมนุษย์โดยตรง แต่อย่างไรก็ตาม มนุษย์แต่ละคนนั้นมิได้อยู่โดดเดี่ยวตามลำพัง แต่อยู่ในสังคม จึงมีข้อผูกพันและมีความสัมพันธ์กับสังคมอยู่ด้วย การอยู่ร่วมกันเป็นสังคมย่อมจะมีข้อขัดแย้งข้อพิพาท อันเกิดจากการล่วงละเมิดสิทธิต่อกันเป็นธรรมดา ดังนั้น จึงต้องมีอำนาจอย่างหนึ่ง ซึ่งได้แก่ อำนาจรัฐ ทำหน้าที่ควบคุมและอำนวย ความเป็นธรรม แก่ไขบรรดาข้อพิพาทขัดแย้งเหล่านี้โดยอำนาจนั้นต้อง คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์นี้ด้วย

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Human Dignity) ในปัจจุบัน ถึงแม้ว่าจะยังไม่สามารถ กำหนดขอบเขตความหมายอันเป็นที่เข้าใจได้อย่างชัดเจนนัก แต่ก็เป็นที่ยอมรับโดยถือว่า หลักการ

²⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 22.

²⁸ บวรเจต สิงคะเนติ, หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (กรุงเทพฯ: นิติธรรม, 2555), หน้า 86.

แห่งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็นคุณค่าที่มีอยู่จริง ดังที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นครั้งแรก และปัจจุบันปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 4 โดยบัญญัติไว้ชัดเจนว่า

“ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคล ย่อมได้รับความคุ้มครองปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอ
กัน”

ในทางวิชาการ คำว่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อาจให้ความหมายโดยทั่วไปได้ว่า เป็นคุณค่าอันสำคัญที่เนื่องมาจากความเป็นมนุษย์นั่นเอง และเป็นคุณค่าที่มีอยู่กับมนุษย์ทุกคนโดยไม่มีข้อจำกัดและโดยไม่มีเงื่อนไขอย่างใดๆ ทั้งสิ้นไม่ว่าจะเป็นข้อจำกัดหรือเงื่อนไขทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา เพศ หรือสีผิวก็ตาม ทั้งนี้เพื่อให้มนุษย์แต่ละคนมีอิสระในการพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตัวของตนภายใต้ความรู้สึกรู้สึกนึกคิด เหตุผลและความรับผิดชอบของตัวเอง²⁹

ตามแนวคิดนักปรัชญากฎหมายเยอรมันให้ความสำคัญกับเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ว่าเป็นหลักรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ มีศักดิ์และความสำคัญเทียบเท่ากับการเป็นรัฐธรรมนูญ โดยพิจารณาว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของทุกคน และรัฐจะต้องเคารพต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เช่นว่านี้

สาระสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อาจพิจารณาได้ 2 ประการ คือ ประการแรก ได้แก่ สิทธิในชีวิตร่างกาย ซึ่งเป็นสิทธิที่ติดตัวบุคคลแต่ละคนในฐานะปัจเจกชนมาโดยตลอด ตั้งแต่เกิดและไม่มีผู้ใดหรืออำนาจใดจะสามารถพรากสิทธินี้ไปเสียจากบุคคลได้ และถือว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงอยู่ของชีวิตมนุษย์ โดยมนุษย์นั้นมีอิสระที่จะกำหนดตนเองได้ตามเจตจำนงของตนเอง ประการที่สอง ได้แก่ สิทธิในความเสมอภาค อันเป็นสิทธิที่หมายถึง มนุษย์ทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพอย่างเท่าเทียมกัน โดยสิทธิในความเสมอภาคนี้เป็นการแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคลในฐานะปัจเจกบุคคลเสมอกัน และเป็นความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลในฐานะปัจเจกชนกับสังคมส่วนรวม ส่วนสิทธิในชีวิตและร่างกายนั้นเป็นการแสดงถึงอาณาเขตความเป็นส่วนตัวของแต่ละคน³⁰

²⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 90.

³⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 31.

จากสาระสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่ได้กล่าวมาข้างต้นจึงสามารถนำมาเป็นพื้นฐานความคิดวิเคราะห์ในการพิจารณาว่า การกระทำโดยการใช้อากาศยานไร้คนขับเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดนั้น เป็นการกระทำในลักษณะละเมิดต่อสิทธิความเป็นส่วนตัวและเป็นการละเมิดต่อหลักการแห่งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือไม่ และสามารถพิจารณาถึงมาตรการทางกฎหมายว่ามาตรการเช่นไรจึงจะเหมาะสมที่จะป้องกันการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัว ในขณะที่เดียวกันก็เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับด้วย ในประเด็นนี้การใช้อากาศยานไร้คนขับโดยมีเจตนาที่จะละเมิดความเป็นส่วนตัว หรือมีเจตนากระทำอันตราย หรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้อื่นนั้น หากพฤติการณ์การกระทำมีความชัดเจนเพียงพอ ก็สามารถปรับข้อเท็จจริงนั้นเข้ากับข้อกฎหมายที่เป็นองค์ประกอบความผิดของกฎหมายอาญาได้ แต่การกระทำในบางลักษณะอาจไม่ถึงขนาดที่สามารถมองเห็นเจตนาร้ายได้อย่างชัดเจน หรือยังไม่ปรากฏความเสียหาย ลักษณะการกระทำเช่นนี้จึงอยู่นอกกรอบองค์ประกอบความผิดตามกฎหมาย หรือกล่าวได้ว่าเป็นเรื่องที่ถูกกฎหมายคุ้มครองไปไม่ถึง แต่การกระทำเช่นนั้นเป็นการละเมิดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์แล้ว

2.2.2 สิทธิมนุษยชน

สิทธิมนุษยชนเป็นความคิดที่สืบเนื่องมาจากความคิดสิทธิตามธรรมชาติ (Natural Right) ที่ให้ความสำคัญกับความเป็นมนุษย์แต่ละคน โดยความคิดเรื่องสิทธิมนุษยชนนี้ เป็นทั้งขอบเขตจำกัดการใช้อำนาจรัฐในการใช้อำนาจเหนือเอกชน และในขณะเดียวกันก็เป็นพันธะหน้าที่ของรัฐที่จะต้องให้การรับรองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ อันเป็นสิทธิมนุษยชนของทุกคน ในภารกิจของรัฐประการหนึ่งก็คือการรักษาความสงบเรียบร้อย

พัฒนาการของสิทธิมนุษยชนอาจย้อนไปได้ถึงการจัดทำกฎบัตรแมกนาคาร์ตา (Magna Carta) ในปี ค.ศ. 1215 ในประเทศอังกฤษ ซึ่งขณะนั้นความขัดแย้งระหว่างฝ่ายขุนนางกับฝ่ายกษัตริย์มีสูงมาก ฝ่ายขุนนางจึงรวมกำลังกันจำกัดอำนาจของกษัตริย์ โดยกำหนดมีบทบัญญัติทั้งสิ้นรวม 63 ข้อ แต่ที่เป็นหลักการอันสำคัญก็คือ³¹(กุลพล, 2538)(กุลพล, 2538)(กุลพล, 2538)

1) กษัตริย์จะเก็บภาษีโดยไม่ได้รับความยินยอมจากที่ประชุมของนักบวชและขุนนางไม่ได้ซึ่งเป็นการวางหลักที่ว่า “ไม่มีการเก็บภาษีโดยปราศจากผู้แทน” (No Taxation without Representation)

³¹ กุลพล พลวัน, พัฒนาการแห่งสิทธิมนุษยชน (กรุงเทพฯ: วิทยุชน, 2538), หน้า 30-31.

2) การงดเว้นการใช้กฎหมายหรือไม่ใช้กฎหมายบังคับแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งนั้นจะกระทำมิได้ อันเป็นหลักความเสมอภาคต่อหน้ากฎหมาย (Equity before the Law)

3) บุคคลจะถูกจับกุม คุมขัง เนรเทศ หรือริบทรัพย์สินไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับการพิจารณาโดยบุคคลชั้นเดียวกับผู้นั้น และต้องเป็นการพิจารณาตามกฎหมายบ้านเมือง ซึ่งหลักการนี้ในเวลาต่อมาได้เกิดเป็น หลักเสรีภาพส่วนบุคคล (Personal Liberty) กล่าวคือ เป็นสิทธิที่บุคคลมีเสรีภาพที่จะทำการต่างๆ ได้ เว้นแต่จะกระทบถึงสิทธิของบุคคลอื่นหรือกระทบต่อความสงบสุขของสาธารณชน และเกิดเป็นหลักการในเรื่องห้ามการจับกุมโดยไม่มีเหตุอันควร และเกิดเป็นระบบการพิจารณาคดีโดยคณะลูกขุนขึ้นในประเทศอังกฤษ³²

ต่อมาหลังสงครามประกาศอิสรภาพอเมริกา (American Independence War) สหรัฐอเมริกาได้ออกคำประกาศอิสรภาพ (The Declaration of Independence) ขึ้นมา โดยได้กำหนดถึงสิทธิเสรีภาพของพลเมืองสหรัฐอเมริกาในอันที่จะได้รับความเคารพสิทธิและเสรีภาพนั้นจากรัฐบาล ดังปรากฏเป็นบทบัญญัติในวรรคสองของคำประกาศอิสรภาพที่กล่าวว่า “เราถือความจริงซึ่งได้ประจักษ์แก่ตัวเองแล้วว่า มนุษย์เกิดมามีเกียรติเท่าเทียมกันและต่างก็ได้รับสิทธิบางประการซึ่งไม่อาจโอนให้แก่กันได้มาจากพระผู้เป็นเจ้า” กล่าวคือ สิทธิในชีวิต สิทธิในเสรีภาพ และสิทธิในการแสวงหาความสุข และเพื่อที่จะป้องกันสิทธิเหล่านี้จึงได้จัดตั้งขึ้นซึ่งรัฐบาลที่ได้รับอำนาจอันชอบธรรมด้วยความยินยอมของประชาชนผู้อยู่ใต้ปกครอง เมื่อเป็นเช่นนี้ หากรัฐบาลดำเนินการปกครองไปในทางที่เป็นปรปักษ์ต่อหลักการดังกล่าวเมื่อใด เมื่อนั้นก็เป็นสิทธิของประชาชนที่จะเปลี่ยนแปลงหรือเลิกล้มรัฐบาลนั้นเสียได้ และกลับสถาปนารัฐบาลใหม่ขึ้นตามที่เห็นว่าจะทำให้เขาได้รับความปลอดภัยและยังความผาสุกให้เกิดขึ้นมากที่สุด³³

นอกจากคำประกาศอิสรภาพดังกล่าวนี้แล้ว ยังมีการบัญญัติกฎหมายหลักอันได้แก่รัฐธรรมนูญขึ้นใช้ร่วมกันระหว่างรัฐ ซึ่งในเวลาต่อมาได้มีการแก้ไขให้มีลักษณะที่เป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพพลเมืองมากขึ้น³⁴(นพนิติ, 2530)(นพนิติ, 2530)(นพนิติ, 2530) โดยมีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับสิทธิความเป็นส่วนตัวในการศึกษานี้ เช่นการประกันเสรีภาพของบุคคลในด้านต่างๆ ทั้งด้านศาสนา

³² เรื่องเดียวกัน.

³³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 31

³⁴ นพนิติ สุริยะ, “เอกสารประกอบการสัมมนาในระดับชาติ เรื่อง “การสอนสิทธิมนุษยชน”, เอกสารอ่านประกอบวิชาน. 861 กฎหมายระหว่างประเทศ: สิทธิมนุษยชน ชุดที่ 1,” (มีนาคม, 2530), หน้า 16-17.

ด้านการพูด การพิมพ์ การโฆษณาการชุมนุมโดยสงบและการยื่นเรื่องร่ำร้องทุกข์ต่อรัฐบาล การตรวจค้นตัวบุคคล การตรวจค้นเคหสถาน ทรัพย์สินหรือเอกสารจะต้องมีหมายค้น การพิจารณาคดีคดีอาญาที่มีโทษสถานหนัก จะต้องผ่านคณะลูกขุน และความผิดในการกระทำเดียวกันจะพิจารณาพิพากษาซ้ำอีกไม่ได้ การลงโทษ การจำกัดสิทธิของบุคคลจะต้องกระทำโดยกระบวนการของกฎหมาย และทรัพย์สินส่วนตัวหากจะนำไปเพื่อเป็นประโยชน์สาธารณะจะต้องมีการตอบแทนด้วยความเป็นธรรม การพิจารณาพิพากษาคดีอาญาจะต้องไม่ล่าช้าและต้องกระทำโดยเปิดเผยโดยปราศจากอคติ และบุคคลจะต้องได้รับแจ้งให้ทราบถึงลักษณะและเหตุผลที่กล่าวหาและให้ประกันเรื่องที่จะมีทนายแก้ต่าง การสืบพยานจะต้องกระทำต่อหน้าผู้ต้องหา การจำกัดขอบเขตการใช้สิทธิของผู้หนึ่งมิให้ล่วงละเมิดต่อสิทธิของผู้อื่น การให้ความเสมอภาคแก่ประชาชนทุกคน ที่แม้มีความแตกต่างกันในเรื่องเชื้อชาติและสีผิว เป็นต้น

ในช่วงการปฏิวัติใหญ่ฝรั่งเศส (ค.ศ. 1789) ฝรั่งเศสได้จัดทำปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และสิทธิพลเมือง (*Déclaration des droits de l'homme et du citoyen* หรือ Declaration of the Rights of Man and of the Citizen) ขึ้น³⁵ (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2558)(สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2558)(สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2558) ซึ่งถือว่าเป็นเอกสารรับรองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่มีความครบถ้วนมากที่สุดและได้รับการยอมรับเป็นแบบอย่าง มาจนถึงปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติในปัจจุบัน โดยสรุปสาระสำคัญได้ว่าเป็นการเน้นถึงความจำเป็นอิสระและความมีสิทธิเท่าเทียมกันของมนุษย์ โดยให้คำจำกัดความของเสรีภาพว่าเป็นอำนาจที่จะกระทำการสิ่งใดได้โดยไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้อื่น เป็นการรักษาไว้ซึ่งสิทธิธรรมชาติอันไม่อาจพรากออกไปจากมนุษย์ สิทธิในเสรีภาพ ทรัพย์สิน การตรวจค้น การกดขี่ และเป็นการรับรองสิทธิในการพูดการพิมพ์ การนับถือศาสนา และต่อภาวะที่ปลอดภัยจากการจับกุมตามอำเภอใจ³⁶(กุลพล, 2538)(กุลพล, 2538)(กุลพล, 2538)

³⁵ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, รายงานการวิจัย เรื่องปัญหาและมาตรการทางกฎหมายในการรับรองและคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว, หน้า 10.

³⁶ กุลพล พลวัน, พัฒนาการแห่งสิทธิมนุษยชน, หน้า 34.

2.2.3 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

แนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชนได้พัฒนาตามลำดับ มีผลให้ประชาคมโลกตื่นตัวและตระหนักถึงความสำคัญในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน จนกระทั่งหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อได้จัดตั้งองค์การสหประชาชาติขึ้นแล้ว จึงได้มีการจัดทำปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติขึ้น³⁷ ซึ่งนับว่าเป็นช่วงเวลาที่มีความสำคัญอันยิ่งใหญ่แห่งประวัติศาสตร์การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและนับตั้งแต่นั้นมา สิทธิความเป็นส่วนตัวก็เริ่มได้รับการคุ้มครองอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยบรรดาประเทศต่างๆ ซึ่งเป็นสมาชิกของสหประชาชาติได้ทำการตราและปรับปรุงกฎหมายในประเทศเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคคลให้สอดคล้องกับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนฉบับนี้

สิทธิส่วนบุคคลตามแนวคิดของต่างประเทศอาจแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้

- 1) สิทธิส่วนบุคคลภายนอก อันได้แก่ ชื่อ เครื่องหมาย เครื่องหมายประจำตระกูล ชื่อและเครื่องหมายของสมาคม เครื่องแบบหรือสัญลักษณ์ของสมาคม เครื่องหมายการค้า ชื่อและเครื่องหมายการค้า ตราของบริษัทและหีบห่อสินค้า
- 2) สิทธิส่วนบุคคลเกี่ยวกับเกียรติยศชื่อเสียง อันได้แก่เกียรติยศ ชื่อเสียง ส่วนบุคคล เกียรติยศชื่อเสียงทางวิชาชีพ หรือทางการค้า
- 3) สิทธิส่วนบุคคลเกี่ยวกับความลับ อันได้แก่ความลับส่วนบุคคล สภาพจิต สุขภาพ ชีวิต ครอบครัว ความลับทางวิชาชีพ หรือทางการค้า ความเป็นอิสระในการดำรงชีวิต การเปิดจดหมาย การดักฟังโทรศัพท์ สิทธิในรูปภาพของตน สิทธิที่จะไม่ถูกเปิดเผยต่อสาธารณะ
- 4) สิทธิส่วนบุคคลภายใน อันได้แก่ ชีวิต ร่างกาย อนามัย และจิตใจ ซึ่งหมายถึงการรบกวนทางร่างกายและการรบกวนทางจิตใจ เสรีภาพในการทำและการทำงานตามใจสมัคร

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนได้รับการรับรองและประกาศโดยมติสมัชชาสหประชาชาติ อันเป็นเรื่องสิทธิในความเป็นมนุษย์และเป็นสิทธิของมนุษย์ทุกคนที่มีติดตัวมาตั้งแต่เกิด ไม่สามารถโอนให้แก่กันได้ และไม่มีบุคคลใดหรือองค์กรใดหรืออำนาจใดๆ สามารถจะพรากหรือแย่งชิงสิทธิมนุษยชนนี้ไปเสียจากบุคคลหนึ่งบุคคลใดได้ ดังนี้ สิทธิมนุษยชนจึงมีความเป็นสากล

³⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 25.

หมายความว่า เป็นสิทธิของมนุษย์ทุกคนโดยไม่แบ่งแยกไม่จำกัดว่าจะเป็นเชื้อชาติ เพศ อายุ ศาสนา หรือแตกต่างกันในเรื่องใดๆ ก็ตาม

สิทธิตามที่ระบุไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน อาจแบ่งประเภทของสิทธิ ออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ ประการแรก คือ สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง เช่น สิทธิในชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ความมั่นคงของบุคคล สิทธิที่จะไม่ตกเป็นทาสและถูกทรมาน สิทธิในการพิจารณา คดีด้วยความยุติธรรม ความเท่าเทียมกันทางกฎหมาย การได้รับความคุ้มครองเมื่อถูกจับ กักขัง หรือ เนรเทศ สิทธิทางการเมือง สิทธิในการสมรส สิทธิขั้นพื้นฐานด้านความคิด การแสดงความคิดเห็น การ แสดงออก เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ และเสรีภาพในการนับถือศาสนา ประการที่สอง คือ สิทธิ ทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม เช่น สิทธิในการได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรมและเท่าเทียมกันโดย ไม่แบ่งแยก สิทธิที่จะได้รับมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอต่อสุขภาพของตนและครอบครัว และ สิทธิในการศึกษา³⁸(อัครเดช, 2550)(อัครเดช, 2550)(อัครเดช, 2550)

สิทธิความเป็นส่วนตัวเป็นสิทธิประการหนึ่งซึ่งเป็นสิทธิมนุษยชน จึงเป็นสิทธิขั้น พื้นฐานของบุคคลที่จะต้องได้รับการเคารพไม่ละเมิดสิทธินี้จากบุคคลอื่นในขณะเดียวกันย่อมเป็น พันธหน้าที่ของรัฐที่จะตรากฎหมายออกมา เพื่อคุ้มครองป้องกัน มิให้ผู้ใดละเมิดต่อสิทธิความเป็น ส่วนตัวนี้

จากการศึกษาแนวคิดเรื่องความเป็นส่วนตัวทั้งหมดข้างต้น ตั้งแต่พัฒนาการของแนวคิด เกี่ยวกับสิทธิความเป็นส่วนตัว สิทธิความเป็นส่วนตัวตามกรอบอนุสัญญาแห่งยุโรปว่าด้วยการคุ้มครอง สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ตลอดจนถึงหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิมนุษยชน และ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน จะเห็นได้ว่าสิทธิความเป็นส่วนตัวเป็นสิทธิพื้นฐานที่บุคคลต้อง ได้รับการเคารพถึงความเป็นส่วนตัว ของบุคคลนั้นๆ รวมถึงได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย เมื่อการ ใช้อากาศยานไร้คนขับโดยทั่วไปมีการติดตั้งเครื่องมือรวบรวมข้อมูล โดยเฉพาะกล้องที่มีความคมชัด สูง สามารถถ่ายรูปรูปหรือวิดีโอต่างๆ จากมุมสูงได้ ข้อมูลที่ถูกรวบรวมโดยอากาศยานไร้คนขับอาจเป็น การละเมิดความเป็นส่วนตัวของบุคคลอื่น ไม่ว่าจะโดยเจตนาหรือไม่เจตนาก็ตาม ดังนั้น เพื่อคุ้มครอง ความเป็นส่วนตัวของบุคคลที่อาจถูกละเมิดความเป็นส่วนตัวจากอากาศยานไร้คนขับ จึงอาจจะต้อง

³⁸ อัครเดช สีสึง, “มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิส่วนตัว ศึกษากรณีการถ่ายภาพ,” (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), หน้า 38-40.

กำหนดหลักเกณฑ์การบินอากาศยานไร้คนขับให้แน่ชัด รวมถึงการกำหนดความผิดอาญาจากการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว

2.3 แนวคิดเรื่องแดนกรรมสิทธิ์

แดนกรรมสิทธิ์ตามกฎหมายไทย บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1335 โดยกล่าวไว้ว่า แดนกรรมสิทธิ์นั้นกินทั้งเหนือพื้นดินและใต้พื้นดินด้วย³⁹ ซึ่งขอบเขตของแดนกรรมสิทธิ์นั้นไม่ได้กำหนดว่าเริ่มจากที่ใดและสิ้นสุดที่ใด แต่เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติกฎหมายแล้ว อาจกล่าวได้ว่า จุดเริ่มต้นของแดนกรรมสิทธิ์ที่เริ่มตั้งแต่เหนือพื้นดินขึ้นไป กล่าวคือ ช่องว่างในอากาศที่สูงขึ้นไปจากพื้นดิน จากจุดที่อากาศสัมผัสกับพื้นดิน ส่วนจุดเริ่มต้นของแดนกรรมสิทธิ์ใต้ดินนั้น ไม่อาจจำแนกจุดเริ่มต้นของแดนกรรมสิทธิ์ใต้ดินได้ชัดเจน แต่กล่าวได้ว่าจุดใดก็ตามที่เป็นส่วนลึกและสามารถขุดลงไปได้ จุดนั้นคือจุดเริ่มต้นของแดนกรรมสิทธิ์ใต้ดิน

ประเด็นต่อมาที่ต้องพิจารณา คือ แดนกรรมสิทธิ์นั้นสิ้นสุดที่ใด ในประเด็นนี้นักกฎหมายได้แบ่งออกเป็น 2 ความเห็น ตามความเห็นแรกของศาสตราจารย์บัญญัติ สุชีวะ เห็นว่า แดนกรรมสิทธิ์ทั้งเหนือพื้นดินและใต้ดินจำกัดเพียงเท่าที่ความสามารถของมนุษย์จะใช้สอยได้เท่านั้น⁴⁰ ส่วนความเห็นที่สองตามความเห็นของศาสตราจารย์ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช เห็นว่า เจ้าของที่ดินจะใช้สิทธิใช้สอย ปลูกตึกระฟ้าหรือสิ่งก่อสร้างใดๆก็ได้ ไม่มีใครห้าม ถ้าไม่ต้องด้วยการจำกัดตามกฎหมายหรือตามสัญญา ส่วนแดนกรรมสิทธิ์ใต้ดินต้องจำกัดเป็นรูปกรวยลงไปจนถึงใจกลางลูกโลก⁴¹(เสนีย์, 2551)(เสนีย์, 2551)(เสนีย์, 2551)

เมื่อพิจารณาความเห็นทั้งนักกฎหมายทั้งสองฝ่ายในเรื่องของขอบเขตของแดนกรรมสิทธิ์ ประกอบกับบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1335 ก็ยังไม่อาจกำหนดขอบเขตของแดนกรรมสิทธิ์ได้อย่างชัดเจน แต่ผู้เขียนเห็นด้วยตามความเห็นแรกว่า เจ้าของที่ดินย่อมมีอำนาจแดนกรรมสิทธิ์เท่าที่ตนจะสามารถใช้สอยและหาประโยชน์ได้

³⁹ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1335 บัญญัติไว้ว่า

“ภายในบังคับแห่งบทบัญญัติในประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น ท่านว่าแดนแห่งกรรมสิทธิ์ที่ดินนั้นกินทั้งเหนือพื้นดินและใต้พื้นดินด้วย”

⁴⁰ บัญญัติ สุชีวะ, คำอธิบายกฎหมายลักษณะทรัพย์สิน (กรุงเทพฯ: เนติบัณฑิตยสภา, 2559), หน้า 216.

⁴¹ เสนีย์ ปราโมช, อธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายลักษณะทรัพย์สิน (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ พลสยาม ปรีนตั้ง, 2551), หน้า 296-297.

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1336 บัญญัติไว้ว่า

“ภายในบังคับของกฎหมาย เจ้าของที่ดินมีสิทธิใช้สอย และจำหน่ายทรัพย์สินของตน และได้ดอกผลแห่งทรัพย์สินนั้น กับทั้งมีสิทธิติดตามและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินของตนจากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิจะยึดถือไว้ และมีสิทธิขัดขวางมิให้ผู้อื่นสอดเข้าเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินนั้นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย”

อย่างไรก็ตาม แม้เจ้าของแดนกรรมสิทธิ์จะมีสิทธิทั้งเหนือพื้นดินและใต้พื้นดิน แต่ก็ต้องถูกจำกัดสิทธิภายใต้บทบัญญัติกฎหมายอื่นๆ ด้วย เช่น พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ.2497 ที่กำหนดให้อากาศยานสามารถบินผ่านเหนือสิ่งทหิมทรัพย์ของเจ้าของที่ดินได้ หรือพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร เป็นต้น⁴²

ส่วนแดนกรรมสิทธิ์ตามกฎหมายต่างประเทศ ศาลในสหรัฐอเมริกายึดถือหลัก “*Cujus est solum, ejus est usque ad coelum et ad inferos*” ซึ่งมีความหมายว่า กรรมสิทธิ์ในที่ดินของบุคคลแผ่ขึ้นไปถึงสวรรค์และลึกลงไปถึงนรก (He who owns the surface owns everything up to the heavens and down to the depth of the earth)⁴³ โดยหลักนี้เป็นหลักที่มีมาแต่โบราณตามความเชื่อในยุคดังกล่าว แสดงถึงการยอมรับสิทธิของกรรมสิทธิ์ที่มีอยู่เหนือพื้นดิน⁴⁴ (Nicholas, 1962)(Nicholas, 1962)(Nicholas, 1962)

ต่อมาศาลในสหรัฐอเมริกาได้เปลี่ยนแนวคิดใหม่ เนื่องด้วยสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้สิทธิของเจ้าของที่ดินในพื้นที่ทางอากาศนั้นอาจถูกจำกัดบางประการ โดยมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ทางอากาศ (Airspace)⁴⁵ (Smith, 1988) (Smith, 1988) (Smith, 1988) ดังนี้

1) ตามหลัก “*Ad Coelum*” นั้น พื้นที่ทางอากาศในทุกระดับความสูงย่อมเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้เป็นเจ้าของ หากมีผู้บุกรุกเข้าไปย่อมเป็นความผิดฐานบุกรุก แต่มีข้อยกเว้นสำหรับอากาศยานที่สามารถบินผ่านพื้นที่ทางอากาศนั้นได้ โดยไม่เป็นความผิด

⁴² เรื่องเดียวกัน, หน้า 299.

⁴³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 296.

⁴⁴ Barry Nicholas, *An Introduction to Roman Law* (Oxford: Clarendon Press, 1962), p. 154.

⁴⁵ James C. Smith, *Neighboring Property Owners (USA: McGrawhill, 1988)*, p. 111-113 อ้างจาก ครรชิต ปังคานนท์, แดนแห่งกรรมสิทธิ์: ศึกษากรณีเฉพาะการขนส่งมวลชนใต้ดิน, (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539), หน้า 72.

2) ในคดี *United States v. Causby*, 328 US. 256 (1946) ศาลได้ตัดสินวางหลักไว้ว่า กรรมสิทธิ์ในที่ดินขยายไปในพื้นที่ทางอากาศเท่าที่เจ้าของสามารถครอบครองหรือใช้ประโยชน์ได้เท่านั้น

3) ทฤษฎีที่สามเห็นว่า เจ้าของที่ดินไม่มีสิทธิเหนือที่ดิน เนื่องจากไม่มีวัตถุแห่งสิทธิ์ที่เขาจะสามารถครอบครองได้

ตามทฤษฎีแรกเห็นว่าพื้นที่ทางอากาศของเจ้าของที่ดินนั้นขยายขึ้นไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ทฤษฎีที่สอง เห็นว่าขอบเขตของการใช้สิทธิ์ในพื้นที่ทางอากาศควรจำกัดเพียงการใช้ประโยชน์ของเจ้าของที่ดินเท่านั้น และทฤษฎีที่สามเห็นว่า เจ้าของที่ดินไม่มีสิทธิ์ในพื้นที่ทางอากาศเนื่องจากไม่มีวัตถุแห่งสิทธิ์ ทั้งสามทฤษฎีนี้ทำให้เกิดปัญหาว่าจะนำทฤษฎีใดมาใช้กับสิทธิ์ในพื้นที่ทาง

อากาศ ต่อมาศาลสหรัฐอเมริกาได้พิพากษาในคดี *Guith v. Consumer Power Co. District Court, E.D. Michigan, N.D. 36 F. Supp.21 (1946)* โดยวินิจฉัยว่า เจ้าของที่ดินมีกรรมสิทธิ์ในพื้นที่ทางอากาศโดยมิได้จำกัดความสูงไว้แน่นอน แต่ต้องพิจารณาเป็นรายกรณีไป⁴⁶(ครรชิต, 2539)(ครรชิต, 2539)(ครรชิต, 2539)

นอกจากนี้ในคดี *United States v. Causby*, 328 US. 256 (1946) ที่ศาลได้ตัดสินว่า เจ้าของที่ดินมีสิทธิ์ในพื้นที่ทางอากาศ แต่ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายการบินแห่งสหรัฐอเมริกาที่ได้กำหนดความสูงที่อนุญาตในการบินไว้ในระดับความสูงไม่ต่ำกว่า 500 ฟุตในเวลากลางวัน และไม่ต่ำกว่า 1,000 ฟุตในเวลากลางคืน กล่าวคือ เครื่องบินสามารถบินผ่านพื้นที่ทางอากาศของเจ้าของที่ดินได้ภายใต้ความสูงที่กำหนดไว้⁴⁷(Rule, 2015)(Rule, 2015)(Rule, 2015)

สำหรับกรณีการบินของอากาศยานไร้คนขับนั้น อาจต้องบินผ่านพื้นที่ทางอากาศของเจ้าของที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์เช่นกัน คล้ายกับกรณีการคมนาคมโดยเครื่องบิน แต่ลักษณะการบินของอากาศยานไร้คนขับนั้นแตกต่างกับอากาศยานทั่วไป กล่าวคือ อากาศยานไร้คนขับสามารถบินในระดับความสูงไม่มากได้ โดยสามารถก่อให้เกิดการรบกวนต่อเจ้าของที่ดินได้มากกว่าอากาศยานทั่วไป ดังนั้น จึงอาจนำเอาการกำหนดความสูงของการบินอากาศยานทั่วไปมาใช้กับอากาศยานไร้คนขับได้ โดยกำหนดให้

⁴⁶ ครรชิต ปังคานนท์, “แดนแห่งกรรมสิทธิ์: ศึกษากรณีเฉพาะการขนส่งมวลชนใต้ดิน,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539), หน้า 72-75.

⁴⁷ Troy A. Rule, “Airspace in an Age of Drones”, *Boston University Law Review* Vol.95:155 (2015): 166-167.

อากาศยานไร้คนขับสามารถบินผ่านพื้นที่ทางอากาศของเจ้าของที่ดินได้ในระดับความสูงที่กำหนดไว้เท่านั้น ทั้งนี้ เป็นการยกเว้นให้อากาศยานบินผ่านได้เท่านั้น เจ้าของที่ดินยังคงมีกรรมสิทธิ์ในพื้นที่ทางอากาศนั้น หากมีกรณีรุกล้ำพื้นที่เกิดขึ้น ก็สามารถกำหนดให้เป็นความผิดฐานบุกรุกทางอากาศได้

2.4 ทฤษฎีเกี่ยวกับการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญา

การกระทำผิดอาญานั้นเป็นการกระทำที่ขัดแย้งต่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม⁴⁸ (ทวีเกียรติ, 2555)(ทวีเกียรติ, 2555)(ทวีเกียรติ, 2555) และเป็นการกระทำที่สังคมส่วนรวมเห็นพ้องกันว่า พฤติกรรมการกระทำเช่นนั้น กระทบต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมถึงขนาดที่สมควรใช้โทษอาญาเป็นมาตรการในการลงโทษต่อผู้กระทำการเช่นนั้น⁴⁹(คณิต, 2559)(คณิต, 2559b) การที่จะพิจารณาว่าการกระทำอย่างใดกระทบต่อการอยู่ร่วมกันของสังคมในลักษณะที่สมควรบัญญัติให้เป็นความผิดอาญาหรือไม่ อาจพิจารณาโดยใช้เกณฑ์ทางสังคมที่ให้ความสำคัญกับความรู้สึกร่วมกันของสังคมว่าได้รับความเสียหายหรือไม่ มากน้อยเพียงใดด้วย

โดยทั่วไปแล้วกฎหมายอาญาหมายถึง กฎหมายที่บัญญัติถึงความผิดและโทษ ซึ่งแยกออกเป็นการบัญญัติความผิดและการบัญญัติโทษ⁵⁰(หยุด, 2542)(หยุด, 2542) โดยในส่วนของความผิดนั้น หมายถึง การบัญญัติว่าการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำอย่างใดเป็นความผิดอาญา และส่วนที่เป็นการบัญญัติโทษ หมายถึง เมื่อได้บัญญัติว่าการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำอย่างใดเป็นความผิดแล้ว ก็ได้บัญญัติโทษอาญาสำหรับความผิดนั้นไว้ สำหรับโทษทางอาญานั้น ได้แก่ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สิน ซึ่งเป็นการบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา รวมถึงพระราชบัญญัติอื่นๆ ที่บัญญัติให้เป็นความผิดและกำหนดโทษอาญาไว้ อันเป็นการกำหนดความผิดเฉพาะเรื่อง เช่น พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พระราชบัญญัติอาวุธปืน เป็นต้น⁵¹

ประเทศไทยเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร ดังนั้น การกระทำหรือการงดเว้นการกระทำอย่างใด ๆ จะเป็นความผิดอาญาและมีโทษอย่างไร จึงเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย อันได้แก่ประมวลกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติต่างๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ตัวบทกฎหมาย จึงเป็นสาระสำคัญ ของการใช้และการตีความกฎหมายอาญา รวมตลอดไปถึงการศึกษากฎหมายด้วย ในสังคมปัจจุบันซึ่งมีความก้าวหน้าอย่างมากทางด้านเทคโนโลยี และเกิดนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ชนิดใหม่ขึ้นมา และมีการพัฒนาประสิทธิภาพไปได้อย่างรวดเร็วมาก อย่างเช่นอากาศยาน

⁴⁸ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาคทั่วไป, หน้า 15.

⁴⁹ คณิต ณ นคร, ประมวลกฎหมายอาญา, หลักกฎหมายและพื้นฐานการเข้าใจ (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2559), หน้า 292.

⁵⁰ หยุด แสงอุทัย, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประกายพรึก, 2542), หน้า 199.

⁵¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 200.

ไร้คนขับ จึงมีการใช้อากาศยานไร้คนขับในหลายรูปแบบหลายวัตถุประสงค์ของการกระทำ การกระทำโดยการใช้อากาศยานไร้คนขับ เป็นเครื่องมือหนึ่ง สามารถกระทำได้ทั้งกิจการงานหรือภารกิจตามปกติ แต่ในขณะเดียวกันก็สามารถใช้ในการกระทำความผิดได้ด้วย จึงเกิดสภาพปัญหาขึ้นมาว่า บทบัญญัติกฎหมายที่มีอยู่ไม่เพียงพอแก่การใช้ควบคุมการใช้อากาศยานไร้คนขับและจำกัดมิให้เป็น การล่วงละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น รวมไปถึง เพื่อการคุ้มครองความปลอดภัยแก่สังคมส่วนรวม ดังนั้น การตรากฎหมายขึ้นโดยเฉพาะ เพื่อควบคุมพฤติการณ์การกระทำโดยวิธีการใช้อากาศยานไร้คนขับจึงมีความจำเป็นเพื่อป้องกันภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้นแก่บุคคลและสังคมส่วนรวม

สำหรับทฤษฎีเกี่ยวกับการกำหนดความผิดอาญา ในการที่จะพิจารณาว่าการกระทำอย่างใด เป็นความผิดอาญาหรือการที่รัฐจะกำหนดให้การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นความผิดอาญานั้น โดยทั่วไปแล้วย่อมจะมีขนบธรรมเนียมจารีตประเพณี ความเชื่อทางศาสนาและศีลธรรม เป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการก่อให้เกิดเป็นกฎหมายขึ้น แต่ในปัจจุบันนอกจากที่กล่าวมานี้แล้ว สภาพของสังคมที่ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วมีสิ่งประดิษฐ์แบบใหม่ๆ และมีวิธีการใช้สิ่งประดิษฐ์เหล่านั้นใน การกระทำผิดหรือก่อความเดือดร้อนรำคาญ เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น จึงมีเหตุอันจำเป็นอย่างอื่นที่รัฐอาจจะต้องกำหนดให้การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นความผิดอาญา เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพและเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมด้วย

โดยทั่วไปได้มีการจัดแบ่งประเภทของความผิดอาญาโดยพิจารณาจากความชั่วร้ายของการกระทำในสายตาของคนส่วนใหญ่ว่าเป็นความผิดหรือที่เรียกว่าเป็นความผิดในตัวเองของการกระทำนั้น (*Mala in Se*) กับอีกประเภทหนึ่งคือ การกระทำที่เป็นความผิดเพราะมีกฎหมายบัญญัติห้ามกระทำ ได้แก่ พฤติกรรมกระทำที่ถูกกำหนดให้เป็นความผิด (*Mala Prohibita*) ซึ่งความผิดประเภทนี้ไม่ได้ถือว่าการกระทำที่บัญญัติห้ามและเป็นความผิดนั้นเป็นพฤติกรรมที่มีความชั่วร้ายใน ความรู้สึนึกคิดของคนทั่วไป แต่รัฐจำเป็นต้องกำหนดขึ้นเพื่อการจัดระเบียบสังคมและรักษาความสงบเรียบร้อยส่วนรวมไม่ให้เกิดความเสียหายขึ้นแก่บุคคลอื่น⁵² (เกียรติขจร, 2549)(เกียรติขจร, 2549)

⁵² เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1 (กรุงเทพมหานคร: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งนิติบัณฑิตยสภา, 2549), หน้า 4.

นอกจากนี้ ยังมีลักษณะของความผิดประเภทที่ปราศจากเหยื่อ (Victimless Crimes) อยู่ด้วย ซึ่งในประเด็นนี้ มักจะถูกโต้แย้งว่าเป็นกฎหมายอาญาที่เกินกว่าเหตุหรือเพื่อฝืน (Overcriminalization) และการบังคับใช้กฎหมายต่อการกระทำผิดประเภทนี้มักจะกระทำได้อย่างกว้างกว่าการกระทำผิดอาญาที่มีเหยื่อปรากฏอย่างชัดเจน และในตัวเองของการกระทำผิดที่ไม่มีเหยื่อ ก็มักจะถูกบังคับใช้อย่างไม่เท่าเทียมกัน ตามฐานะทางสังคมของผู้กระทำผิดอีกด้วย⁵³ ดังนั้น เพื่อไม่ให้เป็นการกำหนดความผิดและการใช้กฎหมายอาญาที่เพื่อฝืนเกินไป กฎหมายอาญาจึงควรจะต้องมีขอบเขตและหลักเกณฑ์ของพฤติกรรมกระทำที่ถูกระบุไว้ว่าเป็นความผิด โดยกฎหมายอาญาควรแสดงให้เห็นถึงวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และมาตรฐานว่าการกระทำอย่างไรถือเป็นสาระสำคัญอย่างยิ่งจนควรแก่การถูกลงโทษ⁵⁴ ถึงแม้ว่าในวงการนิติศาสตร์ได้มีการเสนอแนวคิดและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับปัจจัยกำหนดขอบเขตความผิดอาญาไว้ค่อนข้างกว้างขวาง แต่แนวคิดดังกล่าวนี้ ก็มีใช้เป็นหลักเกณฑ์หรือกรอบความคิดอันแน่นอนที่จะพิจารณาว่าการกระทำอย่างหนึ่งควรอยู่ในขอบเขตเป็นความผิดอาญาหรือไม่⁵⁵ (McCutcheon, 2002)(McCutcheon, 2002) นอกจากนั้นการจะกำหนดว่า การกระทำอย่างไรเป็นความผิดอาญาจะต้องพิจารณาถึงมิติในด้านอื่นๆ อยู่ด้วย เช่น มิติทางด้านเศรษฐกิจ มิติด้านการเมือง มิติด้านสังคม ซึ่งแต่ละรัฐย่อมมีเหตุปัจจัยในมิติเหล่านี้แตกต่างกันไป

ต่อไปจะเป็นการกล่าวถึงทฤษฎีการกำหนดความผิดอาญาต่างๆ ได้แก่ ทฤษฎีการป้องกันการกระทำที่อาจเป็นภัยอันตรายต่อผู้อื่น วัตถุประสงค์ของการบัญญัติกฎหมายอาญา และหลักเกณฑ์ว่าด้วยการจำกัดขอบเขตในการกำหนดความผิดอาญา

2.4.1 ทฤษฎีการป้องกันการกระทำที่อาจเป็นภัยอันตรายต่อผู้อื่น

ตามทฤษฎีนี้ศาสตราจารย์ เอช.แอล.เอ.ฮาร์ท (H.L.A. Hart) แห่งมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด ได้เขียนหนังสือเล่มหนึ่งชื่อ *Law, Liberty and Morality* โดยหยิบยกนำเอาแนวความคิดเสรีนิยมของจอห์น สจิวต์ มิลล์ (John Stuart Mill) มาอ้างว่า “เหตุผลในการใช้อำนาจเหนือบุคคลในสังคมที่เจริญแล้ว มีอยู่เพียงประการเดียวเท่านั้น คือ เพื่อป้องกันภัยอันจะเกิดขึ้นแก่

⁵³ Sue Titus Reid, *Crime and Criminology* (Boston Mass: McGraw-Hill Higher Education, 2003): 19-20.

⁵⁴ Ibid, p.14.

⁵⁵ Paul McCutcheon, “Morality and Criminal Law: Reflection on Hart-Devlin,” *Criminal Law Quarterly* (2002): 15

บุคคลอื่น (Harm to Others)” ตามแนวความคิดนี้ ถือเอาการเป็นอันตรายต่อผู้อื่นเป็นหลักจึงเท่ากับว่า ได้ปฏิเสธว่า “ความยินยอมไม่ยกเว้นความผิด” เพราะเหตุว่าถ้าหากผู้ถูกระทำให้ความยินยอมเสียแล้วการกระทำของผู้กระทำก็ย่อมจะไม่เป็นภัยเป็นอันตรายต่อผู้ถูกระทำนั้นอีกต่อไป ดังนั้น ตามทฤษฎีนี้ ความยินยอมจึงเป็นประเด็นถกเถียงที่จะต้องพิจารณากันต่อไป จึงกล่าวได้ว่าตามทฤษฎีนี้การกำหนดว่าการกระทำอย่างใดควรเป็นความผิดอาญาและรัฐสามารถนำมาบัญญัติเป็นกฎหมายอาญาเพื่อคุ้มครองป้องกันสังคมได้ก็โดยรัฐอาศัยหลักป้องกันภัยอันตรายต่อผู้อื่น มาสนับสนุนการบัญญัติความผิดอาญา⁵⁶ (Hart)(Hart)

ในประเด็นเรื่องความยินยอมทำให้เป็นหรือไม่เป็นความผิดอาญา⁵⁶ ในกรณีการบินอากาศยานไร้คนขับ การนิ่งของบุคคลผู้ถูกละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวจะถือว่าเป็นการยอมรับ ย่อมถือตั้งนั้นไม่ได้ เพราะการบินอากาศยานไร้คนขับบนอากาศแต่บุคคลผู้ถูกละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวอยู่บนพื้นดินหรือในเคหสถาน จึงไม่อาจจะตอบโต้ได้ จึงต้องไม่ถือว่าเป็นการยินยอม และถึงแม้ว่า จะมีการแสดงความยินยอมอย่างชัดแจ้ง ซึ่งอาจถือได้ว่าไม่ก่อให้เกิดความผิดแก่ผู้ถูกระทำก็ตาม แต่ทั้งนี้ต้องมีข้อยกเว้นว่า ความยินยอมนั้นจะขัดต่อหลักศีลธรรมอันดี หรือความยินยอมนั้นมีผลไปกระทบสิทธิของบุคคลอื่นไม่ได้

2.4.2 วัตถุประสงค์ของการบัญญัติกฎหมายอาญา

ศาสตราจารย์ ไนเกล วอล์กเกอร์ (Nigel Walker) ได้อธิบายไว้ว่า กฎหมายอาญามีวัตถุประสงค์ที่จะทำให้บรรลุอย่างน้อย 6 ประการ ดังนี้

1) คุ้มครองป้องกันตัวบุคคลจากการกระทำโดยเจตนาอันเป็นความโหดเหี้ยมทารุณ หรือการประกอบกิจกรรมทางเพศด้วยวิธีการอันไม่พึงประสงค์ต่างๆ คุ้มครองป้องกันบุคคลจากภัยบางประการอันเกิดจากการกระทำโดยไม่เจตนา คุ้มครองป้องกันบุคคลที่อาจถูกชักจูงให้หลงผิดได้โดยง่ายจากการทำร้าย กดขี่หรือขูดรีด อันจะเกิดแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของบุคคลเหล่านั้น

2) คุ้มครองป้องกันภาวะจิตใจของสมาชิกในสังคมนั้นให้รอดพ้นจากความกระทบกระเทือนจากการกระทำที่ถึงแม้ว่าจะเป็นเรื่องส่วนตัวของบุคคล และยินยอมต่อการกระทำนั้นแต่ถือว่าเป็นผิดธรรมชาติ เช่น การร่วมประเวณีระหว่างพี่น้อง ป้องกันการกระทำบางประเภทซึ่งเมื่อ

⁵⁶ H.L.A. Hart, Law, Liberty and Morality (California: Stanford University Press, reprinted 1965): 4, อ้างใน เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, 2549: 3.

ได้กระทำขึ้นท่ามกลางสาธารณชนแล้วจะกระทบกระเทือนใจบุคคลอื่นอย่างมากรวมทั้งป้องกัน
พฤติกรรมบางประเภทจนถ่วงให้เกิดความไม่สงบขึ้นในหมู่ประชาชน

3) คุ้มครองป้องกันซึ่งทรัพย์สินส่วนบุคคลจากการลักขโมย การฉ้อฉลหรือการทำให้
เสียทรัพย์สินและกรณีอื่นๆ

4) คุ้มครองป้องกันสาธารณชนจากความไม่สะดวกสบายต่างๆ รวมทั้งใช้สภาพ
บังคับทางอาญาเพื่อเก็บรวบรวมภาษีอากร

5) เพื่อป้องกันรักษาไว้ซึ่งสถาบันทางสังคม รวมทั้งบังคับให้เกิดความเมตตากรุณาที่
จำเป็น

6) เพื่อบังคับใช้วิธีการต่างๆ ที่ทำให้วัตถุประสงค์ทั้งหลายเหล่านี้บรรลุผล⁵⁷(Nigel,
1972)(Nigel, 1972)

2.4.3 หลักเกณฑ์ว่าด้วยการจำกัดขอบเขตในการกำหนดความผิดอาญา

หลักเกณฑ์ว่าด้วยการจำกัดขอบเขตในการกำหนดความผิดอาญา หมายถึง การ
จำกัดขอบเขตในการกำหนดความผิดอาญาซึ่งตามหลักวัตถุประสงค์ 6 ประการของนายวอล์กเกอร์
ดังกล่าวข้างต้นค่อนข้างจะมีขอบเขตที่กว้างและครอบคลุมพฤติกรรมแทบทุกชนิดของบุคคล ต่อมา
จึงมีผู้คิดค้นวิธีการกำหนดขอบเขตของการกำหนดความผิดอาญาให้มีข้อจำกัดหรือให้มีขอบเขตที่
ชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยเสนอว่าไม่ควรนำกฎหมายอาญามาใช้เพื่อวัตถุประสงค์บางประการ ดังมี
หลักเกณฑ์ว่าด้วยการจำกัดดังต่อไปนี้

1) กฎหมายอาญาไม่ควรเป็นข้อห้ามที่มีวัตถุประสงค์เพียงเพื่อให้บุคคลเชื่อฟังและ
ผลแห่งการไม่เชื่อฟังนั้นคือโทษทางอาญาหรือผลร้ายในทางแก้แค้นตอบแทนเท่านั้น แนวคิดนี้เป็น
ของซีซาร์ เบคคาเรีย ซึ่งมีเหตุผลว่า ถ้าฟังแต่เพียงข้อห้ามนั้นเองก็ปราศจากซึ่งประโยชน์ที่เป็น

⁵⁷ Walker Nigel, "The Scope of Criminal Law" Sentencing in a Rational Society. Pelican Books, 1972,
อ้างใน อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ, ฤกษ์ฤกษ์, 2552: 49-50.

แก่นสาร จึงยื่นเป็นข้อเสนอว่า “การป้องกันอาชญากรรมย่อมดีกว่าการลงโทษผู้กระทำความผิด” สิ่งนี้ควรเป็นเป้าหมายอุดมคติของการออกกฎหมายที่ดี

2) ไม่ควรนำกฎหมายอาญามาใช้เพื่อลงโทษพฤติกรรมที่ปราศจากพิษภัย หลักเกณฑ์การจำกัดในข้อนี้เป็นแนวคิดของ เบนธัม (Bentham) ซึ่งได้ขยายความเพิ่มเติมต่อจากหลักเกณฑ์ของเบคคาเรียตามข้อแรก โดยกล่าวว่า ถ้าการกระทำนั้นมิได้มีความชั่วร้ายอยู่ในตัวเองแล้ว การใช้กฎหมายอาญาลงโทษการกระทำนั้น ย่อมถือได้ว่าเป็นการไม่สมควรอย่างยิ่ง แต่อย่างไรก็ตาม หลักเกณฑ์ข้อนี้ยังมีปัญหาอยู่ว่าจะบ่งชี้ชัดหรือจะตัดสินได้อย่างไรว่าพฤติกรรมเช่นนั้นมิใช่ภัยหรือยัง ดังนั้น เบนธัมจึงได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์ของตน ซึ่งจะปรากฏในข้อต่อไป

3) ไม่ควรใช้กฎหมายอาญาเป็นวิธีการที่นำไปสู่จุดประสงค์ที่สามารถทำให้บรรลุถึงจุดประสงค์นั้นได้ด้วยวิธีการอื่นที่มีโทษรุนแรงน้อยกว่า หลักเกณฑ์ข้อนี้เบนธัมได้ปรับปรุงขึ้น แต่ก็ยังมีข้อบกพร่องอยู่จึงได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์อีกครั้งหนึ่ง ในข้อนี้โดยสรุปก็คือ ไม่ควรกำหนดเป็นความผิดอาญาโดยไม่จำเป็น

4) ไม่ควรนำกฎหมายอาญามาใช้เมื่อผลร้ายที่เกิดจากการกระทำผิดน้อยกว่าผลร้ายที่เกิดจากการลงโทษ หลักเกณฑ์การจำกัดในข้อนี้เป็นหลักเกณฑ์ที่พัฒนาล่าสุดของเบนธัม แต่ก็ยังคงมีปัญหาอยู่อีกตรงที่ว่า ไม่สามารถจะวัดชี้ชัดลงได้ว่า ผลร้ายอันเกิดจากการกระทำผิดกับผลร้ายอันเกิดจากการลงโทษนั้นอย่างใดจะมากน้อยกว่ากัน และผลร้ายที่จะนำมาวัดนั้นยังขึ้นอยู่กับปัจจัยตัวบุคคลซึ่งมีความแตกต่างกันอยู่อีกด้วย

5) ไม่ควรนำกฎหมายอาญามาใช้เพื่อจุดประสงค์ที่จะบังคับให้บุคคลกระทำการอย่างใดๆ ที่จะทำให้เกิดประโยชน์แก่ผู้กระทำนั้นเอง หลักเกณฑ์ข้อนี้เป็นแนวคิดของ จอห์น สจ๊วต มิลล์ (John Stuart Mill) โดยยึดหลักว่า อิสรภาพของบุคคลย่อมอยู่เหนือสิ่งอื่นใด แม้ว่าการกระทำของบุคคลจะผิดศีลธรรมหรือไม่ก็ตาม แต่ถ้าการกระทำนั้นไม่ได้ก่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายแก่บุคคลอื่น รัฐก็ไม่ควรจะไปยุ่งเกี่ยว เรื่องอิสรภาพของบุคคลอยู่เหนือสิ่งอื่นนี้ จอห์น สจ๊วต มิลล์ ได้เขียนไว้ในเรียงความที่ชื่อว่า เสรีภาพ (ค.ศ. 1859) มีข้อความสาระสำคัญว่า “ในสังคมที่เจริญแล้วนั้น การใช้กำลังอำนาจเหนือสมาชิกในสังคมของตนจะถือเป็นการถูกต้องก็ต่อเมื่อมีจุดประสงค์เพื่อที่จะป้องกันภัยอันตรายอันจะเกิดแก่บุคคลอื่นในสังคมนั้น ภัยอันตรายที่จะเกิดขึ้นแก่ตนเอง โดยมีได้มีบุคคลอื่นเป็นผู้ก่อให้เกิด ไม่ว่าจะเป็ทางกายภาพหรือทางจริยธรรมย่อมไม่อาจถือเป็นข้ออ้างที่เพียงพอ

สำหรับการจำกัดเสรีภาพจากการกระทำของมนุษย์” ซึ่งในข้อนี้เห็นได้ว่า แนวคิดของ จอห์น สจ๊วต มิลล์เป็นแนวคิดปัจเจกชนนิยม และเป็นความคิดเสรีนิยมโดยแท้⁵⁸ (อภิรัตน์, 2552)(อภิรัตน์, 2552)

2.4.4 การกระทำที่ควรกำหนดเป็นความผิดอาญา

หลักพิจารณาว่าการกระทำใดควรจะเป็นความผิดทางอาญาหรือไม่นั้น นักกฎหมายคนสำคัญท่านหนึ่งคือ Herbert L. Packer ได้อธิบายถึงหลักการในเรื่องนี้ไว้ในหนังสือชื่อ *The Limit of the Criminal Sanction* โดยได้วางหลักการพิจารณาไว้ 6 ประการดังนี้⁵⁹(Packer, 1968)(Packer, 1968)

- 1) การกระทำนั้นในสามัญสำนึกของคนส่วนมากเห็นพ้องต้องกันว่าเป็นการกระทำที่กระหอบกระเทือนต่อสังคมและคนส่วนใหญ่ไม่ได้ให้อภัยแก่การกระทำนั้น
- 2) ถ้าการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดอาญาแล้วจะไม่ขัดแย้งกับวัตถุประสงค์ในการลงโทษประการต่างๆ
- 3) การปราบปรามการกระทำเช่นนั้น หรือการถือว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดอาญาจะไม่มีผลเป็นการลดการกระทำที่สังคมเห็นว่าถูกต้องให้น้อยลงไป
- 4) ถ้าเป็นความผิดอาญาแล้วจะมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน
- 5) การใช้กระบวนการยุติธรรมทางอาญากับการกระทำดังกล่าวจะไม่มีผลทำให้เกิดการใช้กระบวนการนั้นอย่างเกินขีดความสามารถทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณ ซึ่งหมายถึง ความผิดนั้นสามารถที่จะบังคับใช้ให้บรรลุผลในทางป้องกันปราบปรามการกระทำผิดที่จะเป็นภัยแก่สังคมส่วนรวมได้อย่างแท้จริง
- 6) ไม่มีมาตรการควบคุมอันสมเหตุสมผลอย่างอื่นแล้วนอกจากการใช้กฎหมายอาญากับกรณีที่เกิดขึ้น

⁵⁸ อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ, *ทฤษฎีอาญา* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2552), หน้า 50-56.

⁵⁹ Herbert L.Packer, *The Limits of Criminal Sanction* (Redwood City. California: Stanford University Press, 1968): 296.

ตามหลักการพิจารณาทั้ง 6 ประการข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่าการกระทำผิดอาญาในความผิดประเภทเป็นความผิดในตัวเอง (*mala in se*) เช่น การปล้นทรัพย์ ลักทรัพย์ ช่มชู้ เป็นต้น ซึ่งเป็นความผิดที่มีความชั่วร้ายอยู่ในตัวของการกระทำนั่นเอง

สำหรับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว ไม่ว่าจะเป็นการบุกรุกโดยอากาศยานไร้คนขับ หรือการใช้อากาศยานไร้คนขับที่มีกล้องในการแอบถ่ายหรือแอบดู ย่อมเป็นการกระทำที่คนส่วนมากเห็นพ้องต้องกันว่าเป็นการกระทำที่กระทบกระเทือนต่อสังคมและคนส่วนใหญ่ไม่ได้ให้อภัยแก่การกระทำนั้น พฤติกรรมที่เป็นการบุกรุก หรือการแอบถ่ายหรือแอบดู หากเป็นความผิดอาญาแล้วจะไม่ขัดแย้งกับวัตถุประสงค์ในการลงโทษต่างๆ นอกจากนี้ การกำหนดให้การใช้อากาศยานไร้คนขับเหนือพื้นที่ส่วนบุคคลให้เป็นความผิดฐานบุกรุก หรือการกำหนดให้การแอบถ่ายหรือแอบดูโดยอากาศยานไร้คนขับเป็นความผิดฐานถ้ามองหรือละเมิดความเป็นส่วนตัวนั้น จะไม่มีผลเป็นการลดการกระทำที่สังคมเห็นว่าถูกต้องให้น้อยลงไป และสามารถที่จะบังคับใช้ให้บรรลุผลในทางป้องกันปราบปรามการกระทำผิดที่จะเป็นภัยแก่สังคมส่วนรวมได้อย่างแท้จริง รวมถึงไม่มีมาตรการควบคุมอันสมเหตุสมผลอย่างอื่นแล้วนอกจากการใช้กฎหมายอาญากับกรณีที่เกิดขึ้น

2.4.5 หลักการเกี่ยวกับการใช้กฎหมายอาญาเพื่อกำหนดความรับผิดทางอาญา

การกำหนดมาตรการทางกฎหมาย สำหรับกรณีการใช้อากาศยานไร้คนขับในการกระทำผิด มีข้อพิจารณาการกำหนดฐานความผิดอาญาโดยเฉพาะและกำหนดโทษอาญาแก่การกระทำในลักษณะต่างๆ ที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือการกระทำอย่างอื่น ๆ ที่เกิดความเสียหายขึ้นแก่สิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคคล การวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมในการกำหนดความรับผิดทางอาญาขึ้นใหม่ จึงต้องนำแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดความรับผิดทางอาญามาพิจารณาด้วย กล่าวคือ

ความรับผิดทางอาญานั้นในเบื้องต้นขึ้นอยู่กับความชั่วร้ายของตัวผู้กระทำ ความผิดและโทษย่อมเป็นไปตามกฎหมาย ซึ่งเป็นไปตามหลักกฎหมายที่ว่า “ถ้าไม่มีกฎหมาย ไม่มีความผิด ไม่มีโทษ” (*Nullum Crimen, nulla poena sine lege*) โดยบุคคลจะไม่มี ความผิดหรือโทษนอกเหนือไปจากที่กฎหมายกำหนดไว้ นอกจากนี้กฎหมายที่กำหนดโทษอาญา ต้องเป็น

สิ่งที่ใช้บังคับกับทุกคนโดยเสมอภาคกัน⁶⁰(จิตติ, 2555)(จิตติ, 2555) และจะมีผลย้อนหลังไปให้เป็นโทษแก่ผู้กระทำไม่ได้ ดังนั้น การใช้กฎหมายอาญาจึงต้องตีความอย่างเคร่งครัดและนำหลักจารีตประเพณีหรือกฎหมายใกล้เคียงอย่างยิ่งมาใช้ในทางที่เป็นโทษแก่ผู้กระทำความผิดก็ไม่ได้ เช่นเดียวกัน หมายความว่า ในเรื่องดังกล่าวนี้จะอาศัยการเทียบเคียงกฎหมาย (Analogy) หรือจะใช้บทกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งมาปรับใช้ให้เป็นผลร้ายไม่ได้ นอกจากนี้จารีตประเพณีก็ไม่อาจนำมาใช้ให้เป็นผลร้ายด้วยเช่นเดียวกัน แม้กระทั่งหลักกฎหมายทั่วไปก็นำมาใช้ให้เป็นผลร้ายหรือจะมาใช้ในทางที่เป็นโทษก็ไม่ได้

โดยหลักทั่วไปแล้ว ความผิดทางอาญาถือว่าเป็นความผิดต่อแผ่นดินทั้งสิ้น เว้นแต่ความผิดที่เป็นความผิดต่อส่วนตัว หรือที่เป็นความผิดอันยอมความกันได้ ซึ่งถือว่าเป็นข้อยกเว้นของหลักทั่วไป ที่สำคัญ คือ จะต้องมิกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะว่าให้เป็นความผิดอันยอมความกันได้ เช่น ความผิดฐาน หมิ่นประมาท เป็นต้น และในความผิดอันยอมความกันได้ หรือที่เป็นความผิดต่อส่วนตัวนี้ หากผู้เสียหายไม่ตั้งใจเอาความ ก็ไม่สามารถดำเนินคดีต่อไปได้ แต่ในความผิดอาญาต่อแผ่นดินนั้น ถึงแม้ว่าผู้เสียหายจะไม่ตั้งใจเอาความ รัฐก็ต้องดำเนินคดีและบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายต่อไป คือ การให้ความเห็นชอบหรือความยินยอมของผู้เสียหายไม่เป็นเงื่อนไขในการดำเนินคดีอาญาของรัฐ ซึ่งหมายความว่า ในกฎหมายอาญาไม่ยอมรับหลักความยินยอมในอันที่จะนำมาใช้เพื่อยกเว้นความผิด แต่ยอมรับเฉพาะแต่ในกรณีที่ความยินยอมนั้นไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ส่วนความผิดอาญาที่เป็นลหุโทษนั้นถึงแม้ว่าจะเป็นความผิดเล็กน้อยและมีอัตราโทษเพียงเล็กน้อย แต่ก็ไม่อาจยอมความกันได้ หากไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะ นอกจากนี้การกระทำความผิดอาญาบางชนิดแม้ว่าผู้กระทำไม่มีเจตนาและไม่ได้กระทำโดยประมาทก็ตาม แต่ก็ยังจะต้องรับผิดทางอาญา ซึ่งเรียกว่า ความรับผิดโดยเด็ดขาด (Strict Liability) แม้กระทั่งความรับผิดอันเกิดจากการกระทำของผู้อื่นก็เป็นความผิดอาญาได้ในหลายกรณี เช่น ความรับผิดของบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ต่อการตีพิมพ์ข้อเขียน บทความของบุคคลอื่น เมื่อข้อเขียนหรือบทความนั้นก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิทธิของผู้อื่น ทั้งนี้การบังคับใช้กฎหมายอาญา

⁶⁰ จิตติ ดิงศภัทย์, กฎหมายอาญาภาค 1 (กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2555), หน้า 840-848.

จะต้องหลีกเลี่ยงการนำตัวผู้บริสุทธิ์มาลงโทษอย่างที่สุด การบังคับใช้กฎหมายอาญาจึงต้องมีความเที่ยงธรรมและยุติธรรม และความผิดอาญาย่อมระงับไปด้วยความตายของผู้กระทำความผิด

2.4.6 วัตถุประสงค์ของการลงโทษอาญา

วัตถุประสงค์ของการลงโทษอาญาเป็นข้อพิจารณาที่มีความสำคัญอย่างมากในอันที่จะนำมาเป็นหลักในการสร้างมาตรการทางกฎหมายอาญาเพื่อป้องกันปราบปรามการกระทำความผิดซึ่งกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นหรือต่อความสงบสุขของสังคมส่วนรวมวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้ทำให้สามารถทราบได้ถึงจุดมุ่งหมายของการกำหนดให้เรื่องใดเป็นความผิดอาญา กล่าวคือ การกำหนดเช่นนั้นมิว่าวัตถุประสงค์อย่างไรต่อบุคคลผู้กระทำความผิดและคนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ในปัจจุบันทฤษฎีเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษอาญาที่สำคัญดังต่อไปนี้

1) ทฤษฎีเกี่ยวกับการข่มขู่ยับยั้งในลักษณะทั่วไป (General Deterrence Theory)

ตามทฤษฎีนี้โทษอาญาจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการข่มขู่ยับยั้งการกระทำความผิด เพื่อที่จะสามารถควบคุมอาชญากรรมได้โดยมีการลงโทษที่แน่นอนทำให้คนทั่วไปไม่กล้าจะกระทำความผิดหรือละเมิดต่อกฎหมาย การข่มขู่ยับยั้งจะใช้ได้ผลก็ต่อเมื่อโทษนั้นมีความเข้มงวด (Severity) และมีความรุนแรง มีความแน่นอน (Certainty) และรวดเร็ว (Speed of Legal Sanctions) เมื่อเป็นดังนี้ คนทั่วไปก็จะตระหนักเห็นถึงโทษดังกล่าวจึงทำให้เกิดความเกรงกลัวและยับยั้งตนเองไม่ให้กระทำความผิด ความกลัวที่จะถูกลงโทษจึงมีอิทธิพลอย่างมากในการข่มขู่ยับยั้งการกระทำความผิด นอกจากนี้ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การข่มขู่ยับยั้งได้ผลก็คือ ความรู้สึกอับอายที่สาธารณชนหรือคนทั่วไปรู้ว่าเกิดอะไรขึ้นทำให้ผู้นั้นเสื่อมเสียเกียรติในสังคมเพราะกระทำความผิดกฎหมายหรือละเมิดต่อสิ่งที่กฎหมายกำหนด⁶¹(สุดสงวน, 2547)(สุดสงวน, 2547)

2) ทฤษฎีข่มขู่ยับยั้งเฉพาะราย (Specific Deterrence)

แนวคิดทฤษฎีข่มขู่ยับยั้งเฉพาะรายมีลักษณะและความมุ่งหมายเช่นเดียวกับการข่มขู่ยับยั้งทั่วไป แต่กรณีเฉพาะรายนี้เป็นการมุ่งโดยตรงต่อตัวผู้กระทำความผิดเพื่อให้ผู้นั้นเกิดความ เข็ดหลาบ ไม่กล้ากระทำความผิดซ้ำขึ้นอีก วัตถุประสงค์ของการข่มขู่ยับยั้ง

⁶¹ สุดสงวน สุธีสร, อาชญาวิทยา (กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547), หน้า 65.

เฉพาะรายจึงเห็นด้วยกับการลงโทษที่มีความรุนแรงและแน่นอน เพื่อให้การยับยั้งการกระทำความผิดซ้ำของบุคคลนั้นได้ผลมากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อถกเถียงอยู่ว่า การลงโทษอย่างรุนแรงเช่นนั้นจะทำให้ไม่เกิดการกระทำผิดขึ้นอีกเสมอไป เพราะว่าหากการกระทำนั้นได้รับการยอมรับโดยผู้กระทำความผิด หรือสั่งคว่ำการฝ่าฝืนที่ห้ามกระทำโดยกฎหมายนั้นเป็นสิ่งที่คนทั่วไปยอมรับได้ หรือเป็นเพราะการกระทำผิดนั้นไม่มีประสิทธิภาพ ขาดการบังคับใช้กฎหมายที่ได้ผลอย่างเสมอภาคแน่นอน การยับยั้งก็ย่อมจะไม่เกิดขึ้นจากการลงโทษนั้นแต่อย่างใด⁶²

3) แนวคิดตัดผู้กระทำความผิดออกไปจากสังคม (Incarceration)

ตามแนวคิดนี้เป็นการลงโทษเพื่อจำกัดการกระทำของผู้กระทำความผิดอาญาโดยนำบุคคลนั้นไปอยู่ในที่คุมขังหรือเรือนจำ⁶³ (อรรถพ & อุนิสา, 2555)(อรรถพ & อุนิสา, 2555) อันเป็นการตัดบุคคลนั้นออกไปจากสังคมเป็นการชั่วคราวทั้งนี้โดยมีข้อสันนิษฐานว่า บุคคลที่เคยก่ออาชญากรรมกระทำความผิดมาแล้วมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดแบบเดิมซ้ำขึ้นอีก จึงใช้โทษการตัดออกจากสังคมนี้เพื่อตัดโอกาสไม่ให้ผู้นั้นทำผิดซ้ำขึ้นอีก นอกจากการคุมขังหรือจำกักให้อยู่ในเรือนจำเป็นการชั่วคราวตามระยะเวลาลงโทษแล้ว ยังมีการตัดออกไปจากสังคมอย่างถาวรได้แก่การประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต

4) แนวคิดการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด (Rehabilitation)

การลงโทษตามแนวคิดนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและการกระทำของผู้กระทำความผิด ซึ่งนับว่าเป็นการลงโทษอย่างมีมนุษยธรรมและเปิดโอกาสให้ผู้กระทำความผิดสำนึกตนมีความเข้าใจในการกระตนเอง มากกว่าการลงโทษแบบอื่น แต่การลงโทษด้วยวิธีนี้ต้องประกอบด้วยโครงการอย่างอื่นๆ ที่เหมาะสมในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด และเป็นโครงการที่สามารถส่งเสริมความคิดในทางดี ในทางสำนึกตนเองของผู้กระทำความผิดให้มีทัศนคติที่ดีขึ้น ถูกต้องขึ้น

⁶² เรื่องเดียวกัน.

⁶³ อรรถพ ชูบำรุง และอุนิสา เลิศโตมรสกุล, อาชญากรรมและอาชญาวิทยา (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555), หน้า 265.

ทั้งแก่ตนเองและต่อผู้อื่น เพื่อให้โอกาสที่จะกลับตัวเป็นคนดีและกลับคืนสู่สังคมได้ตามปกติ⁶⁴

5) แนวคิดเพื่อการแก้แค้นทดแทน (Retribution)

การลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนเป็นแนวคิดที่มีวัตถุประสงค์ของการลงโทษเก่าแก่ดั้งเดิมที่สุด ตามแนวคิดนี้บุคคลผู้กระทำความผิด สมควรที่จะต้องได้รับโทษอย่างสาสมตามความผิดที่ผู้นั้นได้ก่อขึ้นนั้นและมองว่า การลงโทษเป็นการชดใช้ (Expiation) ให้แก่สังคมเพื่อให้สังคมได้แก้แค้น (Revenge) และเป็นความเป็นธรรมที่ผู้เสียหายสมควรได้รับการแก้แค้นตอบแทนจากการกระทำผิดอันชั่วร้ายนั้น ซึ่งรัฐจะต้องลงโทษให้สาสมกับความชั่วร้ายของผู้กระทำความผิด

ตามแนวคิดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษอาญาข้างต้น เมื่อจะมีการกำหนดความผิดอาญาเพื่อลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดในกรณีการใช้อากาศยานไร้คนขับที่มีลักษณะเป็นการละเมิดต่อสิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคคลอื่น ก็ย่อมจะต้องมีความสอดคล้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษข้างต้น แต่ในกรณีการบินอากาศยานไร้คนขับนี้ อาจใช้ทฤษฎีการข่มขู่ยับยั้งไม่ให้บุคคลกระทำความผิด กล่าวคือ ไม่ให้ใช้อากาศยานไร้คนขับเป็นเครื่องมือในการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวของผู้อื่น โดยบัญญัติเป็นความผิดเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งหรือป้องปราม โดยทฤษฎีการข่มขู่ยับยั้งลักษณะทั่วไป (General Deterrence) มีผลทำให้คนทั่วไปเกรงกลัวโทษที่จะกระทำในลักษณะดังกล่าวและยังเป็นการข่มขู่ยับยั้งป้องปรามบุคคลที่มีอากาศยานไร้คนขับไว้ในความครอบครองโดยตรงอีกด้วย เพราะว่าหากกระทำการอย่างใดๆ โดยการใช้อากาศยานไร้คนขับเป็นการกระทบกระเทือนต่อสิทธิหรือเกิดความเสียหายต่อสิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคคลอื่นแล้ว ผู้นั้นย่อมจะต้องถูกลงโทษโดยอำนาจของกฎหมาย หรืออาจนำทฤษฎีแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด (Rehabilitation) มาใช้ เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เป็นการละเมิดความเป็นส่วนตัว โดยพิจารณาจากความรุนแรงและพฤติการณ์ของการกระทำความผิดแต่ละกรณี⁶⁵

⁶⁴ Tim Newborn, *Criminology, 3rd edition*. (New York: Routledge, Taylor & Francis Group, 2017): 554-5.

⁶⁵ Rob White, "Retribution," in the Routledge Companion to Criminological Theory and Concepts, eds. Avi Brisman, Eamonn Carrabine, and Nigel South (London: Routledge, Taylor and Francis Group . 2017), 485-9.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 3

กฎหมายไทยกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว

การใช้อากาศยานไร้คนขับในการกระทำความผิดถือเป็นเรื่องใหม่ที่เกิดขึ้น ทำให้กฎหมายที่มีอยู่มีข้อจำกัดในการบังคับใช้กับอากาศยานไร้คนขับ จากปัญหาการใช้อากาศยานไร้คนขับรุกล้ำพื้นที่ส่วนบุคคล และการใช้อากาศยานไร้คนขับละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องของความเป็นส่วนตัว ก่อให้เกิดคำถามว่ากฎหมายไทยที่มีอยู่เพียงพอต่อการปกป้องผลประโยชน์ส่วนบุคคลในกรณีที่ต้องเผชิญกับเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพเช่นนี้หรือไม่

ในบทนี้จะกล่าวถึง ฐานความผิดต่างๆ ตามประมวลกฎหมายอาญาที่สามารถนำมาใช้กับกรณีที่มีผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับอย่างผิดวัตถุประสงค์ โดยพิจารณาถึงบทบัญญัติของกฎหมายอาญาที่มีอยู่ในปัจจุบัน และการใช้อากาศยานไร้คนขับที่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลตามกฎหมายแพ่ง นอกจากนี้จะกล่าวถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้อากาศยานไร้คนขับ

นอกจากนี้ กรณีที่อากาศยานไร้คนขับบินเหนืออสังหาริมทรัพย์ และเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ทำการยิงอากาศยานไร้คนขับให้ตกลงมา ทำให้เกิดประเด็นว่า เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ที่อากาศยานไร้คนขับบินอยู่นั้น มีสิทธิป้องกันหรือไม่ หากบุคคลดังกล่าวมีสิทธิป้องกัน การป้องกันนั้นจะสามารถทำได้แค่ไหนและทำได้เพียงใด ในบทที่ 3 นี้จึงทำการศึกษาถึงขอบเขตของสิทธิป้องกันของบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากการใช้อากาศยานไร้คนขับ ไม่ว่าจะเป็นกรณีที่ถูกถ่ายภาพโดยอากาศยานไร้คนขับโดยไม่ได้รับ ความยินยอม หรือกรณีที่อากาศยานไร้คนขับนั้นบินอยู่บริเวณอสังหาริมทรัพย์ที่ผู้นั้นเป็นเจ้าของอยู่ด้วย

3.1 ฐานความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว

เมื่อพิจารณาจากลักษณะการการละเมิดความเป็นส่วนตัวของอากาศยานไร้คนขับแล้ว ฐานความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว ได้แก่ ความผิดฐานบุกรุก เนื่องจากการใช้อากาศยานไร้คนขับเมื่อทำการบินเหนือพื้นที่ส่วนบุคคลแล้ว อาจเป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นโดยปกติสุขหรือเป็นการเข้า

ไปโดยไม่มีเหตุอันสมควร ซึ่งอาจเป็นความผิดฐานบุกรุกอสังหาริมทรัพย์ตามมาตรา 362 หรือบุกรุก
 เคหสถานตามมาตรา 364 ได้

เมื่อมีการใช้อากาศยานไร้คนขับในการถ่ายภาพ แอบถ่าย หรือติดตามบุคคลใดอันมีลักษณะ
 เป็นการก่อให้เกิดความรำคาญ ฐานความผิดที่นำมาปรับใช้ ได้แก่ ความผิดฐานรังแก คุกคาม หรือทำ
 ให้เดือดร้อนรำคาญตามมาตรา 397 และเมื่อมีการนำเอาข้อมูลที่ได้จากการใช้อากาศยานไร้คนขับไป
 เผยแพร่นั้น อาจเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามมาตรา 326

นอกจากนี้ หากข้อมูลที่ได้จากอากาศยานไร้คนขับเป็นข้อมูลที่มีลักษณะเกี่ยวกับเพศ ก็เป็น
 ความผิดฐานเผยแพร่สื่อลามกอนาจารตามมาตรา 287 ได้ และจะศึกษาถึงความผิดตามมาตรา
 280/1 ซึ่งเป็นความผิดฐานบันทึกภาพหรือเสียงการกระทำชำเราหรือการกระทำอนาจารไว้เพื่อ
 แสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ ว่าการใช้อากาศยานไร้คนขับบันทึกภาพหรือเสียงการกระทำชำเรา
 หรือการกระทำอนาจารจะมีความผิดตามมาตรานี้หรือไม่

3.1.1 ความผิดฐานบุกรุก

ความผิดฐานบุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับการใช้อากาศยานไร้
 คนขับ ได้แก่ ความผิดฐานบุกรุกอสังหาริมทรัพย์ ตามมาตรา 362 ส่วนท้ายที่เป็นการรบกวนการ
 ครอบครอง และความผิดฐานบุกรุกเคหสถาน ตามมาตรา 364 ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

3.1.1.1 ความผิดฐานบุกรุกอสังหาริมทรัพย์ ตามมาตรา 362

ความผิดฐานบุกรุกอสังหาริมทรัพย์ ตามมาตรา 362 นี้แบ่งความผิด
 ออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นการรบกวนกรรมสิทธิ์ ส่วนสองเป็นการรบกวนการครอบครอง⁶⁶ ได้แก่
 ประการแรก ความผิดฐานบุกรุกเพื่อถือครองอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น
 ความผิดฐานบุกรุกเพื่อถือการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น การ
 กระทำ ได้แก่ การเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นด้วยเจตนาประกอบ “มูลเหตุชกุงใจ” เพื่อถือ
 การครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วน โดยการ “เข้าไป” นี้ หมายถึง การเข้าไป

⁶⁶ คำพิพากษาฎีกาที่ 2718/2539

ทั้งตัว หากเพียงแต่ยื่นมือเข้าไปยังไม่เป็นการเข้าไปตามมาตรา⁶⁷

เมื่อความผิดตามมาตรา 362 ส่วนแรก⁶⁸นี้ ต้องการมูลเหตุซึ่งจูงใจในการถือการครอบครอง การกระทำความผิดโดยใช้อากาศยานไร้คนขับในการเข้าไปเพื่อถ้ำมอง สอดแนม หรือเพื่อวัตถุประสงค์อื่น คงไม่เป็นการถือเอาการครอบครองในอสังหาริมทรัพย์นั้น เนื่องจากลักษณะการเข้าไปของอากาศยานไร้คนขับนั้น อากาศยานไร้คนขับเป็นเพียงเครื่องมือที่ใช้ในการกระทำความผิด ไม่อาจถือการครอบครองในอสังหาริมทรัพย์ได้แต่อย่างใด

ประการที่สอง ความผิดฐานบุกรุกฐานเข้าไปกระทำการใดๆ อันเป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นโดยปกติสุข

ความผิดฐานเข้าไปกระทำการใดๆ อันเป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นโดยปกติสุข คือ ความผิดตามมาตรา 362 ส่วนท้าย⁶⁹ ซึ่งการครอบครองประกอบที่กฎหมายบัญญัติของความผิดฐานนี้ คือ การที่บุคคลเข้าไปกระทำการใดๆ อันเป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นโดยปกติสุข และได้กระทำโดยมีเจตนาเข้าไปกระทำการใดๆ อันเป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นโดยปกติสุข⁷⁰(คดี, 2559)(คดี, 2559a)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

การรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของเขาโดยปกติสุข หมายถึง ทำให้เกิดเหตุเดือดร้อนรำคาญในการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของผู้ครอบครอง ไม่ว่าจะมากหรือน้อย

⁶⁷ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิดและลหุโทษ (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2560) หน้า 390.

⁶⁸ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 362 ในส่วนแรกบัญญัติไว้ว่า

“ผู้ใดเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น เพื่อถือการครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วนของเขาโดยปกติสุข ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ”

⁶⁹ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 362 ในส่วนท้ายบัญญัติไว้ว่า

“ผู้ใดเข้าไปกระทำการใดๆ อันเป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ ของเขาโดยปกติสุข ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ”

⁷⁰ คณิต ฌ นคร, กฎหมายอาญาภาคความผิด (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2559), หน้า 193-195.

เท่าใดก็เป็นการรบกวนการครอบครอง และจะต้องเป็นกรณีที่ทำให้ผู้ครอบครองไม่สามารถใช้สิทธิครอบครองทรัพย์สินได้ตามปกติ หรือทำให้เกิดเหตุเดือดร้อนรำคาญในการครอบครองทรัพย์สิน⁷¹ เมื่ออากาศยานไร้คนขับได้บินอยู่ในพื้นที่ทางอากาศของอสังหาริมทรัพย์ในระดับความสูงที่ไม่มาก ย่อมเป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้น แต่อย่างไรก็ตาม การ “เข้าไป” ตามความหมายของการบุกรุกนั้น ต้องเป็นกรณีที่ตัวผู้กระทำได้ล่วงล้ำเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ จะเป็นทางพื้นดิน ใต้ดินหรือทางอากาศก็ต้องถือเป็นการเข้าไป⁷²(จิตติ, 2553)(จิตติ, 2553) ดังนั้น การใช้อากาศยานไร้คนขับเข้าไปกระทำการใดๆ ในอสังหาริมทรัพย์ ย่อมไม่ครบองค์ประกอบของความผิดซึ่งต้องเป็นการ “เข้าไป” โดยบุคคลผู้กระทำ ซึ่งก็คือ มนุษย์ โดยกฎหมายไม่จำกัดว่าจะเป็นคนใด แม้เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ ก็เป็นผู้กระทำความผิดได้

เมื่อผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับนำอากาศยานไร้คนขับบินเหนือพื้นที่ของอสังหาริมทรัพย์ใดๆ ย่อมเป็นการใช้อากาศยานไร้คนขับนั้นในแดนกรรมสิทธิ์ของเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ โดยถือว่าอากาศยานไร้คนขับนั้นได้เข้าไปรบกวนการครอบครองแล้ว แต่การเข้าไปของอากาศยานไร้คนขับยังคงไม่มีความผิดฐานบุกรุก เนื่องจากขาดองค์ประกอบความผิดของการ “เข้าไป” ซึ่งต้องเป็นกรณีที่ “ส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย” ได้เข้าไปในอสังหาริมทรัพย์นั้น ดังนั้น ความผิดฐานบุกรุกอสังหาริมทรัพย์ตามมาตรา 362 จึงมีช่องว่างของกฎหมายสำหรับการใช้อากาศยานไร้คนขับเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ เมื่อการเข้าไปของอากาศยานไร้คนขับนั้นถูกบังคับโดยบุคคล และเป็นการเข้าไปเพื่อรบกวนการครอบครอง จึงควรพิจารณาบทบัญญัติกฎหมายสำหรับกรณีการเข้าไปรบกวนการครอบครองของอากาศยานไร้คนขับให้เหมาะสมต่อไป

3.1.1.2 ความผิดฐานบุกรุกเคหสถาน ตามมาตรา 364

ความผิดฐานบุกรุกเคหสถานตามมาตรา 364⁷³ มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองความเป็นส่วนตัวของบุคคล หรือคุ้มครองทรัพย์สินที่อยู่ในสถานที่เฉพาะสำหรับการดำรงชีวิต

⁷¹ คณพล จันทน์หอม, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม 2 (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2561), หน้า 488.

⁷² จิตติ ดิงศภัทย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ตอน 2 และภาค 3 (เนติบัณฑิตยสภา, 2553) หน้า 1124.

⁷³ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 364 บัญญัติไว้ว่า

ส่วนตัว⁷⁴(คณพล, 2561b)(คณพล, 2561b) ไม่ให้บุคคลอื่นเข้าไปในสถานที่ส่วนบุคคลนั้นได้ หากไม่มีเหตุอันสมควร ดังนั้น การครอบงำประกอบที่กฎหมายบัญญัติของความผิดฐานนี้ คือ การที่บุคคลเข้าไป หรือซ่อนตัวอยู่ในเคหสถาน อาคารเก็บรักษาทรัพย์สินหรือสำนักงานในความครอบครองของผู้อื่น และได้กระทำโดยมีเจตนาเข้าไปหรือซ่อนตัวอยู่ในเคหสถาน อาคารเก็บรักษาทรัพย์สินหรือสำนักงานในความครอบครองของผู้อื่น

อีกกรณีหนึ่งคือ การที่บุคคลไม่ยอมออกจากเคหสถาน อาคารเก็บรักษาทรัพย์สินหรือสำนักงานในความครอบครองของผู้อื่น เมื่อผู้มีสิทธิที่จะห้ามมิให้เข้าไปได้ไล่ให้ออก และได้กระทำโดยมีเจตนาไม่ยอมออกไปจากเคหสถาน อาคารเก็บรักษาทรัพย์สินหรือสำนักงานในความครอบครองของผู้อื่นเมื่อผู้มีสิทธิที่จะห้ามมิให้เข้าไปได้ไล่ให้ออก

การ “เข้าไป” ตามความผิดฐานนี้ หมายถึง การเข้าไปทั้งตัว มิใช่เพียงแต่ส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย การเข้าไปตามข้อนี้เป็นเรื่องที่มีสิทธิหรืออำนาจตามกฎหมายที่จะเข้าไปได้ ถ้าหากมีการล่องล้าเข้าไปเมื่อใด ความผิดก็สำเร็จเมื่อนั้น และคำว่า “ซ่อนตัว” หมายความว่า การหลบซ่อนอยู่ไม่ยอมออกภายหลังเหตุที่จะอยู่ต่อไป ส่วนคำว่า “ไม่ยอมออกไป” หมายความว่า ตอนเข้าอาจมีสิทธิหรือได้รับอนุญาต ให้เข้าไปทั้งโดยตรงและโดยปริยาย เช่นเดียวกับกรณีซ่อนตัวอยู่⁷⁵ ดังนั้น การใช้อากาศยานไร้คนขับเข้าไปกระทำการใดๆ ก็ยังไม่เป็นความผิดฐานบุกรุกตามมาตรา 364 นี้ แม้การเข้าไปของอากาศยานไร้คนขับจะไม่มีเหตุอันสมควรก็ตาม

ทั้งนี้ ตามมาตรา 364 หากการเข้าไปเป็นการเข้าไปโดยเจ้าของ อสังหาริมทรัพย์หรือผู้ครอบครองนั้นยินยอม หรือกรณีไม่ยินยอม แต่มีเหตุอันสมควรให้เข้าไปก็ไม่เป็นความผิดฐานบุกรุก⁷⁶(ทวีเกียรติ, 2560)(ทวีเกียรติ, 2560)

“ผู้ใดโดยไม่มีเหตุอันสมควร เข้าไปหรือซ่อนตัวอยู่ในเคหสถาน อาคาร เก็บรักษาทรัพย์สินหรือสำนักงานในความครอบครองของผู้อื่น หรือไม่ยอมออกไปจากสถานที่เช่นว่านั้นเมื่อผู้มีสิทธิที่จะห้ามมิให้เข้าไปได้ไล่ให้ออก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

⁷⁴ คณพล จันทน์หอม, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม 2, หน้า 499.

⁷⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 500-501.

⁷⁶ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิดและลหุโทษ, หน้า 397.

จากบทบัญญัติความผิดฐานบุกรุกตามมาตรา 362 และมาตรา 364 ทำให้ทราบถึงความหมายทั่วไปของ “การบุกรุก” ซึ่งหมายถึง การล้วงล้ำเข้าไปยังที่ซึ่งไม่มีสิทธิหรืออำนาจโดยชอบ⁷⁷(คณพล, 2561b)(คณพล, 2561b) โดยมีลักษณะเฉพาะคือ เป็นความผิดที่เกิดขึ้นกับอสังหาริมทรัพย์เท่านั้น และเป็นการรบกวนกรรมสิทธิ์หรือการครอบครองในอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งผู้กระทำได้เข้าไปเพื่อถือการครอบครองหรือเข้าไปรบกวนการครอบครองโดยปกติสุข หรือมิฉะนั้นก็เข้าไปในสถานที่ซึ่งไม่สมควรเข้าไป เช่น เคหสถาน เป็นต้น

ลักษณะการทำงานของอากาศยานไร้คนขับนั้น ไม่ใช่ลักษณะการกระทำอันเป็นการ “เข้าไป” อย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากเป็นการบังคับโดยผู้ใช้จากภายนอก เพียงแต่อากาศยานไร้คนขับนั้นเข้าไปในพื้นที่ส่วนบุคคล จึงไม่เข้าองค์ประกอบของการ “เข้าไป” รบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นโดยปกติสุขตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 362 หรือเป็นการ “เข้าไป” ในเคหสถาน หรือสำนักงานโดยความครอบครองของผู้อื่นโดยไม่มีเหตุอันควร อันเป็นความผิดฐานบุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 364

3.1.2 ความผิดฐานรังแก คุกคาม หรือทำให้เดือดร้อนรำคาญ

ความผิดฐานรังแก คุกคาม หรือทำให้เดือดร้อนรำคาญตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 397 แต่เดิมบัญญัติไว้ว่า

“ผู้ใดในที่สาธารณะหรือต่อหน้าธารกำนัล กระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการรังแกหรือข่มเหงผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

⁷⁷ คณพล จันทน์หอม, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม 2, หน้า 474.

ซึ่งหมายความว่า การกระทำใดๆ ที่มีลักษณะก่อให้เกิดความรำคาญ จะต้องได้กระทำในที่สาธารณะสถาน หรือต่อหน้าธารกำนัลเท่านั้น⁷⁸(จิตติ, 2553)(จิตติ, 2553) ส่งผลให้การก่อความรำคาญที่ได้กระทำลงในที่รโหฐานหรือมิได้กระทำต่อหน้าธารกำนัล ไม่เป็นความผิดตามมาตรา 397 ไม่ครอบคลุมถึงการกระทำในที่รโหฐาน การคุกคาม และการกระทำที่มีลักษณะส่อไปในทางที่จะล่วงเกินทางเพศ และการกระทำโดยอาศัยเหตุที่ผู้กระทำมีอำนาจเหนือผู้ถูกระทำ ต่อมาจึงได้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 397 เดิม ได้ถูกยกเลิกโดยมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 22) พ.ศ. 2558 และได้เพิ่มบทบัญญัติมาตรา 397 ไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา 397 บัญญัติไว้ว่า

“ผู้ใดกระทำความผิดด้วยประการใดๆ ต่อผู้อื่น อันเป็นการรังแก ข่มเหง คุกคาม หรือกระทำให้ได้รับความอับอายหรือเดือดร้อนรำคาญ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำในที่สาธารณะสถานหรือต่อหน้า ธารกำนัลหรือเป็นการกระทำอันมีลักษณะส่อไปในทางที่จะล่วงเกินทางเพศ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน หนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคสองเป็นการกระทำโดยอาศัยเหตุที่ผู้กระทำมีอำนาจเหนือผู้ถูกระทำอันเนื่องจากความสัมพันธ์ในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชา นายจ้าง หรือผู้มีอำนาจเหนือ ประการอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท”

ความผิดฐานรังแก คุกคาม หรือทำให้เดือดร้อนรำคาญตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 397 ถูกนำมาใช้กับการกระทำใดๆ ที่มีลักษณะก่อให้เกิดความรำคาญ ซึ่งองค์ประกอบภายในของมาตรา 397 ผู้กระทำความผิดฐานนี้ต้องมีเจตนา โดยความผิดฐานนี้แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่

⁷⁸ จิตติ ดิงศภัทย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ตอน 2 และภาค 3, หน้า 1252.

1) การกระทำด้วยประการใดๆ ต่อผู้อื่น อันเป็นการรังแก ข่มเหง คุกคาม หรือกระทำให้ได้รับความอับอาย หรือเดือดร้อนรำคาญ ยกตัวอย่างเช่น การเปิดวิทยุเสียงดังรบกวนผู้อาศัยข้างบ้าน การแอบดูหรือการถ่มองในเคสสถาน เป็นต้น⁷⁹(ทวีเกียรติ, 2560)(ทวีเกียรติ, 2560)

2) กระทำการตามมาตรา 397 วรรคแรก ได้กระทำในที่สาธารณะ หรือต่อหน้าธารกำนัล

คำว่า “ที่สาธารณะสถาน” หมายถึง สถานที่ใดๆ ซึ่งประชาชนมีความชอบธรรมที่จะเข้าไปได้⁸⁰(คณิต, 2559)(คณิต, 2559a)

คำว่า “ต่อหน้าธารกำนัล” หมายความว่าในที่ที่ประชาชนอาจเห็นได้⁸¹(หยุด, 2556)(หยุด, 2556)

การกระทำความผิดตามมาตรา 397 วรรคสอง ยกตัวอย่างเช่น การแอบดูคนที่เข้าห้องน้ำสาธารณะ การกระทำที่มีลักษณะเป็นการคุกคาม (Stalking) ทำการติดตาม ตะโกน เดินวนไปวนมา ต่าบุคคลที่อยู่ในบ้านเข้าไปเข้ามาที่หน้าประตูบ้าน รบกวนการทำงาน ส่งเสียงดังเวลาตีกันเป็นเวลาหลับนอน เป็นต้น รวมถึงการกระทำที่มีลักษณะส่อไปในทางที่จะล่วงเกินทางเพศ (Harassment) กล่าวคือ เป็นการรบกวน การคุกคาม ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ ไม่ว่าจะเป็นการใช้คำพูด กิริยาท่าทาง หรือ วิจารณ์ในเชิงดูหมิ่นล่วงเกินโดยใช้เหตุแห่งเพศ โดยที่อีกฝ่ายไม่ได้พึงประสงค์หรือมีความรังเกียจ⁸²(ทวีเกียรติ, 2560)(ทวีเกียรติ, 2560)

3) การล่วงเกินทางเพศตามมาตรา 397 วรรคสอง เป็นการกระทำโดยอาศัยเหตุที่ผู้กระทำมีอำนาจเหนือผู้ถูกระทำอันเนื่องมาจากความสัมพันธ์ในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชา นายจ้าง หรือผู้มีอำนาจเหนือประการอื่น

คำว่า “อำนาจเหนือ” อาจมาจากความเป็นนายจ้าง ลูกจ้าง หรืออำนาจตามกฎหมาย เช่น นายกับลูกน้อง อธิบดีกับเลขานุการ ซึ่งมีความอำนาจปกครอง หากลูกน้องหรือลูกจ้างไม่

⁷⁹ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิดและลหุโทษ, หน้า 432.

⁸⁰ คณิต ฌ นคร, กฎหมายอาญาภาคความผิด, หน้า 193-195.

⁸¹ หยุด แสงอุทัย, กฎหมายอาญา ภาค 2-3 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556), หน้า 409-410.

⁸² ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิดและลหุโทษ, หน้า 432.

ยอมให้สวนลาม ล่วงเกินก็จะลงโทษวินัย ไล่ออก ไม่ขึ้นเงินเดือนให้ เป็นต้น แม้การกระทำในลักษณะนี้ยังไม่ถึงขั้นอนาจารก็เป็นความผิดฐานนี้ได้⁸³

กรณีการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ไม่ว่าจะเป็นกรณีนำอากาศยานไร้คนขับไปแอบถ่ายบุคคลในบ้าน แอบถ่ายรูปบ้าน หรือทำการบินในลักษณะที่มีพฤติการณ์ไม่สุจริต อาจเป็นการกระทำที่เป็นการรังแก ข่มเหง คุกคาม หรือกระทำให้ได้รับความอับอายหรือเดือดร้อนรำคาญตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 397 เนื่องจากอากาศยานไร้คนขับที่บินอยู่ในระดับเหนือพื้นดินไม่มากนัก ย่อมทำให้เกิดเสียงรบกวนบุคคลโดยรอบ หากมีการนำอากาศยานไร้คนขับมาใช้ ย่อมก่อให้เกิดความรำคาญแก่บุคคลโดยรอบได้ นอกจากนี้การถ่มน้ำลายโดยทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นการบินแอบดูหรือแอบบันทึกภาพ เป็นความผิดตามมาตรา 397 ดังนั้น การใช้อากาศยานไร้คนขับที่มีกล้องเพื่อนำไปถ่มน้ำลายหรือแอบถ่าย ก็เข้าลักษณะเป็นการกระทำที่ก่อความรำคาญอันมีลักษณะส่อไปในทางที่จะล่วงเกินทางเพศ เป็นความผิดตามมาตรา 397 เช่นกัน

ประการต่อมา การใช้อากาศยานไร้คนขับที่ติดตั้งระบบนำทาง (GPS Drone) อาจนำมาใช้ในการติดตามบุคคล และเป็นการคุกคาม (Stalking) ต่อบุคคลนั้นเช่นกัน⁸⁴(Villasenor, 2013)(Villasenor, 2013) แต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการใช้อากาศยานไร้คนขับกระทำการใดๆ อาจเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 397 แต่**บทบัญญัติตามมาตรา 397 ยังมีข้อจำกัดในการปรับใช้กฎหมายสำหรับการใช้อากาศยานไร้คนขับบางประการ ดังนี้**

1) ลักษณะการทำความผิดที่เกิดขึ้นจากอากาศยานคนไร้คนขับแตกต่างจากกรณีทั่วไป เนื่องจากประสิทธิภาพของอากาศยานไร้คนขับในปัจจุบัน สามารถนำไปใช้กระทำ ความผิดได้หลายทาง โดยประการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลที่เป็นเหยื่ออย่างรุนแรงมากยิ่งขึ้น ยกตัวอย่างเช่น การใช้อากาศยานไร้คนขับที่มีการถ่ายทอดสดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) แอบถ่ายผู้หญิงผ่านทางหน้าต่างของบ้าน⁸⁵(Ramasastry)(Ramasastry) เป็นต้น นอกจากนี้จะ

⁸³ เรื่องเดียวกัน

⁸⁴ John Villasenor, "Observations from above: Unmanned Aircraft Systems and Privacy," *Harvard Journal of Law & Public Policy*, Vol. 36, Issue 2 (Spring 2013): 505.

⁸⁵ Anita Ramasastry, *Drones as the New Peeping Toms?* [Online], 26 June 2019. Retrieved from <https://verdict.justia.com/2014/06/26/drones-new-peeping-toms>

เป็นการแอบถ่ายแล้ว ยังสามารถเผยแพร่ไปยังบุคคลอื่นได้อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลที่เป็นเหยื่ออย่างมาก ลักษณะการกระทำความผิดดังกล่าว มีความร้ายแรง ซึ่งความผิดที่เป็นเพียงลหุโทษตามมาตรา 397 อาจไม่สอดคล้องกับกรณีที่เกิดขึ้น

2) รูปแบบการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นนั้น ต้องการขอบเขตของการกำหนดความรับผิดว่า พฤติการณ์อย่างใดบ้างจะเป็นความผิด เนื่องจากอากาศยานไร้คนขับที่บินอยู่นั้น อาจเป็นเพียงกรณีอากาศยานไร้คนขับบินผ่านเท่านั้น การกำหนดความสูงในการบินของอากาศยานไร้คนขับนั้น จึงเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาถึง การปรับใช้กฎหมายตามมาตรา 397 จึงไม่เหมาะสม สำหรับรูปแบบการกระทำผิดที่มีลักษณะเฉพาะจากการใช้อากาศยานไร้คนขับ

3) เมื่อฐานความผิดตามมาตรา 397 นี้เป็นความผิดที่ต้องการเจตนา ส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปได้ยาก เนื่องจากต้องมีการพิสูจน์เจตนาในการกระทำความผิด

4) ความผิดฐานรังแก คุกคาม หรือทำให้เดือดร้อนรำคาญตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 397 เป็นเพียงความผิดลหุโทษ การกำหนดอัตราโทษยังมีอัตราค่อนข้างต่ำ กล่าวคือ กรณีรังแก คุกคาม หรือทำให้เดือดร้อนรำคาญตามมาตรา 397 วรรคแรก อัตราโทษ ได้แก่ โทษปรับจำนวนไม่เกินห้าพันบาท กรณีการกระทำที่มีลักษณะส่อไปในทางที่จะล่วงเกินทางเพศตามมาตรา 397 วรรคสอง อัตราโทษ ได้แก่ โทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ส่วนกรณีกระทำโดยอาศัยเหตุที่ผู้กระทำความผิดมีอำนาจเหนือผู้ถูกระทำความผิดตามมาตรา 397 วรรคสาม อัตราโทษ ได้แก่ โทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท เมื่อพิจารณาถึงโทษปรับและโทษจำคุกดังกล่าว ซึ่งมีอัตราโทษที่ต่ำ ส่งผลให้ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย และยังคงตัดสินใจกระทำความผิด

5) ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 105 บัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดพยายามกระทำความผิดลหุโทษ ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ” ดังนั้น เมื่อมีการพยายามกระทำความผิดฐานรังแก คุกคาม หรือทำให้เดือดร้อนรำคาญตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 397 ผู้กระทำจึงไม่ต้องรับโทษ

6) กรณีของผู้สนับสนุนความผิดฐานรังแก คุกคาม หรือทำให้เดือดร้อนรำคาญตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 397 ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 106 บัญญัติไว้ว่า “ผู้สนับสนุนความผิด ไม่ต้องรับโทษ” ยกตัวอย่างเช่น นายเอ ขอยืมอากาศยานไร้คนขับจากนายบี ซึ่งเป็นเจ้าของอากาศยานไร้คนขับ เพื่อนำไปใช้ในการกระทำความผิด นายบีทราบถึงเจตนาของนายเอ แต่

ยินยอมให้นำอากาศยานไร้คนขับไปใช้ เมื่อนายเอกระทำความผิดสำเร็จตามมาตรา 397 นายบี ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนความผิดดังกล่าวที่เป็นลหุโทษ จึงไม่ต้องรับโทษ

7) อายุความของความผิดลหุโทษ เป็นไปตามประมวลกฎหมายอาญา **มาตรา 95** ซึ่งบัญญัติไว้ว่า

“ในคดีอาญา ถ้ามิได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมา ยังศาลภายในกำหนดดังต่อไปนี้ นับแต่วันกระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ

(5) หนึ่งปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งเดือนลงมา หรือต้องระวางโทษอย่างอื่น”

ลักษณะของการกระทำความผิดโดยใช้อากาศยานไร้คนขับโดยการแอบถ่าย ผู้เสียหายย่อมไม่รู้ตัวขณะถูกบันทึกภาพหากมีการเผยแพร่ภาพที่ได้บันทึกไว้หลังจากที่กระทำความผิดไปแล้วเป็นระยะเวลา ย่อมทำให้การรวบรวมพยานหลักฐานของเจ้าพนักงานสอบสวน เป็นไปได้ยาก พยานหลักฐานบางอย่างอาจสูญหายหรือถูกทำลายไปแล้ว กว่าเจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรมจะรวบรวมหลักฐานและทำการส่งฟ้อง ภายในอายุความ 1 ปี เป็นไปได้ที่จะทำให้การดำเนินคดีตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญานั้นขาดอายุความ

8) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87 วรรคสอง บัญญัติไว้ว่า “ในกรณีความผิดลหุโทษ จะควบคุมผู้ถูกจับไว้ได้เท่าเวลาที่จะถามคำให้การ และที่จะรู้ตัวว่าเป็นใครและที่อยู่ของเขาที่ไหนเท่านั้น” กล่าวคือ การควบคุมตัวผู้กระทำความผิดลหุโทษนั้น ไม่สามารถกระทำได้ตามกฎหมาย เมื่อไม่สามารถควบคุมผู้กระทำความผิดไว้ได้ ผู้กระทำความผิดสามารถที่จะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน อย่างเช่นกรณีการใช้อากาศยานไร้คนขับบันทึกภาพหรือแอบถ่ายโดยมิชอบ หากผู้กระทำความผิดได้รับการปล่อยตัว ผู้กระทำความผิดก็สามารถลบข้อมูลที่อยู่ในการ์ดความจำเพื่อทำลายพยานหลักฐานได้ หรืออาจทำการสลับสับเปลี่ยนอากาศยานไร้คนขับที่เป็นพยานหลักฐานไปเป็นอากาศยานลำอื่นที่ไม่ได้ใช้ในการกระทำความผิด เป็นต้น

9) กรณีมีการกระทำความผิดซ้ำตามมาตรา 397 ก็ไม่อาจเพิ่มโทษแก่ผู้กระทำความผิดได้

เนื่องด้วยข้อจำกัดที่กล่าวมาทั้ง 9 ประการข้างต้น ทำให้การบังคับใช้กฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 397 กับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการกระทำความผิดนั้น ยังไม่เหมาะสม และยังคงมีปัญหาบางประการดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น

3.1.3 ความผิดอาญาฐานหมิ่นประมาท

ความผิดฐานหมิ่นประมาทเป็นความผิดต่อชื่อเสียงของบุคคล เมื่อมีการใช้อากาศยานไร้คนขับถ่ายรูบบุคคล และต่อมามีการนำข้อมูลรูปภาพที่ได้จากอากาศยานไร้คนขับนั้นไปเผยแพร่ในลักษณะที่เข้าองค์ประกอบของการใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้น เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ย่อมเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามมาตรา 326 หรือหากการหมิ่นประมาทนั้นได้กระทำโดยการโฆษณา ก็จะเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยการโฆษณาตามมาตรา 328

มาตรา 326 บัญญัติไว้ว่า

“ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้น เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

การ “ใส่ความ” หมายถึง การแสดงพฤติการณ์หรือยืนยันข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นถึง บุคคลอื่นไม่ว่าจะเท็จหรือจริงก็หมิ่นประมาทได้⁸⁶(ทวีเกียรติ, 2560)(ทวีเกียรติ, 2560) ซึ่งข้อความที่ใส่ความต้องชัดเจนเพียงพอที่จะทราบได้ว่าผู้ถูกใส่ความเป็นใคร⁸⁷(คณพล, 2561a)(คณพล, 2561a) โดยไม่จำกัดวิธีในการใส่ความ ผู้กระทำจะใช้วิธีการใดในการใส่ความก็ได้ เช่น ใส่ความทางโทรศัพท์ ส่งรูปภาพหรือภาพเคลื่อนไหว เป็นต้น⁸⁸ ดังนั้น การนำข้อมูลรูปภาพหรือวิดีโอ หรือ

⁸⁶ ทวีเกียรติ มินะกนิษฐ, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิดและโทษ, หน้า 305.

⁸⁷ คณพล จันทน์หอม, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม 1 (กรุงเทพฯ: วิทยุชน, 2561), หน้า 283.

⁸⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 287.

ข้อมูลเสียงจากการดักฟัง หรือข้อมูลอื่นๆ ที่ได้จากการใช้อากาศยานไร้คนขับนั้น หากมีการนำข้อมูลมาใช้ในการ “ใส่ความ” บุคคลอื่น ต่อบุคคลที่สาม การกระทำนั้นก็จะมีความผิดฐานหมิ่นประมาท

การกระทำที่ครบองค์ประกอบฐานหมิ่นประมาท ต้องเป็นกรณีที่บุคคล “ใส่ความ” ผู้อื่นต่อบุคคลที่สามโดยประการที่น่าจะทำให้ผู้ถูกใส่ความเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง และได้กระทำโดยมีเจตนาหมิ่นประมาท⁸⁹(คดีด, 2559)(คดีด, 2559a) หากไม่เข้าองค์ประกอบข้างต้น ผู้กระทำย่อมไม่มีความผิด

แม้ความผิดฐานหมิ่นประมาทตามมาตรา 326 หรือความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยการโฆษณาตามมาตรา 328 จะนำมาใช้กับกรณีเผยแพร่ข้อมูลที่ได้จากอากาศยานไร้คนขับได้ แต่ความผิดฐานนี้ไม่ครอบคลุมถึงกรณีที่ผู้กระทำ เพียงแค่อากาศยานไร้คนขับเก็บข้อมูลนั้นไว้ ทำให้ความผิดฐานหมิ่นประมาทไม่สามารถนับมาปรับใช้กับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการกระทำ ความผิดได้โดยตรง ยกตัวอย่างเช่น นาย ก ใช้อากาศยานไร้คนขับบินส่องผ่านหน้าต่างของนางสาว ข เพื่อถ่ายภาพนางสาว ข ขณะทำกิจกรรมส่วนตัวไว้ หากนาย ก ได้ภาพหรือวิดีโอแล้ว ไม่ได้ทำการเผยแพร่ หรือใช้ภาพดังกล่าวในการ “ใส่ความ” นางสาว ข ต่อบุคคลอื่น ดังนั้น นาย ก จึงไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาทแต่อย่างใด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หากการหมิ่นประมาทนั้นได้กระทำโดยการโฆษณาเป็นความผิดตาม มาตรา 328 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า

“ถ้าความผิดฐานหมิ่นประมาทได้กระทำโดยการโฆษณาด้วยเอกสาร ภาพวาด ภาพระบายสี ภาพยนตร์ ภาพหรือตัวอักษรที่ทำให้ปรากฏไม่ว่าด้วยวิธีใดๆ แผ่นเสียง หรือสิ่งบันทึกเสียง บันทึกภาพ หรือบันทึกอักษร กระทำโดยการกระจายเสียง หรือการกระจายภาพ หรือโดยกระทำการป่าวประกาศด้วยวิธีอื่น ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท”

⁸⁹ คณิต ณ นคร, กฎหมายอาญาภาคความผิด, หน้า 248.

ยกตัวอย่างเช่น นาย ก ใช้อากาศยานไร้คนขับบินส่องผ่านหน้าต่างของนางสาว ข เพื่อถ่ายภาพนางสาว ข ขณะทำกิจกรรมส่วนตัว และในขณะเดียวกันมีการถ่ายทอดสดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ไปด้วย ทำให้นางสาว ข เสียชื่อเสียง กรณีดังกล่าวจึงเป็นการหมิ่นประมาทโดยการโฆษณา นอกจากนี้ อาจเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2560 ซึ่งจะได้กล่าวโดยละเอียดต่อไปในหัวข้อ 3.4.2

3.1.4 ความผิดฐานกระทำการเพื่อเผยแพร่วัตถุหรือสิ่งลามก

กรณีที่มีการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัวส่วนมาก คือ การลักมอง หรือการแอบถ่ายซึ่งเกี่ยวข้องกับการกระทำที่ส่อไปในทางเพศ ความผิดฐานกระทำการเพื่อเผยแพร่วัตถุหรือสิ่งลามกตามมาตรา 287 จึงเป็นบทบัญญัติที่ต้องนำมาพิจารณาสำหรับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการลักมองหรือแอบถ่าย และหากเป็นการกระทำความผิดอันเกี่ยวข้องกับสื่อลามกอนาจารเด็ก เป็นไปตามมาตรา 287/1 และมาตรา 287/2

มาตรา 287 บัญญัติไว้ว่า

“ผู้ใด

(1) เพื่อความประสงค์แห่งการค้า หรือโดยการค้า เพื่อการแจกจ่ายหรือเพื่อการแสดงอวดแก่ประชาชน ทำ ผลิต มีไว้ นำเข้าหรือยังให้นำเข้าในราชอาณาจักร ส่งออกหรือยังให้ส่งออก ไปนอกราชอาณาจักร พาไปหรือยังให้พาไปหรือทำให้แพร่หลายโดยประการใดๆ ซึ่งเอกสาร ภาพ เขียน ภาพพิมพ์ ภาพระบายสี สิ่งพิมพ์ รูปภาพ ภาพโฆษณา เครื่องหมาย รูปถ่าย ภาพยนตร์ แถบบันทึกเสียง แถบบันทึกภาพหรือสิ่งอื่นใดอันลามก

(2) ประกอบการค้า หรือมีส่วนหรือเกี่ยวข้องในการค้าเกี่ยวกับวัตถุหรือสิ่งของลามกดังกล่าวแล้ว แจกจ่ายหรือแสดงอวดแก่ประชาชน หรือให้เข้าวัตถุหรือสิ่งของเช่นว่านั้น

(3) เพื่อจะช่วยให้การทำให้แพร่หลาย หรือการค้าวัตถุหรือสิ่งของลามกดังกล่าวแล้ว โฆษณาหรือโฆษณาโดยประการใดๆ ว่ามีบุคคลกระทำการอันเป็น

ความผิดตามมาตรา ๓ หรือโฆษณา หรือโฆษณาว่าวัตถุ หรือสิ่งของลามกดังกล่าวแล้ว จะหาได้จากบุคคลใด หรือโดยวิธีใด

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติตามมาตรา 287 นั้นประกอบด้วยความผิด 3 ฐาน ได้แก่

- (1) ความผิดฐานผลิต มีไว้ นำเข้า ส่งออก พาไปหรือทำให้เผยแพร่ซึ่งวัตถุหรือสิ่งของลามก ตามอนุมาตรา 1
- (2) ความผิดฐานประกอบการค้า จำหน่าย แจก แสดงอวดแก่ประชาชนหรือให้เข้า วัตถุ หรือสิ่งของลามก ตามอนุมาตรา 2
- (3) โฆษณาหรือโฆษณาเกี่ยวกับวัตถุหรือสิ่งของลามก ตามอนุมาตรา 3⁹⁰(คณพล, 2561c)(คณพล, 2561c)

อนุมาตรา 1 เป็นเรื่องที่ทำให้มีหรือจัดการอย่างใดอย่างหนึ่งกับสิ่งลามกอนาจาร โดยการค้าหรือเพื่อเผยแพร่ด้วยประการใดๆ⁹¹

เนื่องด้วยสิ่งลามกอนาจาร เป็นสาเหตุซึ่งทำให้เกิดความผิดทางเพศได้ กฎหมายจึง ต้องควบคุมดูแล⁹²(ทวีเกียรติ, 2560)(ทวีเกียรติ, 2560) ในการพิจารณาว่าสิ่งใดลามกหรือไม่ต้อง พิจารณาจากมาตรฐานของสังคมว่ายอมรับสิ่งนั้นได้มากน้อยเพียงใด เช่น การแสดงให้เห็นถึงการร่วม เพศโดยโจ่งแจ้ง การเปิดเผยของสงวนอย่างชัดเจน หรือแม้ไม่เปิดเผยชัดเจนแต่มีพฤติการณ์อย่างอื่น ประกอบให้เห็นว่ามีการช่วยยู่ทางกามอารมณ์ ศาลไทยมักจะวินิจฉัยว่าเป็นสิ่งลามก กรณีที่ผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับแอบถ่ายบุคคลอื่นในขณะที่เปลือยกาย หรือขณะร่วมเพศ ย่อมเป็นการ “ทำ” หรือ “ผลิต” สิ่งลามก หรือ “มีไว้” ในการครอบครอง หรือ “ทำให้แพร่หลายโดยประการใดๆ” ซึ่งสิ่งลามกนั้น อาจ เป็นความผิดตามมาตรา 287 (1) ถ้าเป็นการกระทำ “โดยการค้า” หรือหากมิได้ทำโดยการค้า แต่มี เจตนาพิเศษ เพื่อความประสงค์แห่งการค้า เพื่อการแจกจ่ายแก่ประชาชน หรือเพื่อการแสดงอวดแก่

⁹⁰ คณพล จันทน์หอม, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม 3 ลักษณะ 1 ถึงลักษณะ 9 (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2561), หน้า 639.

⁹¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 640.

⁹² ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิดและลโทษ, หน้า 220.

ประชาชน จึงเห็นได้ว่าการกระทำที่ใช้อากาศยานไร้คนขับในการแอบถ่ายนั้น ไม่สามารถปรับใช้กับความผิดฐานนี้ได้ทุกกรณี หากขาดองค์ประกอบด้านการค้า หรือเจตนาพิเศษ ย่อมไม่เป็นความผิด

หลักการของมาตรานี้คือ “Adult and Alone” กล่าวคือ หากมีวุฒิภาวะแล้ว (Adult) และมีไว้เป็นส่วนตัว (Alone) ไม่ได้นำวัตถุหรือสิ่งลามกไปเผยแพร่ โชว์ข่าว ย่อมไม่มีความผิด⁹³ เมื่อผู้กระทำความผิดไม่ได้นำข้อมูลรูปภาพที่ได้จากอากาศยานไร้คนขับไปเผยแพร่ ย่อมไม่เป็นความผิดฐานกระทำการเพื่อเผยแพร่สื่อลามก

อนุมาตรา 2 เป็นเรื่องการประกอบการค้าสิ่งลามกโดยเฉพาะ ซึ่งในการประกอบการค้านั้น ได้จ่ายแจก หรือแสดงอวดแก่ประชาชน หรือให้เช่าวัตถุหรือสิ่งลามก และอนุมาตรา 3 เป็นเรื่องโฆษณาหรือโชว์ข่าวให้ทราบแหล่งค้นหาสิ่งลามก ความผิดในมาตรานี้มีความมุ่งหมายเพื่อที่จะป้องกันการเผยแพร่ของสิ่งลามก โดยเน้นไปที่การแสดงอวด เผยแพร่ แจกจ่ายหรือกระทำเพื่อการค้า จึงเป็นกรณีที่มีข้อจำกัดสำหรับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการแอบถ่าย เนื่องจากผู้ครอบครองภาพนั้นเป็นไปตามหลัก “Adult and Alone” เมื่อไม่มีการเผยแพร่จึงไม่มีความผิดตามมาตรานี้

อย่างไรก็ตาม หากมีการส่งต่อภาพเป็นทอดๆ กันเฉพาะภายในกลุ่ม ทำให้บุคคลที่ถูกถ่ายเสียชื่อเสียง แต่ไม่มีความผิดตามมาตรานี้เนื่องจากไม่เข้าองค์ประกอบความผิด ดังนั้น บทบัญญัติฐานกระทำการเพื่อเผยแพร่วัตถุหรือสิ่งลามก จึงไม่สามารถปรับใช้กับกรณีใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.5 ความผิดฐานบันทึกภาพหรือเสียงการกระทำชำเราหรือการกระทำอนาจารไว้เพื่อแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ ตามมาตรา 280/1

มาตรา 280/1 เป็นความผิดฐานบันทึกภาพหรือเสียงการกระทำชำเราหรือการกระทำอนาจารไว้เพื่อแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ โดยบัญญัติไว้ว่า

“ถ้าผู้กระทำความผิดตามมาตรา 276 มาตรา 277 มาตรา 278 หรือมาตรา 279 ได้บันทึกภาพหรือเสียงการกระทำชำเราหรือการกระทำอนาจารนั้นไว้ เพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้นๆ หนึ่งในสาม

⁹³ เรื่องเดียวกัน.

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งภาพหรือเสียงการกระทำชำเราหรือการกระทำอนาจารที่บันทึกไว้ ต้องระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้นๆ กึ่งหนึ่ง”⁹⁴

เมื่อพิจารณาด้วยบทกฎหมายตามมาตราข้างต้น จะเห็นได้ว่ายังมีข้อจำกัดบางประการที่ไม่อาจนำมาปรับใช้กับกรณีใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว เนื่องจากความผิดตามมาตรา 280/1 จะต้องเป็นการกระทำความผิดที่เข้าองค์ประกอบความผิดตามมาตรา 276 มาตรา 277 มาตรา 278 หรือมาตรา 279 มาก่อน กล่าวคือ การกระทำที่จะครบองค์ประกอบความผิดฐานบันทึกภาพหรือเสียงการกระทำชำเราหรือการกระทำอนาจารไว้เพื่อแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ จะต้องเป็นความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราตามมาตรา 276 หรือความผิดฐานกระทำชำเราเด็กตามมาตรา 277 หรือความผิดฐานกระทำอนาจารตามมาตรา 278 หรือความผิดฐานกระทำอนาจารเด็กตามมาตรา 279 มาก่อน หากไม่มีความผิดดังกล่าวเกิดขึ้น ทำให้การกระทำนั้นไม่ครบองค์ประกอบความผิดตามมาตรา 280/1 ดังนั้นความผิดฐานนี้จึงไม่สามารถนำมาปรับใช้กับกรณีการละเมิดความเป็นส่วนตัวโดยอากาศยานไร้คนขับได้

3.2 ข้อพิจารณาเรื่องละเมิดทางแพ่งที่เกี่ยวกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว

การใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว เป็นที่แน่นอนอยู่แล้วว่าต้องก่อให้เกิดความเสียหายอย่างใดอย่างหนึ่งแก่ผู้เสียหายหรือผู้ที่ถูกละเมิด จึงต้องนำกฎหมายลักษณะละเมิดตามกฎหมายแพ่งมาพิจารณาเพื่อชดใช้และเยียวยาให้แก่ผู้เสียหายด้วย

การใช้อากาศยานไร้คนขับในการถ่ายรูปบุคคลอื่นโดยไม่ได้ได้รับความยินยอมจากบุคคลนั้นก่อน ไม่ว่าจะในที่สาธารณะหรือในเคหสถานย่อมเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล และการกระทำดังกล่าว ไม่ว่าจะจงใจหรือประมาทเลินเล่อ หากมีการนำอากาศยานไร้คนขับไปใช้ในการถ่มองหรือแอบถ่าย ย่อมทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลในภาพ หรือกรณีที่มีการควบคุมอากาศยานไร้คนขับโดยประมาท ทำให้อากาศยานไร้คนขับตกลงมาใส่บุคคล หรือทรัพย์สินใดๆ ย่อมเป็นการละเมิดต่อชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างใดอย่างหนึ่ง ผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับนั้นจำต้อง

⁹⁴ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 280/1 แก้ไขตามความพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 27) พ.ศ. 2562

คดีใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลที่ได้รับความเสียหาย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420⁹⁵ โดยสามารถพิจารณากรณีใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัวกับหลักการที่สำคัญในเรื่องละเมิดทางแพ่ง ได้ดังต่อไปนี้

1) ความรับผิดชอบเพื่อละเมิดเป็นความรับผิดชอบทางแพ่ง จะมีความรับผิดชอบได้ต้องมี “ความผิด” (Fault) ของผู้กระทำเสียก่อน โดยต้องพิจารณาว่าการกระทำนั้นเป็นการกระทำโดย “จงใจ” หรือ “ประมาทเลินเล่อ” การกระทำโดยจงใจนั้นหมายถึง การกระทำโดยรู้สำนึกถึงการกระทำว่าจะเป็นผลเสียหายแก่บุคคลอื่น แต่มิได้เจาจะจงใจให้เกิดผลเสียหายอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้นโดยเฉพาะ⁹⁶ (สุขุม, 2555)(สุขุม, 2555) ซึ่งคำว่า “โดยจงใจ” นั้นมีความหมายคล้ายกับ “โดยเจตนา” ในทางอาญา โดยมีหลักอยู่ว่าการกระทำโดยเจตนาทางอาญา เป็นการกระทำโดยจงใจในเรื่องละเมิดเสมอ⁹⁷ (ศันนท์กรณ, 2561)(ศันนท์กรณ, 2561) กรณีที่เป็นกรกระทำโดยจงใจเช่น การใช้อากาศยานไร้คนขับถ่ายรูปรูปผ่านหน้าต่างของห้องนอนหรือห้องน้ำเพื่อทำการแอบถ่าย การกระทำของผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับมี “เจตนา” แอบถ่าย ซึ่งเป็นเจตนากระทำความผิดอาญาฐานก่อให้เกิดความรำคาญ และในขณะเดียวกันก็เป็นการกระทำโดย “จงใจ” แอบถ่ายในทางแพ่งเช่นกัน เพราะเป็นการรู้ว่าจะทำให้บุคคลที่ถูกแอบถ่ายเสียหาย

อย่างไรก็ตาม กรณีเชื่อโดยสุจริต เข้าใจโดยสุจริตว่าตนมีอำนาจกระทำได้ กรณีเช่นนี้ไม่ถือว่าผู้กระทำ “จงใจ” ทำ แต่อาจต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น ถ้าหากเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ⁹⁸(สุขุม, 2555)(สุขุม, 2555)

สำหรับการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ สามารถเทียบเคียงการกระทำโดยประมาทในทางอาญาที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 วรรค 4 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า

⁹⁵ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 บัญญัติไว้ว่า

“ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดีทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น”

⁹⁶ สุขุม ศุภนิത്യ, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิด (กรุงเทพฯ: นิติบรรณการ, 2555), หน้า 15.

⁹⁷ ศันนท์กรณ โสทธิพันธ์, คำอธิบายกฎหมายลักษณะละเมิด จัดการงานนอกสั่ง และลามิควรรได้ (กรุงเทพฯ: วิญญูชน. 2561), หน้า 78.

⁹⁸ สุขุม ศุภนิത്യ, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิด, หน้า 16.

“การกระทำโดยประมาท ได้แก่การกระทำความผิดมิใช่โดยเจตนา แต่กระทำโดยปราศจากความระมัดระวัง ซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจำเป็นต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้นได้ แต่หาได้ใช้เพียงพอไม่”

การพิจารณาการกระทำโดยประมาทเล่นเล่อนั้น หมายถึง การกระทำโดยไม่ตั้งใจ แต่กระทำโดยขาดความระมัดระวัง ซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจำเป็นต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเท่ากับบุคคลที่อยู่ในภาวะอย่างเดียวกันกับผู้กระทำพึงใช้ความระมัดระวังได้ แต่ผู้กระทำหาได้ใช้ไม่⁹⁹ โดยต้องพิจารณาถึงขนาดของความระมัดระวังของผู้กระทำ โดยเทียบกับบุคคลในวิสัยและพฤติการณ์อย่างเดียวกันกับผู้กระทำว่าปกติบุคคลนั้นจะใช้ความระมัดระวังได้มากน้อยเพียงใด ถ้าปรากฏว่าบุคคลที่นำมาเทียบเคียงนั้นอยู่ในพฤติการณ์เช่นเดียวกันกับผู้กระทำ จะใช้ความระมัดระวังได้มากกว่าผู้กระทำ ทำให้ความเสียหายไม่เกิดขึ้น จึงต้องถือว่าผู้กระทำนั้นประมาทเล่นเล่อ¹⁰⁰ เช่น กรณีที่ผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับที่มีปริมาณแบตเตอรี่เหลือน้อยบินเหนือพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง แล้วอากาศยานไร้คนขับนั้นตกลงมาใส่รถยนต์ ทำให้ทรัพย์สินนั้นเสียหาย กรณีนี้ย่อมถือว่าผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับมีความประมาทเล่นเล่อ เนื่องจากอากาศยานไร้คนขับที่แบตเตอรี่เหลือน้อยนั้น ย่อมมีความเสี่ยงที่จะตกลงมาได้ กรณีดังกล่าวไม่เป็นความผิดอาญา เนื่องจากความผิดฐานประมาททำให้เสียหายไม่ได้บัญญัติไว้ในกฎหมายอาญา แต่ถ้าหากเป็นกรณีที่บินอากาศยานไร้คนขับเหนือพื้นที่ที่มีคนชุมนุมจำนวนมาก แล้วอากาศยานไร้คนขับตกลงมาใส่ผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บ กรณีนี้ย่อมเป็นการละเมิด และเป็นความผิดฐานประมาททำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายด้วย

2) การกระทำที่เป็นละเมิดนั้น ต้องเป็นการกระทำ “โดยมิชอบด้วยกฎหมาย” ความหมายในส่วนนี้หมายรวมถึง กรณีที่มีกฎหมายกำหนดชัดแจ้งว่าเป็นความผิดตามกฎหมายอาญา และ กรณีที่ไม่มีกฎหมายกำหนดไว้โดยชัดแจ้ง¹⁰¹(ศันนักรักรณ, 2561)(ศันนักรักรณ, 2561) แต่ทำให้เสียหายแก่สิทธิอย่างใดอย่างหนึ่งที่ได้กำหนดไว้ตามมาตรา 420 ได้แก่ สิทธิในชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนั้นการกระทำโดยมิชอบด้วยกฎหมาย แม้ว่าจะไม่มี

⁹⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 17.

¹⁰⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 18.

¹⁰¹ ศันนักรักรณ โสทธิพันธ์, คำอธิบายกฎหมายลักษณะละเมิด จัดการงานนอกสั่ง และลาภมิควรได้, หน้า 88-89.

กฎหมายกำหนดไว้เป็นความผิด หากผู้กระทำได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ และครบองค์ประกอบของละเมิดตามมาตรา 420 ก็เป็นการกระทำที่ละเมิดได้

3) การกระทำโดยละเมิดนั้น เป็นการกระทำนั้นก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ที่กฎหมายให้ความสำคัญ หรือให้ความคุ้มครอง ซึ่งได้แก่ สิทธิในชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งการใช้อากาศยานไร้คนขับในการแอบถ่ายนั้น ถือว่าเป็นการทำให้เกิดความเสียหายแก่สิทธิอย่างใดอย่างหนึ่ง

สิทธิอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นการบัญญัติให้การตีความนั้นกว้างขึ้น โดยหมายรวมถึง “สิทธิในความเป็นส่วนตัว” อันเป็นสิทธิเด็ดขาด (Absolute Right) ที่บุคคลทุกคนต้องเคารพ¹⁰² ยกตัวอย่างเช่น กรณีที่นาย ก แอบถ่ายภาพนางสาว ข ขณะกำลังพักผ่อน เป็นกรณีที่นาย ก ทำให้นางสาว ข เสียหายแก่สิทธิส่วนตัว ซึ่งเป็นสิทธิเด็ดขาดอย่างหนึ่ง¹⁰³

อีกกรณีหนึ่งคือ การใช้อากาศยานไร้คนขับด้วยความประมาท ทำให้อากาศยานไร้คนขับตกลงมาใส่ผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บ กรณีนี้เป็นความเสียหายที่เกิดแก่ร่างกาย หรือกรณีที่อากาศยานไร้คนขับตกลงมาใส่รถยนต์ ทำให้กระจกรถยนต์แตก เช่นนี้เป็นความเสียหายที่เกิดแก่ทรัพย์สิน อันเป็นการกระทำโดยละเมิดตามมาตรา 420

4) การกระทำโดยละเมิดนั้นมีข้อยกเว้นสำหรับความรับผิดชอบเพื่อการละเมิดอยู่ตามหลักกฎหมายโรมัน กล่าวคือ หลัก “*Volenti non fit iniuria*” ซึ่งหมายถึง ความยินยอมไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย¹⁰⁴ (สุขุม, 2555)(สุขุม, 2555) หลักนี้เป็นหลักที่ทำให้ขาดองค์ประกอบของการละเมิดในส่วนที่ “ต้องมีความเสียหายเกิดขึ้น” เนื่องจากบุคคลที่ไม่ถือว่ามีความเสียหายเกิดขึ้น ย่อมไม่ถือว่าผู้กระทำละเมิด เพราะได้ยอมรับความเสี่ยงที่จะได้รับความเสียหายอยู่แล้ว

กรณีที่ใช้อากาศยานไร้คนขับในการถ่ายรูป เมื่อบุคคลยินยอมให้อากาศยานไร้คนขับถ่ายรูปบ้านของตนได้ หากต่อมามีความเสียหายเกิดขึ้น ความยินยอมนั้นย่อมยกเว้นองค์ประกอบเรื่องความเสียหายสำหรับการกระทำโดยละเมิด เมื่อการกระทำไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย ผู้กระทำจึงไม่มีความรับผิดชอบ และไม่ต้องชดใช้ค่าไหมทดแทน

¹⁰² เรื่องเดียวกัน, หน้า 89.

¹⁰³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 90.

¹⁰⁴ สุขุม ศุนันต์, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิด, หน้า 23.

แม้ว่าจะนำเรื่องละเมิดทางแพ่งมาปรับใช้กับกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการใช้อากาศยานไร้คนขับได้ แต่เมื่อพิจารณาจากหลักเกณฑ์ตามกฎหมายละเมิดดังที่กล่าวมาแล้วนั้น พบว่า มีข้อจำกัดบางประการที่จะนำกฎหมายลักษณะละเมิดมาปรับใช้กับกรณีที่ใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว ได้แก่

1) ความมุ่งหมายของกฎหมายในทางแพ่งแตกต่างจากความมุ่งหมายของกฎหมายอาญา กล่าวคือ ความมุ่งหมายของกฎหมายในทางแพ่ง คือ การเยียวยาผู้เสียหายให้อยู่ในสถานะเสมือนความเสียหายนั้นมิได้เกิดขึ้น¹⁰⁵(ศนันท์กรณ, 2561)(ศนันท์กรณ, 2561) ผู้ที่กระทำการละเมิดก่อให้เกิดความเสียหายอย่างใดอย่างหนึ่ง ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่การนั้น ซึ่งแตกต่างจากความมุ่งหมายของกฎหมายอาญาที่มีความมุ่งหมายเพื่อคุ้มครองความสงบสุขส่วนรวมและลงโทษผู้กระทำความผิดให้เด็ดขาด¹⁰⁶ โดยวัตถุประสงค์ในการลงโทษนั้น เพื่อแก้แค้นทดแทน เพื่อข่มขู่หรือยับยั้งการกระทำความผิด เพื่อตัดผู้กระทำความผิดออกจากสังคม หรือเพื่อฟื้นฟูผู้กระทำความผิด

กรณีการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เป็นการกระทำที่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน บทบัญญัติเรื่องละเมิดทางแพ่งจึงอาจไม่เพียงพอต่อการป้องกันการกระทำความผิดที่เป็นการละเมิดความเป็นส่วนตัว จึงควรมีบทบัญญัติตามกฎหมายอาญาไว้ เพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างเหมาะสม

2) องค์ประกอบของละเมิดตามมาตรา 420 นั้น จะต้องเป็นกรณีที่ผู้กระทำจงใจหรือประมาทเลินเล่อ กระทำโดยมิชอบด้วยกฎหมาย และการกระทำนั้นต้อง “ทำให้เกิดความเสียหาย” อย่างใดอย่างหนึ่ง แก่สิทธิต่างๆ ตามที่กฎหมายคุ้มครอง กรณีที่ต้องมีความเสียหายเกิดขึ้นนั้น ทำให้ไม่ครอบคลุมกรณีที่มีการกระทำผิดเกิดขึ้น แต่ยังไม่เกิดความเสียหายใดๆ ยกตัวอย่างเช่น กรณีมีผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับโดยจงใจถ่ายรูปรูปร่างในห้องพัก แต่ปรากฏว่าหน้าต่างห้องนั้นเป็นกระจกทึบ ทำให้ไม่สามารถเห็นภายในห้องดังกล่าวได้ การกระทำเช่นนี้ย่อมถือว่าเป็นพฤติการณ์ที่น่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแล้ว ดังนั้น หลักเกณฑ์เรื่องละเมิดอาจจะไม่เพียงพอสำหรับการป้องกันการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว

¹⁰⁵ ศนันท์กรณ โสทธิพันธ์, คำอธิบายกฎหมายลักษณะละเมิด จัดการงานนอกสั่ง และลาภมิควรได้, หน้า 30.

¹⁰⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 40.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

3.3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมอากาศยานไร้คนขับในประเทศไทย

การควบคุมการใช้อากาศยานไร้คนขับเป็นไปตามประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่อง หลักเกณฑ์การอนุญาตและเงื่อนไขในการบังคับหรือปล่อยอากาศยานซึ่งไม่มีนักบินประเภทอากาศยานที่ควบคุมการบินจากภายนอก พ.ศ. 2558 อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497 โดยกฎหมายดังกล่าว มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อควบคุมการใช้งานของอากาศยานไร้คนขับ เพื่อจัดระเบียบน่านฟ้าให้มีความปลอดภัยสำหรับการบิน และมีบทลงโทษสำหรับกรณีฝ่าฝืนข้อห้ามตามที่ระบุไว้เท่านั้น เช่น การบินอากาศยานไร้คนขับในพื้นที่ห้ามบิน เป็นต้น แต่กฎหมายดังกล่าวยังไม่ชัดเจนในส่วนของการละเมิดความเป็นส่วนตัว และไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับความรับผิดทางอาญาซึ่งเกิดจากการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัวโดยตรง เช่น การใช้อากาศยานไร้คนขับถ่ายรูปบุคคลในเคหสถาน การสอดแนม เป็นต้น รายละเอียดของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมอากาศยานไร้คนขับ มีดังต่อไปนี้

3.3.1 พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497

พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497 เมื่อพิจารณาจากเนื้อหาแล้วนั้น พบว่าเป็นพระราชบัญญัติที่มีการตราขึ้นมาเพื่อบังคับใช้การอากาศยานที่มีนักบินอยู่บนเครื่องเป็นผู้ควบคุม โดยพิจารณาจาก มาตราที่ 4 ซึ่งได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับผู้ประจำหน้าที่ว่า หมายถึง นักบิน ต้นหน นายช่าง พนักงานวิทยุ พนักงานควบคุมการจราจรทางอากาศ พนักงานอำนวยความสะดวกการบิน และผู้ทำหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับ นอกจากนี้ยังได้มีการให้คำนิยามเกี่ยวกับผู้ควบคุมอากาศยานซึ่งหมายความว่านักบินที่ผู้ดำเนินอากาศหรือผู้จดทะเบียน อากาศยานกำหนดให้เป็นผู้ควบคุมและรับผิดชอบความปลอดภัยสำหรับการบินแต่ละเที่ยวบิน ซึ่งเป็นการย้ำชัดถึงความสำคัญของผู้ควบคุมว่าเป็นหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของการเป็นอากาศยาน

ทั้งนี้คำนิยามของอากาศยานไร้คนขับได้ระบุไว้ในประกาศกระทรวงคมนาคมเรื่อง หลักเกณฑ์การขออนุญาตและเงื่อนไขในการบังคับหรือปล่อยอากาศยานซึ่งไม่มีนักบิน ประเภทอากาศยานที่ควบคุมการบินจากภายนอก พ.ศ. 2558 ไว้ดังนี้ “อากาศยานที่ควบคุมการบินจากภายนอก” หมายความว่าอากาศยานที่ควบคุมการบินโดยผู้ควบคุมการบินอยู่นอกอากาศยาน และใช้ระบบควบคุมอากาศยาน ทั้งนี้ไม่รวมถึงเครื่องบินเล็กซึ่งใช้เป็นเครื่องบินเล่นตามกฎกระทรวง กำหนดวัตถุซึ่งไม่เป็นอากาศยาน พ.ศ. 2548” และ “ระบบควบคุมอากาศยาน” หมายความว่าชุด

อุปกรณ์อันประกอบด้วยเครื่องเชื่อมโยงคำสั่งควบคุมหรือการบังคับอากาศยาน รวมทั้งสถานีหรือสถานที่ติดตั้งชุดอุปกรณ์เหล่านี้หรือเครื่องมือที่ใช้ควบคุมการบินจากภายนอกและตัวอากาศยานด้วย” อย่างไรก็ตาม อากาศยานที่ควบคุมการบินจากภายนอกตามประกาศนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภทตามประกาศกระทรวงคมนาคมเรื่อง หลักเกณฑ์การขออนุญาตและเงื่อนไขในการบังคับหรือปล่อยอากาศยานซึ่งไม่มีนักบิน ประเภทอากาศยานที่ควบคุมการบินจากภายนอก พ.ศ. 2558 ดังนี้

1) ประเภทที่ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการเล่นเป็นงานอดิเรก เพื่อความบันเทิง หรือเพื่อการกีฬา แบ่งออกเป็น 2 ขนาดได้แก่ ขนาดที่มีน้ำหนักไม่เกิน 2 กิโลกรัม และขนาดที่มีน้ำหนักเกิน 2 กิโลกรัม แต่ไม่เกิน 25 กิโลกรัม

2) ประเภทที่ใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นนอกจากข้อ 1 ได้แก่ เพื่อการรายงานเหตุการณ์หรือรายงานการจราจร (สื่อมวลชน) เพื่อการถ่ายภาพ การถ่ายทำหรือการแสดงในภาพยนตร์หรือรายการโทรทัศน์ เพื่อการวิจัยและพัฒนาอากาศยาน และเพื่อการอื่นๆ ที่มีน้ำหนักไม่เกิน 25 กิโลกรัม

อย่างไรก็ตามสำหรับวัตถุประสงค์ของการใช้อากาศยานไร้คนขับอาจถูกใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด เช่น ใช้เพื่อการก่อการร้าย ขนส่งสิ่งของที่ผิดกฎหมาย เป็นต้น ในขณะที่ประเทศไทยยังไม่มีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497 อย่างชัดเจน พิจารณาจากพระราชบัญญัติ การเดินอากาศ พ.ศ. 2497 มาตราที่ 24 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดบังคับหรือปล่อยอากาศยานซึ่งไม่มีนักบินหรือทิ้งร่มอากาศยานนอกจากได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากรัฐมนตรีและปฏิบัติตามเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนด” ทั้งนี้หากฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษตามมาตรา 78 ซึ่งระบุไว้ว่า “ผู้ใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

1) บังคับหรือปล่อยอากาศยานซึ่งไม่มีนักบิน หรือทิ้งร่มอากาศยานโดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากรัฐมนตรีตามมาตรา 24

2) ขัดขวางหรือหลีกเลี่ยงการตรวจค้นตามมาตรา 60/17 มาตรา 60/18 หรือมาตรา 60/19

3) ขัดขวางการเข้าดำเนินการหรือเข้าควบคุมการดำเนินงานสนามบินอนุญาตหรือที่ขึ้นลงชั่วคราวอนุญาตตามมาตรา 60/23 หรือมาตรา 60/33

4) ไม่แจ้งการครอบครองทรัพย์สินหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสนามบินหรือที่ขึ้นลงชั่วคราวที่ถูกส่งควบคุมการดำเนินงานให้คณะกรรมการควบคุมสนามบินทราบตามมาตรา 60/27”

นอกจากนี้ตามมาตรา 80 กำหนดไว้ว่า ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในการอนุญาตในการบินอากาศยานไร้คนขับตามมาตรา 24 มาตรา 25 มาตรา 26 มาตรา 53 วรรคสอง หรือ มาตรา 60 เบญจวรรคสาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 50,000 บาท¹⁰⁷

3.3.2 ประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่อง หลักเกณฑ์การอนุญาตและเงื่อนไขในการบังคับหรือปล่อยอากาศยานซึ่งไม่มีนักบินประเภทอากาศยานที่ควบคุมการบินจากภายนอก พ.ศ. 2558

สืบเนื่องมาจากมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497 กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจอนุญาตและกำหนดเงื่อนไขการบังคับหรือปล่อยอากาศยานซึ่งไม่มีนักบิน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม จึงออกประกาศกระทรวงคมนาคมเรื่อง หลักเกณฑ์การขออนุญาตและเงื่อนไขในการบังคับหรือปล่อยอากาศยานซึ่งไม่มีนักบิน ประเภทอากาศยานที่ควบคุมการบินจากภายนอก พ.ศ. 2558 เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การขออนุญาตและเงื่อนไขในการบังคับหรือปล่อยอากาศยานซึ่งไม่มีนักบิน ประเภทอากาศยานที่ควบคุมการบินจากภายนอก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมอนุญาตให้บังคับหรือปล่อยต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขก่อนบิน และเงื่อนไขระหว่างทำการบินโดยเงื่อนไขก่อนบิน มีดังต่อไปนี้

- 1) ให้ตรวจสอบว่าอากาศยานอยู่ในสภาพที่สามารถทำการบินได้อย่างปลอดภัยซึ่งรวมถึงตัวอากาศยานและระบบควบคุมอากาศยาน
- 2) ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าของพื้นที่ที่จะทำการบิน
- 3) ให้ทำการศึกษาพื้นที่และชั้นของห้วงอากาศที่จะทำการบิน
- 4) ต้องมีแผนฉุกเฉินรวมถึงแผนสำหรับกรณีเกิดอุบัติเหตุ การรักษาพยาบาลและการแก้ปัญหากรณีไม่สามารถบังคับอากาศยานได้
- 5) ต้องมีการบำรุงรักษาตามคู่มือของผู้ผลิต
- 6) ต้องมีความรู้ความชำนาญในการบังคับอากาศยานและระบบของอากาศยาน
- 7) ต้องมีความรู้ความเข้าใจในกฎจราจรทางอากาศ

¹⁰⁷ สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย, กฎหมายนำรู้เกี่ยวกับ Unmanned Aerial Vehicle (UAV), 20 เมษายน 2562 แหล่งที่มา <https://www.caat.or.th/th/archives/31657>

8) ให้นำหนังสือการขึ้นทะเบียนผู้บังคับหรือปล่อยอากาศยาน (ประเภทที่ควบคุมการบินจากภายนอก) ติดตัวไว้ตลอดเวลาที่ทำการบิน

9) ต้องมีอุปกรณ์ดับเพลิงที่สามารถใช้งานได้ติดตัวตลอดเวลาที่ทำการบิน

10) ต้องมีการประกันภัยอากาศยานโดยรับผิดชอบต่อความเสียหายอันเกิดแก่ร่างกาย ชีวิตตลอดจนทรัพย์สินของบุคคลที่สาม ในวงเงินไม่ต่ำกว่า 1 ล้านบาทต่ออุบัติเหตุต่อครั้ง และกรมธรรม์ประกันภัยต้องอยู่ติดกับหนังสือการขึ้นทะเบียนผู้บังคับหรือปล่อยอากาศยานและต้องต่ออายุกรมธรรม์ล่วงหน้าก่อนวันสิ้นอายุไม่น้อยกว่า 30 วัน

และเงื่อนไขระหว่างบิน ได้แก่

1) ห้ามทำการบินในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน และรบกวนความสงบสุขของบุคคลอื่น

2) ห้ามทำการบินเข้าไปในบริเวณเขตหวงห้าม เขตจำกัด และเขตอันตรายตามที่ประกาศในเอกสารแถลงข่าวการบินของประเทศไทย (Aeronautical Information Publication-Thailand หรือ AIP-Thailand) รวมทั้งสถานที่ราชการ หน่วยงานของรัฐ โรงพยาบาล เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากหน่วยงานเจ้าของพื้นที่

3) แนวการบินขึ้นลงของอากาศยานจะต้องไม่มีสิ่งกีดขวาง

4) ผู้บังคับหรือปล่อยอากาศยานต้องสามารถมองเห็นอากาศยานได้ตลอดเวลาที่ทำการบินและห้ามทำการบังคับอากาศยาน โดยอาศัย ชูดกล้องบนอากาศยานหรืออุปกรณ์อื่นที่มีลักษณะใกล้เคียง

5) ต้องทำการบินในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก ซึ่งสามารถมองเห็นอากาศยานได้อย่างชัดเจน

6) ห้ามทำการบินเข้าใกล้หรือเข้าไปในเมฆ

7) ห้ามทำการบินภายในระยะ 9 กิโลเมตร (5 ไมล์ทะเล) จากสนามบินหรือที่ขึ้นลงชั่วคราวของอากาศยาน เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของหรือผู้ดำเนินการสนามบินอนุญาตหรือที่ขึ้นลงชั่วคราวอนุญาต

8) ห้ามทำการบินโดยใช้ความสูงเกิน 90 เมตร (300 ฟุต) เหนือพื้นดิน

9) ห้ามทำการบินเหนือเมือง หมู่บ้าน ชุมชน หรือพื้นที่ที่มีคนมาชุมนุมอยู่

10) ห้ามบังคับอากาศยานเข้าใกล้อากาศยานที่มีนักบิน

11) ห้ามทำการบินละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น
 12) ห้ามทำการบินโดยก่อให้เกิดความเดือดร้อน ความรำคาญแก่ผู้อื่น
 13) ห้ามส่งหรือพาวัตถุอันตรายตามที่กำหนดในกฎกระทรวงหรืออุปกรณ์ปล่อยแสงเลเซอร์ติดไปกับอากาศยาน

14) ห้ามทำการบินโดยมีระยะห่างในแนวราบกับบุคคล ยานพาหนะ สิ่งก่อสร้าง อาคาร ที่ไม่เกี่ยวข้อง กับการปฏิบัติการบินน้อยกว่า 30 เมตร (100 ฟุต) ในกรณีอากาศยานที่มีน้ำหนักไม่เกิน 2 กิโลกรัม และ 50 เมตร (150 ฟุต) ในกรณีอากาศยานที่มีน้ำหนักเกินกว่า 2 กิโลกรัมแต่ไม่เกิน 25 กิโลกรัม

15) เมื่อมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นแก่อากาศยานให้ผู้บังคับหรือปล่อยอากาศยานแจ้งอุบัติเหตุต่อนักงานเจ้าหน้าที่พื้นที่

หากปรากฏว่าผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับไม่ทำตามเงื่อนไขข้างต้น ให้ระงับการบังคับหรือปล่อยอากาศยานนั้น

นอกจากนี้ประกาศกระทรวงคมนาคมเรื่อง หลักเกณฑ์การขออนุญาตและเงื่อนไขในการบังคับหรือปล่อยอากาศยานซึ่งไม่มีนักบิน ประเภทอากาศยานที่ควบคุมการบินจากภายนอก พ.ศ. 2558 ยังได้มีการระบุถึงคุณสมบัติและลักษณะของผู้บังคับหรือปล่อยอากาศยานรวมทั้งเอกสารหลักฐานแสดงรายละเอียดสำหรับการขอขึ้นทะเบียนต่ออธิบดี¹⁰⁸

ตามประกาศกระทรวงคมนาคมเรื่อง หลักเกณฑ์การขออนุญาตและเงื่อนไขในการบังคับหรือปล่อยอากาศยานซึ่งไม่มีนักบิน ประเภทอากาศยานที่ควบคุมการบินจากภายนอก พ.ศ. 2558 ข้อ 5 (2) (ฎ) และ (ฎ)¹⁰⁹ ซึ่งห้ามทำการบินละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น และห้ามทำการบินโดยก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญนั้น หากฝ่าฝืนข้อห้ามดังกล่าว จะมีผลเป็นการระงับการบังคับหรือปล่อยอากาศยานนั้น และอาจมีโทษปรับจำนวนไม่เกิน 50,000 บาทตามมาตรา 80 แห่ง

¹⁰⁸ สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย, กฎหมายน่ารู้เกี่ยวกับ Unmanned Aerial Vehicle (UAV), 20 เมษายน 2562 แหล่งที่มา <https://www.caat.or.th/th/archives/31657>

¹⁰⁹ ประกาศกระทรวงคมนาคมเรื่อง หลักเกณฑ์การขออนุญาตและเงื่อนไขในการบังคับหรือปล่อยอากาศยานซึ่งไม่มีนักบิน ประเภทอากาศยานที่ควบคุมการบินจากภายนอก พ.ศ. 2558 ข้อ 5

“(2) ระหว่างทำการบิน

(ฎ) ห้ามทำการบินละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น

(ฎ) ห้ามทำการบินโดยก่อให้เกิดความเดือดร้อน ความรำคาญ แก่ผู้อื่น”

พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ.2497 แต่อย่างไรก็ตาม กฎหมายดังกล่าวนี้ยังไม่ชัดเจนเพียงพอต่อการคุ้มครองความเป็นส่วนตัวที่อาจถูกละเมิดโดยอากาศยานไร้คนขับ เนื่องจากไม่มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนเพียงพอ เป็นเพียงการกำหนดข้อห้ามทั่วไปเท่านั้น

3.4 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวในประเทศไทย

นอกจากประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497 และประกาศกระทรวงคมนาคมฯ แล้ว กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัว ได้แก่ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

3.4.1 พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เป็นบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแก่ประชาชนเป็นการทั่วไปไม่เจาะจงเฉพาะกรณีใดกรณีหนึ่ง ซึ่งหากเกิดกรณีละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคลจากข้อมูลที่ได้มาจากการใช้อากาศยานไร้คนขับ ย่อมเป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 มีสาระสำคัญที่สามารถสรุปได้ ดังต่อไปนี้

ข้อมูลส่วนบุคคลหมายความว่า ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่สามารถระบุตัวตนของบุคคลนั้นๆ ได้ไม่ว่าทั้งทางตรงและทางอ้อม แต่ไม่รวมถึงข้อมูลที่ระบุเฉพาะเจาะจงไม่ว่าจะเป็น ชื่อ ตำแหน่ง สถานที่ทำงาน ข้อมูลทางธุรกิจและข้อมูลของผู้ถึงแก่กรรม¹¹⁰ ทั้งนี้มาตรา 27 บัญญัติไม่ให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยปราศจากการยินยอมจากเจ้าของข้อมูลดังกล่าว โดยหากฝ่าฝืนและสร้างความเสียหายให้แก่เจ้าของข้อมูลจะต้องระวางโทษตามมาตรา 79 กล่าวคือจำคุกไม่เกิน 6 เดือนหรือปรับไม่เกิน 5 แสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ หรือต้องระวางโทษตามมาตรา 83 กล่าวคือปรับทางปกครองไม่เกิน 3 ล้านบาท รวมทั้งมาตรา 37 ซึ่งบัญญัติให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลมีหน้าที่ที่จะต้องประเมินผลกระทบที่อาจเกิดต่อเจ้าของข้อมูลอย่างสม่ำเสมอรวมทั้ง

¹¹⁰ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 6

หาแนวทางในการรักษามาตรฐานความปลอดภัยอย่างเหมาะสม มิฉะนั้นจะต้องระวางโทษปรับทางปกครอง

นอกจากนี้ มาตรา 77 ยังได้บัญญัติความผิดทางแพ่งในการชดเชยค่าเสียหายไว้ โดยกำหนดให้ผู้ควบคุมข้อมูลที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของข้อมูลไม่ว่าจะเกิดจากการกระทำที่จงหรือการกระทำที่ประมาท ผู้ควบคุมข้อมูลจะต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลด้วย อย่างไรก็ตามในกรณีที่ผู้ควบคุมข้อมูล ลูกจ้าง หรือผู้รับจ้างของผู้ควบคุมข้อมูลฝ่าฝืนกฎหมายควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล เจ้าของข้อมูลนั้นมีสิทธิที่จะร้องเรียนต่อคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและกำหนดให้คณะกรรมการข้อมูลส่วนบุคคลมีอำนาจหน้าที่สำคัญในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลรวมถึงส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาในด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

จากกฎหมายดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นถึงสิ่งที่ “ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล” จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายและบทลงโทษที่จะเกิดขึ้นหากผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลฝ่าฝืน อย่างไรก็ตามกฎหมายดังกล่าวนี้มีความแตกต่างจากกฎหมายในปัจจุบันซึ่งให้ออกาสผู้ที่ฝ่าฝืนกฎหมายได้ปรับปรุงแก้ไขความผิดให้ถูกต้อง แต่หากไม่ทำการแก้ไขจึงจะมีการลงโทษปรับ ทั้งนี้ความผิดที่มีโทษจำคุกคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้และเมื่อเสียค่าปรับแล้วก็พ้นจากความผิดดังกล่าวทันที ในขณะที่ของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอากาศยานไร้คนขับก็มีความเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเช่นเดียวกัน

สำหรับกรณีอากาศยานไร้คนขับ ซึ่งเป็นเครื่องมือในการแสวงหาข้อมูลต่างๆ ย่อมต้องตกอยู่ภายใต้บทบัญญัติของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเช่นกัน หากเป็นกรณีที่ “ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล” เป็นผู้กระทำการเก็บรวบรวมข้อมูล หรือการเผยแพร่ข้อมูล

3.4.2 พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2560

คอมพิวเตอร์รวมทั้งเทคโนโลยีกลายมาเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันของมนุษย์ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 จึงได้ตราขึ้นโดยมีเจตนารมณ์เพื่อกำหนดมาตรการป้องกันและปรามปรามการกระทำผิดใดๆ ที่ทำให้คอมพิวเตอร์ไม่สามารถทำงานตามคำสั่งที่กำหนดไว้หรือทำให้การทำงานผิดพลาดไปจากคำสั่งที่ได้กำหนดไว้ รวมทั้งการใช้วิธีการใดๆ เข้าล่วงข้อมูล แก้ไข หรือทำลายข้อมูลของบุคคลอื่นในระบบคอมพิวเตอร์โดยมิชอบ หรือการใช้ระบบคอมพิวเตอร์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จหรือ

มีลักษณะอันลามกอนาจาร เนื่องจากการกระทำดังกล่าวเหล่านี้ อาจก่อให้เกิดความเสียหาย กระทบกระเทือนต่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของรัฐ รวมทั้งความสงบสุขของประชาชนได้¹¹¹ (สรารุช, 2561)(สรารุช, 2561)

ในปัจจุบันได้มีการบัญญัติพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับ คอมพิวเตอร์ (ฉบับที่2) พ.ศ. 2560 ขึ้น ซึ่งโครงสร้างของเนื้อหากฎหมายมีลักษณะคล้ายคลึงฉบับเดิม แต่มีสาระสำคัญที่แตกต่างบ้างในบางประเด็นอันเนื่องมาจากกฎหมายที่มีปัญหาในด้านการตีความ และมีผลกระทบต่อการใช้ เช่น การนำฐานความผิดที่ใช้กับเรื่องการฉ้อโกง ปลอมแปลงทาง ออนไลน์ไปใช้กับการหมิ่นประมาททำให้กระทบต่อสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น อีกทั้งยัง เป็นการปรับปรุงกฎหมายให้เท่าทันกับเทคโนโลยีและภัยคุกคามที่เปลี่ยนไป

การนำข้อมูลที่ได้จากการใช้อากาศยานไร้คนขับไปเผยแพร่ อาจเป็นความผิดฐาน นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ต้องห้ามหรือเผยแพร่ข้อมูลนั้น ตามพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มาตรา 14 ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ความผิด มี สาระสำคัญดังนี้

- 1) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลปลอม ทุจริต หลอกลวง
- 2) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลความผิดเกี่ยวกับความมั่งคั่ง ปลอดภัย
- 3) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง การก่อ การร้าย
- 4) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลลามก ที่ประชาชนเข้าถึงได้
- 5) เผยแพร่ ส่งต่อข้อมูล ที่เป็นความผิด

สำหรับบทลงโทษของผู้กระทำความผิด หากเป็นการกระทำที่ส่งผลถึงประชาชน ต้องได้รับโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี ปรับไม่เกิน 1 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และหากเป็นกรณีที่เป็น การกระทำที่ส่งผลต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ต้องได้รับโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี ปรับไม่เกิน 6 แสนบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ แต่ในกรณีนี้เป็นความผิดที่สามารถยอมความกันได้¹¹²

¹¹¹ สรารุช ปิตยาศักดิ์, คำอธิบายพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (กรุงเทพฯ: นิติธรรม, 2561), หน้า 160.

¹¹² เรื่องเดียวกัน, หน้า 160-162.

ปัญหาจากการใช้อากาศยานไร้คนขับละเมิดความเป็นส่วนตัวนั้น อาจนำมาปรับใช้เข้ากับพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 (4)¹¹³ ได้ หากการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์นั้นมีลักษณะอันลามก และข้อมูลดังกล่าวประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้จากบทบัญญัติดังกล่าว ทำให้มีข้อจำกัดสำหรับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว เนื่องจากไม่สามารถนำมาปรับใช้ได้โดยตรงกับความผิด หากข้อมูลที่ได้จากการใช้อากาศยานไร้คนขับไม่มีการอัปโหลด (upload) สู่อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และประชาชนทั่วไปไม่สามารถเข้าถึงได้¹¹⁴(สรารุช, 2561)(สรารุช, 2561)

3.5 ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิในการป้องกันการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว (Right to Shoot a Nuisance Drone)

กรณีที่มีอากาศยานไร้คนขับบินเข้าไปในบริเวณบ้าน หรือทำการบินโดยมีพฤติการณ์ไม่เหมาะสม มีประเด็นที่ต้องศึกษาว่า การยิงอากาศยานไร้คนขับตกเพื่อป้องกันตัวนั้นจะถูกกฎหมายหรือไม่

การใช้งานอากาศยานไร้คนขับเพื่องานอดิเรกมีจำนวนเพิ่มขึ้นและประเด็นเรื่องความเป็นส่วนตัวของอากาศยานไร้คนขับก็ได้สร้างความตระหนักถึงความเป็นส่วนตัว ซึ่งอากาศยานไร้คนขับที่มีการใช้งานอย่างแพร่หลาย ทำให้เกิดคำถามเกี่ยวกับการคุ้มครองความเป็นส่วนตัว และความท้าทายใหม่ในการกำหนดกฎหมาย มีความเห็นบางส่วนเสนอว่าให้ยิงอากาศยานไร้คนขับตกเพื่อป้องกันตัวได้จากแนวคิดนี้ถึงขั้นทำให้บริษัทผลิตกระสุนวางขายกระสุนปืนลูกซองเฉพาะ สำหรับใช้ยิงอากาศยานไร้คนขับที่มีการติดตั้งกล้องให้ตกจากฟ้า

การยิงอากาศยานไร้คนขับย่อมเป็นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 และเป็นการละเมิดต่อทรัพย์สินในทางแพ่ง ซึ่งผู้ยิงจะต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้แก่

¹¹³ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ มาตรา 14 (4) บัญญัติไว้ว่า

“ผู้ใดกระทำความผิดที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(4) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใดๆ ที่มีลักษณะอันลามก และข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้”

¹¹⁴ สรารุช ปิตยาศักดิ์, คำอธิบายพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์, หน้า 169.

เจ้าของอากาศยานไร้คนขับนั้น แต่อย่างไรก็ตาม หากอากาศยานไร้คนขับนั้นได้บินเข้าไปในบริเวณบ้าน โดยเจ้าของบ้านไม่รู้ว่าอากาศยานไร้คนขับนั้นบินมาโดยวัตถุประสงค์ใด หรือมีอันตรายใดหรือไม่ เมื่อเจ้าของบ้านหรือผู้ครอบครองทำการยิงอากาศยานไร้คนขับนั้น ย่อมมีความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ แต่อาจอ้างการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายได้

การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย เป็นไปตามมาตรา 68 แห่งประมวลกฎหมายอาญา¹¹⁵ ซึ่งหลักเกณฑ์ของการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย มีดังต่อไปนี้

1) มีอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย กล่าวคือ ภัยอันตรายที่เกิดขึ้นนั้นผู้กระทำไม่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะกระทำได้ หากผู้กระทำมีอำนาจที่จะกระทำได้ ก็ไม่มีสิทธิป้องกัน และผู้ที่อ้างป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายนั้น จะต้องไม่มีส่วนผิดในการก่อให้เกิดภัยอันตรายขึ้นด้วย แต่ถ้าผู้จะอ้างป้องกันนั้น มีส่วนก่อให้เกิดภัยอันตรายนั้น ก็ไม่สามารถอ้างป้องกันได้

2) ภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมายนั้น จะต้องเป็น ภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง กล่าวคือ ภัยอันตรายที่เกิดขึ้นนั้นกระชั้นชิดถึงขนาดที่หากไม่ป้องกันตัวในขณะนั้น ก็อาจจะเกิดอันตรายแก่ตนเองหรือผู้อื่นได้

3) ผู้กระทำจำต้องกระทำการเพื่อป้องกันสิทธิของตนหรือของผู้อื่น ให้พ้นจาก ภัยอันตรายนั้น

4) การกระทำเพื่อป้องกันนั้น จะต้องกระทำพอสมควรแก่เหตุ

การกระทำเพื่อป้องกันนี้ ถึงแม้จะเกิดความเสียหายบ้าง แต่ถ้าได้กระทำไปพอสมควรแก่เหตุ ก็เป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้นั้นย่อมไม่มีความผิด

สำหรับการอ้างการป้องกันสำหรับอากาศยานไร้คนขับนั้น ยังคงเป็นประเด็นที่ถกเถียงกัน เนื่องจากอากาศยานไร้คนขับที่บินอยู่นั้นยากต่อการพิสูจน์ว่าอากาศยานไร้คนขับดังกล่าวมี

¹¹⁵ มาตรา 68 บัญญัติไว้ว่า

“ผู้ใดจำต้องกระทำการใดเพื่อป้องกันสิทธิของตน หรือของผู้อื่น ให้พ้นจากภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย และเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง ถ้าได้กระทำพอสมควรแก่เหตุ การกระทำนั้นเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้นั้นไม่มีความผิด”

“ภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย” หรือไม่ ในประเทศไทยยังไม่มีกรณีการยิงอากาศยานไร้คนขับเกิดขึ้น จึงต้องนำทฤษฎีในต่างประเทศมาพิจารณา

ศาสตราจารย์ด้านกฎหมายในสหรัฐอเมริกา ไมเคิล ฟรอมคิน (Michael Fromkin) ได้เสนอทฤษฎีทางเลือกสำหรับการป้องกันตัว โดยกล่าวไว้ว่า “การยิงอากาศยานไร้คนขับเพื่อป้องกันตัว ควรได้รับอนุญาต เพราะคนทั่วไปไม่รู้ว่าอากาศยานไร้คนขับสามารถทำอะไรได้บ้าง หากมีผู้ติดตั้งบินบนอากาศยานไร้คนขับก็สามารถทำให้เกิดอันตรายถึงชีวิตจากการบังคับอากาศยานไร้คนขับได้”¹¹⁶ (Sehrawat, 2018) (Sehrawat, 2018) อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีทางกฎหมายของศาสตราจารย์ฟรอมคินนั้นยังไม่ได้รับการพิสูจน์ในศาล

ในต่างประเทศมีหลายคดีที่เกี่ยวข้องกับการยิงอากาศยานไร้คนขับ ในเดือนตุลาคมปี 2015 วิลเลียม เมริเดธ ชายชาวเคนทักกีผู้ซึ่งยิงอากาศยานไร้คนขับของเพื่อนบ้านตกเนื่องจากอากาศยานไร้คนขับนั้นบินผ่านทรัพย์สินของเขาถูกจับและแจ้งข้อกล่าวหาทำลายทรัพย์สินโดยเจตนาชั้นหนึ่งและใช้ความรุนแรงทำให้ผู้อื่นตกอยู่ในอันตรายชั้นหนึ่ง ลูกสาววัย 16 ปีของเมริเดธซึ่งนอนอยู่ริมสระว่ายน้ำน้ำตอนที่มีการยิงเกิดขึ้นให้ความเห็นว่าอากาศยานไร้คนขับที่บินโฉบไปมาพร้อมกล้องนั้นน่ากลัว อีกทั้งทำให้เกิดความรู้สึกขนลุก เธอกล่าวว่า “ฉันว่าคนเราควรได้รับความเป็นส่วนตัวในสนามหลังบ้านตัวเองนะ” เมริเดธออกไปดูอากาศยานไร้คนขับและเห็นว่าอากาศยานไร้คนขับนั้นลงไปยังบ้านของเพื่อนบ้าน อยู่เหนือจากพื้นราว 10 ฟุต มองไปที่ใต้กันสาดในสนามหลังบ้านของพวกเขา เขาไปเอาปืนลูกซองมาและพูดว่า “ฉันจะไม่ทำอะไร เว้นแต่อากาศยานไร้คนขับนั้นจะเข้ามาในพื้นที่ของฉัน” เมริเดธพันทุกข้อกล่าวหาในที่สุด

หลังจากเกิดการยิงอากาศยานไร้คนขับหลายครั้ง สำนักงานการบินพลเรือนแห่งสหรัฐอเมริกาได้ออกมายืนยันว่าการยิงอากาศยานไร้คนขับตกเป็นการทำผิดรัฐธรรมนูญ อ้างอิงจากรัฐบัญญัติการก่อวินาศกรรมอากาศยาน โดยรัฐบัญญัติการก่อวินาศกรรมอากาศยานกำหนดให้การสร้างความเสียหายหรือทำลายเครื่องบินเป็นความผิดอาญา

นอกจากนี้ การยิงอากาศยานไร้คนขับยังสามารถทำให้เกิดอันตรายทางร่างกายต่อผู้ที่อยู่ใกล้เคียง ซึ่งผู้ยิงต้องเป็นผู้รับผิดชอบ ดังนั้นถึงแม้ว่าจะอนุญาตให้ยิงอากาศยานไร้คนขับซึ่งบุกรุก

¹¹⁶ Vivek Sehrawat, “Liability Issue of Domestic Drones,” *Santa Clara High Technology Law Journal*, Volume 35, Issue 1 (January 2018): 128.

ความเป็นส่วนตัวโดยถูกต้องตามกฎหมายก็ควรเรียกเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ก่อนที่จะยิงอากาศยานไร้คนขับด้วยตนเอง

รัฐหรือรัฐบาลท้องถิ่นใดที่จะบัญญัติข้อบังคับเกี่ยวกับอากาศยานไร้คนขับควรมีความเข้าใจถึงการผสมผสานที่ความซับซ้อนระหว่างกฎหมายรัฐบาลกลางและกฎหมายประจำรัฐที่ใช้อยู่ในตอนนี้ และระมัดระวังการเปลี่ยนแปลงกฎหมายตามความคาดหวังของประชาชนทั้งในระดับประเทศและระดับรัฐ ภายใต้กฎหมายปัจจุบันการที่จะยิงอากาศยานไร้คนขับตุนั้นผิดกฎหมาย ในตอนนี้สำนักงานการบินพลเรือนแห่งสหรัฐอเมริกา ออกคำสั่งขึ้นทะเบียนอากาศยานไร้คนขับซึ่งช่วยให้ติดตามการใช้งานอากาศยานไร้คนขับได้ การบังคับลงทะเบียนแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลจริงจังกับเรื่องการใช้งานอากาศยานไร้คนขับโดยเฉพาะด้านภัยคุกคามความปลอดภัยซึ่งอาจเกิดขึ้น เช่น อากาศยานไร้คนขับติดตั้งปืนซึ่งเป็นอันตรายถึงชีวิต หากอากาศยานไร้คนขับถูกมองว่าเป็นอาวุธ การป้องกันตัวก็ควรได้รับอนุญาตเช่นกัน¹¹⁷

ดังที่กล่าวไปข้างต้น กรณีต่างๆ ไม่มีการกำหนดขอบเขตสิทธิในการช่วยเหลือตัวเองจากการบุกรุกของอากาศยานไร้คนขับที่เข้ามาในอสังหาริมทรัพย์ ความคลุมเครือในความสามารถและเจตนาของผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับ ทำให้เป็นการยากที่จะกำหนดว่า พฤติกรรมที่รุนแรงแค่ไหนจึงจะเรียกว่าสมเหตุสมผล หรือกำหนดว่าเป็นการกระทำที่พอสมควรแก่เหตุ หากไม่มีหลักเกณฑ์การป้องกันที่ชัดเจน ความคลุมเครือก็อาจทำให้เกิดความพยายามช่วยเหลือตนเอง โดยการยิงอากาศยานไร้คนขับมากยิ่งขึ้น รัฐควรออกข้อกำหนดต่างๆ หรือไม่เช่นนั้นผู้คนอาจเลือกที่จะยิงอากาศยานไร้คนขับก่อนแล้วค่อยจัดการปัญหาทีหลัง รัฐอาจตั้งข้อกำหนดโดยออกกฎหมายให้มีการป้องกันตนเองจากอากาศยานไร้คนขับ หากรัฐไม่ออกข้อกำหนด ศาลก็อาจต้องเป็นฝ่ายออกข้อกำหนดที่จำเป็น ไม่ว่าจะในกรณีใดอาจเป็นการควรค่าแก่การพิจารณาต่อข้อสันนิษฐานว่าอากาศยานไร้คนขับกำลังสังเกตการณ์พื้นที่ด้านล่างและละเมิดความเป็นส่วนตัว เว้นแต่อากาศยานไร้คนขับนั้นจะแสดงออกชัดเจนว่าไม่ได้กำลังทำเช่นนั้น ข้อสันนิษฐานนี้แสดงให้เห็นถึงความยากลำบากในการระบุความสามารถที่แน่นอนของอากาศยานไร้คนขับจากระยะไกล อย่างไรก็ตามขอบเขตที่แน่ชัดในการป้องกันตนเองต่อการบุกรุกพื้นที่ส่วนตัวและความเป็นส่วนตัวนั้นยังคงมีความคลุมเครืออยู่

¹¹⁷ Ibid, 129.

สำหรับกรณีการยิงอากาศยานไร้คนขับเพื่อป้องกันตัวในประเทศไทยนั้น ยังไม่มีคดีเกิดขึ้น หากเป็นการเข้าองค์ประกอบของการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ย่อมสามารถอ้างการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายมาเป็นเหตุยกเว้นความผิดได้

3.6 ปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายไทยในการใช้อากาศยานไร้คนขับ

กฎหมายไทยที่นำมาใช้กับอากาศยานไร้คนขับ ได้แก่ พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497 และประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่องหลักเกณฑ์การอนุญาตและเงื่อนไขการบังคับหรือปล่อยอากาศยานซึ่งไม่มีนักบินประเภทอากาศยานที่ควบคุมการบินจากภายนอก พ.ศ. 2558 มีการควบคุมการใช้อากาศยานไร้คนขับ แต่กฎหมายดังกล่าวเน้นเรื่องของความมั่นคง และความปลอดภัยในการใช้อากาศยานต่างๆ โดยบทบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิส่วนตัว หรือการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญานั้น ยังไม่มีความชัดเจน กรณีที่ผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับมีเจตนาโดยทุจริต ใช้อากาศยานไร้คนขับอย่างผิดวัตถุประสงค์ จึงควรมีมาตรการทางกฎหมายอาญาที่เหมาะสม เพื่อกำหนดให้การกระทำนั้นเป็นความผิดทางอาญา และมีโทษที่เหมาะสม เพื่อควบคุมการกระทำผิดที่อาจเกิดขึ้น โดยกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันยังมีข้อพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายไทยในการใช้อากาศยานไร้คนขับ ดังนี้

1) สำหรับ**ความผิดฐานบุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญา**ยังคงมีข้อจำกัดสำหรับการเข้าไปของอากาศยานไร้คนขับในอสังหาริมทรัพย์ หรือในเคหสถาน โดยการเข้าไปตามความผิดฐานบุกรุกตามมาตรา 362 นั้น จะต้องมิ “ส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย” เข้าไป และตามความผิดฐานบุกรุกเคหสถานตามมาตรา 364 การเข้าไป หมายถึง “การเข้าไปทั้งตัว” ทำให้การบังคับใช้ความผิดฐานบุกรุกกับอากาศยานไร้คนขับนั้น ไม่สามารถใช้บังคับได้ เนื่องจากข้อจำกัดของการ “เข้าไป” อากาศยานที่ได้ทำการบินในพื้นที่ส่วนบุคคลนั้น ตามความเป็นจริงนับว่ามีการรบกวนการครอบครองแล้ว อาจถือได้ว่าเป็นการบุกรุกอย่างหนึ่ง แม้ไม่มีส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกายเข้าไป แต่อากาศยานไร้คนขับนั้นได้ถูกบุคคลบังคับให้เข้าไปโดยเจตนา พื้นที่ทางอากาศของเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ย่อมเป็นแดนกรรมสิทธิ์ของเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ ที่จะสามารถป้องกันการรบกวนจากการใช้อากาศยานไร้คนขับได้ ทั้งนี้ การบัญญัติกฎหมายสำหรับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการบุกรุกย่อมต้องมีขอบเขตจำกัด โดยต้องพิจารณาตามกฎหมายต่างประเทศ ซึ่งจะได้อธิบายในบทต่อไป

ทั้งนี้ แม้กฎการบินสากลมีอยู่ว่า ให้เครื่องบินสามารถบินผ่าน่านฟ้าเหนือแดนกรรมสิทธิ์ของเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ได้ แต่อากาศยานไร้คนขับนั้นมีลักษณะการบินที่แตกต่างจากอากาศยานทั่วไป สามารถทำการบินได้ในระดับต่ำได้ จึงต้องพิจารณาหลักเกณฑ์สำหรับอากาศยานไร้คนขับเป็นการเฉพาะ เมื่ออากาศยานไร้คนขับบินในระดับความสูงไม่มาก เหนืออสังหาริมทรัพย์ของบุคคลอื่น และมีพฤติการณ์ไม่สุจริต เช่น การใช้อากาศยานไร้คนขับเข้าไปในพื้นที่อาณาเขตส่วนบุคคลเพื่อการลักมอม เป็นต้น จึงควรกำหนดให้การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดฐานบุกรุกทางอากาศ และความผิดอื่นๆ ที่เหมาะสม

2) สำหรับความผิดฐานรังแก คุกคาม หรือทำให้เดือดร้อนรำคาญ ตามมาตรา 397 มีข้อจำกัดสำหรับการใช้อากาศยานไร้คนขับ กล่าวคือ ความผิดฐานนี้เป็นเพียงลหุโทษ ทำให้โทษที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำไปนั้นอาจไม่ได้สัดส่วนกับความผิดที่เกิดขึ้น มาตรานี้ถูกนำมาปรับใช้กับการแอบถ่าย ซึ่งเป็นการก่อให้เกิดความรำคาญอย่างหนึ่ง แต่พฤติการณ์ที่แอบถ่ายโดยใช้อากาศยานไร้คนขับนั้นมีความร้ายแรง ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถูกถ่ายเป็นอย่างมาก หากการแอบถ่ายนั้นมีการถ่ายทอดสดผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ เป็นต้น นอกจากนี้ ความผิดตามมาตรา 397 นี้เป็นความผิดที่ต้องการเจตนา ส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปได้ยาก เนื่องจากต้องมีการพิสูจน์เจตนาในการกระทำความผิด อีกทั้งหากเป็นกรณีที่มีการกระทำนั้นอยู่ในขั้นตอนพยายาม หรือมีผู้สนับสนุน การกระทำนั้นย่อมไม่เป็นความผิด เนื่องจากมาตรานี้เป็นเพียงความผิดลหุโทษ

3) ข้อจำกัดของอากาศยานไร้คนขับสำหรับความผิดฐานหมิ่นประมาท มีอยู่ว่า ความผิดฐานหมิ่นประมาทไม่สามารถนำมาปรับใช้กับกรณีการใช้อากาศยานไร้คนขับได้โดยตรง เนื่องจากความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องการองค์ประกอบเรื่อง การใส่ความบุคคลอื่นต่อบุคคลที่สาม ทำให้โดยทั่วไปถ้าไม่มีการใส่ความต่อบุคคลที่สามเกิดขึ้น ก็ไม่อาจเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทได้ แต่อาจเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2560 หากมีการเผยแพร่ข้อมูลใดๆ ที่ได้จากอากาศยานไร้คนขับ เป็นต้น

4) ความผิดฐานเผยแพร่สื่อลามกอนาจาร ไม่อาจนำมาใช้กับกรณีอากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัวได้โดยตรง รูปถ่ายที่ได้จากอากาศยานไร้คนขับนั้นจะต้องมีลักษณะเป็นสื่อลามก อีกทั้งต้องการองค์ประกอบความผิดที่เน้นไปในเรื่องการเผยแพร่ หรือทาง

การค้า ทำให้บทบัญญัติดังกล่าวไม่เหมาะสมกับกรณีที่บุคคลถูกละเมิดความเป็นส่วนตัวจากการใช้อากาศยานไร้คนขับ

5) สำหรับความผิดฐานบันทึกภาพหรือเสียงการกระทำชำเราหรือการกระทำอนาจารไว้เพื่อแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ ตามมาตรา 280/1 ไม่สามารถนำมาใช้กับกรณีอากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัวได้โดยตรง เนื่องจากการกระทำที่จะครบองค์ประกอบความผิดจะต้องเป็นการกระทำความผิดฐานกระทำชำเรา หรือกระทำอนาจารมาก่อน

6) พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 เป็นบทบัญญัติที่ให้ความสำคัญคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแก่ประชาชนเป็นการทั่วไปไม่เจาะจงเฉพาะกรณีใดกรณีหนึ่ง ซึ่งหากเกิดกรณีละเมิดความสิทธิความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคลจากข้อมูลที่ได้มาจากการใช้อากาศยานไร้คนขับ โดยเป็นการกระทำของ “ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล” ย่อมเป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

7) ปัญหาจากการใช้อากาศยานไร้คนขับละเมิดความเป็นส่วนตัวนั้น อาจนำมาปรับใช้เข้ากับพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 (4) ได้ หากการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์นั้นมีลักษณะอันลามก และข้อมูลดังกล่าวประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้จากบทบัญญัติดังกล่าว ทำให้มีข้อจำกัดสำหรับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว เนื่องจากไม่สามารถนำมาปรับใช้ได้โดยตรงกับความผิด หากข้อมูลที่ได้จากการใช้อากาศยานไร้คนขับไม่มีการอัปโหลด (upload) เข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ และประชาชนทั่วไปไม่สามารถเข้าถึงได้

8) สำหรับเรื่องสิทธิป้องกันของบุคคลในการยิงอากาศยานไร้คนขับนั้น ยังมีความคลุมเครืออยู่ เนื่องจากการพิสูจน์ว่าอากาศยานไร้คนขับนั้นมีภัยอันตรายอันซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมายหรือไม่ เป็นการพิสูจน์ได้ยาก อีกทั้งการพิจารณาความได้สัดส่วนระหว่างการยิงอากาศยานไร้คนขับ กับสิทธิความเป็นส่วนตัวนั้น ยังเป็นที่ถกเถียงกันว่าการยิงอากาศยานไร้คนขับให้ตกลงมานั้น สมเหตุสมผลหรือไม่ แต่ถ้าหากเป็นการเข้าองค์ประกอบของการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ย่อมสามารถอ้างการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายมาเป็นเหตุยกเว้นความผิดได้

อากาศยานไร้คนขับถือเป็นนวัตกรรมที่รวบรวมเทคโนโลยีใหม่ๆ ไว้หลายอย่าง¹¹⁸ นักกฎหมายจึงควรตระหนักถึงปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน ซึ่งเทคโนโลยีเหล่านี้นับว่ามีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว กฎระเบียบต่างๆ จึงมีส่วนเกี่ยวข้องในการนำมาใช้ควบคุมเครื่องมือเหล่านี้ เมื่อกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่เพียงพอและไม่สามารถนำมาปรับใช้กับปัญหาที่เกิดขึ้นดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น การพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีจึงเป็นสิ่งที่นักกฎหมายต้องตระหนักถึง และต้องมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมต่อสภาพการณ์

¹¹⁸ เทคโนโลยีใหม่ของอากาศยานไร้คนขับ ได้แก่ ปัญญาประดิษฐ์ (AI), Cloud, Big Data, Image Processing, Mobile, Remote Sensing และอื่นๆ

บทที่ 4

กฎหมายต่างประเทศกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว

เมื่อได้ศึกษาถึงกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการนำมาปรับใช้กับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัวตามที่ได้กล่าวไว้ในบทที่แล้วนั้น จากการศึกษาพบว่ากฎหมายของประเทศไทยดังกล่าว ยังไม่เพียงพอต่อการใช้บังคับกับกรณีที่มีผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว เนื่องจากกฎหมายไทยยังคงมีช่องว่างอยู่มาก ไม่รองรับถึงปัญหาจากการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัวในรูปแบบต่างๆ

กฎหมายต่างประเทศมีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการควบคุมการใช้อากาศยานไร้คนขับ รวมถึงความรับผิดที่เกิดจากการใช้อากาศยานไร้คนขับ ในสหรัฐอเมริกาพบว่า มีจำนวนคดีที่เกิดขึ้นจากการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัวหลายคดี โดยส่วนใหญ่แล้วเป็นคดีที่เกี่ยวกับการบุกรุกความเป็นส่วนตัว และการถ้ามอง ส่งผลให้สำนักงานการบินพลเรือนแห่งสหรัฐอเมริกาออกกฎเกณฑ์สำหรับอากาศยานไร้คนขับเพื่อควบคุมการใช้อากาศยานไร้คนขับ และมลรัฐต่างๆ ได้ออกกฎหมายเพื่อบังคับใช้กับอากาศยานไร้คนขับโดยเฉพาะ จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะนำกฎหมายของต่างประเทศมาศึกษา เพื่อเป็นการหาแนวทางในการกำหนดความรับผิดซึ่งเกิดจากการใช้อากาศยานไร้คนขับโดยเฉพาะ เพื่อควบคุมไม่ให้มีกรณีที่ผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับมาอย่างผิดวัตถุประสงค์

ในบทนี้จะทำการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัวในต่างประเทศ ได้แก่ กฎหมายของสหรัฐอเมริกา โดยเลือกศึกษาจากกฎหมายของ 5 มลรัฐดังต่อไปนี้ มลรัฐเทนเนสซี มลรัฐมิสซิสซิปปี มลรัฐแคลิฟอร์เนีย มลรัฐหลุยเซียนา และมลรัฐโรดไอแลนด์ ซึ่งจะนำเสนอประเด็นพิจารณาเกี่ยวกับกฎหมายของประเทศเหล่านั้น ได้แก่ หัวข้อที่ 4.1 ความทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมายต่างประเทศกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว หัวข้อที่ 4.2 การกำหนดฐานความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว หัวข้อที่ 4.3 สรุปข้อพิจารณาโดยภาพรวมจากกฎหมายเกี่ยวกับอากาศยานไร้คนขับในต่างประเทศ โดยพิจารณาตามลำดับดังนี้

4.1 ความทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมายต่างประเทศกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว

ก่อนที่จะได้ศึกษาถึงเนื้อหาของฐานความผิดเกี่ยวกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในต่างประเทศว่ามีองค์ประกอบความผิดอย่างไรบ้าง ในหัวข้อแรกนี้จะนำเสนอความทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมายต่างประเทศกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัวของสหรัฐอเมริกา โดยจะนำเสนอถึงรูปแบบการบัญญัติกฎหมายว่ากฎหมายเกี่ยวกับการใช้อากาศยานไร้คนขับนั้น บัญญัติไว้ในกฎหมายอย่างไร รวมถึงที่มาอันสำคัญของการมีกฎหมายนั้นๆ ว่ามีสาเหตุมาจากเหตุการณ์ใด ซึ่งประกอบไปด้วย 5 มลรัฐ ได้แก่ มลรัฐเทนเนสซี มลรัฐมิสซิสซิปปี มลรัฐแคลิฟอร์เนีย มลรัฐหลุยเซียนาและมลรัฐโรดไอแลนด์ มีรายละเอียด ดังนี้

สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับเป็นจำนวนมาก จากการคาดการณ์ของสำนักงานบริหารการบินแห่งสหรัฐอเมริกา (Federal Aviation Administration หรือ FAA) คาดการณ์ว่า ในปี ค.ศ. 2020 จะมีอากาศยานไร้คนขับจำนวนประมาณเจ็ดล้านตัวบนฟ้า¹(Farber, 2017b)(Farber, 2017b) ซึ่งในปี ค.ศ.2015 มีผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับ เพื่อการสันทนาการและธุรกิจเชิงพาณิชย์เป็นจำนวนมาก จากการเปิดเผยสถิติการขายอากาศยานไร้คนขับในปี ค.ศ. 2015 เป็นจำนวนถึง 4.3 ล้านตัว ในปี ค.ศ. 2016 เป็นจำนวนมากกว่า 2.8 ล้านตัว และในปี ค.ศ. 2017 จำนวน 4.8 ล้านตัว²(Tomanelli, 2018)(Tomanelli, 2018) จำนวนการขายอากาศยานไร้คนขับดังกล่าวสามารถอนุมานได้ว่าจะมีจำนวนอากาศยานไร้คนขับบนฟ้าเพิ่มมากขึ้น โดยจะมีการใช้งานอากาศยานไร้คนขับโดยบุคคลทั่วไปจำนวนมากและความเป็นไปได้ในการนำมาใช้งานเชิงพาณิชย์ก็จะเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจากการพัฒนาเทคโนโลยีของอากาศยานไร้คนขับ³(Farber, 2017a)(Farber, 2017a)

¹ Hillary B. Farber, “Protecting Homeowners' Privacy Rights in the Age of Drones: The Role of Community Associations,” *Fordham Urban Law Journal*, Vol. 44, Issue 3 (July 2017): 344.

² Alexandra Tomanelli, “A Drone's Eye View: Why and How the Federal Aviation Administration Should Regulate Hobbyist Drone Use,” *Touro Law Review*, Vol. 34, Issue 3 (2018), pp. 868.

³ Hillary B. Farber, “Keep Out! The Efficacy Of Trespass, Nuisance And Privacy Torts As Applied To Drones,” *Georgia State University Law Review* Volume 33 Issue 2 (September 2017): 360.

เมื่ออากาศยานไร้คนขับมีจำนวนที่เพิ่มขึ้นอย่างมาก ทำให้เกิดข้อตระหนักในเรื่องความเป็นส่วนตัวที่เกี่ยวข้องกับการใช้อากาศยานไร้คนขับ อันเนื่องมาจากความสามารถของอากาศยานไร้คนขับ ซึ่งเป็นเครื่องมือสังเกตการณ์ทางอากาศ ช่วยให้ผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับสามารถรวบรวมข้อมูลต่างๆ ได้ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือสถานที่ต่างๆ ผ่านทางกล้องที่ติดกับอากาศยานไร้คนขับ รวมถึงความสามารถในการถ่ายทอดสด และการเผยแพร่ทางอิเล็กทรอนิกส์ อีกทั้งข้อตระหนักในเรื่องการนำอากาศยานไร้คนขับมาใช้อย่างผิดวัตถุประสงค์ เช่น การถ่มอง การสอดแนม หรือการโจรกรรมข้อมูลส่วนบุคคล เป็นต้น

ในมลรัฐโอไฮโออากาศยานไร้คนขับได้สร้างงานใหม่มากถึง 2,700 งาน และมีการคาดการณ์ว่าจะทำกำไรทางเศรษฐกิจได้มากกว่า 2,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐในอีก 10 ปีข้างหน้า โดยมีการรายงานว่ามีความเป็นไปได้สูงที่ภาคอสังหาริมทรัพย์ ภาคเกษตรกรรม และบริษัทประกัน จะเป็นหนึ่งในผู้ที่ใช้อากาศยานไร้คนขับรายใหญ่เพื่อการค้า แต่การที่อากาศยานไร้คนขับบันทึกภาพบ้านไว้ขาย ก็สามารถเป็นการฝ่าฝืนสิทธิความเป็นส่วนตัวของเจ้าของบ้านได้โดยการเก็บรูปภาพการทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในบ้าน หรือโดยการถ่ายภาพบุคคลในขณะที่ใส่รหัสรักษาความปลอดภัย และการที่อากาศยานไร้คนขับสามารถส่งอาหารหรือส่งสินค้าชิ้นใหม่ล่าสุดจากอเมซอนไพรม์ (Amazon Prime) ได้นั้น แสดงให้เห็นว่ามันก็สามารถขนส่งสิ่งเสพติด อาวุธ และสินค้าเถื่อนอื่นๆ เข้าไปในสถานกักกันได้เหมือนกัน⁴(Clay & J., 2016)(Clay & J., 2016)

เพื่อตอบสนองต่อข้อตระหนักถึงความเป็นส่วนตัวจากการใช้อากาศยานไร้คนขับ ฝ่ายนิติบัญญัติได้ออกกฎหมายเพื่อจำกัดการใช้อากาศยานไร้คนขับ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2013 มลรัฐได้ออกกฎหมายที่จำกัดว่าผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับต้องมีคุณสมบัติอย่างไรบ้าง ระหว่างปี ค.ศ. 2013 ถึงปี ค.ศ. 2016 เกือบทุกมลรัฐ ยกเว้นมลรัฐเซาท์ดาโคตา ได้พิจารณาถึงการออกกฎหมายเกี่ยวกับการใช้อากาศยานไร้คนขับ ซึ่งในปัจจุบันมลรัฐจำนวน 31 มลรัฐได้มีกฎหมายเฉพาะที่ใช้กับอากาศยานไร้คนขับ และข้อจำกัดที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการจำกัดการรวบรวมข้อมูล การเก็บข้อมูล และการเผยแพร่ข้อมูลที่รวบรวมโดยอากาศยานไร้คนขับ มลรัฐฟลอริดา และมลรัฐไอดาโฮเป็นสองมลรัฐแรกที่มีกฎหมายเพื่อจำกัดการใช้งานอากาศยานไร้คนขับของมลรัฐ วัตถุประสงค์สำคัญในกฎหมายเป็นเรื่อง

⁴ Darrell A. Clay & Jessica Trivisonno, "Criminal Liability Arising from Drone Operations," Cleveland Metropolitan Bar Association Bar Journal (September 2016), 15-16.

เกี่ยวกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในกระบวนยุติธรรมทางอาญา การสำรวจตรวจตราใดๆ จะต้อง
มีหมายค้นก่อน เว้นแต่เป็นกรณีฉุกเฉิน ต่อมาสหรัฐฯอื่นๆ ได้ออกกฎหมายตามแนวทางดังกล่าว ส่วน
ใหญ่จะมีข้อยกเว้นสำหรับเหตุการณ์ฉุกเฉิน การค้นหาและช่วยเหลือชีวิต และการต่อต้านการก่อการ
ร้าย เป็นต้น⁵(Farber, 2017a)(Farber, 2017a)

ในปี ค.ศ. 2014 การออกกฎหมายของสหรัฐฯต่างๆ ขยายไปถึงการใช้อากาศยานไร้คนขับส่วน
บุคคล จากกฎหมายอากาศยานไร้คนขับทั้ง 31 มลรัฐ มลรัฐจำนวน 16 มลรัฐมีข้อกำหนดสำหรับการใช้
อากาศยานไร้คนขับของปัจเจกชน เนื่องจากระบบอากาศยานไร้คนขับมีราคาไม่สูง เป็นที่นิยม และ
สามารถถ่ายรูปลงจากระดับความสูงหลายร้อยฟุตบนท้องฟ้าได้ ทำให้มีกฎหมายพื้นฐานสำหรับผู้ใช้
อากาศยานไร้คนขับ จะต้องห้ามไม่ให้บันทึกภาพหรือวิดีโอใดๆ โดยไม่ได้รับความยินยอมจากบุคคลที่
ถูกถ่ายก่อน⁶(Farber, 2017a)(Farber, 2017a)

สำหรับกฎหมายที่บังคับใช้สำหรับความรับผิดชอบต่อการใช้งานอากาศยานไร้คนขับใน
สหรัฐอเมริกา สามารถแบ่งออกได้เป็น กฎหมายของสำนักงานบริหารการบินแห่งสหรัฐอเมริกา
(Federal Aviation Administration หรือ FAA) อันเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับทั่วประเทศ กฎหมาย
ประจำมลรัฐ (State Law) กฎหมายบุงกรุก กฎหมายการสร้างการรบกวน (Nuisance Law) และ
กฎหมายเกี่ยวกับความประมาทเลินเล่อ (Negligence Law)⁷ (Sehrawat, 2018) (Sehrawat,
2018)

กฎหมายระดับรัฐบาลกลางที่มีอยู่ไม่มีการระบุถึงความรับผิดชอบต่อการฝ่าฝืนกฎหมายในการใช้
งานอากาศยานไร้คนขับ⁸(Tomanelli, 2018)(Tomanelli, 2018) โดยมีกฎหมายหลายด้านที่

⁵ Hillary B. Farber, “Keep Out! The Efficacy Of Trespass, Nuisance And Privacy Torts As Applied To Drones,” Georgia State University Law Review Volume 33 Issue 2 (September 2017): 374.

⁶ Hillary B. Farber, “Keep Out! The Efficacy Of Trespass, Nuisance And Privacy Torts As Applied To Drones,” Georgia State University Law Review Volume 33, Issue 2 (September 2017): 374-375.

⁷ Vivek Sehrawat, “Liability Issue of Domestic Drones,” Santa Clara High Technology Law Journal, Volume 35, Issue 1 (January 2018): 119.

⁸ Alexandra Tomanelli, “A Drone's Eye View: Why and How the Federal Aviation Administration Should Regulate Hobbyist Drone Use,” Touro Law Review, Vol. 34, Issue 3 (2018), 890-891.

เกี่ยวข้อง เช่น การป้องกันข้อมูล ความเป็นส่วนตัว ความรับผิดชอบส่วนบุคคล ประกันภัย การค้าส่งออก และกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา รวมถึงกฎหมายการสร้างการรบกวนและการบุกรุก เป็นต้น

กรอบกฎหมายและข้อบังคับสำหรับอากาศยานไร้คนขับนั้นจำเป็นต้องมีกรอบความรับผิดชอบสำหรับอากาศยานไร้คนขับที่รุนแรงด้วย ตัวอย่างเช่น อุบัติเหตุซึ่งเกิดจากอากาศยานไร้คนขับควรมีการรับผิดชอบจากความเสียหายต่อบุคคลหรือทรัพย์สินซึ่งเกิดจากอากาศยานไร้คนขับ รวมถึงความเสียหายต่อทรัพย์สิน การปะทะ การโจมตีทางไซเบอร์ การละเมิดความเป็นส่วนตัว และการกระทำซึ่งเป็นการละเมิดสิทธิของผู้อื่นควรต้องมีความรับผิดชอบ ความรับผิดชอบนี้จะนำไปสู่การตั้งประเด็นเรื่องกฎหมายบังคับใช้ ข้อกำหนดสำหรับผู้ที่ต้องรับผิดชอบ และข้อจำกัดในการรับผิดชอบ

โดยทั่วไปกฎหมายการบินที่ใช้อยู่ในปัจจุบันใช้กับคดีแพ่งและคดีอาญาสำหรับอากาศยานทั่วไปที่มีคนขับ แต่ไม่ใช้กับอากาศยานไร้คนขับ เป็นการชี้ให้เห็นว่ากฎหมายการบินที่มีอยู่ไม่น่าจะใช้ได้กับอากาศยานไร้คนขับ ในขณะที่เดียวกันรัฐและรัฐบาลท้องถิ่นได้กำหนดขอบเขตกรรมสิทธิ์ของเจ้าของที่ดินโดยแบ่งให้เท่ากันระหว่างผลประโยชน์ของผู้พัฒนาอากาศยานไร้คนขับและผลประโยชน์ของเจ้าของที่ดิน และสามารถอุด ช่องโหว่ในข้อบังคับการบินได้โดยการควบคุมน่านฟ้าเหนือพื้นที่ซึ่งอากาศยานไร้คนขับได้บินผ่าน

จากที่กล่าวมาข้างต้น เมื่อกฎหมายที่มีอยู่ไม่อาจนำมาบังคับใช้กับอากาศยานไร้คนขับ ผู้คนจึงใช้วิธีการนำคดีขึ้นสู่ศาล เพื่อบรรเทาปัญหาและทำให้เกิดประเด็นเรื่องการนำกฎหมายการละเมิดมาใช้กับอากาศยานไร้คนขับ ข้อบกพร่องของหลักการละเมิดที่มีอยู่ไม่น่าจะช่วยปูทางให้มีการผ่านกฎหมายใหม่หรือบรรทัดฐานสำหรับอากาศยานไร้คนขับโดยเฉพาะซึ่งจะช่วยให้ระบุได้ว่ากรรมสิทธิ์พื้นดินน่านฟ้าของเจ้าของทรัพย์สินนั้นเริ่มต้นและสิ้นสุดที่จุดใด

สำหรับกฎหมายที่ใช้กับอากาศยานไร้คนขับในสหรัฐอเมริกานั้นมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั่วไปดังต่อไปนี้

1) กฎหมายของสำนักงานบริหารการบินแห่งชาติ (Federal Aviation Administration หรือ FAA)

ในสหรัฐอเมริกา สำนักงานบริหารการบินแห่งสหรัฐอเมริกามีหน้าที่รับผิดชอบจดทะเบียนการใช้งานอากาศยานไร้คนขับส่วนบุคคล โดยได้ออกมาตรฐานความปลอดภัยขั้นต่ำเพื่อความปลอดภัยทางอากาศภายในน่านฟ้าทั้งหมดของสหรัฐอเมริกา สำนักงานบริหารการบิน

แห่งสหรัฐอเมริกาได้กำหนดมาตรฐานที่ผู้ใช้งานอากาศยานไร้คนขับต้องมี ยกตัวอย่างเช่น เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน ค.ศ. 2016 สำนักงานบริหารการบินแห่งสหรัฐอเมริกาได้ออกกฎหมายใหม่สำหรับการใช้งานอากาศยานไร้คนขับเชิงพาณิชย์ซึ่งมีน้ำหนักน้อยกว่า 55 ปอนด์ กฎใหม่นี้ช่วยลดความยุ่งยากของขั้นตอนการขอใบอนุญาตสำหรับอากาศยานไร้คนขับพาณิชย์ซึ่งบินที่ระดับความสูงต่ำกว่า 400 ฟุต ก่อนหน้านี้ผู้ใช้งานเชิงพาณิชย์ไม่สามารถใช้งานอากาศยานไร้คนขับโดยไม่มีใบอนุญาตรับรองจากสำนักงานบริหารการบินแห่งสหรัฐอเมริกา ปัจจุบันมหาวิทยาลัยเอกชนและบริษัททั้งหลายสามารถส่งอากาศยานไร้คนขับขึ้นบินได้โดยไม่ต้องมีใบรับรองเฉพาะจากสำนักงานบริหารการบินแห่งสหรัฐอเมริกา ในขณะที่เดียวกันเมื่อการใช้อากาศยานไร้คนขับไม่จำเป็นต้องใช้ใบรับรองจากสำนักงานบริหารการบินแห่งสหรัฐอเมริกาแล้ว ทำให้ความรับผิดชอบบุคคลเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก เมื่ออากาศยานไร้คนขับได้ละเมิดข้อบังคับของสำนักงานบริหารการบินแห่งสหรัฐอเมริกา⁹(Sehrawat, 2018)(Sehrawat, 2018)

กฎหมายต่างๆ ซึ่งออกโดยสำนักงานบริหารการบินแห่งสหรัฐอเมริกา มีช่องโหว่หลายประการที่สามารถปิดเบือนได้ ทำให้ยากต่อการบังคับใช้ ยกตัวอย่างเช่น กฎของสำนักงานบริหารการบินแห่งสหรัฐอเมริกา ที่ระบุไว้ว่าอากาศยานไร้คนขับพาณิชย์ไม่สามารถบินเหนือกลุ่มคนซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับการใช้งานอากาศยานไร้คนขับนั้น กฎนี้อาจตีความได้ว่า ไม่อนุญาตให้บินอากาศยานไร้คนขับเหนือประชาชน แต่สามารถบินเหนือทรัพย์สินของประชาชนเช่นรถและบ้านได้ ซึ่งกฎเกณฑ์เหล่านี้สามารถตีความได้หลายแบบ ทำให้เกิดความสับสนในการอนุญาตการใช้งานอากาศยานไร้คนขับในสหรัฐอเมริกา อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันสำนักงานบริหารการบินแห่งสหรัฐอเมริกา ยังไม่มีกฎหมายควบคุมความผิดซึ่งอาจเกิดขึ้นจากการใช้งานอากาศยานไร้คนขับ เนื่องจากกฎหมายเกี่ยวกับอากาศยานไร้คนขับของสำนักงานบริหารการบินแห่งสหรัฐอเมริกา มีขึ้นเพื่อการควบคุมและการจัดระเบียบการบินบนน่านฟ้า ซึ่งเป็นเรื่องของความมั่นคงและความปลอดภัยเท่านั้น¹⁰(Urban, 2018)(Urban, 2018)

⁹ Vivek Sehrawat, "Liability Issue of Domestic Drones," *Santa Clara High Technology Law Journal*, Volume 35, Issue 1 (January 2018): 121.

¹⁰ Jennifer Urban, "What Is the Eye in the Sky Actually Looking at and Who Is Controlling It: An International Comparative Analysis on How to Fill the Cybersecurity and Privacy Gaps to Strengthen Existing U.S. Drone Laws," *Federal Communications Law Journal*, Vol. 70, Issue 1 (April 2018): 19.

2) กฎหมายประจำมลรัฐ (State Laws)

กฎหมายเกี่ยวกับอากาศยานไร้คนขับในสหรัฐอเมริกา มีการออกบังคับใช้โดยมลรัฐแต่ละมลรัฐ ซึ่งมีเนื้อหาแตกต่างกันไปในแต่ละมลรัฐ บางมลรัฐกำหนดให้ความรับผิดชอบจากการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัวเป็นความผิดในทางแพ่ง เช่น มลรัฐแคลิฟอร์เนียและมลรัฐโอเรกอน เป็นต้น แต่บางมลรัฐกำหนดให้ความรับผิดชอบจากการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัวเป็นความผิดอาญา เช่น มลรัฐเทนเนสซี มลรัฐมิสซิสซิปปี มลรัฐโรดไอแลนด์ เป็นต้น

การออกกฎหมายประจำมลรัฐอาจถือได้ว่าเป็นข้อจำกัดของกฎหมายเกี่ยวกับอากาศยานไร้คนขับของสำนักงานบริหารการบินแห่งสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นกฎหมายกลางในการควบคุมการใช้อากาศยานไร้คนขับ ในขณะที่กฎหมายกลางอนุญาตให้สามารถบินอากาศยานไร้คนขับเชิงพาณิชย์ได้ กฎข้อบังคับท้องถิ่นหรือกฎหมายประจำมลรัฐนั้นกลับต่างกันโดยสิ้นเชิง ยกตัวอย่างเช่น ในปี ค.ศ. 2013 มี 30 มลรัฐที่พยายามออกกฎข้อบังคับต่อต้านการใช้งานอากาศยานไร้คนขับเชิงพาณิชย์ อย่างไรก็ตาม กฎหมายประจำมลรัฐนั้นไม่ครอบคลุมทุกปัญหาความรับผิด จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องทำการตรวจสอบกฎข้อบังคับอื่นๆ ประจำมลรัฐก่อนที่จะใช้งานอากาศยานไร้คนขับในเชิงพาณิชย์¹¹(Sehrawat, 2018)(Sehrawat, 2018)

3) กฎหมายบุกรุก (Trespass Law)

กฎหมายบุกรุกสามารถนำมาปรับใช้เพื่อป้องกันการใช้งานอากาศยานไร้คนขับกับทรัพย์สินส่วนบุคคลได้ “ผู้บุกรุก” คือ ผู้ที่เข้ามาหรืออยู่บนพื้นที่ซึ่งเป็นของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต โดยการอ้างว่ามีการบุกรุกเกิดขึ้น ผู้อ้างสิทธิ์ต้องแสดงว่าตนมีสิทธิครอบครองหรือเป็นเจ้าของ อสังหาริมทรัพย์ที่มีการกล่าวหาว่ามีการบุกรุกนั้น และผู้บุกรุกเข้าไปในพื้นที่ดังกล่าวโดยเจตนา ตามหลักการแล้วบุคคลที่เข้าไปในพื้นที่ที่มีเจ้าของและถ้าเจตนาเดินเข้าไปบุคคลนั้นก็ถือว่ามีความผิดฐานบุกรุก อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีการระบุอย่างชัดเจนว่าหากมีผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับเหนือทรัพย์สินโดยไม่ได้เดินเข้าไปยังพื้นที่นั้นทางกายภาพจะถือเป็นการบุกรุกหรือไม่ กฎหมายลักษณะการละเมิดฉบับที่สอง (The Restatement Second of Torts) ได้แยกระหว่างอสังหาริมทรัพย์และน่านฟ้า

¹¹ Vivek Sehrawat, “Liability Issue of Domestic Drones,” *Santa Clara High Technology Law Journal*, Volume 35, Issue 1 (January 2018): 121-122.

เหนืออสังหาริมทรัพย์ไว้อย่างชัดเจน องค์ประกอบของการบุกรุกที่ดินทางกายภาพมีการบัญญัติขึ้นใน ส่วนที่ 158 ของกฎหมายลักษณะการละเมิด¹²

“การจะถือว่าบุกรุกนั้นจำเลยต้อง

(1) เข้าไปในพื้นที่โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือ เป็นสาเหตุให้สิ่งใด หรือบุคคลที่สามกระทำเช่นนั้น

(2) ยังคงอยู่ในพื้นที่นั้น

(3) ไม่เคลื่อนย้ายสิ่งที่ได้รับมอบหมายให้เคลื่อนย้ายออกไป”

บุคคลซึ่งเจตนาบุกรุกอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นอาจต้องรับผิดชอบ ถึงแม้จะ ไม่ได้สร้างความเสียหายต่อทรัพย์สินก็ตาม ตัวอย่างเช่น ศาลสูงแห่งนอร์ทแคโรไลนาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1835 ได้ระบุไว้ว่าการเจตนาเข้าไปยังที่ดินของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาตนั้นถือเป็นการบุกรุกไม่ว่าจะ เกิดความเสียหายทางกายภาพหรือไม่ก็ตาม ศาลให้เหตุผลว่าการเข้าไปโดยไม่ได้รับอนุญาตนั้นย่อมทำ ให้เกิดความเสียหายต่ออสังหาริมทรัพย์ของผู้เป็นเจ้าของไม่ว่าตามจริงหรือโดยอนุมาน¹³(Cash, 2016)(Cash, 2016)

ผู้เสียหายสามารถชี้แจงองค์ประกอบทั้งสามข้างต้นได้ เพื่อที่จะได้รับสิทธิ ต่างๆ จากความเสียหายที่เกิดขึ้น ค่าเสียหายเชิงลงโทษ และการขอคำสั่งชั่วคราว โดยไม่ต้องพิสูจน์ ว่าเกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินจริงๆ การชี้แจงองค์ประกอบของการบุกรุกนั้นไม่ใช่เรื่องยากหาก อากาศยานไร้คนขับลงจอดหรือตกลงบนทรัพย์สินของเจ้าของพื้นที่ ประเด็นที่ยังคงมีข้อโต้เถียง คือ การบินผ่านพื้นที่ในระดับความสูงเท่าใดจึงจะถือว่าเป็นการบุกรุก รายงานการบุกรุกส่วนใหญ่มีการ

¹² Restatement (Second) of Torts § 158 (1965)

“One is subject to liability to another for trespass, irrespective of whether he thereby causes harm to any legally protected interest of the other, if he intentionally

(a) enters land in the possession of the other, or causes a thing or a third person to do so,

or

(b) remains on the land, or

(c) fails to remove from the land a thing which he is under a duty to remove.”

¹³ Jordan M. Cash, “Droning On and On: A Tort Approach to Regulating Hobbyist Drones,” The University of Memphis Law Review, Volume 46 (2016): 698.

ถกเถียงกันว่าความสูงเหนือพื้นดินระดับเท่าไรที่กรรมสิทธิ์ของเจ้าของทรัพย์สินขยายไปถึง จากการถกเถียงกันถึงกรณีการบุกรุกน่านฟ้าทำให้ได้ข้อเสนอมว่าที่ความสูงเหนือจาก 500 ฟุตที่กำหนดไว้สำหรับอากาศยานไร้คนขับความผิดฐานบุกรุกจะถูกถือสิทธิ์โดยระเบียบของสำนักงานบริหารการบินแห่งชาติ

การบินของเครื่องบินในน่านฟ้าเหนือพื้นที่ของผู้อื่นจะถือเป็นการบุกรุกเมื่อ (1) “เครื่องบินเข้ามาในขอบเขตใกล้เคียงพื้นที่ทางอากาศซึ่งอยู่ถัดจากพื้นดินนั้น และ (2) เครื่องบินรบกวนการใช้งานและสิทธิ์ความเป็นเจ้าของพื้นที่ของผู้อื่นเป็นอย่างมาก”¹⁴ ตัวอย่างเช่น เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม ค.ศ. 2015 พบว่ามีอากาศยานไร้คนขับบินโฉบอยู่บริเวณใกล้เคียงมอนตอกิวสตรีทและคอร์ทสตรีทในย่านบรูคลินไฮท์ส เมืองนิวยอร์ก ทำให้ผู้คนในท้องที่เกิดความกังวล และเมื่อเวลาประมาณ 7.45 น. ในวันที่ 22 มิถุนายน ค.ศ. 2014 หญิงสาวชาวซีแอตเติลพบอากาศยานไร้คนขับอยู่นอกหน้าต่างอพาร์ทเมนต์ชั้น 26 ของเธอระหว่างกำลังแต่งตัว

กฎหมายบุกรุกในสหรัฐอเมริกาอาจแตกต่างกันไปในแต่ละมลรัฐ เช่น กฎหมายสามัญมลรัฐวิสคอนซินระบุไว้ว่าการบุกรุกนั้นสามารถกระทำได้ทั้งด้านล่างหรือด้านบนพื้นผิวโลก เนื่องจากความเสียหายทางกายภาพต่ออสังหาริมทรัพย์ตามที่กำหนดโดยมลรัฐวิสคอนซินนั้นรวมถึงการบุกรุกบริเวณ “พื้นผิว ใต้พื้นผิว หรือเหนือพื้นผิว” โดยไม่ได้รับอนุญาต โดยการบุกรุกนั้นสามารถเกิดขึ้นได้ในบริเวณน่านฟ้า ดังนั้น การที่อากาศยานไร้คนขับบินเข้าไปบริเวณน่านฟ้าของเจ้าของที่จึงถือเป็นการบุกรุกและกระทบสิทธิของเจ้าของที่ดิน

ในปี ค.ศ. 1946 ศาลสูงแห่งสหรัฐอเมริกาจำกัดพื้นฐานสำหรับการบุกรุกทรัพย์สินส่วนบุคคลไว้ในคำตัดสิน United States v. Causby โดยในคดี Causby นั้นเจ้าของฟาร์มไก่ซึ่งอยู่นอกกรีนส์โบโร นอร์ทแคโรไลนา ได้ฟ้องรัฐบาลสหรัฐฯ โดยมีข้อพิพาทถึงการขึ้นบินบ่อยครั้งของเครื่องบินกองทัพบนทางขึ้นของเครื่องบินที่อยู่ติดกันทำให้ไก่ของเขาตกใจและสร้างความเสียหายต่อการดำรงชีวิตของเขา ศาลสูงปฏิเสธข้อพิพาทของเขา และศาลยังได้ระบุเพิ่มเติมว่ากรรมสิทธิ์

¹⁴ Restatement (Second) of Torts § 159

“Flight by aircraft in the air space above the land of another is a trespass if, but only if, (a) it enters into the immediate reaches of the air space next to the land, and (b) it interferes substantially with the other’s use and enjoyment of his land.”

ในทรัพย์สินส่วนตัวของเจ้าของนั้นขยายสูงขึ้นไปบนอากาศ 83 ฟุตเท่านั้น¹⁵(Cash, 2016)(Cash, 2016)

ขอบเขตบริเวณน่านฟ้าอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ อย่างไรก็ตาม อากาศยานไร้คนขับซึ่งมีการติดตั้งเทคโนโลยีขั้นสูงของกล้องถ่ายภาพความละเอียดสูงและสามารถถ่ายซูมได้นั้นไม่สามารถชี้ตัวจากระยะไกลโดยดูเพียงการปรากฏตัวทางกายภาพเท่านั้น เช่น บุคคลหนึ่งสามารถบังคับอากาศยานไร้คนขับอยู่บริเวณสนามหลังบ้านของตนโดยที่กำลังถ่ายภาพสนามหลังบ้านของเพื่อนบ้านโดยใช้กล้องแบบหมุนได้โดยที่เพื่อนบ้านไม่รู้ตัว ดังนั้นแล้วเมื่อเทคโนโลยีอากาศยานไร้คนขับรวมเข้ากับวิดีโอระบบความคมชัดสูง จึงทำให้เกิดคำถามว่าสิทธิที่ถูกต้องคืออะไร การใช้งานของเทคโนโลยีอากาศยานไร้คนขับมาพร้อมกับปัญหาสิทธิความเป็นส่วนตัว เนื่องจากสิทธิดังกล่าวจะเชื่อมโยงกับการคาดหวังความเป็นส่วนตัวที่สมเหตุสมผลอยู่เสมอ

การนำอากาศยานไร้คนขับขึ้นบินและใช้มองวัตถุเป็นการทำลายเส้นแบ่งความหมายของขอบเขตสินทรัพย์ทำให้ปัญหาความเป็นส่วนตัวยิ่งซับซ้อนขึ้น ไรอัน คาโล ศาสตราจารย์วิชากฎหมายแห่งมหาวิทยาลัยวอชิงตันและอดีตผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยที่ศูนย์สแตนฟอร์ดเพื่ออินเทอร์เน็ตและสังคมกล่าวว่า “สิทธิในทรัพย์สินที่อยู่นอกเหนือการสัมผัสทางกายภาพเป็นเรื่องยากสำหรับกฎหมายที่จะตีความ” อากาศยานไร้คนขับซึ่งใช้เพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ นั้นเป็นที่ถกเถียงกันมากที่สุด โดยเฉพาะอากาศยานไร้คนขับที่ใช้ส่วนบุคคลที่กำลังได้รับความสนใจจากสื่อ เพราะอากาศยานไร้คนขับส่วนบุคคลนั้นสามารถถูกใช้งานโดยปาปารัสซี องค์กรสื่อ หรือบุคคลใดๆ ที่ต้องการเข้าไปดูพื้นที่ส่วนบุคคลของผู้อื่น¹⁶(Farber, 2017a)(Farber, 2017a)

4) กฎหมายการสร้างการรบกวน (Nuisance Law)

ภายใต้กฎหมายนี้ บุคคลซึ่งมีสิทธิในที่ดินสามารถได้รับการเยียวยาความเสียหายและได้รับการบรรเทาตามคำสั่งศาล หากมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของบุคคลอื่นบนที่ดินและสร้างความเสียหายให้กับการใช้งานที่ดินของบุคคลที่ได้รับความเสียหายนั้น โดยหลักแล้วบุคคลที่

¹⁵ Jordan M. Cash, “Droning On and On: A Tort Approach to Regulating Hobbyist Drones,” The University of Memphis Law Review, Volume 46 (2016): 729.

¹⁶ Hillary B. Farber, “Keep Out! The Efficacy Of Trespass, Nuisance And Privacy Torts As Applied To Drones,” Georgia State University Law Review Volume 33 Issue 2 (September 2017): 392-395.

ได้รับความเสียหายจะได้รับสิทธิการบรรเทาตามคำสั่งศาลและบุคคลที่ก่อให้เกิดความเสียหายจะมีความรับผิดชอบต่อเมื่อความเสียหายนั้นล่วงล้ำสิทธิของบุคคลอื่น บุคคลที่ก่อให้เกิดความเสียหายสามารถถูกแจ้งข้อหาสร้างการรบกวนสองประเภท คือ การสร้างการรบกวนส่วนบุคคลและการสร้างการรบกวนต่อสาธารณะ สำหรับความรับผิดชอบต่อการสร้างการรบกวนส่วนบุคคลจะต้องมีการรบกวนการใช้งานพื้นที่และสิทธิความเป็นเจ้าของที่ดินโดยไม่สมเหตุสมผล ในทางตรงกันข้ามความรับผิดชอบต่อการสร้างการรบกวนต่อสาธารณะต้องมีการสร้างความเสียหายต่อบุคคลอย่างน้อยหนึ่งคน โดยความเสียหายนั้นต้องเป็น “ความเสียหายต่อสาธารณะ” ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพและความปลอดภัยของสาธารณชน ในคดีความการสร้างการรบกวนส่วนบุคคล บุคคลที่ได้รับความเสียหายไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้าของทรัพย์สินเท่านั้น แต่รวมถึงผู้ครอบครองตามกฎหมายหรือเป็นผู้ใช้งานทรัพย์สินนั้น ทั้งการสร้างการรบกวนส่วนบุคคลและการรบกวนต่อสาธารณะ บุคคลที่ได้รับความเสียหายต้องรับหน้าที่พิสูจน์เจตนาของการรบกวนนั้นว่ามีความเสียหายเกิดขึ้น หรือการรบกวนนั้นเกิดจากความประมาทของจำเลย¹⁷(Phillips)(Phillips)

ตัวอย่างการสร้างการรบกวน คือ การที่พฤติกรรมของจำเลยสร้างสภาวะการณ์ เช่น เสียงดังรบกวน การสั่นสะเทือน กลิ่น หรือแสง ซึ่งรบกวนการใช้งานและสิทธิความเป็นเจ้าของที่ดินของเจ้าของพื้นที่เกินสมควร และเจ้าทุกข์ยังอาจดำเนินการยื่นข้อเรียกร้องด้านการรบกวนซึ่งรวมถึงการรบกวนจิตใจ ในปี ค.ศ. 1916 คดี *Dean v. Southern Rwy.* สิ่งที่ศาลตัดสินอาจเรียกว่าเป็นหลัก “เสียงรบกวนเพื่อความก้าวหน้า” ในคดี *Thoennebe v. Mosby* ศาลปฏิเสธที่จะออกคำสั่งห้ามการเปิดสถานประกอบการจนถึงตึกและทำให้เกิดการจลาจลติดขัด โดยชี้แจงว่าการที่มีรถบนถนนไปจนถึงกลางคืนนั้นเป็นเรื่องปกติ “ถ้าเป็นหลายปีก่อนก็คงถือว่าเป็นการรบกวน” จากกรณีข้างต้นอาจสรุปได้ว่าศาลอาจยอมรับการรบกวนซึ่งเกิดจากอากาศยานไร้คนขับโดยถือว่าเป็น “เสียงรบกวนเพื่อความก้าวหน้า” แห่งต้นศตวรรษที่ 21 เหมือนที่ให้การยอมรับเสียงรถไฟและรถยนต์เมื่อตอนต้นศตวรรษที่ 20 อย่างไรก็ตาม คดีความในเรื่องการสร้างการรบกวนก็อาจยังสามารถดำเนินการกับเจ้าของอากาศยานไร้คนขับแต่ละบุคคลได้ เช่นเดียวกับที่คดีความการสร้างการรบกวนยังสามารถ

¹⁷ JEFFREY K. PHILLIPS, *TRESPASS, NUISANCE AND PRIVACY: MORE QUESTIONS THAN ANSWERS?*

[Online], 15 November 2018 Retrieved from <http://www.steptoe-johnson.com>

ดำเนินการกับเจ้าของรถยนต์แต่ละบุคคลได้ทราบใดที่ความเสียหายตามคดีความการสร้างการรบกวน นั้น “เป็นจริงในเชิงวัตถุ และเป็นรูปธรรม”¹⁸ (Sehrawat, 2018) (Sehrawat, 2018)

5) กฎหมายเกี่ยวกับความประมาทเลินเล่อ (Negligence Law)

การใช้งานอากาศยานไร้คนขับอย่างไม่ถูกต้องอาจทำให้เกิดเหตุแห่งความประมาทจนทำให้เกิดความเสียหายส่วนบุคคลหรือเสียหายต่อทรัพย์สินได้เช่นเดียวกับเครื่องบินและรถยนต์ อากาศยานไร้คนขับนั้นขึ้นอยู่กับผู้ใช้งานเป็นหลัก การใช้งานอากาศยานไร้คนขับโดยไม่เหมาะสมนั้นรวมถึงการประมาททั่วไปและการประมาทตามกฎหมาย แม้ว่าหลักการโดยทั่วไปของกฎหมายความประมาทเลินเล่อจะเป็นการป้องปรามพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงและหาทางชดเชยให้เจ้าทุกข์แต่ก็ยังไม่สามารถควบคุมการใช้งานอากาศยานไร้คนขับได้ด้วยกฎหมายที่มีอยู่

นอกจากนี้ยังมีการนำองค์ประกอบของการละเลยหน้าที่ มูลเหตุที่แท้จริง และมูลเหตุที่ใกล้ชิด รวมถึงความเสียหายภายใต้กฎหมายความประมาทเลินเล่อมาใช้เมื่อเกิดการใช้งานอากาศยานไร้คนขับโดยไม่ถูกต้องและเป็นเหตุให้เกิดอุบัติเหตุ ตัวอย่างเช่น ภายใต้กฎหมายความประมาทเลินเล่อ ทุกคนมีหน้าที่หลีกเลี่ยงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้ หากมีผู้ฝ่าฝืนและพฤติกรรมของบุคคลผู้นั้นเป็นเหตุใกล้ชิดให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ บุคคลผู้นั้นต้องรับผิดชอบการบาดเจ็บซึ่งเกิดจากเหตุโดยอ้อมนั้น ตัวอย่างที่พบได้ทั่วไปของการละเลยหน้าที่นั้นรวมถึงการไม่สามารถใช้งานอากาศยานไร้คนขับโดยปลอดภัยและไม่สามารถบังคับอากาศยานไร้คนขับให้คงที่ได้ แต่ถึงอย่างไรก็ยังเป็นการยากที่จะระบุว่าจะอะไรเป็นเหตุให้เกิดความผิดพลาดเหล่านี้เนื่องจากคำตัดสินความรับผิดชอบอันเกิดจากความประมาทนั้นเป็นข้อเท็จจริงที่เฉพาะเจาะจงมาก จากข้อเท็จจริงที่ว่าหากผู้ใช้งานอากาศยานไร้คนขับปล่อยอากาศยานไร้คนขับออกไปแล้ว อากาศยานไร้คนขับเกิดชนเข้ากับรถหรือของผู้อื่นเนื่องจากใบพัดเสียหาย ผู้ใช้งานอากาศยานไร้คนขับจะมีความผิดฐานประมาทเลินเล่อจากการใช้งานอากาศยานไร้คนขับโดยประมาทในเหตุการณ์นี้

ความรับผิดชอบต่อความประมาทนั้นไม่เพียงจำกัดอยู่ที่ผู้ใช้งานอากาศยานไร้คนขับเท่านั้น บุคคลและหน่วยงานอื่นๆ ก็อาจต้องรับผิดชอบด้วยเช่นกัน ความรับผิดชอบต่อความเสียหาย

¹⁸ Vivek Sehrawat, “Liability Issue of Domestic Drones,” *Santa Clara High Technology Law Journal*, Volume 35, Issue 1 (January 2018): 125.

จากอากาศยานไร้คนขับนั้นจัดอยู่ในมาตรฐานปัญหาความรับผิดชอบจากการใช้งานเครื่องบินโดยประมาท เว้นแต่จะมีกฎเฉพาะที่กำหนดไว้¹⁹

ในปี ค.ศ. 2015 มลรัฐนิวยอร์กมีการฟ้องร้องคดีอาญาครั้งแรกเกี่ยวกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการพยายามทำการสำรวจที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย กรณีเกี่ยวข้องกับชาวนิวยอร์ก ชื่อว่า เดวิด บีสมเมอร์ (David Beesmer) ถูกกล่าวหาในการบินอากาศยานไร้คนขับบริเวณสถานบริการทางการแพทย์ชื่อว่า Mid-Hudson Valley โดยบีสมเมอร์ได้ทำการบินอากาศยานไร้คนขับจากที่จอดรถของสถานบริการดังกล่าว เมื่อเจ้าหน้าที่สังเกตเห็นอากาศยานไร้คนขับบินอยู่นอกหน้าต่างของห้องตรวจ จึงโทรเรียกเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทำให้บีสมเมอร์ถูกแจ้งข้อหา การสังเกตการณ์ที่ผิดกฎหมายอย่างร้ายแรง (Felony Unlawful Surveillance) ภายใต้ประมวลกฎหมายอาญามลรัฐนิวยอร์ก มาตรา 250.45

แต่อย่างไรก็ตาม สุดท้ายแล้วบีสมเมอร์ ได้รับการปล่อยตัวจากคณะลูกขุน เนื่องจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับข้อหาที่บีสมเมอร์ถูกกล่าวหา จะต้องมีการพิสูจน์จนสิ้นข้อสงสัยว่า ผู้กระทำความผิดนาที่จะมองเข้าไปในอาคารนั้น อย่างไรก็ตาม หน้าต่างของห้องตรวจเป็นกระจกสีที่ไม่สามารถมองเห็นได้อย่างแน่แท้ กรณีของบีสมเมอร์ จึงก่อให้เกิดคำถามเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัวของคนทั่วไปที่ต้องประสบกับการใช้อากาศยานไร้คนขับที่มีกล้องติดอยู่ที่บินอยู่บนท้องฟ้า ซึ่งในบางพื้นที่ได้มีการกำหนดให้เป็นพื้นที่ห้ามบิน (Drone-Free Zone) สำหรับการจัดงานบางอย่างหรือสำหรับอาคารบางพื้นที่ เนื่องจากตระหนักถึงอากาศยานไร้คนขับที่มีกล้องและทำการบินระดับต่ำโฉบเหนือบุคคลและทรัพย์สินส่วนตัว

กรณีของบีสมเมอร์ก่อให้เกิดคำถามว่ากฎหมายอาญาที่มีอยู่เพียงพอต่อการปกป้องผลประโยชน์ส่วนบุคคลในกรณีที่ต้องเผชิญกับเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพเช่นนี้หรือไม่ หลายมลรัฐมีกฎหมายอาญาที่คล้ายกับกรณีที่บีสมเมอร์ถูกตั้งข้อกล่าวหา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการถ้ามอง (Voyeurism Law) ทั้งหมดต้องการหลักฐานพิสูจน์ว่าจำเลยมีเจตนาในการถ่ายภาพหรือข้อมูลต่างๆ เป็นเป้าหมายจากการสำรวจดังกล่าว การพิสูจน์เจตนา (*mens rea*) เป็นเรื่องยาก หาก

¹⁹ Ibid, 126-127.

ผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับไม่สามารถถ่ายรูปตามที่เขาต้องการได้ กล่าวคือ ไม่มีหลักฐานในการพิสูจน์เจตนาตนเอง²⁰(Farber, 2017a)(Farber, 2017a)

สำหรับรายละเอียดของการออกกฎหมายของแต่ละมลรัฐ (State Law) มลรัฐฟลอริดาเป็นมลรัฐแรก而出กฎหมายสำหรับอากาศยานไร้คนขับ จำกัดการใช้อากาศยานไร้คนขับของมลรัฐ อีกสองปีต่อมา สภานิติบัญญัติฟลอริดาได้ออกกฎหมาย เพื่อจำกัดการใช้งานอากาศยานไร้คนขับของปัจเจกชนในการบันทึกภาพหรือวิดีโอ โดยปราศจากความยินยอมของบุคคลที่ถูกถ่ายนั้น ก่อน สิ่งที่เกิดขึ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในการออกกฎหมายสำหรับอากาศยานไร้คนขับคือ “ความเป็นส่วนตัว (Privacy)” นักกฎหมายส่วนใหญ่ตระหนักถึงภัยคุกคามที่เกิดขึ้นกับความเป็นส่วนตัวจากการใช้อากาศยานไร้คนขับอย่างแพร่หลาย ดังนั้นจึงมีการออกกฎหมายที่ตระหนักถึงความเป็นส่วนตัว²¹ ในมลรัฐอื่นๆ ได้แก่ มลรัฐไอดาโฮ²² และมลรัฐอิลลินอย²³ ก็มีการออกกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเช่นกัน²⁴(Farber, 2015)(Farber, 2015)

ในมลรัฐโอเรกอน และเนวาดา ให้สิทธิในทรัพย์สินสำหรับพื้นที่ทางอากาศ มลรัฐโอเรกอนได้ออกกฎหมายอนุญาตให้เจ้าของที่ดินสามารถฟ้องคดีแพ่งจากการที่มีผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับบินเหนืออสังหาริมทรัพย์ของเจ้าของที่ดิน ในระดับความสูงต่ำกว่า 400 ฟุต กฎหมายกำหนดให้มีค่าเสียหายจากการบาดเจ็บของบุคคลหรือจากความเสียหายของทรัพย์สินได้ นอกจากนี้ มีกฎหมายกำหนดให้สามารถฟ้องคดีต่อผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับข้อหาก่อให้เกิดความรำคาญ (Nuisance) และบุกรุก (Trespass) ได้²⁵(Farber, 2017a)(Farber, 2017a) าลัย

ในมลรัฐเนวาดามีกฎหมายที่กำหนดให้อากาศยานไร้คนขับที่บินอยู่ระดับต่ำกว่า 250 ฟุตเหนืออสังหาริมทรัพย์ของเจ้าของทรัพย์สินโดยไม่ได้ได้รับความยินยอมมีความผิดฐานบุกรุก

²⁰ Hillary B. Farber, “Keep Out! The Efficacy Of Trespass, Nuisance And Privacy Torts As Applied To Drones,” *Georgia State University Law Review*, Volume 33, Issue 2 (September 2017): 371-373.

²¹ The Florida Freedom from Unwanted Surveillance Act

²² the Idaho Preserving Freedom from Unwarranted Surveillance Act

²³ the Illinois Freedom from Drone Surveillance Act

²⁴ Hillary B. Farber, “Eyes in the Sky and Privacy Concerns on the Ground,” *Human Rights*, Vol. 41, Issue 4 (2015): 2

²⁵ Hillary B. Farber, “Keep Out! The Efficacy Of Trespass, Nuisance And Privacy Torts As Applied To Drones,” *Georgia State University Law Review* Volume 33 Issue 2 (September 2017): 375-376.

เดือนตุลาคมปี ค.ศ. 2015 ฝ่ายนิติบัญญัติของรัฐแคลิฟอร์เนียได้บัญญัติ “กฎหมายต่อต้านปาปารัสซี (AB 856)” ห้ามไม่ให้ใช้อากาศยานไร้คนขับในการถ่ายภาพหรือบันทึกวิดีโอของบุคคลในขณะที่ทำกิจกรรมส่วนบุคคลหรือครอบครัวโดยไม่ได้รับอนุญาต

หลายมลรัฐกำลังนำเสนอให้มีการบัญญัติกฎหมายอาญาขึ้นสำหรับอากาศยานไร้คนขับโดยเฉพาะ ยกตัวอย่างเช่น สภานิติบัญญัติโรดไอแลนด์ (Rhode Island General Assembly) กำหนดให้มีกฎหมายอาญาสำหรับการใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อมองเข้าไปในที่อยู่อาศัยหรือภายในตัวอาคารอื่นๆ โดยกำหนดให้เป็นความผิดอาญาอุกฉกรรจ์ (Felony)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีคดีที่เกี่ยวกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัวเกิดขึ้นอยู่มาก ทำให้มีการตระหนักถึงความเป็นส่วนตัวโดยมีการออกกฎหมายมาควบคุมและป้องกันการใช้อากาศยานไร้คนขับ และมีการกำหนดฐานความผิดจากการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัวขึ้น ซึ่งสาระสำคัญแตกต่างกันในแต่ละรัฐ ผู้เขียนได้ทำการเลือกมลรัฐทั้งสิ้น 5 มลรัฐ ได้แก่ มลรัฐเทนเนสซี มลรัฐมิสซิสซิปปี มลรัฐแคลิฟอร์เนีย มลรัฐหลุยเซียนาและมลรัฐโรดไอแลนด์ เนื่องจากมีความหลากหลายของวิธีการบัญญัติความผิดเกี่ยวกับอากาศยานไร้คนขับ ซึ่งรายละเอียดจะกล่าวไว้ในหัวข้อ 4.2

4.2 การกำหนดฐานความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว

การศึกษาถึงฐานความผิดทางอาญาจากการใช้อากาศยานไร้คนขับ เป็นการศึกษาถึงเนื้อหาขององค์ประกอบความผิด และอัตราโทษ รวมถึงข้อยกเว้นความรับผิด ที่ปรากฏอยู่ในกฎหมายประเทศนั้นๆ จากการศึกษาเบื้องต้นพบว่ามลรัฐต่างๆ ได้กำหนดฐานความผิดที่แตกต่างกัน บางมลรัฐเป็นความรับผิดทางอาญาจากการใช้อากาศยานไร้คนขับโดยเฉพาะ บางมลรัฐเป็นการปรับใช้กับกฎหมายที่มีอยู่ กล่าวคือ ไม่มีบทบัญญัติสำหรับอากาศยานไร้คนขับโดยเฉพาะ แต่มีการตีความกฎหมายที่มีอยู่ให้นำมาใช้กับอากาศยานไร้คนขับด้วย การพิจารณาถึงการกำหนดฐานความผิดทางอาญาจากการใช้อากาศยานไร้คนขับ สำหรับสหรัฐอเมริกา นั้น จะต้องพิจารณาจากกฎหมายเฉพาะของมลรัฐ (State Law) เนื่องจากกฎหมายระดับรัฐบาลกลางของสหรัฐ ซึ่งได้แก่ กฎหมายของสำนักงานบริหารการบินแห่งสหรัฐอเมริกา (FAA) ไม่มีการกำหนดฐานความผิดจากการใช้อากาศยานไร้คนขับไว้โดยเฉพาะ ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้จะเลือกทำการศึกษาจากกฎหมายของ 5 มลรัฐ ได้แก่ มลรัฐเทนเนสซี มลรัฐมิสซิสซิปปี มลรัฐแคลิฟอร์เนีย มลรัฐหลุยเซียนา และมลรัฐโรดไอแลนด์ ซึ่งจะกล่าวตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.2.1 กฎหมายของสหรัฐอเมริกา มลรัฐเทนเนสซี

มลรัฐเทนเนสซีมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้อากาศยานไร้คนขับ ได้แก่

- 1) กฎหมายของมลรัฐเทนเนสซี มาตรา 39-13-605 การถ่ายภาพโดยมิชอบด้วยกฎหมายอันเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล
- 2) กฎหมายของมลรัฐเทนเนสซี มาตรา 39-13-902 การถ่ายภาพโดยถูกกฎหมาย เพื่อวัตถุประสงค์โดยชอบด้วยกฎหมาย
- 3) กฎหมายของมลรัฐเทนเนสซี มาตรา 39-13-903 การถ่ายภาพโดยมิชอบด้วยกฎหมายโดยเจตนาทำการสอดส่อง อันเป็นความผิดอาญาไม่ร้ายแรง
- 4) กฎหมายของมลรัฐเทนเนสซี มาตรา 39-13-904 การครอบครองหรือเผยแพร่ภาพถ่ายที่มีชอบด้วยกฎหมายอันเป็นความผิดอาญาไม่ร้ายแรง
- 5) กฎหมายของมลรัฐเทนเนสซี มาตรา 39-14-405 การบุกรุกทางอาญา

ซึ่งมีรายละเอียดของบทบัญญัติพิจารณาเรียงตามลำดับ ดังนี้

1) ความผิดฐานถ่ายภาพโดยมิชอบด้วยกฎหมายอันเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

ความผิดฐานถ่ายภาพโดยมิชอบด้วยกฎหมายอันเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลกำหนดไว้ในกฎหมายของมลรัฐเทนเนสซี มาตรา 39-13-605 มีใจความสำคัญว่า บุคคลที่กระทำความผิดโดยเจตนา ถ่ายภาพหรือทำให้เกิดภาพของบุคคล ซึ่งบุคคลนั้นสามารถคาดหมายได้ถึงความเป็นส่วนตัว โดยปราศจากความยินยอมของบุคคลนั้น หรือกรณีถ่ายภาพของผู้เยาว์ โดยปราศจากความยินยอมที่ได้รับก่อนหน้าของผู้ปกครองหรือผู้แทนโดยชอบธรรม จะเป็นความผิดฐานถ่ายภาพโดยมิชอบด้วยกฎหมายอันเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เมื่อรูปที่ถูกถ่ายนั้นมีลักษณะเป็นการกระทำผิดกฎหมาย หรือทำให้บุคคลนั้นมีความรู้สึกอึดอัดใจ และถูกถ่ายโดยมีจุดประสงค์ในการกระตุ้นอารมณ์ หรือความพึงพอใจทางเพศของจำเลย²⁶

ความผิดฐานถ่ายภาพโดยมิชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา 39-13-605 สามารถนำมาปรับใช้กับกรณีผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับนำอากาศยานไร้คนขับไปใช้ในการแอบถ่ายบุคคลอื่นได้ โดยต้องเป็นการถ่ายภาพบุคคลอื่นโดยเจตนา ในสถานที่ที่บุคคลนั้นคาดหมายได้ถึงความเป็นส่วนตัว เช่น เคสสถาน เป็นต้น และภาพที่ถ่ายมานั้นจะต้องมีลักษณะที่ทำให้บุคคลที่ถูกถ่ายรู้สึกอึดอัดใจ และเป็นภาพที่มีลักษณะทางเพศ ยกตัวอย่างเช่น การใช้อากาศยานไร้คนขับในการแอบถ่ายผ่านหน้าต่างห้องนอนขณะผู้หญิงกำลังเปลี่ยนเสื้อผ้า เป็นต้น ผู้กระทำความผิดจะมีความผิดอาญาที่ไม่ร้ายแรงประเภท A (Misdemeanor Class A) ซึ่งมีโทษจำคุกสูงสุดไม่เกิน 11 เดือน 29 วัน หรือปรับไม่เกิน 2,500 ดอลลาร์สหรัฐ หรือทั้งจำทั้งปรับ²⁷

ถ้าหากผู้กระทำความผิดฐานถ่ายภาพโดยมิชอบด้วยกฎหมาย นำภาพดังกล่าวไปเผยแพร่ หรือถ่ายภาพที่เป็นความผิดฐานถ่ายภาพโดยมิชอบด้วยกฎหมายและผู้เสียหายเป็นเด็กอายุต่ำกว่า 13 ปี ในขณะที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น ผู้กระทำความผิดจะมีความผิดอาญา

²⁶ TENNESSEE CODE section 39-13-605 (a)

²⁷ TENNESSEE CODE section 40-35-111 (b)(1)

ร้ายแรงประเภท E (Felony Class E) ซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษจำคุกไม่ต่ำกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 6 ปี และ
 คณะลูกขุนอาจกำหนดให้มีค่าปรับไม่เกิน 3,000 ดอลลาร์สหรัฐ²⁸

ถ้าหากผู้กระทำความผิดถ่ายภาพที่เป็นความผิดฐานถ่ายภาพโดยมิชอบด้วย
 กฎหมายตามมาตรา 39-13-605 และมีการนำภาพดังกล่าวไปเผยแพร่ และผู้เสียหายเป็นเด็กอายุต่ำ
 กว่า 13 ปี ในขณะที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น ผู้กระทำความผิดจะมีความผิดอาญาร้ายแรง
 ประเภท D (Felony Class D) ซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษจำคุกไม่ต่ำกว่า 2 ปี แต่ไม่เกิน 12 ปี
 และคณะลูกขุนอาจกำหนดให้มีค่าปรับไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์สหรัฐ²⁹

2) การถ่ายภาพโดยถูกกฎหมาย เพื่อวัตถุประสงค์โดยชอบด้วยกฎหมาย

การถ่ายภาพโดยถูกกฎหมาย เพื่อวัตถุประสงค์โดยชอบด้วยกฎหมาย ได้
 กำหนดไว้ในกฎหมายของมลรัฐเทนเนสซี มาตรา 39-13-902 มีใจความสำคัญในการรองรับการ
 ถ่ายภาพจากอากาศยานไร้คนขับกรณีต่างๆ ว่าเป็นการถ่ายภาพโดยชอบด้วยกฎหมาย หากกรณีต่างๆ
 เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในบทบัญญัติมาตรา 39-13-902 ได้แก่

2.1) การใช้อากาศยานไร้คนขับ เพื่อวัตถุประสงค์ในการวิจัยหรือพัฒนา
 วิชาชีพหรือวิชาการ โดยบุคคลที่ทำหน้าที่แทนสถาบันอุดมศึกษา รวมถึงบุคคลที่เป็นศาสตราจารย์
 ลูกจ้าง หรือนักศึกษาของสถาบัน หรืออยู่ภายใต้การทำสัญญา หรือการอื่นๆ ภายใต้การกำกับดูแล
 หรือในนามของสถาบัน

2.2) การใช้อากาศยานไร้คนขับ เพื่อการบูรณาการระบบอากาศยานไร้คน
 เข้ากับน่านฟ้าแห่งชาติ

2.3) การใช้อากาศยานไร้คนขับที่เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินการที่ได้รับ
 อนุญาต การดำเนินการ หรือภารกิจของหน่วยงานใดๆ ของกองทัพสหรัฐฯ ซึ่งเป็นการสอดคล้องกับ
 รัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกา

²⁸ TENNESSEE CODE section 40-35-111 (b)(5)

²⁹ TENNESSEE CODE section 40-35-111 (b)(4)

2.4) การใช้อากาศยานไร้คนขับ เพื่อจุดประสงค์ในการทำแผนที่ ให้ถือว่า ภาพของบุคคลหรือสิ่งของในทรัพย์สินส่วนตัวที่ถูกถ่ายในระหว่างการทำแผนที่จะต้องเป็นไปตาม มาตรา 39-13-905 ในฐานะภาพที่ถูกถ่ายโดยบังเอิญซึ่งเป็นการถ่ายภาพที่ถูกต้องตามกฎหมาย

2.5) การใช้อากาศยานไร้คนขับ เพื่อจุดประสงค์ในการทำการสำรวจที่ดิน

2.6) การใช้อากาศยานไร้คนขับที่เกี่ยวกับกระแสไฟฟ้าหรือก๊าซธรรมชาติ เช่น การดำเนินการและบำรุงรักษาสาธารณูปโภค เพื่อความมั่นคงและความสมบูรณ์ของระบบ สาธารณูปโภค การประเมินการเจริญเติบโตของพืช เพื่อวัตถุประสงค์ในการรักษาระยะห่าง ของอาคารที่พักอาศัย หรือการกำหนดเส้นทางสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณูปโภค

2.7) การใช้อากาศยานไร้คนขับด้วยความยินยอมของบุคคลที่เป็นเจ้าของ หรือครอบครองอสังหาริมทรัพย์อย่างแท้จริง

2.8) การใช้อากาศยานไร้คนขับ เพื่อวัตถุประสงค์ในการบังคับใช้กฎหมาย เช่น การรวบรวมหลักฐานหรือข้อมูลโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ

2.9) การใช้อากาศยานไร้คนขับ ซึ่งถ่ายโดยหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายของ มลรัฐหรือหน่วยงานท้องถิ่น หรือผู้ที่อยู่ภายใต้การทำสัญญา หรือทำหน้าที่อื่นภายใต้การดูแลหรือใน นามของเจ้าหน้าที่ของมลรัฐ เพื่อวัตถุประสงค์ในการสำรวจสถานที่ที่เกิดภัยพิบัติหรือความเสียหายอื่นๆ เพื่อพิจารณาว่าควรจะมีการแจ้งเหตุฉุกเฉินหรือไม่ หรือรักษาความปลอดภัยสาธารณะการปกป้อง ทรัพย์สินหรือการสำรวจความเสียหายหรือการปนเปื้อนระหว่างภาวะฉุกเฉินที่ประกาศอย่างถูกต้อง ตามกฎหมาย หรือดำเนินการคุ้มครองตัวอย่างและการตรวจสอบคุณภาพอากาศตามกฎหมายของมลรัฐ หรือท้องถิ่น

2.10) การใช้อากาศยานไร้คนขับในสถานที่ที่เกิดการรั่วไหล หรือกรณีเป็นที่ สงสัยว่ามีการรั่วไหลที่เกิดขึ้นจากวัตถุอันตราย

2.11) การใช้อากาศยานไร้คนขับ เพื่อทำการดับเพลิง

2.12) การใช้อากาศยานไร้คนขับ เพื่อปฏิบัติการช่วยชีวิต สำหรับผู้ที่มีความ เป็นอยู่ซึ่งตกอยู่ในอันตราย

2.13) การใช้อากาศยานไร้คนขับ โดยนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ที่ได้รับ อนุญาตจากมลรัฐเทนเนสซี เกี่ยวข้องกับการตลาด การขาย หรือการลงทุนของอสังหาริมทรัพย์ โดยที่ บุคคลทั่วไปไม่สามารถถูกระบุตัวตนได้ในภาพ

2.14) การใช้อากาศยานไร้คนขับในสาธารณสมบัติ หรือบุคคลในทรัพย์สิน
นั้น

2.15) การใช้อากาศยานไร้คนขับ โดยผู้ครอบครอง หรือตัวแทน หรือบุคคล
ตามสัญญา เกี่ยวกับน้ำมัน ก๊าซ น้ำหรือท่ออื่นๆ เพื่อจุดประสงค์ในการตรวจสอบ การบำรุงรักษาหรือ
ซ่อมแซมท่อหรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้องอื่นๆ และถูกถ่ายโดยไม่มีเจตนาที่จะสอดส่อง
ทรัพย์สินของบุคคล หรือสิ่งห้ามทรัพย์สินที่ตั้งอยู่ในมลรัฐนี้

2.16) การใช้อากาศยานไร้คนขับในการเชื่อมต่อกับท่อส่งน้ำมันและก๊าซ
และความปลอดภัยและการป้องกันอย่างดี

2.17) การใช้อากาศยานไร้คนขับ เกี่ยวกับการเฝ้าระวังและรักษาความ
ปลอดภัยของท่าเรือ

2.18) การใช้อากาศยานไร้คนขับ ตามที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับอนุญาตจาก
สำนักงานบริหารการบินแห่งสหรัฐฯ เพื่อใช้กิจกรรมภาพยนตร์ โทรทัศน์ หรือการผลิตที่คล้ายกัน ซึ่ง
การถ่ายทำได้รับอนุญาตโดยเจ้าของทรัพย์สินและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หากจำเป็นต้องขออนุญาต

2.19) การใช้อากาศยานไร้คนขับอันเป็นส่วนหนึ่งของการบริการเชิงพาณิชย์
ที่ได้รับอนุญาตจากสำนักงานบริหารการบินแห่งสหรัฐฯ ให้ใช้อากาศยานไร้คนขับที่ดำเนินการภายใต้
กฎระเบียบที่ออกโดยสำนักงานบริหารการบินแห่งสหรัฐฯ เพื่อใช้ในเชิงพาณิชย์สำหรับอากาศยานไร้
คนขับ

2.20) การใช้อากาศยานไร้คนขับโดยกรมการขนส่ง หรือบุคคลที่ได้ทำ
สัญญาหรือทำหน้าที่อย่างอื่นภายใต้การดูแลของกรมการขนส่ง เพื่อวัตถุประสงค์ในการวางแผน การ
หา การออกแบบ การสร้าง หรือการดำเนินโครงการขนส่ง ให้ภาพของบุคคลหรือสิ่งของในทรัพย์สิน
ส่วนตัวที่จับโดยหรือสำหรับกรมการขนส่งตามแผนนี้จะอยู่ภายใต้มาตรา 39-13-905 เป็นการ
ถ่ายภาพที่ถูกต้องตามกฎหมาย

2.21) การใช้อากาศยานไร้คนขับ สำหรับการทำแผนที่โดยบุคคลทั่วไปที่
เป็น “ผู้จัดทำแผนที่จากภาพถ่ายทางอากาศ” (Photogrammetrist) ที่ได้รับการรับรองจากสมาคม
การสำรวจภาพ และองค์กรแห่งรัฐอเมริกาหรือองค์กรวิทยาศาสตร์แห่งชาติอื่นๆ ที่มีกระบวนการ
รับรองการจัดทำแผนที่จากภาพถ่ายทางอากาศ ให้ภาพของบุคคลหรือสิ่งของใดๆ ที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน

ส่วนตัวที่ถ่ายในระหว่างการทำแผนที่ภาพจะต้องอยู่ภายใต้มาตรา 39-13-905 เป็นการถ่ายภาพที่ถูกต้องตามกฎหมาย³⁰

จากบทบัญญัติดังกล่าว หากเป็นการถ่ายภาพโดยใช้อากาศยานไร้คนขับตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 39-13-902 แล้ว ก็จะเป็นการถ่ายโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งมีข้อพิจารณาถึงปัญหาในการใช้อากาศยานไร้คนขับถ่ายรูปในเคสสถานตาม มาตรา 39-13-902 (7) กล่าวคือ หากเป็นการถ่ายภาพโดยได้รับความยินยอมของเจ้าของอสังหาริมทรัพย์หรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ ก็จะไม่เป็นความผิดอาญาตามที่มาตรา 39-13-903 กำหนดไว้

3) การถ่ายภาพโดยมิชอบด้วยกฎหมายโดยเจตนาทำการสอดส่อง อันเป็นความผิดไม่ร้ายแรง

การถ่ายภาพโดยมิชอบด้วยกฎหมายโดยเจตนาทำการสอดส่อง อันเป็นความผิดไม่ร้ายแรง กำหนดไว้ในกฎหมายของมลรัฐเทนเนสซี มาตรา 39-13-903 มีรายละเอียด กล่าวคือ มาตรา 39-13-903 นี้เป็นบทบัญญัติสำหรับการใช้อากาศยานไร้คนขับโดยเฉพาะ มีการกำหนดว่า การถ่ายภาพในลักษณะใดบ้างที่จะเป็นความผิด ซึ่งได้แก่

1) การใช้อากาศยานไร้คนขับในการถ่ายภาพบุคคลหรือ ทรัพย์สินของเจ้าของหรือผู้ครอบครองในมลรัฐนี้ โดยมีเจตนาที่จะดำเนินการตรวจตราหรือสอดส่องบุคคลหรือทรัพย์สินที่ถ่ายภาพไว้³¹

³⁰ TENNESSEE CODE section 39-13-902 (a)(1)-(21)

³¹ TENNESSEE CODE section 39-13-903 (a)(1)

2) มีการนำภาพที่ถ่ายเพื่อวัตถุประสงค์ในการบังคับใช้กฎหมาย โดยหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายของมลรัฐหรือท้องถิ่น หรือโดยบุคคลที่อยู่ภายใต้สัญญา ไปใช้ในกิจการอื่นนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนดไว้³²

3) การใช้อากาศยานไร้คนขับโดยเจตนาถ่ายภาพของบุคคลหรือสถานที่จัดงานนอกสถานที่ซึ่งมีบุคคลมากกว่าหนึ่งร้อยคนมาชุมนุมกัน โดยปราศจากความยินยอมของเจ้าของสถานที่³³

4) การใช้อากาศยานไร้คนขับภายใน 250 ฟุต จากอาคารหรือโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญใดๆ เพื่อวัตถุประสงค์ในการสอดส่อง รวบรวมหลักฐาน หรือรวบรวมข้อมูล หรือถ่ายภาพ หรือบันทึกด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ โดยปราศจากความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้ประกอบธุรกิจ³⁴

การกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนตามมาตรานี้ เป็นความผิดอาญาไม่ร้ายแรงประเภท C (Misdemeanor Class C) ซึ่งเป็นความผิดทางอาญาขั้นต่ำสุด มีโทษจำคุกสูงสุด 30 วัน หรือปรับไม่เกิน 50 ดอลลาร์สหรัฐ หรือทั้งจำทั้งปรับ³⁵

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

4) ความผิดฐานครอบครองหรือเผยแพร่ภาพถ่ายที่มีขอบด้วยกฎหมายอันเป็นความผิดอาญาที่ไม่ร้ายแรง

ความผิดฐานครอบครองหรือเผยแพร่ภาพถ่ายที่มีขอบด้วยกฎหมายอันเป็นความผิดอาญาที่ไม่ร้ายแรงเป็นไปตามกฎหมายของมลรัฐเทนเนสซี มาตรา 39-13-904 ซึ่งภาพที่ไม่ขอบด้วยกฎหมายนั้นมีลักษณะตามมาตรา 39-13-903 กล่าวคือ เป็นการถ่ายภาพโดยมีขอบด้วย

³² TENNESSEE CODE section 39-13-903 (a)(2)

³³ TENNESSEE CODE section 39-13-903 (a)(3)

³⁴ TENNESSEE CODE section 39-13-903 (a)(6)

³⁵ TENNESSEE CODE section 40-35-111 (b)(3)

กฎหมายโดยเจตนาทำการสอดส่อง อันเป็นความผิดอาญาไม่ร้ายแรง และบุคคลที่กระทำความผิดได้ครอบครองภาพดังกล่าว หรือ เปิดเผย แสดง เผยแพร่ หรือกระทำการใช้ภาพในประการอื่น³⁶

การครอบครองภาพที่มีขอบด้วยกฎหมายตามมาตรา 39-13-903 เป็นความผิดอาญาไม่ร้ายแรงประเภท C (Misdemeanor Class C) ซึ่งเป็นความผิดทางอาญาขั้นต่ำสุด มีโทษจำคุกสูงสุด 30 วัน หรือปรับไม่เกิน 50 ดอลลาร์สหรัฐ หรือทั้งจำทั้งปรับ³⁷

การเผยแพร่ภาพมีขอบด้วยกฎหมายตามมาตรา 39-13-903 เป็นความผิดอาญาไม่ร้ายแรงประเภท B (Misdemeanor Class B) มีโทษจำคุกไม่เกิน 60 วัน หรือปรับไม่เกิน 500 ดอลลาร์สหรัฐ หรือทั้งจำทั้งปรับ³⁸

5) ความผิดฐานบุกรุกทางอาญา

ความผิดฐานบุกรุกทางอาญา กำหนดไว้ในกฎหมายของมลรัฐเทนเนสซี มาตรา 39-14-405 โดยบุคคลที่เข้าไป หรืออาศัยอยู่ในทรัพย์สินหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของทรัพย์สิน โดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของนั้น จะมีความผิดฐานบุกรุก โดยขอบเขตของการเข้าไบนั้น เป็นไปตามมาตรา 39-14-405 (d) ซึ่งหมายถึง การรुकล้ำเข้าไป ทุกส่วนของร่างกาย หรือบุคคลนั้นใช้อากาศยานไร้คนขับรुकล้ำเข้าไป ทางอากาศรอบบริเวณที่ดินของเจ้าของที่ดินนั้นโดยที่อากาศยานไร้คนขับนั้นไม่ได้ใช้เพื่อการสำรวจที่ทางรัฐบาลกลางรับรอง

เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติของกฎหมายอาญาในมลรัฐเทนเนสซีจะพบว่า มาตรา 39-14-405 (d) ได้กำหนดนิยามไว้อย่างชัดเจนว่าการเข้าไบนั้นจะเป็นความผิดฐานบุกรุกได้ จะต้องเป็นการเข้าไบนั่นเอง กล่าวคือ ทุกส่วนของร่างกายต้องมีการรुकล้ำเข้าไปในสถานที่นั้น ไม่ว่าจะเป็นการเข้าไปทางอากาศ หรือทางพื้นดินก็ตาม แต่มีการกำหนดเพิ่มเติมสำหรับกรณีมีผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับรुकล้ำเข้าไป ให้เป็นความผิดฐานบุกรุกตามมาตราอื่นเช่นกัน

³⁶ TENNESSEE CODE section 39-13-904 (a)

³⁷ TENNESSEE CODE section 40-35-111 (e) (3)

³⁸ TENNESSEE CODE section 40-35-111 (e) (2)

ความผิดฐานนี้เป็นความผิดที่ไม่ร้ายแรงประเภท C (Misdemeanor Class C) ซึ่งเป็นความผิดทางอาญาขั้นต่ำสุด มีโทษจำคุกสูงสุด 30 วัน หรือปรับไม่เกิน 50 ดอลลาร์สหรัฐ หรือทั้งจำทั้งปรับ³⁹

4.2.2 กฎหมายของสหรัฐอเมริกา มลรัฐมิสซิสซิปปี

กฎหมายของมลรัฐมิสซิสซิปปีมีการกำหนดฐานความผิดสำหรับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการถ่มองไว้โดยเฉพาะ ซึ่งกฎหมายกำหนดให้เป็นความผิดอาญาฐานบุกรุกโดยการถ่มอง การมองเข้าไปในสถานที่ส่วนตัวโดยเจตนา ไม่ว่าจะเป็กรณบุคคลเข้าไปเอง หรือใช้เครื่องมือใดๆ เพื่อวัตถุประสงค์ทางเพศ อนาจาร หรือเป็นการไม่เหมาะสม โดยการสอดแนมเจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ เป็นความผิดอาญา ซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา 97-29-61 โดยมีรายละเอียดดังนี้

การกระทำที่เป็นความผิดฐานถ่มอง และการบุกรุกโดยการถ่มอง เป็นความผิดเมื่อบุคคลเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ ไม่ว่าจะการเข้าไบนั้นถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ และทำการแอบมองหรือส่องผ่านหน้าต่าง หรือช่องอื่นๆ ที่เปิดอยู่ภายในที่อยู่อาศัยหรืออาคารนั้น เพื่อวัตถุประสงค์ทางเพศ อนาจาร หรือเป็นการไม่เหมาะสม สอดแนมเจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ โดยผู้กระทำความผิดจะมีความผิดอาญาฐานล่วงละเมิดอย่างร้ายแรง⁴⁰

นอกจากนี้ บุคคลที่กระทำความผิดโดยการมองผ่านหน้าต่าง รูหรือช่องที่เปิดอยู่ หรือการมองด้วยเครื่องมือใดๆ เช่น กล้องปริทรรศน์ กล้องโทรทัศน์ กล้องส่องทางไกล **อากาศยานไร้คนขับ** กล้อง กล้องถ่ายภาพเคลื่อนที่ กล้องวิดีโอ หรือโทรศัพท์มือถือ โดยทำการมองเข้าไปในห้องนอน ห้องน้ำ ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า ห้องแต่งตัว สปา ห้องนวด หรือห้องบำบัด หรือห้องทำผิวสีแทน หรือภายในพื้นที่อื่นใดที่ผู้ครอบครองมีเหตุอันควรคาดหมายได้ถึงความเป็นส่วนตัว โดยผู้กระทำมีเจตนาที่จะบุกรุกความเป็นส่วนตัวของบุคคล หรือบุคคลที่อยู่ภายใน โดยปราศจากความยินยอมหรือการแจ้งล่วงหน้าต่อบุคคลดังกล่าวก่อน เพื่อวัตถุประสงค์ทางเพศ อนาจาร หรือเป็นการไม่เหมาะสม สอดแนมเจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ ผู้กระทำความผิดจะมีความผิดอาญาอุกฉกรรจ์⁴¹

³⁹ TENNESSEE CODE Section 40-35-111

⁴⁰ Mississippi Code Section 97-29-61 (1)(a)

⁴¹ Mississippi Code Section 97-29-61 (1)(b)

สำหรับโทษของการกระทำความผิดฐานถ้ามองและการบุกรุกโดยการถ้ามอง กำหนดให้บุคคลที่อายุเกินยี่สิบเอ็ดปีในเวลาที่มีการกระทำความผิดที่ถูกตัดสินให้มีความผิด จะถูกจำคุกในความดูแลของกรมราชทัณฑ์ไม่เกินห้า ปี⁴² และถ้าผู้ถูกกระทำนั้นเป็นเด็กอายุต่ำกว่า 16 ปี บุคคลที่อายุเกิน 21 ปีในขณะที่กระทำความผิดที่ถูกตัดสินให้มีความผิด จะถูกจำคุกในความดูแลของกรมราชทัณฑ์ไม่เกินสิบ 10 ปี⁴³

นอกเหนือจากความผิดฐานถ้ามอง และการบุกรุกโดยการถ้ามองข้างต้นแล้ว การกระทำที่เป็นการละเมิดความเป็นส่วนตัวโดยอากาศยานไร้คนขับ อาจนำมาปรับใช้กับ **ความผิดฐานถ่ายรูปหรือวิดีโอโดยไม่ได้รับความยินยอมในสถานที่ที่คาดหมายได้ถึงความเป็นส่วนตัว** ตามกฎหมายมลรัฐมิสซิสซิปปี มาตรา 97-29-63 โดยมีความเฉพาะเจาะจงในเรื่องถ่ายภาพที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งแตกต่างจาก มาตรา 97-29-61 ที่เน้นเรื่องของการถ้ามองหรือแอบดู มีรายละเอียด ดังนี้

บุคคลที่มีเจตนาเพื่อการลามกอนาจาร หรือเป็นการไม่เหมาะสม ถ่ายภาพ หรือบันทึกวิดีโอ หรือทำซ้ำโดยประการอื่น ซึ่งภาพของบุคคล โดยปราศจากความยินยอมของบุคคลนั้น เมื่อบุคคลนั้นอยู่ในสถานที่ซึ่งคาดหมายได้ว่าเป็นสถานที่ส่วนตัว เช่น ที่อยู่อาศัยส่วนบุคคล หรือสถานที่ใดๆ ไม่ว่าจะ เป็นของรัฐ หรือเอกชนที่ใช้เป็นห้องสุขา ห้องน้ำ ห้องอาบน้ำ เครื่องทำผิวสีแทน ห้องเก็บของ ห้องแต่งตัว หรือห้องนอน การกระทำของบุคคลดังกล่าวจะมีความผิดอาญาอุกฉกรรจ์⁴⁴

อีกทั้งกรณีที่บุคคลได้ละเมิดความเป็นส่วนตัวของผู้อื่น เพื่อการลามกอนาจาร หรือเป็นการไม่เหมาะสม ถ่ายภาพ หรือบันทึกวิดีโอ หรือทำซ้ำโดยประการอื่น ซึ่งภาพของบุคคลที่สามารถระบุตัวตนได้ โดยถ่ายจากด้านล่างหรือผ่านเสื้อผ้าที่บุคคลนั้นสวมใส่อยู่ เพื่อวัตถุประสงค์ในการดูร่างกาย หรือชู้ตขึ้นในที่สวมใส่ โดยปราศจากความยินยอมของบุคคลนั้น และเป็นกรณีที่บุคคลนั้นต้องการปกปิดหรือสงวนไว้ไม่ให้เห็นหรือทำซ้ำซึ่งรูปภาพดังกล่าว การกระทำของบุคคลดังกล่าวจะมีความผิดอาญาอุกฉกรรจ์เช่นกัน⁴⁵

⁴² Mississippi Code Section 97-29-61 (2)(a)

⁴³ Mississippi Code Section 97-29-61 (2)(b)

⁴⁴ Mississippi Code Section 97-29-63 (1)(a)

⁴⁵ Mississippi Code Section 97-29-63 (1)(b)

4.2.3 กฎหมายของสหรัฐอเมริกา มลรัฐแคลิฟอร์เนีย

กฎหมายของมลรัฐแคลิฟอร์เนียเป็นเรื่องการบุกรุกในทางแพ่ง บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งมลรัฐแคลิฟอร์เนีย มาตรา 1708.8 ซึ่งมีการแก้ไขเพิ่มเติมในปี ค.ศ. 2015 ให้การบุกรุกในทางแพ่ง ซึ่งก่อนหน้านี้เป็นการบุกรุกทางกายภาพเท่านั้น ให้รวมถึงกรณีที่ใช้อุปกรณ์หรือเครื่องมือใดๆ เข้าไปในแดนกรรมสิทธิ์ของบุคคลอื่นด้วย ซึ่งเครื่องมือดังกล่าวนั้น รวมถึงการใช้อากาศยานไร้คนขับด้วย การที่บุคคลใด กระทำการบุกรุกทางกายภาพเป็นการรบกวนสิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคคลอื่น โดยการเข้าไปยังน่านฟ้าของอสังหาริมทรัพย์โดยปราศจากเหตุอันสมควร เพื่อบันทึกภาพหรือบันทึกเสียง ในพื้นที่ส่วนตัว พื้นที่ส่วนบุคคล หรือพื้นที่กิจกรรมของครอบครัว หรือกระทำการอื่นใดในลักษณะเดียวกัน อันวิญญูชนพึงคาดหมายได้ว่าเป็นการล่วงล้ำสิทธิความเป็นส่วนตัว จะเป็นความผิดฐานบุกรุกตามประมวลกฎหมายแพ่งมลรัฐแคลิฟอร์เนีย มาตรา 1708.8 (a)

นอกจากนี้ หากบุคคลใดพยายามถ่ายภาพในลักษณะที่ไม่เหมาะสม การถ่ายภาพการบันทึกเสียง หรือการกีดกันทางกายภาพอื่นๆ ต่อบุคคลที่กำลังกระทำกิจกรรมส่วนตัว กิจกรรมเฉพาะบุคคล หรือกิจกรรมอื่นที่คล้ายคลึงกัน โดยการใช้อุปกรณ์ใดๆ โดยไม่คำนึงถึงจะมีการบุกรุกทางกายภาพหรือไม่ ถ้าภาพ การบันทึกเสียง หรือการกีดกันทางกายภาพอื่นๆ ที่ไม่สามารถทำได้โดยปราศจากการบุกรุก เว้นแต่จะมีการใช้อุปกรณ์ดังกล่าว เป็นความผิดฐานบุกรุกความเป็นส่วนตัวตามประมวลกฎหมายแพ่งมลรัฐแคลิฟอร์เนีย มาตรา 1708.8 (b)

วัตถุประสงค์ของมาตรา 1708.8 เพื่อคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวจากการบุกรุกทางกายภาพในรูปแบบต่างๆ ที่เป็นการละเมิดความเป็นส่วนตัวด้วยการใช้วัตถุอื่นๆ เป็นเครื่องมือในการเข้าไปในพื้นที่หรือน่านฟ้าของอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น โดยปราศจากเหตุอันสมควรและไม่ได้รับอนุญาต เพื่อบันทึกภาพหรือเสียง โดยบุคคลที่ทำการฝ่าฝืนจะมีความผิดทางแพ่ง มีโทษปรับเป็นจำนวนเงินไม่น้อยกว่า 5,000 ดอลลาร์สหรัฐและไม่เกิน 50,000 ดอลลาร์สหรัฐ

สำหรับความผิดทางอาญาของมลรัฐแคลิฟอร์เนียที่เกี่ยวข้องกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว ได้แก่ ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามลรัฐแคลิฟอร์เนีย มาตรา 647 (i) และ (j) ซึ่งกำหนดความผิดอาญาด้านต่างๆ ไว้รวมกัน (Miscellaneous Crime)⁴⁶ (Gonzalez, 2016) (Gonzalez, 2016) มีรายละเอียด ดังนี้

⁴⁶ Brandon Gonzalez, "Drones and Privacy in the Golden State," *Santa Clara High Technology Law Journal*, Vol. 33, Issue 2 (2016), p.297.

ประมวลกฎหมายอาญามลรัฐแคลิฟอร์เนีย มาตรา 647 (j) กำหนดความผิดฐานละเมิดความเป็นส่วนตัว (Invasion of Privacy) ไว้ โดยความผิดนี้สามารถนำมาปรับใช้กับอากาศยานไร้คนขับได้ โดยกำหนดให้ บุคคลที่กระทำการมองผ่านรูหรือช่องที่เปิดไว้ รวมถึงการมองด้วยวิธีการใช้เครื่องมือใดๆ ไม่จำกัดเพียงกล้องปริทรรศน์ กล้องโทรทรรศน์ กล้องส่องทางไกล กล้องถ่ายรูป กล้องถ่ายภาพเคลื่อนไหวกล้องวิดีโอหรือโทรศัพท์มือถือ อุปกรณ์ตกแต่งภายในห้องนอน ห้องน้ำ ห้องแต่งตัว ห้องลองเสื้อ เครื่องทำผิวแทน หรืออุปกรณ์ตกแต่งภายในอื่นๆ ที่ผู้อยู่อาศัยคาดหมายได้ถึงความเป็นส่วนตัว โดยมีเจตนาที่บุกรุกความเป็นส่วนตัวของบุคคลที่อาศัยอยู่ภายใน จะมีความผิดฐานละเมิดความเป็นส่วนตัว (Invasion of Privacy) ตามประมวลกฎหมายอาญามลรัฐแคลิฟอร์เนีย มาตรา 647 (j)(1)

การกระทำความผิดตามมาตรา 647 (j) ผู้กระทำจะต้องมีโทษตามอนุมาตรา (l) (1) ซึ่งหากเป็นการกระทำความผิดครั้งที่สองจะมีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองพันดอลลาร์ หรือทั้งจำทั้งปรับ และถ้าหากผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์ในขณะที่มีการกระทำความผิด ผู้กระทำความผิดจะมีโทษจำคุก ไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองพันดอลลาร์ หรือทั้งจำทั้งปรับ

นอกจากนี้**ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 647 (i)** กำหนดความผิดฐานแอบดูไว้ (Peeping) โดยบัญญัติไว้ว่า ผู้ใด ในขณะที่เดินผ่านอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น เมื่อใดก็ตามที่มองเข้าไปในประตูหรือหน้าต่างของอาคารหรือโครงสร้างใดๆ โดยปราศจากความชอบด้วยกฎหมาย จะมีความผิดอาญาไม่ร้ายแรง (Misdemeanor)⁴⁷ (Gonzalez, 2016) (Gonzalez, 2016)

4.2.4 กฎหมายของสหรัฐอเมริกา มลรัฐหลุยเซียนา

กฎหมายของมลรัฐหลุยเซียนามีการแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับอากาศยานไร้คนขับ โดยในความผิดฐานถ้ำมองและถ่ายวิดีโอ (Video Voyeurism) ได้มีการขยายความหมายของการถ้ำมองและการถ่ายวิดีโอ ให้รวมถึงการใช้งานอากาศยานไร้คนขับในการถ้ำมอง กรณีที่ผู้ใช้มีเจตนาใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว (Invasion of Privacy) หรือสอดแนมบุคคลอื่น รวมถึงความผิดฐานบุกรุกทางอาญา ได้มีการขยายความหมายของการบุกรุกทางอาญาให้รวมถึงการ

⁴⁷ Brandon Gonzalez, "Drones and Privacy in the Golden State," Santa Clara High Technology Law Journal, Vol. 33, Issue 2 (2016), p.297.

ใช้งานอากาศยานไร้คนขับ กรณีที่ผู้ใช้มีเจตนาสอดส่องทรัพย์สิน หรือบุคคลในอสังหาริมทรัพย์ โดยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้อากาศยานไร้คนขับ ดังนี้

- 1) มาตรา 283 ความผิดฐานถ้ำมองโดยวิดีโอ (Video Voyeurism)
- 2) มาตรา 283.1 ความผิดฐานถ้ำมอง (Voyeurism)
- 3) มาตรา 284 ความผิดฐานแอบดู (Peeping Tom)
- 4) มาตรา 63 ความผิดฐานบุกรุก (Criminal Trespass)

โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) มาตรา 283 ความผิดฐานถ้ำมองโดยวิดีโอ (Video Voyeurism)

การกระทำที่เป็นความผิดฐานถ้ำมองโดยวิดีโอ (Video Voyeurism) ตามมาตรา 283 นั้นเป็นความผิดเมื่อบุคคลได้ใช้กล้องถ่ายรูป วิดีโอเทป โฟโตออฟติคัล โฟโตอิเล็กทรอนิกส์ หรืออุปกรณ์บันทึกภาพอื่นๆ หรืออากาศยานไร้คนขับที่มีการติดตั้งกล้องถ่ายรูป วิดีโอเทป โฟโตออฟติคัล โฟโตอิเล็กทรอนิกส์ หรืออุปกรณ์บันทึกภาพอื่นๆ เพื่อการสังเกตการณ์ การดู การถ่ายรูป การถ่ายวิดีโอ (Filming) หรือบันทึกวิดีโอ (Videotaping) บุคคลอื่น โดยไม่ได้รับความยินยอมโดยเฉพาะให้มีการสังเกตการณ์ การดู การถ่ายรูป การถ่ายวิดีโอ (Filming) หรือบันทึกวิดีโอ (Videotaping) เช่นว่านั้น และการกระทำนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อการลามกหรือแสดงความปรารถนาทางเพศ (lewd or lascivious purpose) และเกิดขึ้นในสถานที่ที่บุคคลที่สามารถระบุตัวตนได้นั้น สามารถคาดหมายได้ถึงความเป็นส่วนตัว⁴⁸

นอกจากนี้ การกระทำที่เป็นความผิดฐานถ้ำมองโดยวิดีโอ (Video Voyeurism) ตามมาตรา 283 ยังรวมถึงการเผยแพร่หรือส่งต่อรูปภาพที่ได้รับจากการกระทำข้างต้น โดยการถ่ายทอดสด หรือการบันทึกทางโทรศัพท์ อีเมลอิเล็กทรอนิกส์ อินเทอร์เน็ต หรือการบริการออนไลน์เชิงพาณิชย์อื่นๆ อีกด้วย⁴⁹

สำหรับโทษจากการกระทำความผิดตามมาตรา 283 นี้ พิจารณาตามจำนวนครั้งที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำ โดยบุคคลที่กระทำความผิดในการถ้ำมองโดยถ่ายวิดีโอเป็นครั้งแรก จะต้องถูกปรับไม่เกินสองพันดอลลาร์หรือจำคุก และอาจกำหนดให้มีการทำงานหนักเป็นเวลาไม่เกิน

⁴⁸ Louisiana Laws Revised Statutes Title 14 Criminal Law Section 283A.(1)

⁴⁹ Louisiana Laws Revised Statutes Title 14 Criminal Law Section 283A.(2)

สองปี⁵⁰ สำหรับผู้กระทำความผิดเป็นครั้งที่สอง หรือการกระทำความผิดครั้งต่อๆ มา ต้องถูกปรับไม่เกินสองพันดอลลาร์ และจำคุกและให้ทำงานหนัก เป็นเวลาไม่น้อยกว่าหกเดือน แต่ไม่เกินสามปี โดยไม่ได้รับประโยชน์จากทัณฑ์บน การคุมประพฤติ หรือการรอลงอาญา⁵¹

ถ้าบุคคลใดกระทำความผิดฐานถ้ำมองโดยวิดีโอ (Video Voyeurism) เมื่อการสังเกตการณ์ การดู การถ่ายรูป การถ่ายวิดีโอ (Filming) หรือการบันทึกวิดีโอ (Videotaping) นั้นเป็นการมีเพศสัมพันธ์ การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง หรืออวัยวะเพศ หน้ออก บั้นท้าย ต้องถูกปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นดอลลาร์ และจำคุก และให้ทำงานหนัก เป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปีหรือมากกว่าห้าปี โดยไม่ได้รับประโยชน์จากทัณฑ์บน การคุมประพฤติ หรือการรอลงอาญา⁵²

ถ้าการกระทำความผิดฐานถ้ำมองโดยวิดีโอ (Video Voyeurism) นั้น เป็นของเด็กอายุต่ำกว่าสิบเจ็ดปี โดนเจตนาปลุกเร้าอารมณ์ทางเพศ หรือเพื่อความพึงพอใจทางเพศของผู้กระทำความผิด ต้องโทษปรับไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นดอลลาร์ และจำคุกและให้ทำงานหนัก ไม่น้อยกว่าสองปี หรือไม่น้อยกว่าสิบปี โดยไม่ได้รับประโยชน์จากทัณฑ์บน การคุมประพฤติ หรือการรอลงอาญา⁵³

สำหรับมาตรา 283 ในความผิดฐานถ้ำมองโดยวิดีโอ (Video Voyeurism) เป็นการกำหนดไว้ว่า การกระทำที่เป็นการถ่ายรูปหรือถ่ายวิดีโอ เพื่อการสังเกตการณ์ การดู การถ่ายรูป การถ่ายวิดีโอบุคคลอื่นในสถานที่ที่คาดหมายได้ถึงความเป็นส่วนตัว โดยไม่ได้รับความยินยอมจากบุคคลนั้น เพื่อวัตถุประสงค์ทางเพศหรือความพึงพอใจทางเพศของผู้กระทำ เป็นความผิดอาหารวมถึงการใช้อากาศยานไร้คนขับเป็นเครื่องมือในการถ้ำมองด้วย

2) มาตรา 283.1 ความผิดฐานถ้ำมอง (Voyeurism)

ความผิดฐานถ้ำมอง (Voyeurism) เป็นไปตามกฎหมายมลรัฐหลุยเซียนา มาตรา 283.1 โดยกำหนดไว้ว่า การถ้ำมอง หมายถึง การดู การสังเกต การสอดแนม หรือการละเมิดความเป็นส่วนตัว โดยการมองหรือการใช้อากาศยานไร้คนขับมองผ่านเข้าไปในประตู หน้าต่าง หรือ

⁵⁰ Louisiana Laws Revised Statutes Title 14 Criminal Law Section 283 B.(1)

⁵¹ Louisiana Laws Revised Statutes Title 14 Criminal Law Section 283B.(2)

⁵² Louisiana Laws Revised Statutes Title 14 Criminal Law Section 283 B.(3)

⁵³ Louisiana Laws Revised Statutes Title 14 Criminal Law Section 283 B.(4)

ส่วนเปิดอื่นๆของอสังหาริมทรัพย์ โดยไม่ได้รับความยินยอมของผู้เสียหายที่อยู่ในสถานที่ที่คาดหมายได้ถึงความเป็นส่วนตัว เพื่อวัตถุประสงค์ในการกระตุนอารมณ์ทางเพศ หรือความพึงพอใจทางเพศของผู้กระทำความผิด⁵⁴

สำหรับโทษจากการกระทำความผิดตามมาตรา 283.1 นี้ พิจารณาตามจำนวนครั้งที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำ หากบุคคลที่กระทำความผิดฐานถ้ามองครั้งแรก ต้องโทษปรับไม่เกินห้าร้อยดอลลาร์ หรือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ⁵⁵ ถ้าบุคคลกระทำความผิดฐานถ้ามองซ้ำ ต้องโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันดอลลาร์ หรือจำคุก หรือให้ทำงานหนัก ไม่เกินหกเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ⁵⁶

3) มาตรา 284 ความผิดฐานแอบดู (Peeping Tom)

ความผิดฐานแอบดู (Peeping Tom) เป็นไปตามกฎหมายมลรัฐหลุยเซียนา มาตรา 284 โดยกำหนดไว้ว่า บุคคลไม่ควรกระทำการใดๆ ที่เป็นการทำให้บุคคลนั้นเป็น “ผู้แอบมอง” ในบริเวณสถานที่ของบุคคลอื่น หรือ เข้าไป ในบริเวณสถานที่ของบุคคลอื่น เพื่อวัตถุประสงค์ที่จะเป็น ผู้แอบมอง (Peeping Tom)⁵⁷ โดยนิยาม “ผู้แอบมอง (Peeping Tom)” หมายความว่า บุคคลที่แอบมองผ่านทางหน้าต่างหรือทางประตู หรือส่วนอื่นๆ ที่เป็นสถานที่ หรือรอบๆ หรือบริเวณสถานที่ของบุคคลอื่น หรือใช้ระบบอากาศยานไร้คนขับเพื่อที่จะสอดแนม หรือละเมิดความเป็นส่วนตัวของบุคคลอื่น โดยปราศจากความยินยอมของบุคคลที่ถูกสอดแนม ในส่วนนี้ ผู้แอบมองไม่จำเป็นต้องอยู่ในบริเวณสถานที่ของบุคคลอื่นที่ถูกสอดแนม⁵⁸

สำหรับโทษจากการกระทำความผิดตามมาตรา 284 นี้ พิจารณาจากจำนวนครั้งที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำ ถ้าผู้กระทำความผิดครั้งแรก จะต้องถูกปรับเป็นเงินไม่เกินห้าร้อยดอลลาร์ ถูกจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าผู้กระทำความผิดครั้งที่สอง จะถูกปรับไม่เกินเจ็ดร้อยห้าสิบบดอลลาร์ ถูกจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าผู้กระทำความผิดซ้ำครั้งที่สามหรือ

⁵⁴ Louisiana Laws Revised Statutes Title 14 Criminal Law Section 283.1 A

⁵⁵ Louisiana Laws Revised Statutes Title 14 Criminal Law Section 283.1 B (1)

⁵⁶ Louisiana Laws Revised Statutes Title 14 Criminal Law Section 283.1 B (2)

⁵⁷ Louisiana Laws Revised Statutes Title 14 Criminal Law Section 284 A

⁵⁸ Louisiana Laws Revised Statutes Title 14 Criminal Law Section 284 B

ครั้งต่อไป ผู้กระทำความผิดจะถูกปรับไม่เกินหนึ่งพันดอลลาร์ ถูกคุมขังโดยมีหรือไม่มีการใช้แรงงาน อย่างหนักเป็นเวลาไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งจำทั้งปรับ⁵⁹

สำหรับมาตรา 284 ในความผิดฐานแอบดู (Peeping Tom) มุ่งคุ้มครอง ความเป็นส่วนตัวของบุคคลที่อยู่ในสถานที่ส่วนตัว หากมีบุคคลใดทำการแอบดูหรือสอดแนม รวมถึง การใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อที่จะสอดแนม จะเป็นความผิดอาญาตามมาตรานี้

4) มาตรา 63 ความผิดฐานบุกรุก (Criminal Trespass)

ความผิดฐานบุกรุก (Criminal Trespass) เป็นไปตามกฎหมายมลรัฐหลุยเซียนา มาตรา 63 โดยกำหนดห้ามมิให้บุคคลใดเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นโดยไม่ได้รับ อนุญาตตามกฎหมายหรือโดยนัย⁶⁰ โดยการ “เข้าไปในอสังหาริมทรัพย์” นั้น รวมถึงการทำงานของ ระบบอากาศยานไร้คนขับ เมื่ออากาศยานไร้คนขับนั้นเข้าไปในพื้นที่อสังหาริมทรัพย์ที่เป็นของผู้อื่นโดยมีเจตนาที่จะสังเกตการณ์อสังหาริมทรัพย์ หรือบุคคลในอสังหาริมทรัพย์นั้น⁶¹

4.2.5 กฎหมายของสหรัฐอเมริกา มลรัฐโรดไอแลนด์

มลรัฐโรดไอแลนด์เป็นมลรัฐที่มีการตรากฎหมายสำหรับอากาศยานไร้คนขับไว้ โดยเฉพาะ ซึ่งมีชื่อว่า “กฎหมายอากาศยานไร้คนขับมลรัฐโรดไอแลนด์ (Rhode Island)” ได้ถูก ประกาศใช้วันที่ 27 มกราคม ค.ศ. 2016

กฎหมายนี้กำหนดถึงข้อกำหนดในการลงทะเบียนและข้อจำกัดต่างๆ สำหรับอากาศยานไร้คนขับ อากาศยานที่ควบคุมจากระยะไกล หรือระบบอากาศยานไร้คนขับ และมีการกำหนด ฐานความผิดสำหรับการละเมิดความเป็นส่วนตัว (Invasion of Privacy) จากการใช้อากาศยานไร้ คนขับ โดยมีใจความสำคัญตามมาตรา 11-64-3 การรุกรานความเป็นส่วนตัว ซึ่งกำหนดห้ามบุคคล

⁵⁹ Louisiana Laws Revised Statutes Title 14 Criminal Law Section 284 C

⁶⁰ Louisiana Laws Revised Statutes Title 14 Criminal Law Section 63 B (1)

⁶¹ Louisiana Laws Revised Statutes Title 14 Criminal Law Section 63 B (2)

ได้ใช้อากาศยานไร้คนขับที่ติดตั้งอุปกรณ์ที่สามารถถ่ายภาพ บันทึกวิดีโอ จัดเก็บหรือถ่ายโอนข้อมูลรูปภาพในเคสสถานหรืออาคารอื่นๆ

หากบุคคลใดฝ่าฝืนย่อมมีความผิดฐานรุกรานความเป็นส่วนตัวจากการใช้อากาศยานไร้คนขับ และต้องโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินห้าพันดอลลาร์สหรัฐ⁶²

⁶² THE RHODE ISLAND UNPILOTED AERIAL VEHICLES ACT OF 2015

4.3 สรุปข้อพิจารณาโดยภาพรวมจากกฎหมายเกี่ยวกับอากาศยานไร้คนขับในต่างประเทศ

กฎหมายเกี่ยวกับอากาศยานไร้คนขับในสหรัฐอเมริกา มีกฎหมายระดับรัฐบาลกลางที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการใช้อากาศยานไร้คนขับซึ่งออกโดยสำนักงานการบินของสหรัฐอเมริกา โดยมีเงื่อนไขในเรื่องการควบคุมความปลอดภัยในการบิน และเรื่องของความมั่นคงระดับประเทศ เช่น การกำหนดประเภทของอากาศยานไร้คนขับ การกำหนดน้ำหนักของอากาศยานไร้คนขับ เขตพื้นที่ต้องห้ามทำการบิน เป็นต้น โดยไม่เกี่ยวกับบทบัญญัติในเรื่องของความเป็นส่วนตัว

เมื่อกฎหมายระดับรัฐบาลกลางไม่มีบทบัญญัติที่ค้ำประกันถึงความเป็นส่วนตัวของปัจเจกชน ในสหรัฐอเมริกาก็จะมีการออกกฎหมายระดับมลรัฐ (State Law) ที่กำหนดให้การกระทำบางอย่างจากการใช้อากาศยานไร้คนขับเป็นความผิดอาญา หรือความผิดทางแพ่ง ซึ่งกฎหมายระดับมลรัฐนั้นมีขึ้นเพื่อป้องกันความเป็นส่วนตัว (Privacy) จากการใช้เทคโนโลยีต่างๆ มีการกำหนดฐานความผิด เช่น การบุกรุกความเป็นส่วนตัว การถ่ายภาพโดยใช้เครื่องมือ การถ่ายรูปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นต้น โดยสามารถสรุปสาระสำคัญของกฎหมายที่เกี่ยวกับอากาศยานไร้คนขับในแต่ละมลรัฐได้ ดังต่อไปนี้

1) สภานิติบัญญัติแห่งมลรัฐเทนเนสซีได้แก้ไขกฎหมายเรื่องความเป็นส่วนตัว โดยกำหนดให้การใช้อากาศยานไร้คนขับในการถ่ายภาพบุคคล หรืออสังหาริมทรัพย์ของเจ้าของหรือผู้ครอบครอง โดยมีเจตนาเพื่อการสอดส่องนั้น เป็นความผิดทางอาญาตามมาตรา 39-13-903 แต่มีข้อยกเว้นในกรณีที่ผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับได้รับความยินยอมจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ หรือกรณีที่นายหน้าอสังหาริมทรัพย์ที่ได้รับอนุญาตจากมลรัฐเทนเนสซี ได้ใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการตลาด การค้าขาย หรือการลงทุนโดยที่บุคคลทั่วไปไม่สามารถถูกระบุตัวตนได้ในภาพ ตาม มาตรา 39-13-902

อีกทั้ง มีการบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมความผิดอาญฐานบุกรุก โดยกำหนดขอบเขตของคำว่า “เข้าไป” ให้หมายรวมถึง การเข้าไปของอากาศยานไร้คนขับด้วยตามมาตรา 39-14-405

2) กฎหมายของมลรัฐมิสซิสซิปปีมีการกำหนดฐานความผิดสำหรับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการถ่ายภาพโดยเฉพาะ ซึ่งกฎหมายกำหนดให้เป็นความผิดอาญฐานบุกรุกโดยการถ่ายภาพ การมองเข้าไปในสถานที่ส่วนตัวโดยเจตนา ไม่ว่าจะกรณีบุคคลเข้าไปเอง หรือใช้เครื่องมือใดๆ เพื่อวัตถุประสงค์ทางเพศ อนาจาร หรือเป็นการไม่เหมาะสม โดยการสอดแนมเจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ เป็นความผิดอาญา ตามมาตรา 97-29-61

นอกจากนี้ มาตรา 97-29-63 เป็นการกำหนดความผิดสำหรับกรณีถ่ายรูปหรือวิดีโอ โดยไม่ได้รับความยินยอมในสถานที่ที่คาดหมายได้ถึงความเป็นส่วนตัว โดยมีความเฉพาะเจาะจงในเรื่องถ่ายภาพที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งแตกต่างจากมาตรา 97-29-61 ที่เน้นเรื่องของการถ่ายภาพหรือแอบดู อย่างไรก็ตาม การใช้อากาศยานไร้คนขับถ่ายภาพบุคคลอื่นนั้น อาจเป็นความผิดฐานถ่ายภาพและความผิดฐานถ่ายรูปโดยไม่ได้รับความยินยอมตามมาตรา 97-29-63 ด้วย

3) กฎหมายของมลรัฐแคลิฟอร์เนียเป็นเรื่องการบุกรุกในทางแพ่ง บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งมลรัฐแคลิฟอร์เนีย มาตรา 1708.8 ซึ่งมีการแก้ไขเพิ่มเติมในปี ค.ศ. 2015 ให้การบุกรุกในทางแพ่ง ซึ่งก่อนหน้านี้เป็นการบุกรุกทางกายภาพเท่านั้น ให้รวมถึงกรณีที่ใช้อุปกรณ์หรือเครื่องมือใดๆ เข้าไปในแดนกรรมสิทธิ์ของบุคคลอื่นด้วย ซึ่งเครื่องมือดังกล่าวนี้ รวมถึงการใช้อากาศยานไร้คนขับด้วย

นอกจากนี้ตามประมวลกฎหมายอาญาของมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ยังมีการกำหนดฐานความผิดในเรื่องการบุกรุกความเป็นส่วนตัวไว้ในมาตรา 647 (j) ซึ่งอาจนำมาปรับใช้กับกรณีอากาศยานไร้คนขับที่ละเมิดความเป็นส่วนตัวได้ และมาตรา 647 (i) ได้กำหนดความผิดฐานแอบดูไว้อีกด้วย

4) กฎหมายของมลรัฐหลุยเซียนา มีการขยายความหมายของการถ่ายภาพและการถ่ายวิดีโอ ให้รวมถึงการใช้งานอากาศยานไร้คนขับ กรณีที่ผู้ใช้มีเจตนาใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว หรือสอดแนมบุคคลอื่น และขยายความหมายของการบุกรุกทางอาญาให้รวมถึงการใช้งานอากาศยานไร้คนขับ กรณีที่ผู้ใช้มีเจตนา สังเกตการณ์อสังหาริมทรัพย์ หรือบุคคลในอสังหาริมทรัพย์ นอกจากนี้ยังมีความผิดฐานบุกรุกซึ่งรวมถึงการเข้าไปของอากาศยานไร้คนขับด้วย

5) มลรัฐโรดไอแลนด์เป็นมลรัฐที่มีการตรากฎหมายสำหรับอากาศยานไร้คนขับไว้โดยเฉพาะ ซึ่งมีชื่อว่า กฎหมายอากาศยานไร้คนขับมลรัฐโรดไอแลนด์ พระราชบัญญัตินี้ กำหนดถึงข้อกำหนดในการลงทะเบียนและข้อจำกัดต่างๆ สำหรับอากาศยานไร้คนขับ อากาศยานที่ควบคุมจากระยะไกล หรือระบบอากาศยานไร้คนขับ และมีการกำหนดฐานความผิดสำหรับการบุกรุกความเป็นส่วนตัวจากการใช้อากาศยานไร้คนขับ

บทที่ 5

วิเคราะห์แนวทางการกำหนดความรับผิดชอบ จากการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว

จากการศึกษากฎหมายไทยกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัวในบทที่ 3 และการศึกษากฎหมายต่างประเทศกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัวในบทที่ 4 ซึ่งประเทศที่นำมาศึกษา คือ ประเทศสหรัฐอเมริกา รวมทั้งสิ้น 5 มลรัฐ ได้แก่ มลรัฐเทนเนสซี มลรัฐมิสซิสซิปปี มลรัฐแคลิฟอร์เนีย มลรัฐหลุยเซียนา และมลรัฐโรดไอแลนด์ ในบทนี้จะเป็นการวิเคราะห์ความเหมาะสมของการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาจากการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว โดยจะทำวิเคราะห์ประเด็นดังต่อไปนี้ 5.1) ข้อพิจารณาเกี่ยวกับประเภทความผิดอาญาที่เกี่ยวข้องกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว 5.2) บทวิเคราะห์ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายไทยกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว 5.3) การกำหนดความผิดฐานบุกรุกโดยอากาศยานไร้คนขับ 5.4) การกำหนดความผิดฐานล้ำมองโดยอากาศยานไร้คนขับ และ 5.5) การกำหนดความผิดฐานละเมิดความเป็นส่วนตัว โดยจะทำการวิเคราะห์ประเด็นต่างๆ เพื่อตอบคำถามสมมติฐานของวิทยานิพนธ์เล่มนี้

5.1 ข้อพิจารณาเกี่ยวกับประเภทความผิดอาญาที่เกี่ยวข้องกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว

เมื่อพิจารณาถึงประเภทของการกำหนดความผิดอาญาจากการละเมิดความเป็นส่วนตัวโดยใช้อากาศยานไร้คนขับเป็นเครื่องมือในประเทศไทยและในต่างประเทศนั้น จะเห็นได้ว่า ในประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่ชัดเจนเพียงพอสำหรับอากาศยานไร้คนขับ แต่สามารถปรับใช้กับฐานความผิดตามกฎหมายไทยได้หากเข้าองค์ประกอบความผิดของบทบัญญัติต่างๆ ส่วนในต่างประเทศ ซึ่งได้แก่สหรัฐอเมริกา มีกฎหมายแตกต่างกันไปในแต่ละมลรัฐ โดยส่วนใหญ่จะแก้ไขให้การใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัวนั้นครอบคลุมในฐานความผิดที่มีอยู่ หรือกำหนดเป็นกฎหมายเฉพาะในแต่ละมลรัฐ เช่น ความผิดฐานบุกรุก หรือความผิดฐานล้ำมองโดยอากาศยานไร้คนขับ เป็นต้น

สำหรับประเทศไทยยังไม่มีกรณีที่เกี่ยวข้องกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัวเกิดขึ้นมากนัก แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือ เทคโนโลยีนั้นพัฒนาไปอย่างรวดเร็วและอากาศยานไร้คนขับนั้นสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือที่ละเมิดความเป็นส่วนตัวได้ ไม่ว่าจะเป็นการนำอากาศยานไร้คนขับไปใช้ในการถ่ายภาพ แอบถ่าย สอดแนม รวมถึงการบุกรุกพื้นที่อสังหาริมทรัพย์ ดังนั้น เมื่อเกิดปัญหานี้ขึ้นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัวจึงได้แก่ ความผิดฐานบุกรุกอสังหาริมทรัพย์ตามมาตรา 362 หรือความผิดฐานบุกรุกเคหสถานตามมาตรา 364 ความผิดฐานรังแก คุกคาม หรือทำให้เดือดร้อนรำคาญตามมาตรา 397 ความผิดฐานหมิ่นประมาทตามมาตรา 326 ความผิดฐานเผยแพร่สื่อลามกอนาจารตามมาตรา 287 และความผิดฐานบันทึกภาพหรือเสียงการกระทำชำเราหรือการกระทำอนาจารไว้เพื่อแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบตามมาตรา 280/1 ซึ่งแต่ละฐานความผิดนั้นยังคงมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ ทำให้ไม่สามารถปรับใช้กับกรณี การละเมิดความเป็นส่วนตัวโดยใช้อากาศยานไร้คนขับได้โดยตรง ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้จะทำการวิเคราะห์ปัญหา การบังคับใช้กฎหมายไทยกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัวไว้ในหัวข้อ 5.2

สำหรับประเภทความผิดอาญาที่เกี่ยวข้องกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัวในต่างประเทศ ซึ่งในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ได้ทำการศึกษากฎหมายของสหรัฐอเมริกา จำนวน 5 มลรัฐ ได้แก่ ได้แก่ มลรัฐเทนเนสซี มลรัฐมิสซิสซิปปี มลรัฐแคลิฟอร์เนีย มลรัฐหลุยเซียนา และมลรัฐโรดไอแลนด์ พบว่าแต่ละมลรัฐได้มีการออกกฎหมายแตกต่างกันไป โดยการกำหนดความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัวอาจแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทหลัก ได้แก่

1. ความผิดฐานบุกรุกโดยอากาศยานไร้คนขับ
2. ความผิดฐานแอบถ่ายโดยอากาศยานไร้คนขับ
3. ความผิดฐานละเมิดความเป็นส่วนตัวโดยอากาศยานไร้คนขับ

โดยมีการกำหนดความผิดอาญาของสหรัฐอเมริกาในแต่ละมลรัฐ ปรากฏตามตาราง ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ตารางแสดงประเภทความผิดอาญาที่เกี่ยวข้องกับการใช้อากาศยานไร้คนขับ
ในการละเมิดความเป็นส่วนตัวในสหรัฐอเมริกา

ประเภทความผิด มลรัฐในสหรัฐอเมริกา	ความผิดฐานบุกรุก โดยอากาศยานไร้ คนขับ	ความผิดฐานถ้ำ มองโดยอากาศยาน ไร้คนขับ	ความผิดฐานละเมิด ความเป็นส่วนตัว ด้วยโดยอากาศยาน ไร้คนขับ
มลรัฐเทนเนสซี	/	X	/
มลรัฐมิสซิสซิปปี	X	/	/
มลรัฐแคลิฟอร์เนีย	O	/	/
มลรัฐหลุยเซียนา	/	/	/
มลรัฐโรดไอแลนด์	X	/	/

/ หมายความว่า มลรัฐนั้นมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิด

X หมายความว่า มลรัฐนั้นไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิด

O หมายความว่า มีกฎหมายเป็นความผิด แต่เป็นความผิดในทางแพ่ง

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่า ความผิดอาญาที่เกี่ยวข้องกับอากาศยานไร้คนขับในแต่ละมลรัฐมีการกำหนดไปในแนวทางเดียวกัน ซึ่งก็คือ ความผิดฐานบุกรุกโดยอากาศยานไร้คนขับ และความผิดฐานถ้ำมองโดยอากาศยานไร้คนขับ นอกจากนี้ความผิดฐานละเมิดความเป็นส่วนตัวก็เป็นความผิดที่มีโทษทางอาญาเช่นกัน ซึ่งความผิดที่เป็นการบุกรุก มลรัฐเทเนสซีและมลรัฐหลุยเซียนาได้ทำการแก้ไขกฎหมายบุกรุกเดิม ให้รวมถึงการเข้าไปของอากาศยานไร้คนขับด้วย สำหรับความผิดฐานถ้ำมอง มลรัฐมิสซิสซิปปีได้มีการกำหนดให้การถ้ำมองโดยใช้อากาศยานไร้คนขับเป็นความผิดโดยเฉพาะ สำหรับมลรัฐแคลิฟอร์เนียและหลุยเซียนาก็ได้มีการเพิ่มเติมว่าอากาศยานไร้คนขับเป็นเครื่องมือในการถ้ำมองเช่นกัน สำหรับความผิดฐานละเมิดความเป็นส่วนตัว (Invasion of Privacy) นั้น ทุกมลรัฐได้มีการบัญญัติไว้ให้เป็นความผิด

5.2 บทวิเคราะห์ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายไทยกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว

เมื่อได้ทราบถึงข้อพิจารณาของประเภทความผิดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัวแล้ว พบว่า ความผิดที่เกิดขึ้นจากการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัวนั้น ได้แก่ อากาศยานไร้คนขับรุกล้ำพื้นที่ส่วนบุคคล และการใช้อากาศยานไร้คนขับเป็นเครื่องมือในการถ้ำมอง การแอบถ่าย และการสอดแนม ดังนั้น กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว ได้แก่ ความผิดฐานบุกรุก อสังหาริมทรัพย์ตามมาตรา 362 หรือความผิดฐานบุกรุกเคหสถานตามมาตรา 364 ความผิดฐานรังแกคุกคาม หรือทำให้เดือดร้อนรำคาญตามมาตรา 397 ความผิดฐานหมิ่นประมาทตามมาตรา 326 ความผิดฐานเผยแพร่สื่อลามกอนาจารตามมาตรา 287 และความผิดฐานบันทึกภาพหรือเสียงการกระทำชำเราหรือการกระทำอนาจารไว้เพื่อแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบตามมาตรา 280/1 โดยกฎหมายดังกล่าวยังมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ ในหัวข้อนี้จึงจะทำการวิเคราะห์ปัญหาของการบังคับใช้กฎหมายไทยกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว ดังนี้

5.2.1 ปัญหาการบังคับใช้ความผิดฐานบุกรุกกับการใช้อากาศยานไร้คนขับใน การละเมิดความเป็นส่วนตัว

ความผิดอาญาฐานบุกรุกอสังหาริมทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 362 ส่วนแรก ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น เพื่อถือการครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ของเขาโดยปกตีสุข ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ” ความผิดฐานนี้ต้องเป็นการเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นโดยมีมูลเหตุชุกใจ เพื่อถือการครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้นทั้งหมดหรือแต่บางส่วน และการเข้าไบนั้น จะต้องเป็นการเข้าไบทังตัว ดังนั้น การใช้อากาศยานไร้คนขับเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์นั้น จึงไม่สามารถเป็นการเข้าไปเพื่อยึดถือการครอบครองได้ ไม่เป็นความผิดฐานบุกรุกตามมาตรา 362 ส่วนแรก

ความผิดอาญาฐานบุกรุกอสังหาริมทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 362 ส่วนท้าย ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดเข้าไปกระทำการใดๆ อันเป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ ของเขาโดยปกตีสุข ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ” องค์ประกอบความผิด “ผู้ใด” และ “เข้าไป” นั้น หมายความว่า ต้องเป็นการเข้าไปของบุคคล และองค์ประกอบ “กระทำการใดๆ อันเป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ ของเขาโดยปกตีสุข” หมายถึง ต้องมีการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์เกิดขึ้น ดังนั้น ความผิดฐานบุกรุก ตามมาตรา 362 ส่วนท้าย จะครบองค์ประกอบของความผิดก็ต่อเมื่อเป็นการเข้าไปของบุคคลเพื่อกระทำการใดๆ อันเป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นโดยปกตีสุขโดยเจตนา เมื่อมีผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับบินเหนือพื้นที่ของอสังหาริมทรัพย์ใดๆ ถือว่าอากาศยานไร้คนขับนั้นอยู่ในแดนกรรมสิทธิ์ของเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ โดยถือได้ว่าอากาศยานไร้คนขับนั้นได้เข้าไปรบกวนการครอบครองของเจ้าของอสังหาริมทรัพย์แล้ว แต่การเข้าไปของอากาศยานไร้คนขับนั้น ยังไม่มีความผิดฐานบุกรุก เพราะไม่ใช่การเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์โดย “ส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย” ซึ่งต้องกระทำโดยบุคคลเท่านั้น จึงกล่าวได้ว่า ความผิดฐานบุกรุกอสังหาริมทรัพย์ตาม

มาตรา 362 ยังคงมีช่องว่างของกฎหมาย สำหรับการใช้อากาศยานไร้คนขับบินเข้าไปใน อสังหาริมทรัพย์ เมื่อการเข้าไปของอากาศยานไร้คนขับนั้นเป็นการบังคับโดยบุคคล และเป็นการเข้าไป เพื่อรบกวนการครอบครอง ดังนั้น จึงควรพิจารณาให้มีบทบัญญัติกฎหมายที่รับรองสิทธิความเป็น ส่วนตัวของบุคคลในกรณีที่อากาศยานไร้คนขับเข้าไปรบกวนการครอบครองของเจ้าของ อสังหาริมทรัพย์ โดยอาจกำหนดเป็นความผิดฐานบุกรุกทางอากาศ เป็นต้น

ความผิดฐานบุกรุกเคหสถาน ตามมาตรา 364 บัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดโดยไม่มี เหตุอันสมควร เข้าไปหรือซ่อนตัวอยู่ในเคหสถาน อาคาร เก็บรักษาทรัพย์สินหรือสำนักงานในความ ครอบครองของผู้อื่น หรือไม่ยอมออกไปจากสถานที่เช่นนั้นเมื่อผู้มีสิทธิที่จะห้ามมิให้เข้าไปได้ไล่ให้ ออก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” การกระทำ ที่จะครอบงำประกอบความผิด ได้แก่ การที่บุคคลเข้าไปหรือซ่อนตัวอยู่ในเคหสถาน อาคารเก็บรักษา ทรัพย์สินหรือสำนักงานในความครอบครองของผู้อื่น และได้กระทำโดยมีเจตนาเข้าไปหรือซ่อนตัวอยู่ใน เคหสถาน อาคารเก็บรักษาทรัพย์สินหรือสำนักงานในความ ครอบครองของผู้อื่น ซึ่งการ “เข้าไป” ตาม มาตรา 364 นี้ จะต้องเป็นการเข้าไปโดยบุคคล และเป็นการเข้าไปทั้งตัว ดังนั้น การใช้อากาศ ยานไร้คนขับเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นโดยไม่มีเหตุอันสมควรจึงไม่เป็นความผิดฐานบุกรุก เคหสถาน ตามมาตรา 364

จากการวิเคราะห์ช่องว่างของกฎหมายตามความผิดฐานบุกรุก อสังหาริมทรัพย์ตามมาตรา 362 และความผิดฐานบุกรุกเคหสถานตามมาตรา 364 ทำให้ทราบว่า การกระทำที่จะเป็นการบุกรุกได้นั้นจะต้องเป็นการ “เข้าไป” ของบุคคล โดยอาจเป็น “การเข้าไป ทั้งตัว” หรือเป็น “การเข้าไปโดยส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย” แต่เมื่อพิจารณาถึงการเข้าไปของ อากาศยานไร้คนขับนั้น การเข้าไปของอากาศยานไร้คนขับ ไม่อาจถือได้ว่าเป็นการเข้าไปอย่างเป็น รูปธรรม เนื่องจากอากาศยานไร้คนขับเป็นเครื่องมือที่ผู้ใช้ทำการควบคุมจากภายนอกพื้นที่ของ อสังหาริมทรัพย์ แต่ได้ควบคุมอากาศยานไร้คนขับนั้นให้ล่องล้าเข้าไปในที่ซึ่งตนไม่มีสิทธิหรืออำนาจ โดยชอบ ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นการรบกวนการครอบครองโดยปกติสุขของเจ้าของอสังหาริมทรัพย์แล้ว และเป็นการเข้าไปโดยไม่มีเหตุอันสมควร

แต่อย่างไรก็ตาม การเข้าไปของอากาศยานไร้คนขับนั้นยังไม่เป็นความผิด ฐานบุกรุก เนื่องจากไม่ใช่การเข้าไปของบุคคล จึงไม่เข้าองค์ประกอบของการ “เข้าไป” รบกวนการ ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นโดยปกติสุขตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 362 หรือเป็น

การ “เข้าไป” ในเคหสถาน หรือสำนักงานโดยความครอบครองของผู้อื่นโดยไม่มีเหตุอันควร ตามความผิดฐานบุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 364 แม้การเข้าไปของอากาศยานไร้คนขับนั้น จะรบกวนการครองครองโดยปกติสุขของเจ้าของอสังหาริมทรัพย์แล้วก็ตาม

ตามหลักแดนกรรมสิทธิ์ พื้นที่ทางอากาศของเจ้าของอสังหาริมทรัพย์เป็นแดนกรรมสิทธิ์ของเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ เจ้าของกรรมสิทธิ์สามารถป้องกันการรบกวนจากการใช้อากาศยานไร้คนขับได้ แม้ว่ากฎการบินสากลมีจะกำหนดให้เครื่องบินสามารถบินผ่านน่านฟ้าเหนือแดนกรรมสิทธิ์ของเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ได้ แต่อากาศยานไร้คนขับมีลักษณะการบินที่แตกต่างจากอากาศยานทั่วไป สามารถทำการบินได้ในระดับต่ำได้ และอาจละเมิดความเป็นส่วนตัวของบุคคลอื่นได้มากกว่าอากาศยานทั่วไป ดังนั้น จึงควรพิจารณาถึงการกำหนดความผิดฐานบุกรุกที่นำมาใช้กับอากาศยานไร้คนขับโดยเฉพาะ เนื่องจากการบุกรุกอากาศยานไร้คนขับนั้น ย่อมมีลักษณะที่แตกต่างจากการเข้าไปของบุคคล โดยอาจถือว่าการเข้าไปของอากาศยานไร้คนขับนั้นเปรียบเสมือน “ส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย” ของผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับ นอกจากนี้ จำเป็นต้องพิจารณาถึงขอบเขตที่เหมาะสมสำหรับการเข้าไปของอากาศยานไร้คนขับว่าการกระทำในลักษณะใดบ้างที่จะเข้าองค์ประกอบความผิดของการบุกรุกโดยอากาศยานไร้คนขับ โดยจะอธิบายไว้อย่างละเอียดในหัวข้อที่

5.3 การกำหนดความผิดฐานบุกรุกโดยอากาศยานไร้คนขับ

5.2.2 ปัญหาการบังคับใช้ความผิดฐานรังแก คุกคาม หรือทำให้เดือดร้อนรำคาญกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว

ความผิดฐานรังแก คุกคาม หรือทำให้เดือดร้อนรำคาญตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 397 ถูกนำมาใช้กับการแอบถ่ายโดยทั่วไป ซึ่งเป็นการกระทำที่มีลักษณะก่อให้เกิดความรำคาญ และการแอบถ่ายโดยส่วนมาก มักมีเจตนาที่ส่อไปในทางเพศ การกระทำดังกล่าวจะเป็นคดีหุโทษ ซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือนหรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท เช่นเดียวกันกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว ไม่ว่าจะเป็นการแอบถ่ายบุคคลในบ้านหรือการติดตามบุคคลโดยใช้อากาศยานไร้คนขับ ย่อมเป็นการใช้อากาศยานไร้คนขับโดยมีพฤติการณ์ไม่สุจริต และเป็นกระทำที่ก่อให้เกิดความรำคาญ เป็นการคุกคาม หรือทำให้บุคคลอื่นได้รับความอับอาย อันเป็นความผิดตามมาตรา 397 ได้

แต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการใช้อากาศยานไร้คนขับในการแอบถ่ายหรือการติดตามบุคคลจะเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 397 แต่กฎหมายดังกล่าวยังมีข้อจำกัดอยู่หลายประการในการปรับใช้กับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัวดังต่อไปนี้

ประการแรก ความผิดฐานรังแก คุกคาม หรือทำให้เดือดร้อนรำคาญตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 397 เป็นเพียงความผิดลหุโทษ ซึ่งไม่สอดคล้องกับลักษณะของการกระทำผิดที่เกิดขึ้นจากการใช้อากาศยานไร้คนขับในการแอบถ่าย หรือการติดตามบุคคล ที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่เหยื่อเป็นอย่างมาก หากมีการใช้อากาศยานไร้คนขับในการแอบถ่ายและในขณะเดียวกันมีการถ่ายทอดสดผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ลักษณะของการกระทำดังกล่าวมีความร้ายแรง จึงควรมีการกำหนดความผิดและโทษที่เหมาะสมต่อไป

ประการที่สอง คือ อากาศยานไร้คนขับมีรูปแบบการบินที่หลากหลาย อาจเป็นการบินผ่านเท่านั้นโดยมิได้มีเจตนากระทำความผิด หรืออาจเป็นการใช้งานของรัฐ กระทำความผิดที่เกิดขึ้นจากอากาศยานไร้คนขับจึงต้องพิจารณาจากพฤติการณ์ของการบินแต่ละกรณีไป ดังนั้น การกำหนดขอบเขตของการกระทำความผิดจากอากาศยานไร้คนขับ จึงควรพิจารณาหลักเกณฑ์สำหรับอากาศยานไร้คนขับโดยเฉพาะ องค์กรประกอบความผิดของมาตรา 397 อาจไม่เพียงพอต่อรูปแบบการกระทำผิดจากการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว

ประการที่สาม การกระทำความผิดฐานรังแก คุกคาม หรือทำให้เดือดร้อนรำคาญตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 397 เป็นความผิดที่ต้องการเจตนา เพราะฉะนั้นอาจเป็นการพิสูจน์เจตนาได้ยาก เนื่องจากการใช้อากาศยานไร้คนขับอาจเป็นการละเมิดความเป็นส่วนตัวโดยไม่เจตนา หรือประมาท ดังนั้นจึงควรพิจารณาหลักเกณฑ์สำหรับอากาศยานไร้คนขับโดยเฉพาะ

ประการที่สี่ ความผิดฐานรังแก คุกคาม หรือทำให้เดือดร้อนรำคาญตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 397 เป็นเพียงความผิดลหุโทษ ซึ่งมีอัตราโทษต่ำ ตามมาตรา 397 วรรคแรก อัตราโทษ ได้แก่ โทษปรับจำนวนไม่เกินห้าพันบาท ตามมาตรา 397 วรรคสอง อัตราโทษ ได้แก่ โทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และตามมาตรา 397 วรรคสาม อัตราโทษ ได้แก่ โทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท เมื่อมีการใช้อากาศยานไร้คนขับเป็นเครื่องมือในการแอบถ่าย ผู้กระทำความผิดจะได้รับโทษจำคุกไม่เกินหนึ่ง

เดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ทำให้ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย เนื่องจากอัตราโทษต่ำ เป็นไปตามทฤษฎีเกี่ยวกับการข่มขู่ยับยั้งในลักษณะทั่วไป (General Deterrence Theory)

ประการที่ห้า การพยายามกระทำความผิดลหุโทษนั้น ผู้กระทำความผิดไม่ ต้องรับโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 105 เมื่อมีผู้พยายามใช้อากาศยานไร้คนขับในการ ละเมิดความเป็นส่วนตัว ผู้นั้นจึงไม่ต้องรับโทษเช่นกัน การกระทำความผิดโดยการใช้อากาศยานไร้ คนขับเป็นเครื่องมือ นั้น เมื่อผู้กระทำมีเจตนาไม่สุจริตและมีพฤติการณ์ที่เข้าข่ายเป็นการละเมิดความ เป็นส่วนตัวแล้ว จึงสมควรกำหนดให้ผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับนั้นมีความผิดฐานพยายามกระทำ ความผิดด้วย

ประการที่หก ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 106 กำหนดว่าผู้สนับสนุน ความผิด ไม่ต้องรับโทษ กรณีมีผู้สนับสนุนฐานรังแก คุกคาม หรือทำให้เดือดร้อนรำคาญตามประมวล กฎหมายอาญา มาตรา 397 จึงไม่ต้องรับโทษ หากเกิดกรณีที่มีบุคคลให้ยืมอากาศยานไร้คนขับไปใช้ โดยทราบเจตนาที่ไม่สุจริตของผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับ เช่นนี้ ผู้สนับสนุนควรได้รับการลงโทษเช่นกัน

ประการที่เจ็ด อายุความของความผิดลหุโทษมีระยะเวลาเพียงหนึ่งปี นับแต่ วันกระทำความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 105 หากผู้เสียหายฟ้องภายหลังจาก ระยะเวลาหนึ่งปีนั้น คดีนั้นจะเป็นอันขาดอายุความ โดยทั่วไปแล้วการกระทำความผิดโดยการแอบ ถ่าย ผู้เสียหายย่อมไม่รู้ตัวขณะถูกบันทึกภาพ หากมีการเผยแพร่ภาพที่ได้บันทึกไว้หลังจากที่กระทำ ความผิดไปแล้วเป็นระยะเวลานาน ย่อมทำให้การรวบรวมพยานหลักฐานของเจ้าพนักงานสอบสวน เป็นไปได้ยาก พยานหลักฐานบางอย่างอาจสูญหายหรือถูกทำลายไปแล้ว กว่าเจ้าพนักงานในกระบวน ยุติธรรมจะรวบรวมหลักฐานและทำการส่งฟ้อง ภายในอายุความ 1 ปี เป็นไปได้ที่จะทำให้การ ดำเนินคดีตามกระบวนยุติธรรมทางอาญานั้นขาดอายุความ

ประการที่แปด การควบคุมตัวผู้กระทำความผิดลหุโทษนั้น ไม่สามารถกระทำ ได้ ตามกฎหมาย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87 วรรคสอง เมื่อไม่สามารถ ควบคุมผู้กระทำความผิดไว้ได้ ผู้กระทำความผิดสามารถที่จะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน อย่างเช่น กรณีการใช้อากาศยานไร้คนขับบันทึกภาพหรือแอบถ่ายโดยมิชอบ หากผู้กระทำผิดได้รับการปล่อยตัว ผู้กระทำความผิดก็สามารถลบข้อมูลที่อยู่ในการ์ดความจำเพื่อทำลายพยานหลักฐานได้ หรืออาจทำ

การสลับสับเปลี่ยนอากาศยานไร้คนขับที่เป็นพยานหลักฐานไปเป็นอากาศยานลำอื่นที่ไม่ได้ใช้ในการ
กระทำความผิด เป็นต้น

ประการสุดท้าย กรณีมีการกระทำความผิดซ้ำตามมาตรา 397 ก็ไม่อาจเพิ่ม
โทษแก่ผู้กระทำความผิดได้

สรุปได้ว่า ความผิดฐานรังแก คุกคาม หรือทำให้เดือดร้อนรำคาญ ตาม
มาตรา 397 มีข้อจำกัดสำหรับการใช้อากาศยานไร้คนขับ กล่าวคือ ความผิดฐานนี้เป็นเพียงลหุโทษ
ทำให้โทษที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำไปนั้นอาจไม่ได้สัดส่วนกับความผิดที่เกิดขึ้น มาตรานี้ถูกนำมา
ปรับใช้กับการแอบถ่าย ซึ่งเป็นการก่อให้เกิดความรำคาญอย่างหนึ่ง แต่พฤติการณ์ที่แอบถ่ายโดยใช้
อากาศยานไร้คนขับนั้นมีความร้ายแรง ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถูกถ่ายเป็นอย่างมาก หากการ
แอบถ่ายนั้นมีการถ่ายทอดสดผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ เป็นต้น นอกจากนี้ ความผิดตามมาตรา 397
นี้เป็นความผิดที่ต้องการเจตนา ส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปได้ยาก เนื่องจากต้องมีการพิสูจน์
เจตนาในการกระทำความผิด อีกทั้งหากเป็นกรณีที่มีการกระทำนั้นอยู่ในขั้นตอนพยายาม ผู้กระทำไม่
ต้องรับโทษจากความผิดนั้น หรือกรณีมีผู้สนับสนุน การกระทำนั้นย่อมไม่เป็นความผิด สำหรับเรื่อง
อายุความของความผิดลหุโทษมีระยะเวลาเพียงหนึ่งปี นับแต่วันกระทำความผิด หากผู้เสียหายรู้ตัว
ภายหลังจากหนึ่งปีแล้ว ย่อมทำให้คดีขาดอายุความ นอกจากนี้การควบคุมตัวผู้กระทำผิดลหุโทษนั้น
ไม่สามารถกระทำได้ตามกฎหมาย ทำให้ผู้กระทำความผิดอาจไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานได้ และ
หากมีการกระทำความผิดซ้ำก็ไม่อาจเพิ่มโทษแก่ผู้กระทำได้

CHULALONGKORN UNIVERSITY

5.2.3 ปัญหาการบังคับใช้ความผิดฐานหมิ่นประมาทกับการใช้อากาศยานไร้ คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว

ความผิดฐานหมิ่นประมาทเป็นความผิดต่อชื่อเสียงของบุคคล เมื่อมีการใช้
อากาศยานไร้คนขับถ่ายรูบบุคคล และต่อมามีการนำข้อมูลรูปภาพที่ได้จากอากาศยานไร้คนขับนั้นไป
เผยแพร่ในลักษณะที่เข้าองค์ประกอบของการใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะทำให้
ผู้อื่นนั้น เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ย่อมเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตาม

มาตรา 326 หรือหากการหมิ่นประมาทนั้นได้กระทำโดยการโฆษณา ก็จะเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยการโฆษณาตามมาตรา 328

แม้ความผิดฐานหมิ่นประมาทตามมาตรา 326 หรือความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยการโฆษณาตามมาตรา 328 จะนำมาใช้กับกรณีเผยแพร่ข้อมูลที่ได้จากอากาศยานไร้คนขับได้ แต่ความผิดฐานนี้ ไม่ครอบคลุมถึงกรณีที่ผู้กระทำเพียงแค่อากาศยานไร้คนขับเก็บข้อมูลนั้นไว้ ทำให้ความผิดฐานหมิ่นประมาทไม่สามารถนับมาปรับใช้กับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการกระทำความผิดได้โดยตรง

สรุปได้ว่า ข้อจำกัดของอากาศยานไร้คนขับสำหรับความผิดฐานหมิ่นประมาท มีอยู่ว่า ความผิดฐานหมิ่นประมาทไม่สามารถนำมาปรับใช้กับกรณีการใช้อากาศยานไร้คนขับได้โดยตรง เนื่องจากความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องการองค์ประกอบเรื่อง การใส่ความบุคคลอื่นต่อบุคคลที่สาม ทำให้โดยทั่วไปถ้าไม่มีการใส่ความต่อบุคคลที่สามเกิดขึ้น ก็ไม่อาจเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทได้ แต่อาจเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 หากมีการเผยแพร่ข้อมูลใดๆ ที่ได้จากอากาศยานไร้คนขับและการกระทำนั้นเข้าองค์ประกอบความผิด เป็นต้น

5.2.4 ปัญหาการบังคับใช้ความผิดฐานเผยแพร่สื่อลามกอนาจารกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว

ความผิดฐานกระทำการเพื่อเผยแพร่วัตถุหรือสิ่งลามกตามมาตรา 287 เป็นบทบัญญัติที่ต้องนำมาพิจารณาสำหรับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการถ่มองหรือแอบถ่าย และหากเป็นการกระทำความผิดอันเกี่ยวข้องกับสื่อลามกอนาจารเด็ก เป็นไปตามมาตรา 287/1 และมาตรา 287/2

กรณีที่ผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับแอบถ่ายบุคคลอื่นในขณะที่เปลือยกาย หรือขณะร่วมเพศ ย่อมเป็นการ “ทำ” หรือ “ผลิต” สิ่งลามก หรือ “มีไว้” ในการครอบครอง หรือ “ทำให้แพร่หลายโดยประการใดๆ” ซึ่งสิ่งลามกนั้น อาจเป็นความผิดตามมาตรา 287 (1) ถ้าเป็นการกระทำ “โดยการค้า” หรือหากมิได้ทำโดยการค้า แต่มีเจตนาพิเศษ เพื่อความประสงค์แห่งการค้า เพื่อการแจกจ่ายแก่ประชาชน หรือเพื่อการแสดงอวดแก่ประชาชน จึงเห็นได้ว่าการกระทำที่ใช้อากาศยานไร้

คนขับในการแอบถ่ายนั้น ไม่สามารถปรับใช้กับความผิดฐานนี้ได้ทุกกรณี หากขาดองค์ประกอบด้าน การค้า หรือเจตนาพิเศษ ย่อมไม่เป็นความผิด

หลักการของมาตรานี้คือ “adult and alone” กล่าวคือ หากมีวุฒิภาวะ แล้ว (Adult) และมีไว้เป็นส่วนตัว (Alone) ไม่ได้นำวัตถุหรือสิ่งลามกไปเผยแพร่ ไซ้ข่าว ย่อมไม่มีความผิด เมื่อผู้กระทำความผิดไม่ได้นำข้อมูลรูปภาพที่ได้จากอากาศยานไร้คนขับไปเผยแพร่ ย่อมไม่ เป็นความผิดฐานกระทำการเพื่อเผยแพร่สื่อลามก

หากมีการส่งต่อภาพเป็นทอดๆ กันเฉพาะภายในกลุ่ม ทำให้บุคคลที่ถูกถ่าย เสียชื่อเสียง แต่ไม่มีความผิดตามมาตรานี้เนื่องจากไม่เข้าองค์ประกอบความผิด ดังนั้น บทบัญญัติ ฐานกระทำการเพื่อเผยแพร่วัตถุหรือสิ่งลามก จึงไม่สามารถปรับใช้กับกรณีใช้อากาศยานไร้คนขับใน การละเมิดความเป็นส่วนตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า ความผิดฐานเผยแพร่สื่อลามกอนาจาร ไม่อาจนำมาใช้กับกรณี อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัวได้โดยตรง รูปถ่ายที่ได้จากอากาศยานไร้คนขับนั้น จะต้องมิลักษณะเป็นสื่อลามก อีกทั้งต้องการองค์ประกอบความผิดที่เน้นไปในเรื่องการเผยแพร่ หรือ ทางการค้า ทำให้บทบัญญัตินี้ดังกล่าวไม่เหมาะสมกับกรณีที่บุคคลถูกละเมิดความเป็นส่วนตัวจากการ ใช้อากาศยานไร้คนขับ

5.2.5 ปัญหาการบังคับใช้ความผิดฐานบันทึกภาพหรือเสียงการกระทำชำเราหรือ การกระทำอนาจารไว้เพื่อแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ

มาตรา 280/1 เป็นความผิดฐานบันทึกภาพหรือเสียงการกระทำชำเราหรือ การกระทำอนาจารไว้เพื่อแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบโดยจะต้องเป็นการกระทำความผิดที่เข้า องค์ประกอบความผิดตามมาตรา 276 มาตรา 277 มาตรา 278 หรือมาตรา 279 มาก่อน กล่าวคือ การกระทำที่จะครบองค์ประกอบความผิดฐานบันทึกภาพหรือเสียงการกระทำชำเราหรือการกระทำ อนาจารไว้เพื่อแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ จะต้องเป็นความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราตามมาตรา 276 หรือความผิดฐานกระทำชำเราเด็กตามมาตรา 277 หรือความผิดฐานกระทำอนาจารตามมาตรา 278 หรือความผิดฐานกระทำอนาจารเด็กตามมาตรา 279 มาก่อน ทำให้การกระทำที่ไม่เข้า องค์ประกอบความผิดนั้นๆ ไม่สามารถนำมาปรับใช้กับมาตรา 280/1 ได้

5.2.6 ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 กับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว

พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 เป็นบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแก่ประชาชนเป็นการทั่วไปไม่เจาะจงเฉพาะกรณีใดกรณีหนึ่ง ซึ่งหากเกิดกรณีละเมิดความสิทธิความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคลจากข้อมูลที่ได้มาจากการใช้อากาศยานไร้คนขับ ย่อมเป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ แต่อย่างไรก็ตาม ตามกฎหมายนี้การกระทำที่เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลและเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคลนั้น จะต้องเป็นไปโดย “ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล” เท่านั้น ซึ่งผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลนั้นได้แก่ บุคคลตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ทำให้กฎหมายนี้ไม่ครอบคลุมถึงกรณีที่ปัจเจกชนทำการรวบรวมข้อมูลหรือเผยแพร่ข้อมูลที่ได้จากอากาศยานไร้คนขับ

5.2.7 ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ กับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว

การใช้อากาศยานไร้คนขับละเมิดความเป็นส่วนตัวนั้น อาจนำมาปรับใช้เข้ากับพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ตามมาตรา 14 (4) ได้ หากการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์นั้นมีลักษณะอันลามก และข้อมูลดังกล่าวประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้ จากบทบัญญัติดังกล่าว ทำให้มีข้อจำกัดสำหรับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว เนื่องจากไม่สามารถนำมาปรับใช้ได้โดยตรงกับความผิด หากข้อมูลที่ได้จากการใช้อากาศยานไร้คนขับไม่มีการอัปโหลด (upload) สู่ระบบคอมพิวเตอร์ และประชาชนทั่วไปไม่สามารถเข้าถึงได้

5.2.8 ปัญหาการบังคับใช้สิทธิป้องกัน การใช้อากาศยานไร้คนขับในการ ละเมิดความเป็นส่วนตัว

สำหรับเรื่องสิทธิป้องกันของบุคคลในการยิงอากาศยานไร้คนขับนั้น ยังมีความคลุมเครืออยู่ เนื่องจากการพิสูจน์ว่าอากาศยานไร้คนขับนั้นมีภัยอันตรายอันซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมายหรือไม่ เป็นการพิสูจน์ได้ยาก อีกทั้งการพิจารณาความได้สัดส่วน

ระหว่างการบินอากาศยานไร้คนขับ กับสิทธิความเป็นส่วนตัวนั้น ยังเป็นที่ถกเถียงกันว่าการบินอากาศยานไร้คนขับให้ตกลงมานั้น สมเหตุสมผลหรือไม่ แต่ถ้าหากเป็นการเข้าองค์ประกอบของการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ย่อมสามารถอ้างการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายมาเป็นเหตุยกเว้นความผิดได้

ตารางที่ 2 ตารางสรุปการบังคับใช้กฎหมายไทยกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว

ประเภทของความผิด		การนำมาปรับใช้กับกรณีอากาศยานไร้คนขับละเมิดความเป็นส่วนตัว
ความผิดฐานบุกรุก	ความผิดฐานบุกรุกตามมาตรา 362	X
	ความผิดฐานบุกรุกตามมาตรา 364	X
ความผิดฐานก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญตามมาตรา 397		/
ความผิดฐานหมิ่นประมาท	ความผิดฐานหมิ่นประมาทตามมาตรา 326	○
	ความผิดฐานหมิ่นประมาทตามมาตรา 328	○
ความผิดฐานเผยแพร่วัตถุหรือสิ่งลามก ตามมาตรา 287		○
ความผิดฐานบันทึกภาพหรือเสียงการกระทำชำเราหรือการกระทำอนาจารไว้เพื่อแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบตามมาตรา 280/1		○
พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล		○
พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ มาตรา 14 (4)		○
สิทธิป้องกันตามประมวลกฎหมายอาญา		/

/ คือ สามารถนำมาปรับใช้กับกรณีอากาศยานไร้คนขับละเมิดความเป็นส่วนตัวได้

X คือ ไม่สามารถปรับใช้ความผิดฐานนั้นกับกรณีอากาศยานไร้คนขับละเมิดความเป็นส่วนตัว

O คือ สามารถนำมาปรับใช้กับกรณีอากาศยานไร้คนขับละเมิดความเป็นส่วนตัวได้อย่างมีข้อจำกัด

จากตารางข้างต้น จะเห็นได้ว่ากฎหมายไทยไม่สามารถนำมาปรับใช้กับการกระทำความผิดที่เกิดจากการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัวได้โดยตรง เนื่องจากมีข้อจำกัดอยู่มาก เมื่อกฎหมายดังกล่าวนี้ไม่เพียงพอต่อการปรับใช้กับการกระทำความผิดที่เกิดจากอากาศยานไร้คนขับละเมิดความเป็นส่วนตัว ดังนั้นจึงควรพิจารณาถึงแนวทางการกำหนดความรับผิดทางอาญาจากการละเมิดความเป็นส่วนตัวโดยอากาศยานไร้คนขับไว้โดยเฉพาะ ในหัวข้อถัดไปจะเป็นการวิเคราะห์ถึงเหตุผลและความจำเป็นในการกำหนดความผิดอาญาฐานบุกรุกโดยอากาศยานไร้คนขับ ความผิดฐานถ้ำมองโดยอากาศยานไร้คนขับ และความผิดฐานละเมิดความเป็นส่วนตัวโดยอากาศยานไร้คนขับ

5.3 การกำหนดความผิดฐานบุกรุกโดยอากาศยานไร้คนขับ

เนื่องจากความผิดฐานบุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญามีข้อจำกัดในส่วนขององค์ประกอบความผิดในการ “เข้าไป” ที่จะต้องมีส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายเข้าไป ทำให้การเข้าไปของอากาศยานไร้คนขับนั้น ไม่เป็นความผิด แม้จะมีการรบกวนการครอบครองแล้วก็ตาม ดังนั้น ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะทำการศึกษาในส่วนของการกำหนดความผิดฐานบุกรุกโดยอากาศยานไร้คนขับ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การพิจารณาว่าขอบเขตแค่ไหนถึงจะเป็นความผิดฐานบุกรุกได้ ต้องพิจารณาตามหลักกรรมสิทธิ์ ซึ่งในกฎหมายต่างประเทศ เป็นไปตามหลัก “Ad Coelum” กล่าวคือ กรรมสิทธิ์ของบุคคลย่อมแผ่ขึ้นไปถึงสวรรค์และลึกลงไปถึงนรก ซึ่งหลักนี้ยอมรับถึงกรรมสิทธิ์ที่มีอยู่เหนือพื้นดิน แต่อย่างไรก็ตาม หลักนี้ได้ถูกจำกัด เนื่องจากไม่สอดคล้องกับการเดินทางทางอากาศ ไม่ว่าจะเป็นเครื่องบิน หรือบอลลูน หรือพาหนะที่ใช้บินอื่นๆ โดยกฎการบินสากลเป็นที่ยอมรับว่า ให้เครื่องบิน

สามารถบินผ่านน่านฟ้าเหนือแดนกรรมสิทธิ์ของเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ได้ เช่นเดียวกันกับหลักแดนกรรมสิทธิ์ของไทย ซึ่งบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1335 รองรับว่าเจ้าของที่ดินมีกรรมสิทธิ์เหนือพื้นดิน และแดนกรรมสิทธิ์ใต้พื้นดิน แต่แดนกรรมสิทธิ์นั้นต้องอยู่ภายใต้บทบังคับตามกฎหมาย รวมถึงพระราชบัญญัติการเดินอากาศ ที่กำหนดให้เครื่องบินสามารถบินผ่านเหนือที่ดินของผู้อื่นไปได้ในระดับความสูงตามสมควร แต่อย่างไรก็ตาม อากาศยานไร้คนขับนั้นไม่ใช่เครื่องบินทั่วไป สามารถบินในระดับต่ำได้ และอาจทำให้เกิดความเสียหายได้มากกว่าการบินผ่านของเครื่องบินทั่วไป อีกทั้งอากาศยานไร้คนขับอาจนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการละเมิดความเป็นส่วนตัวได้

บุคคลผู้เป็นเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ย่อมมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน กฎหมายให้ความคุ้มครองเจ้าของที่ดินที่จะมีอำนาจในแดนกรรมสิทธิ์ที่จะป้องกันขัดขวางมิให้ผู้อื่นรุกล้ำ หรือรบกวนต่อการใช้สิทธิของเจ้าของที่ดินได้ อีกทั้งย่อมมีสิทธิความเป็นส่วนตัว อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลที่ได้รับการรับรองและคุ้มครองไว้ตามรัฐธรรมนูญ

การใช้อากาศยานไร้คนขับที่บินอยู่ในน่านฟ้า นั้น โดยทั่วไปเป็นที่ยอมรับว่าสามารถบินผ่านเหนือที่ดินไปได้ในระดับความสูงตามสมควร แต่ถ้าหากการใช้อากาศยานไร้คนขับนั้นทำให้เกิดการรบกวนต่อการใช้งานที่ดินนั้นโดยปกติสุข หรือบินเข้าไปในพื้นที่ของเจ้าของที่ดินโดยเจตนา อันเป็นการรบกวนการครอบครองโดยปกติสุข จึงควรพิจารณาการกำหนดความผิดฐานบุกรุกทางอากาศเพื่อนำมาใช้กับอากาศยานไร้คนขับโดยเฉพาะ

การบุกรุกทางอากาศโดยอากาศยานไร้คนขับ (Aerial Trespass by Unmanned Aircraft) อาจพิจารณาได้จาก “พฤติการณ์โดยรวมของเหตุการณ์ทั้งหมด” (Totality of the Circumstance) เพื่อพิจารณาว่าการกระทำใดการกระทำหนึ่งจะเป็นความผิดฐานบุกรุกทางอากาศหรือไม่ ต้องพิจารณาจากปัจจัยต่างๆ โดยปัจจัยหลักที่ต้องพิจารณา ได้แก่ 1) ระยะเวลาของการบิน (the Amount of Time) 2) ระดับความสูง (the Altitude) และ 3) จำนวนครั้งที่อากาศยานไร้คนขับบินเหนืออสังหาริมทรัพย์ (the Number of Times the Drone has been operated over Property)

ประการแรก ระยะเวลาของการบิน โดยทั่วไปหากอากาศยานไร้คนขับเพียงแค่อินบินด้วยความเร็วปกติก็ไม่อาจเป็นความผิดฐานบุกรุกได้ แต่ถ้าหากอากาศยานไร้คนขับนั้นทำการบินอยู่เหนืออสังหาริมทรัพย์เป็นระยะเวลาานาน หรือบินผ่านด้วยความเร็วที่ช้ากว่าปกติ พฤติการณ์เช่นนี้อาจเข้าข่ายเป็นความผิดฐานบุกรุกได้

ประการที่สอง ระดับความสูงที่อากาศยานไร้คนขับบินอยู่เหนืออสังหาริมทรัพย์ ตามกฎหมายต่างประเทศ โดยทั่วไประดับความสูงที่เป็นที่ยอมรับว่าอากาศยานไร้คนขับสามารถทำการบินได้ คือ ระดับความสูงที่ 400 ฟุตขึ้นไป การพิจารณาว่าระดับความสูงเท่าใดจึงจะเป็นความผิดฐานบุกรุก อาจพิจารณาจากกฎหมายต่างประเทศได้ โดยอากาศยานไร้คนขับที่บินในระดับความสูงมากกว่า 400 ฟุต ไม่เป็นความผิดฐานบุกรุก แต่ถ้าอากาศยานไร้คนขับนั้นบินในระดับต่ำมาก อาจเข้าข่ายเป็นความผิดฐานบุกรุกได้ ทั้งนี้ต้องพิจารณาจากปัจจัยอื่นๆ อีกด้วย

ประการที่สาม จำนวนครั้งที่อากาศยานไร้คนขับบินเหนืออสังหาริมทรัพย์ หรือเรียกได้ว่าเป็นการพิจารณาถึงความถี่ที่อากาศยานไร้คนขับนั้นบินเหนืออสังหาริมทรัพย์ โดยปัจจัยนี้ไม่อาจนำมาพิจารณาเป็นหลักได้ แต่ต้องพิจารณาถึงปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย การพิจารณาจำนวนครั้งที่อากาศยานไร้คนขับบินเหนืออสังหาริมทรัพย์ หากอากาศยานไร้คนขับนั้นบินในระยะเวลาสั้นๆ แต่บ่อยครั้ง มีแนวโน้มที่จะเป็นความผิดฐานบุกรุกได้

นอกจากนี้ ต้องพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับในการใช้งานอากาศยานไร้คนขับบินเหนืออสังหาริมทรัพย์ด้วยว่าผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับนั้นมีเจตนารบกวน ทำให้เกิดความรำคาญหรือไม่ ถ้ามีเจตนาดังกล่าวถือได้ว่าเป็นความผิดฐานบุกรุกทางอากาศ แต่ถ้าผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับเพียงแค่บินผ่านไป ก็ไม่เป็นความผิดฐานบุกรุกทางอากาศ

ประเภทของอากาศยานไร้คนขับ เป็นอีกประเด็นที่จะต้องนำมาพิจารณาถึงขนาดและคุณสมบัติของอากาศยานไร้คนขับนั้นๆ หากอากาศยานไร้คนขับไม่ได้มีการติดตั้งกล้องถ่ายรูปไว้ อาจสันนิษฐานได้ว่า ไม่มีเจตนาไม่สุจริต หรือหากอากาศยานไร้คนขับนั้นใช้ในกิจการของรัฐ เพื่อรักษาความปลอดภัย เป็นต้น

ประเด็นต่อมา คือ ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากอากาศยานไร้คนขับ ซึ่งประเด็นนี้อาจเกี่ยวข้องกับความผิดฐานอื่นๆ เช่น ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ความผิดฐานทำร้ายร่างกาย รวมถึงความผิดเกี่ยวกับเพศ ซึ่งจะกล่าวไว้ในหัวข้อ 5.4 ความผิดฐานถ่มองโดยอากาศยานไร้คนขับ หากมีความเสียหายเกิดขึ้นต่อทรัพย์หรือต่อบุคคล ย่อมต้องนำมาพิจารณาถึงความผิดฐานบุกรุกทางอากาศด้วย นอกจากนี้ หากอากาศยานไร้คนขับทำให้เกิดความเสียหายต่อผลผลิตทางเศรษฐกิจ หรือรบกวนปศุสัตว์ หรือสัตว์ป่าในพื้นที่ ย่อมต้องนำมาพิจารณาความผิดฐานบุกรุกทางอากาศเช่นกัน

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่นำมาพิจารณาว่าการใช้อากาศยานไร้คนขับในลักษณะใดบ้างที่ก่อให้เกิดการรบกวนต่อการใช้งานและสิทธิความเป็นเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ และเป็นความผิดฐานบุกรุกทางอากาศ ได้แก่

- 1) ลักษณะการใช้งานโดยทั่วไปของอสังหาริมทรัพย์
- 2) วัตถุประสงค์ของผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับในการใช้งานอากาศยานไร้คนขับบนเหนืออสังหาริมทรัพย์
- 3) ระดับความสูงในการบินของอากาศยานไร้คนขับ
- 4) ระยะเวลาที่อากาศยานไร้คนขับนั้นบินเหนืออสังหาริมทรัพย์
- 5) ความถี่ที่อากาศยานไร้คนขับนั้นบินเหนืออสังหาริมทรัพย์ ในช่วงเวลาที่เกี่ยวข้องกัน
- 6) ประเภทของอากาศยานไร้คนขับและลักษณะการดำเนินงานของอากาศยานไร้คนขับเหนือทรัพย์สินนั้น
- 7) การพิจารณาว่าการใช้งานอากาศยานไร้คนขับเหนือทรัพย์สิน ทำให้เกิดการบาดเจ็บทางร่างกายหรือทางอารมณ์ต่อบุคคล หรือความเสียหายต่อทรัพย์สินของเจ้าของอสังหาริมทรัพย์โดยตรงหรือไม่
- 8) การพิจารณาว่าการใช้งานอากาศยานไร้คนขับเหนือทรัพย์สิน ทำให้เกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจโดยตรงหรือไม่
- 9) เวลาที่อากาศยานไร้คนขับบินอยู่เหนืออสังหาริมทรัพย์
- 10) การพิจารณาว่าบุคคลในอสังหาริมทรัพย์นั้นเห็นหรือได้ยิน ขณะที่อากาศยานไร้คนขับกำลังถูกใช้งานอยู่หรือไม่
- 11) การพิจารณาว่าการใช้อากาศยานไร้คนขับนั้นเกินขอบเขตที่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของอสังหาริมทรัพย์หรือไม่
- 12) การพิจารณาว่าการใช้อากาศยานไร้คนขับนั้นรบกวนบุคคลอื่นๆ ปศุสัตว์ หรือสัตว์ป่าในพื้นที่นั้น
- 13) ปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาการรบกวนต่อการใช้งานและสิทธิความเป็นเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ (Substantial Interference with the Use and Enjoyment of Land)¹

¹ National Conference of Commissioners of Uniform State Laws, UNIFORM TORT LAW RELATING TO DRONE ACT (Draft for Approval), 30 May 2019.

สำหรับหลักเกณฑ์การพิจารณาการบุกรุกทางอากาศทั้ง 13 ข้อข้างต้นตามกฎหมายต่างประเทศ หากนำมาปรับใช้กับกฎหมายของไทยจะสามารถคุ้มครองความเป็นส่วนตัวของเจ้าของอสังหาริมทรัพย์หรือผู้ครอบครองได้มากยิ่งขึ้น โดยมีเหตุผลและความจำเป็นในการกำหนดความผิดฐานบุกรุกทางอากาศ ดังต่อไปนี้

1. ความผิดฐานบุกรุก มุ่งคุ้มครองกรรมสิทธิ์และการครอบครองของผู้เป็นเจ้าของ ซึ่งหากมีบุคคลอื่นมารบกวนการครอบครองจึงจะเป็นความผิดฐานบุกรุก โดยการพิจารณาว่าเจ้าของอสังหาริมทรัพย์มีสิทธิในทรัพย์มากน้อยเพียงใดจะต้องพิจารณา **หลักแดนกรรมสิทธิ์** ซึ่งแดนกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นกินเหนือพื้นดินและใต้พื้นดินด้วย เมื่อมีผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับบินเข้าไปในพื้นที่ของเจ้าของอสังหาริมทรัพย์นั้นในลักษณะที่เป็นการรบกวนการครอบครอง เจ้าของอสังหาริมทรัพย์หรือผู้ครอบครองย่อมมีสิทธิปกป้องกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองของตน

2. **สิทธิความเป็นส่วนตัว** ในสถานที่ของเจ้าของอสังหาริมทรัพย์หรือผู้ครอบครอง เป็นสิทธิที่กฎหมายรองรับไว้ ทำให้ประเทศส่วนใหญ่ได้มีการบัญญัติกฎหมายอาญาในความผิดฐานบุกรุก เพื่อเป็นหลักประกันสำหรับเจ้าของอสังหาริมทรัพย์หรือผู้ครอบครองที่จะไม่ถูกรบกวนสิทธิในการอยู่อาศัยนั้น สำหรับลักษณะการใช้งานของอากาศยานไร้คนขับที่สามารถบินเหนืออสังหาริมทรัพย์ในระดับต่ำ ย่อมรบกวนความเป็นส่วนตัวได้ง่าย ดังนั้นการกำหนดความผิดฐานบุกรุกทางอากาศโดยอากาศยานไร้คนขับ จะทำให้ผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับระมัดระวังในการใช้งานมากยิ่งขึ้น และเป็นการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวของเจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์อีกด้วย

3. การบุกรุกโดยอากาศยานไร้คนขับ เป็นการละเมิดต่อสิทธิความเป็นส่วนตัวและสิทธิในที่อยู่อาศัย นอกจากนี้ เป็นการกระทำที่เป็นภัยต่อผู้อื่น เป็นพฤติกรรมซึ่งก่อให้เกิดอันตรายต่อเจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งการบุกรุกอาจมีเจตนากระทำความผิดอื่นนอกเหนือจากการรบกวนการครอบครอง ดังนั้น การกระทำที่เป็นภัยต่อบุคคลอื่นสมควรกำหนดให้เป็นความผิดทางอาญา เพื่อป้องกันและยับยั้งการกระทำที่เป็นภัยต่อผู้อื่นตาม **ทฤษฎีการป้องกันการกระทำที่อาจเป็นภัยอันตรายต่อผู้อื่น**

4. การกำหนดให้การบุกรุกโดยอากาศยานไร้คนขับเป็นความผิดอาญา ตาม **ทฤษฎีวัตถุประสงค์การลงโทษตามกฎหมายอาญา** เป็นไปเพื่อการป้องกันและยับยั้งการรุกร้าเข้าไปในพื้นที่ของบุคคลอื่นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อมีการกำหนดความผิดและมีการกำหนดโทษจะทำให้ผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับที่มีเจตนาละเมิดความเป็นส่วนตัวเกรงกลัวและตัดสินใจไม่กระทำความผิด

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น เมื่ออากาศยานไร้คนขับได้ก่อให้เกิดการรบกวนการครอบครอง หรือมีพฤติการณ์ที่จะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างใดอย่างหนึ่ง จึงสมควรบัญญัติให้การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดฐานบุกรุกทางอากาศ โดยพิจารณาจากปัจจัยต่างๆ ที่เป็นองค์ประกอบของความผิดและพฤติการณ์ของการกระทำความผิดแต่ละกรณี

5.4 การกำหนดความผิดฐานถ้ามองโดยอากาศยานไร้คนขับ

การถ้ามอง คือ การแอบดูหรือสอดแนมบุคคลอื่น เพื่อวัตถุประสงค์ในการกระดุนอารมณ์ทางเพศ หรือความพึงพอใจทางเพศของผู้กระทำความผิด เป็นการกระทำที่เป็นการละเมิดความเป็นส่วนตัว ส่วนตัว การถ้ามองนั้นอาจกระทำได้หลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการมองด้วยตาเปล่า หรือการติดตั้งกล้องไว้ เป็นต้น แต่ในปัจจุบันเทคโนโลยีได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว อากาศยานไร้คนขับนับเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่ผู้กระทำความผิดใช้เป็นเครื่องมือในการถ้ามอง โดยรูปแบบของการถ้ามองด้วยอากาศยานไร้คนขับนั้น จะเป็นกรณีที่มีลักษณะเฉพาะ อากาศยานไร้คนขับสามารถบินได้หลายระดับ โดยผู้กระทำความผิดมักใช้อากาศยานไร้คนขับในการบินไปที่หน้าต่าง หรือพื้นที่เปิดในบ้าน เพื่อทำการถ้ามองจากกล้องที่ติดมากับอากาศยานไร้คนขับ ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นการละเมิดต่อสิทธิความเป็นส่วนตัวส่วนตัวของบุคคลอื่น การที่บุคคลนั้นอยู่ในบ้านอันเป็นสถานที่ที่คาดหมายได้ถึงความเป็นส่วนตัว หรืออยู่ในที่สาธารณะ แต่เป็นสถานที่ที่ควรเคารพถึงความเป็นส่วนตัวของบุคคลอื่น เช่น ชายหาดนูดบีช เป็นต้น เมื่อมีผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว จึงควรกำหนดให้การกระทำของผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับนั้นเป็นความผิด

สำหรับกฎหมายไทยที่นำมาใช้กับกรณีถ้ามองนั้น เป็นเพียงความผิดลหุโทษตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 397 ซึ่งไม่เพียงพอต่อการกระทำที่เป็นการละเมิดความเป็นส่วนตัวโดยอากาศยานไร้คนขับ ด้วยข้อจำกัดหลายประการตามที่ได้กล่าวไว้ในหัวข้อ 5.2.2 กล่าวคือ ความผิดลหุโทษซึ่งกำหนดโทษไว้เพียงจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ไม่อาจทำให้ผู้กระทำความผิดเกรงกลัวได้ พฤติการณ์ในการถ้ามอง ด้วยการแอบดูผู้อื่นเปลือยกาย หรือขณะมีกิจกรรมทางเพศ เพื่อสนองความต้องการของผู้กระทำ นับเป็นภัยที่สังคมถือว่าเป็นการกระทำที่ขัดต่อศีลธรรม และเป็นภัยต่อผู้เสียหาย สมควรกำหนดให้เป็นความผิดอาญา

จากการศึกษากฎหมายต่างประเทศ พบว่าประเทศสหรัฐอเมริกา มลรัฐมิสซิสซิปปี และมลรัฐหลุยเซียนา มีการกำหนดความผิดฐานถ้ำมองไว้สำหรับอากาศยานไร้คนขับ โดยมีใจความสำคัญเหมือนกันคือ กำหนดให้การถ้ำมองที่ใช้อากาศยานไร้คนขับเป็นเครื่องมือเป็นความผิดอาญา โดยมีองค์ประกอบที่บัญญัติไว้คล้ายกัน ดังนี้

1. การดู การสังเกต การสอดแนม หรือการละเมิดความเป็นส่วนตัว โดยการมองหรือการใช้อากาศยานไร้คนขับมองผ่านเข้าไปในประตู หน้าต่าง หรือส่วนเปิดอื่นๆ ของอสังหาริมทรัพย์
2. โดยไม่ได้รับความยินยอมของผู้เสียหาย
3. ผู้เสียหายอยู่ในสถานที่ที่คาดหมายได้ถึงความเป็นส่วนตัว
4. เพื่อวัตถุประสงค์ในการกระตุน่อารรมณ์ทางเพศ หรือความพึงพอใจทางเพศของผู้กระทำความผิด

สำหรับมลรัฐมิสซิสซิปปีกำหนดให้การใช้อากาศยานไร้คนขับเป็นเครื่องมือในการถ้ำมองไว้ในบทที่ 29 ความผิดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน มาตรา 97-29-61 โดยกำหนดไว้ว่า การมองเข้าไปในสถานที่ที่คาดหมายถึงความเป็นส่วนตัวโดยใช้อากาศยานไร้คนขับเป็นเครื่องมือ โดยมีเจตนาละเมิดความเป็นส่วนตัว เพื่อวัตถุประสงค์ทางเพศหรือเป็นการไม่เหมาะสม สอดแนมเจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ มีความผิดอาญาอุกฉกรรจ์ (Felony) โดยกำหนดโทษจำคุกในความดูแลของกรมราชทัณฑ์ไว้ไม่เกิน 5 ปี และถ้าหากเป็นการกระทำต่อเด็กอายุต่ำกว่า 16 ปี จะถูกจำคุกในความดูแลของกรมราชทัณฑ์ไม่เกินสิบ 10 ปี

สำหรับกฎหมายมลรัฐหลุยเซียนา บัญญัติไว้ใน เรื่องที่ 14 ความผิดอาญา มาตรา 283 ความผิดฐานถ้ำมองโดยวิดีโอ (Video Voyeurism) ความว่า การใช้อากาศยานไร้คนขับที่มีการติดตั้งกล้องถ่ายรูป เพื่อการสังเกตการณ์ การดู การถ่ายรูป การถ่ายวิดีโอ (Filming) หรือบันทึกวิดีโอ (Videotaping) บุคคลอื่น โดยไม่ได้รับความยินยอมของบุคคลนั้น และการกระทำนั้นมิวัตถุประสงค์เพื่อการลามกหรือแสดงความปรารถนาทางเพศ และเกิดขึ้นในสถานที่ที่บุคคลนั้นสามารถคาดหมายได้ถึงความเป็นส่วนตัว ผู้กระทำความผิดจะได้รับโทษปรับไม่เกินสองพันดอลลาร์หรือจำคุก และอาจกำหนดให้มีการทำงานหนักเป็นเวลาไม่เกินสองปี

สำหรับโทษของการกระทำความผิดฐานถ้ำมอง อาจเพิ่มเติมได้ภายใต้เงื่อนไขบางประการ เช่น อายุของผู้กระทำความผิด อายุของผู้เสียหาย การกระทำผิดซ้ำ หรือพฤติการณ์ที่ทำให้เกิดความ

เสียหายมากยิ่งขึ้นดังเช่น การถ่ายทอดสด หรือการเผยแพร่ภาพหรือวิดีโอที่ได้จากการใช้อากาศยานไร้คนขับในการถ่ายภาพ เป็นต้น

เมื่อพิจารณาจากการบัญญัติกฎหมายต่างประเทศ พบว่าการถ่ายภาพโดยอากาศยานไร้คนขับนั้นเป็นความผิดอาญาที่มีการกำหนดโทษให้เหมาะสมและได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด และกฎหมายต่างประเทศโดยส่วนมากได้กำหนดความผิดฐานถ่ายภาพไว้นับพันบัญญัติที่เกี่ยวข้องศีลธรรมอันดีของประชาชน โดยเมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายของไทยนั้น กฎหมายไทยเป็นเพียงความผิดลหุโทษซึ่งกำหนดโทษไว้เพียงจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

นอกจากนี้การใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัวอาจเป็นความผิดตามประกาศกระทรวงคมนาคมเรื่อง หลักเกณฑ์การขออนุญาตและเงื่อนไขในการบังคับหรือปล่อยอากาศยานซึ่งไม่มีนักบิน ประเภทอากาศยานที่ควบคุมการบินจากภายนอก พ.ศ. 2558 ข้อ 5 (2) (ฎ) และ (ฏ) ซึ่งห้ามทำการบินละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น และห้ามทำการบินโดยก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญนั้น หากฝ่าฝืนข้อห้ามดังกล่าว จะมีผลเป็นการระงับการบังคับหรือปล่อยอากาศยานนั้น และอาจมีโทษปรับจำนวนไม่เกิน 50,000 บาทตามมาตรา 80 แห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497 ซึ่งโทษจากความผิดดังกล่าวเป็นเพียงโทษปรับ

ด้วยเหตุนี้จึงเห็นสมควรว่า ควรกำหนดให้มีความผิดอาญาฐานถ่ายภาพโดยอากาศยานไร้คนขับ โดยมีเหตุผลและความจำเป็นของการกำหนดให้การถ่ายภาพโดยอากาศยานไร้คนขับเป็นความผิดอาญา ดังต่อไปนี้

1. ความผิดฐานถ่ายภาพนั้น เป็นการกระทำที่ละเมิดความเป็นส่วนตัวของบุคคลอื่น รวมถึงเป็นการทำให้บุคคลที่ถูกถ่ายภาพนั้นเสียหายต่อชื่อเสียง การกระทำที่เป็นการแอบดู แอบส่อง หรือสอดแนมเพื่อวัตถุประสงค์กระตุ่นอารมณ์ทางเพศ หรือเพื่อความพึงพอใจทางเพศของผู้กระทำความผิด ถือเป็นกระทำที่ผิดต่อศีลธรรมอันดี โดยในสามัญสำนึกของคนส่วนมากเห็นพ้องต้องกันว่าเป็นการกระทำที่กระทบกระเทือนต่อสังคมและคนส่วนใหญ่ไม่ได้ให้อภัยแก่การกระทำนั้น และเป็นภัยอันตรายต่อผู้อื่น (Harm to Others) สมควรกำหนดให้การกระทำที่เป็นการถ่ายภาพนั้น เป็นความผิดทางอาญา

2. การถ่ายภาพถือเป็นกระทำที่ไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง และกฎหมายไทยที่นำมาใช้เป็นเพียงความผิดลหุโทษ ตามมาตรา 397 ส่งผลให้การกระทำความผิดและโทษที่ผู้กระทำผิดจะได้รับ

นั้นไม่ได้สัดส่วนกัน เพื่อให้การลงโทษได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด จึงสมควรกำหนดให้การถำมองเป็นความผิดอาญาทั่วไปที่มีโทษที่เหมาะสมกับการถำมองแต่ละกรณี

3. การกำหนดความผิดอาญาฐานถำมองโดยอากาศยานไร้คนขับ จะเป็นการป้องกันและยับยั้งการกระทำความผิดจากความเสียหายที่จะเกิดขึ้น ตามทฤษฎีเกี่ยวกับการข่มขู่ยับยั้งในลักษณะทั่วไป (General Deterrence Theory) เพื่อให้ผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับเป็นเครื่องมือในการถำมองนั้นเกรงกลัว และมีความระมัดระวังในการใช้อากาศยานไร้คนขับมากยิ่งขึ้น

4. นอกจากนี้ การกำหนดความผิดอาญาฐานถำมองโดยอากาศยานไร้คนขับ จะเป็นการเพิ่มความคุ้มครองเรื่องความเป็นส่วนตัวของผู้ถูกระทำ เป็นการรองรับและทำให้ผู้ถูกระทำมั่นใจว่าสิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคคลนั้นจะไม่ถูกละเมิดจากการใช้อากาศยานไร้คนขับ

สรุปได้ว่า การถำมองโดยอากาศยานไร้คนขับนั้น จะต้องเป็นการดู การการสังเกต การสอดแนม หรือการละเมิดความเป็นส่วนตัว โดยการมองหรือการใช้อากาศยานไร้คนขับมองผ่านเข้าไปในประตู หน้าต่าง หรือส่วนเปิดอื่นๆ ของอสังหาริมทรัพย์ โดยไม่ได้รับความยินยอมของผู้เสียหายซึ่งอยู่ในสถานที่ที่คาดหมายได้ถึงความเป็นส่วนตัว เพื่อวัตถุประสงค์ในการกระตุนอารมณ์ทางเพศ หรือความพึงพอใจทางเพศของผู้กระทำความผิด ในส่วนต่อไปจะกล่าวถึงการกำหนดความผิดฐานละเมิดความเป็นส่วนตัวโดยอากาศยานไร้คนขับ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับความผิดฐานถำมองโดยอากาศยานไร้คนขับอยู่บางส่วน แตกต่างกันในส่วนของเจตนาในการกระทำความผิด โดยความผิดฐานละเมิดความเป็นส่วนตัวโดยอากาศยานไร้คนขับนี้ ไม่ต้องการเจตนาพิเศษ เพื่อวัตถุประสงค์ทางเพศ แต่ถ้าเกิดกรณีที่บุคคลถูกละเมิดความเป็นส่วนตัวจากการใช้อากาศยานไร้คนขับ ย่อมสามารถปรับใช้กับความผิดฐานละเมิดความเป็นส่วนตัวได้

5.5 การกำหนดความผิดฐานละเมิดความเป็นส่วนตัวโดยอากาศยานไร้คนขับ

สิทธิความเป็นส่วนตัว (Privacy Right) เป็นสิทธิตามธรรมชาติขั้นพื้นฐานที่ทุกคนควรได้รับการเคารพและไม่ถูกละเมิดจากการกระทำของบุคคลอื่น สิทธิความเป็นส่วนตัวนี้ได้รับการรับรองและยอมรับเป็นสากลโดยนานาอารยประเทศทั่วโลก ในปฎิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติได้บัญญัติคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวไว้อย่างเป็นรูปธรรม และในประเทศไทยก็ได้รับรองสิทธิความเป็นส่วนตัวไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเช่นกัน ดังนั้น บุคคลใดที่กระทำ

การละเมิดความเป็นส่วนตัวของบุคคลอื่น ย่อมถือว่าละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวตามที่กฎหมายรองรับ

การกระทำที่เป็นการละเมิดความเป็นส่วนตัว หมายถึง การกระทำใดๆ ที่อาจทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหายต่อชื่อเสียง ไม่ว่าจะเป็นการกระทำโดยเจตนา หรือประมาทเลินเล่อก็ตาม ซึ่งในปัจจุบันเทคโนโลยีได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว รวมถึงเทคโนโลยีอากาศยานไร้คนขับ ทำให้เกิดการกระทำที่เป็นการละเมิดความเป็นส่วนตัวได้ง่ายยิ่งขึ้น จากลักษณะการใช้งานอากาศยานไร้คนขับที่มีขนาดเล็ก ควบคุมง่าย มีการติดตั้งกล้องหรืออุปกรณ์รวบรวมข้อมูลอื่นๆ และสามารถบินได้ในระดับต่ำ ทำให้อากาศยานไร้คนขับอาจถูกนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการละเมิดความเป็นส่วนตัว ไม่ว่าจะเป็นการกระทำโดยเจตนา หรือประมาทเลินเล่อ ซึ่งความเสียหายที่เกิดขึ้นมักจะเป็นความเสียหายต่อชื่อเสียง

การกำหนดความผิดฐานละเมิดความเป็นส่วนตัวนี้ อาจกล่าวได้ว่า เป็นการกระทำที่ละเมิดความเป็นส่วนตัวของบุคคลอื่นในสถานที่ที่คาดหมายถึงความเป็นส่วนตัว โดยอาจเป็นการกระทำที่เป็นการแอบถ่าย แอบฟังบทสนทนา หรือการสอดแนม เป็นต้น

ในประเทศไทยมีกฎหมายที่รองรับการกระทำที่เป็นการละเมิดความเป็นส่วนตัวไว้ในบทบัญญัติว่าด้วยละเมิด มาตรา 420 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่อย่างไรก็ตาม ในส่วนของความรับผิดทางแพ่งอาจไม่เพียงพอต่อกรณีของการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว เนื่องจากการละเมิดทางแพ่งนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น และต้องมีการพิสูจน์ความเสียหาย จึงไม่อาจครอบคลุมการกระทำที่เป็นการละเมิดความเป็นส่วนตัวจากการใช้อากาศยานไร้คนขับได้อย่างมีประสิทธิภาพ แตกต่างจากการกำหนดให้การกระทำที่ละเมิดความเป็นส่วนตัวจากการใช้อากาศยานไร้คนขับเป็นความผิดอาญา โดยการกำหนดให้การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดอาญานั้น อาจเป็นการยับยั้งและป้องกันการกระทำความผิดได้ดีมากกว่า เนื่องจากกฎหมายอาญามีวัตถุประสงค์ในการลงโทษผู้กระทำความผิด

กฎหมายต่างประเทศนั้น จากการศึกษาพบว่ามีกฎหมายของสหรัฐอเมริกา เกือบทุกมลรัฐที่กำหนดให้การละเมิดความเป็นส่วนตัว (Invasion of Privacy) เป็นความผิดตามกฎหมาย โดยมีหลายมลรัฐที่กำหนดความผิดฐานละเมิดความเป็นส่วนตัวจากการใช้อากาศยานไร้คนขับให้เป็นความผิดอาญาโดยเฉพาะ ได้แก่ มลรัฐหลุยเซียนา และมลรัฐโรดไอแลนด์

สำหรับกฎหมายของมลรัฐหลุยเซียนา กล่าวว่า บุคคลไม่ควรกระทำการใดๆ ที่เป็นการทำให้บุคคลนั้นเป็น “ผู้แอบมอง (Peeping Tom)” ในบริเวณสถานที่ของบุคคลอื่น หรือ เข้าไปใน

บริเวณสถานที่ของบุคคลอื่น เพื่อวัตถุประสงค์ที่จะเป็นผู้แอบมอง โดยความหมายของผู้แอบมอง (Peeping Tom) หมายถึง บุคคลที่แอบมองผ่านทางหน้าต่างหรือทางประตู หรือส่วนอื่นๆ ที่เป็นสถานที่ หรือรอบๆ หรือบริเวณสถานที่ของบุคคลอื่น หรือใช้ระบบอากาศยานไร้คนขับเพื่อที่จะสอดแนม หรือละเมิดความเป็นส่วนตัวของบุคคลอื่น โดยปราศจากความยินยอมของบุคคลที่ถูกสอดแนม โดยผู้ที่กระทำความผิดจะต้องถูกปรับเป็นเงินไม่เกินห้าร้อยดอลลาร์ ถูกจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ และจะมีการเพิ่มโทษหากผู้แอบมองนั้นกระทำความผิดซ้ำ

สำหรับกฎหมายอากาศยานไร้คนขับมลรัฐโรดไอแลนด์ ค.ศ. 2015 ตามมาตรา 11-64-3 การรุกรานความเป็นส่วนตัว ความว่า ห้ามบุคคลใดใช้อากาศยานไร้คนขับที่ติดตั้งอุปกรณ์ที่สามารถถ่ายภาพ บันทึกวีดีโอ จัดเก็บหรือถ่ายโอนข้อมูลรูปภาพในเคสสถานหรืออาคารอื่นๆ ผู้ฝ่าฝืนย่อมมีความผิดฐานรุกรานความเป็นส่วนตัวจากการใช้อากาศยานไร้คนขับ และต้องโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินห้าพันดอลลาร์สหรัฐ

เนื่องด้วยกฎหมายไทยที่มีอยู่ยังไม่เพียงพอต่อการละเมิดความเป็นส่วนตัวโดยอากาศยานไร้คนขับ ดังนั้น จึงเห็นสมควรว่า ควรกำหนดให้การละเมิดความเป็นส่วนตัวจากการใช้อากาศยานไร้คนขับเป็นความผิด โดยมีเหตุผลและความจำเป็นของการกำหนดความผิดฐานละเมิดความเป็นส่วนตัวโดยอากาศยานไร้คนขับ ดังนี้

1. ผู้คนทั่วไปตระหนักถึงประเด็นเรื่องความเป็นส่วนตัวที่อาจถูกละเมิดจากการใช้อากาศยานไร้คนขับ เนื่องจากอากาศยานไร้คนขับเป็นเครื่องมือที่ทำให้เกิดการละเมิดความเป็นส่วนตัวได้ง่าย จากลักษณะของการใช้งานอากาศยานไร้คนขับ ซึ่งในปัจจุบันมีราคาถูก หาได้ง่ายตามท้องตลาด ใช้งานได้ง่าย และบินได้หลายระดับ ซึ่งในประเทศไทยนั้น กล่าวได้ว่า ผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับยังคงไม่คำนึงถึงสิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคคลอื่นเท่าที่ควร เมื่อมีผู้ใช้งานอากาศยานไร้คนขับโดยไม่คำนึงถึงความเป็นส่วนตัวของบุคคลอื่น ทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย บุคคลนั้นย่อมต้องได้รับการลงโทษที่เหมาะสม

2. เนื่องจากกฎหมายไทยในปัจจุบันมีการกำหนดให้การละเมิดความเป็นส่วนตัวจากการใช้อากาศยานไร้คนขับให้เป็นความผิดไม่ชัดเจนและไม่เพียงพอต่อกรณีการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว ทำให้เกิดกรณีที่มีผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัวอยู่มาก สำหรับกฎหมายแพ่งว่าด้วยเรื่องละเมิดนั้นไม่เพียงพอ เนื่องจากไม่สามารถที่จะเอาผิด

กับผู้กระทำได้ หากไม่มีความเสียหายเกิดขึ้น ดังนั้น หากมีพฤติการณ์ที่เข้าข่ายเป็นการละเมิดความเป็นส่วนตัวแล้ว จึงควรกำหนดให้การกระทำนั้นเป็นความผิดฐานละเมิดความเป็นส่วนตัว

3. การกำหนดให้การละเมิดความเป็นส่วนตัวจากการใช้อากาศยานไร้คนขับเป็นความผิดอาญา จะเป็นการป้องกันและยับยั้งการละเมิดความเป็นส่วนตัวของบุคคลอื่นได้ ตามทฤษฎีเกี่ยวกับการข่มขู่ยับยั้งในลักษณะทั่วไป (General Deterrence Theory) เพื่อให้ผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับ ที่มีเจตนาละเมิดความเป็นส่วนตัวนั้นเกรงกลัวต่อโทษที่จะได้รับ

4. ผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับที่ทำการบินโดยมีเจตนาแอบถ่าย หรือเจตนาในการละเมิดความเป็นส่วนตัว เป็นการยากที่จะพิสูจน์เจตนา กล่าวคือ หากผู้กระทำความผิดไม่สามารถถ่ายรูปที่เป็นการละเมิดความเป็นส่วนตัวได้ ก็ไม่อาจเอาผิดกับผู้กระทำความผิดนั้น เพราะไม่สามารถพิสูจน์เจตนาได้ จากเหตุการณ์นี้ทำให้เกิดข้อตระหนักว่า บุคคลอื่นสามารถใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อสอดแนม แอบถ่าย หรือการกระทำความผิดอื่นๆ ได้โดยอ้างว่าไม่มีเจตนาละเมิดความเป็นส่วนตัว ดังนั้น เมื่อการพิสูจน์เจตนาเป็นไปได้ยาก การพิจารณาพฤติการณ์การบินของอากาศยานไร้คนขับจึงเป็นกรณีเฉพาะที่ต้องมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นการละเมิดความเป็นส่วนตัวบ้าง

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเหตุผลและความจำเป็นของการกำหนดความรับผิดชอบจากการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัวได้ข้อสรุปว่า ความเป็นส่วนตัว (Privacy) เป็นสิทธิที่ทุกคนควรได้รับการเคารพ และไม่อาจถูกละเมิดโดยบุคคลอื่นได้ เมื่อกฎหมายไทยที่มีอยู่นั้นไม่เพียงพอต่อการคุ้มครองความเป็นส่วนตัว จึงสมควรให้มีการกำหนดความผิดอาญาที่เกี่ยวกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว โดยกำหนดความผิดอาญาฐานต่างๆ ไว้ ได้แก่ ความผิดฐานบุกรุกโดยอากาศยานไร้คนขับ ความผิดฐานลักลอบโดยอากาศยานไร้คนขับ และความผิดฐานละเมิดความเป็นส่วนตัวโดยอากาศยานไร้คนขับ เพื่อคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคคล และเป็นการป้องกันการใช้อากาศยานไร้คนขับเป็นเครื่องมือในการละเมิดความเป็นส่วนตัว โดยสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ที่ได้ดังต่อไปนี้

6.1 บทสรุป

ประเด็นเรื่องอากาศยานไร้คนขับกับความเป็นส่วนตัวเป็นเรื่องที่สังคมควรตระหนักถึง เนื่องจากอากาศยานไร้คนขับเป็นเทคโนโลยีใหม่ที่มีการพัฒนาประสิทธิภาพไปอย่างรวดเร็ว ด้วยลักษณะของการทำงานอากาศยานไร้คนขับอาจถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการละเมิดความเป็นส่วนตัว จากการศึกษาเรื่องการละเมิดความเป็นส่วนตัวโดยอากาศยานไร้คนขับ พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ การใช้อากาศยานไร้คนขับรุกล้ำพื้นที่ส่วนบุคคล และการใช้อากาศยานไร้คนขับเป็นเครื่องมือในการลักลอบ รวมถึงการแอบถ่าย สอดแนม และการละเมิดความเป็นส่วนตัวอื่นๆ

สิทธิความเป็นส่วนตัว เป็นสิทธิพื้นฐานที่ทุกคนต้องได้รับการเคารพ และบุคคลอื่นไม่สามารถละเมิดสิทธินั้นได้ โดยอากาศยานไร้คนขับนั้น ในอีกไม่กี่ปีข้างหน้าอาจเป็นเครื่องมือที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้มนุษย์และเป็นประโยชน์อย่างมาก แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงประสิทธิภาพต่างๆ ของอากาศยานไร้คนขับที่มีกล้องและอุปกรณ์รวบรวมข้อมูลอื่นๆ อากาศยานไร้คนขับนั้นก็สมารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดได้เช่นกัน ทำให้รัฐควรตระหนักถึงหลักเกณฑ์ที่จะออกมาควบคุมการใช้งานอากาศยานไร้คนขับ รวมถึงการกำหนดความผิดตามกฎหมายอาญาเพื่อคุ้มครองความเป็นส่วนตัว และเป็นการยับยั้งการกระทำความผิดที่อาจเกิดขึ้นจากอากาศยานไร้คนขับ

เมื่อพิจารณาถึงภัยคุกคามจากการละเมิดความเป็นส่วนตัวจากการใช้อากาศยานไร้คนขับนั้น สามารถแบ่งได้เป็นสามกรณี ประเด็นแรกคือ **การบุกรุกโดยอากาศยานไร้คนขับ** โดยผู้เขียนเห็นว่าการบุกรุกโดยอากาศยานไร้คนขับนั้น ถือเป็นการรบกวนต่อสิทธิในที่อยู่อาศัย อันเป็นสิทธิความเป็นส่วนตัวอย่างหนึ่งของบุคคลผู้เป็นเจ้าของที่ดิน และการบุกรุกโดยอากาศยานไร้คนขับนั้น ผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับอาจมีเจตนากระทำความผิดอย่างอื่นนอกเหนือจากการเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งถือเป็นภัยอันตรายต่อผู้อื่น ดังนั้น เมื่อผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับได้ทำการบินในพฤติการณ์ที่เข้าข่ายเป็นการบุกรุกแล้ว จึงสมควรกำหนดให้การกระทำที่เป็นการรบกวนการครอบครองนั้นเป็นความผิดฐานบุกรุกโดยอากาศยานไร้คนขับ

ประการที่สอง คือ **การถ้ำมองโดยอากาศยานไร้คนขับ** อากาศยานไร้คนขับที่มีการติดตั้งกล้องเป็นเครื่องมือสำหรับนักถ้ำมองที่นำไปใช้บินผ่านหน้าต่างเพื่อมองเข้าไปในบ้าน หรือแม้กระทั่งบินเหนือพื้นที่เปิดในบ้านเพื่อทำการสอดแนมขณะบุคคลที่อยู่ในบ้านนั้นขณะทำกิจกรรมส่วนตัว เช่น การพักผ่อนโดยการว่ายน้ำ หรืออาบแดด เป็นต้น ซึ่งพฤติกรรมการถ้ำมองถือเป็นการกระทำที่ขัดต่อศีลธรรมอันดี และคนทั่วไปถือว่าเป็นการกระทำที่น่าตำหนิ อีกทั้งทำให้บุคคลอื่นได้รับความเสียหาย สมควรกำหนดให้การกระทำที่เป็นการถ้ำมองนั้น เป็นความผิดทางอาญา เพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด อีกทั้งเป็นการคุ้มครองความเป็นส่วนตัว ป้องกันและยับยั้งการกระทำความผิดที่อาจเกิดขึ้นจากอากาศยานไร้คนขับ

ประการที่สามคือ **การละเมิดความเป็นส่วนตัวโดยอากาศยานไร้คนขับ** เป็นการกระทำที่รบกวนความเป็นส่วนตัวของบุคคลอื่นในสถานที่ที่คาดหมายถึงความเป็นส่วนตัว โดยอาจเป็นการกระทำที่เป็นการแอบถ่าย แอบฟังบทสนทนา หรือการสอดแนม เป็นต้น ทั้งนี้ การละเมิดความเป็นส่วนตัวนี้ไม่จำเป็นต้องมีวัตถุประสงค์ทางเพศ เพียงแต่เกิดการรบกวนจากการใช้อากาศยานไร้คนขับก็สามารถเป็นการละเมิดความเป็นส่วนตัวได้

จากการศึกษากฎหมายไทย พบว่า ความผิดต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว ได้แก่ ความผิดฐานบุกรุกอสังหาริมทรัพย์ตามมาตรา 362 หรือความผิดฐานบุกรุกเคหสถานตามมาตรา 364 ความผิดฐานรังแก คุกคาม หรือทำให้เดือดร้อนรำคาญตามมาตรา 397 ความผิดฐานหมิ่นประมาทตามมาตรา 326 ความผิดฐานเผยแพร่สื่อลามกอนาจารตามมาตรา 287 และความผิดฐานบันทึกภาพหรือเสียงการกระทำชำเราหรือการกระทำอนาจารไว้เพื่อแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบตามมาตรา 280/1 นั้น ไม่เพียงพอต่อการคุ้มครองความเป็นส่วนตัว

ซึ่งฐานความผิดเหล่านี้ยังมีข้อจำกัดหลายประการสำหรับการนำมาปรับใช้กับกรณีอากาศยานไร้คนขับ ละเมิดความเป็นส่วนตัว

จากการศึกษากฎหมายต่างประเทศ ได้แก่สหรัฐอเมริกาจำนวน 5 มลรัฐ ได้แก่ มลรัฐ เทนเนสซี มลรัฐมิสซิสซิปปี มลรัฐแคลิฟอร์เนีย มลรัฐหลุยเซียนา และมลรัฐโรดไอแลนด์ พบว่าแต่ละ มลรัฐได้มีการออกกฎหมายสำหรับอากาศยานไร้คนขับ เพื่อควบคุมการละเมิดความเป็นส่วนตัวที่อาจ เกิดขึ้นได้จากอากาศยานไร้คนขับ โดยสามารถจำแนกได้เป็นสามประเภทหลัก ได้แก่ 1) การกำหนด ความผิดฐานบุกรุกโดยอากาศยานไร้คนขับ (Aerial Trespass and Trespass to Land by UAV) 2) ความผิดฐานลักมองโดยอากาศยานไร้คนขับ (Voyeurism by UAV) และ 3) ความผิดฐานละเมิด ความเป็นส่วนตัวโดยอากาศยานไร้คนขับ (Invasion of Privacy by UAV) โดยแต่ละมลรัฐมีการ กำหนดความผิดแตกต่างกันไป ปัจจัยหลักที่ทำให้แต่ละมลรัฐออกกฎหมายเหล่านี้มา เพื่อที่จะ คุ้มครองความเป็นส่วนตัวที่อาจถูกละเมิดได้จากการใช้อากาศยานไร้คนขับ

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันไม่ตระหนักถึงความเป็นส่วนตัวเท่าที่ควร รวมถึงกฎหมายที่มีอยู่ก็ ไม่เพียงพอต่อการคุ้มครองความเป็นส่วนตัวจากการบุกรุกทางอากาศ การลักมอง และการแอบถ่าย สอดแนมจากอากาศยานไร้คนขับ การออกกฎหมายคุ้มครองความเป็นส่วนตัวนี้จึงเป็นสาระสำคัญที่ รัฐควรออกกฎหมาย เพื่อควบคุมความสงบเรียบร้อยจากภัยคุกคามความเป็นส่วนตัวจากการใช้ อากาศยานไร้คนขับ โดยผู้เขียนมีข้อเสนอแนะในการกำหนดให้การละเมิดความเป็นส่วนตัวโดย อากาศยานไร้คนขับเป็นความผิดอาญา ซึ่งจะกล่าวถึงในหัวข้อถัดไป

6.2 ข้อเสนอแนะ

เมื่อพบบัญญัติกฎหมายไทยสำหรับการกระทำที่เป็นการละเมิดความเป็นส่วนตัวจากการใช้ อากาศยานไร้คนขับไม่เพียงพอต่อการคุ้มครองความเป็นส่วนตัว ทำให้ประเทศไทยควรที่จะกำหนด ความผิดตามกฎหมายอาญา เพื่อป้องกันการละเมิดความเป็นส่วนตัวต่อบุคคลอื่น ผู้เขียนเห็นว่าควร บัญญัติให้การละเมิดความเป็นส่วนตัวโดยอากาศยานไร้คนขับ ในความผิดฐานบุกรุกโดยอากาศยานไร้ คนขับ ความผิดฐานลักมองโดยอากาศยานไร้คนขับ และความผิดฐานละเมิดความเป็นส่วนตัว โดย แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาในความผิดฐานบุกรุกตามมาตรา 362 และเพิ่มเติมความผิดฐาน ลักมองโดยอากาศยานไร้คนขับและความผิดฐานละเมิดความเป็นส่วนตัวโดยอากาศยานไร้คนขับไว้ใน

ประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ 11 ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง หมวด 4 ความผิดต่อสิทธิความเป็นส่วนตัว มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

6.2.1 ข้อเสนอแนะของการกำหนดความผิดฐานบุกรุกโดยอากาศยานไร้คนขับ

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 362 วรรคสอง

“การเข้าไป ให้รวมถึงการใช้อากาศยานไร้คนขับรุกเข้าไปทางอากาศรอบบริเวณที่ดินของเจ้าของอสังหาริมทรัพย์หรือผู้ครอบครองที่ดินนั้น โดยปราศจากความยินยอมของเจ้าของอสังหาริมทรัพย์หรือผู้ครอบครองที่ดิน และการใช้อากาศยานไร้คนขับนั้นก่อให้เกิดการรบกวนต่อการใช้งานและสิทธิความเป็นเจ้าของอสังหาริมทรัพย์เป็นอย่างมาก เว้นแต่อากาศยานไร้คนขับนั้นได้ใช้เพื่อการสำรวจที่ทางรัฐบาลรับรอง”

6.2.2 ข้อเสนอแนะของการกำหนดความผิดฐานถ้ามองโดยอากาศยานไร้คนขับ

ความผิดฐานถ้ามองโดยอากาศยานไร้คนขับจะเป็นความผิดก็ต่อเมื่อบุคคลผู้กระทำความผิดมีเจตนา กล่าวคือ ผู้กระทำรู้สำนึกในการกระทำของตน และรู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิด โดยผู้กระทำจะต้องรู้ว่าตนใช้อากาศยานไร้คนขับเป็นเครื่องมือในการถ้ามอง นอกจากนี้ผู้กระทำต้องมีเจตนาพิเศษ กล่าวคือ การดู การสังเกต การสอดแนม หรือการละเมิดความเป็นส่วนตัว โดยการมองหรือการใช้อากาศยานไร้คนขับมองผ่านเข้าไปในประตู หน้าต่าง หรือส่วนเปิดอื่นๆ ของอสังหาริมทรัพย์ จะต้องเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ทางเพศ โดยมีข้อเสนอแนะให้เพิ่มไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ 11 ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง ดังนี้

“หมวด 4 ความผิดต่อสิทธิความเป็นส่วนตัว

มาตรา 333/1 การถ้ามองโดยอากาศยานไร้คนขับ

ผู้ใดกระทำการใดๆ อันเป็นการละเมิดความเป็นส่วนตัวของผู้อื่น โดยการมอง หรือการใช้อากาศยานไร้คนขับมองผ่านเข้าไปในประตู หน้าต่าง หรือส่วนเปิดใดๆ ของอสังหาริมทรัพย์ โดยไม่ได้รับความยินยอมของผู้เสียหาย ซึ่งอยู่ในสถานที่ที่คาดหมายได้ถึงความเป็นส่วนตัว เพื่อ

วัตถุประสงค์ทางเพศ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่บุคคลอายุไม่เกินสิบห้าปี ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 333/2 การถ่ายภาพหรือวีดิทัศน์โดยอากาศยานไร้คนขับ

ผู้ใดใช้อากาศยานไร้คนขับที่มีการติดตั้งกล้องหรืออุปกรณ์รวบรวมข้อมูลใดๆ เพื่อการสังเกตการณ์ การดู การถ่ายรูป การถ่ายวีดิทัศน์ผู้อื่น โดยไม่ได้รับความยินยอมของผู้เสียหาย ซึ่งอยู่ในสถานที่ที่คาดหมายได้ถึงความเป็นส่วนตัว เพื่อวัตถุประสงค์ทางเพศ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่บุคคลอายุไม่เกินสิบห้าปี ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 333/3 การเผยแพร่ข้อมูลที่ได้มาจากการถ่ายภาพโดยอากาศยานไร้คนขับ

“ผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา 333/2 แล้วทำการเผยแพร่หรือส่งต่อข้อมูลซึ่งตนได้มาจากการใช้อากาศยานไร้คนขับ โดยการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ด้วยการถ่ายทอดสด หรือการบันทึกทางโทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต หรือการบริการออนไลน์เชิงพาณิชย์ใดๆ ให้เพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำผิดกึ่งหนึ่งของโทษที่ศาลกำหนดสำหรับผู้นั้น”

6.2.3 ข้อเสนอแนะของการกำหนดความผิดฐานละเมิดความเป็นส่วนตัวโดยอากาศยานไร้คนขับ

“หมวด 4 ความผิดต่อสิทธิความเป็นส่วนตัว

มาตรา 333/4 การละเมิดความเป็นส่วนตัวโดยอากาศยานไร้คนขับ

ผู้ใดใช้อากาศยานไร้คนขับ เพื่อที่จะสอดแนมหรือแอบมองผู้อื่น ผ่านทางหน้าต่าง หรือทางประตู หรือส่วนเปิดใดๆ ของสถานที่ที่ผู้นั้นสามารถคาดหมายได้ถึงความเป็นส่วนตัว โดยปราศจากความยินยอมของผู้นั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ภาคผนวก

1. กฎหมายของสหรัฐอเมริกา มลรัฐเทนเนสซี

มลรัฐเทนเนสซีมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้อากาศยานไร้คนขับ ได้แก่

- 1) กฎหมายของมลรัฐเทนเนสซี มาตรา 39-13-605 การถ่ายภาพโดยมิชอบด้วยกฎหมายอันเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล
 - 2) กฎหมายของมลรัฐเทนเนสซี มาตรา 39-13-902 การถ่ายภาพโดยถูกกฎหมาย เพื่อวัตถุประสงค์โดยชอบด้วยกฎหมาย
 - 3) กฎหมายของมลรัฐเทนเนสซี มาตรา 39-13-903 การถ่ายภาพโดยมิชอบด้วยกฎหมายโดยเจตนาทำการสอดส่อง อันเป็นความผิดอาญาไม่ร้ายแรง
 - 4) กฎหมายของมลรัฐเทนเนสซี มาตรา 39-13-904 การครอบครองหรือเผยแพร่ภาพถ่ายที่มิชอบด้วยกฎหมายอันเป็นความผิดอาญาไม่ร้ายแรง
 - 5) กฎหมายของมลรัฐเทนเนสซี มาตรา 39-14-405 การบุกรุกทางอาญา
- ซึ่งมีรายละเอียดของบทบัญญัติพิจารณาเรียงตามลำดับ ดังนี้

1) กฎหมายของมลรัฐเทนเนสซี มาตรา 39-13-605 การถ่ายภาพโดยมิชอบด้วยกฎหมายอันเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

กฎหมายของมลรัฐเทนเนสซี

เรื่องที่ 39 ความผิดอาญา

บทที่ 13 ความผิดต่อบุคคล

ส่วนที่ 6 การรุกรานความเป็นส่วนตัว

มาตรา 39-13-605 การถ่ายภาพโดยมิชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

(a) บุคคลกระทำความผิด เมื่อเจตนาถ่ายภาพ หรือทำให้เกิดภาพของบุคคล ซึ่งบุคคลนั้นสามารถคาดหมายได้ถึงความเป็นส่วนตัว โดยปราศจากความยินยอมของบุคคลนั้น หรือกรณีของผู้เยาว์ โดยปราศจากความยินยอมที่ได้รับก่อนหน้าของผู้ปกครองหรือผู้แทนโดยชอบธรรม ถ้ารูปถ่ายนั้นมีลักษณะดังต่อไปนี้

(1) เป็นการกระทำความผิดกฎหมายหรือทำให้บุคคลนั้นมีความรู้สึกอึดอัดใจ ถ้าบุคคลดังกล่าวปรากฏตัวในภาพ และ

(2) ถูกถ่ายโดยมีจุดประสงค์ในการกระตุ้นอารมณ์ หรือความพึงพอใจทางเพศของจำเลย

(b) ตามที่ระบุในส่วนนี้ เว้นแต่กฎหมายจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น “ภาพถ่าย” หมายถึงภาพถ่าย หรือการทำสำเนาภาพนิ่ง หรือภาพเคลื่อนไหว หรือเทปวีดีทัศน์ หรือการถ่ายทอดทางโทรทัศน์ของบุคคลใดก็ตาม

(c) ภาพทั้งหมดที่เป็นการถ่ายโดยฝ่าฝืนกฎหมายในส่วนนี้จะถูกริบ และหลังจากที่ได้ใช้เป็นหลักฐานแล้วจะถูกทำลาย

(d)

(1) การฝ่าฝืนมาตรานี้เป็นความผิดอาญาไม่ร้ายแรง Class A

(2) การฝ่าฝืนมาตรานี้เป็นความผิดอาญาร้ายแรง Class E ในกรณีดังต่อไปนี้

(A) จำเลยทำการเผยแพร่ หรืออนุญาตให้เผยแพร่ภาพถ่ายแก่บุคคลอื่น หรือ

- (B) ผู้เสียหายเป็นเด็กอายุต่ำกว่า 13 ปี ในขณะที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น
- (3) การฝ่าฝืนมาตรานี้เป็นความผิดอาญาร้ายแรง Class D ในกรณีดังต่อไปนี้
- (A) จำเลยทำการเผยแพร่ หรืออนุญาตให้เผยแพร่ภาพถ่ายแก่บุคคลอื่น และ
- (B) ผู้เสียหายเป็นเด็กอายุต่ำกว่า 13 ปี ในขณะที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น
- (e) ไม่มีกรณีใดที่จะทำให้มลรัฐไม่สามารถคัดค้านการประพตติผิดในส่วนนี้ ภายใต้ส่วนที่เกี่ยวข้อง
อื่นๆ รวมทั้งบทที่ 17 ส่วนที่ 9 และ 10 ของเรื่องนี้
- (f) นอกเหนือจากการลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรานี้ เมื่อพิจารณาถึงข้อเท็จจริงต่างๆ ในคดี ผู้
พิพากษาสามารถสั่งให้ผู้กระทำความผิดนั้น ลงทะเบียนเป็นผู้กระทำความผิดทางเพศตามกฎหมาย
ของมลรัฐเทนเนสซี อันเป็นการลงทะเบียนเพื่อทำการตรวจสอบและติดตาม ตามพระราชบัญญัติ ปี
ค.ศ. 2004 เรื่องที่ 40 บทที่ 39 ส่วนที่ 2²⁰⁵

2) กฎหมายของมลรัฐเทนเนสซี มาตรา 39-13-902 การถ่ายภาพโดยถูก
กฎหมาย เพื่อวัตถุประสงค์โดยชอบด้วยกฎหมาย

กฎหมายของมลรัฐเทนเนสซี

เรื่องที่ 39 ความผิดอาญา

บทที่ 13 ความผิดต่อบุคคล

ส่วนที่ 9 การตรวจตราโดยอากาศยานไร้คนขับ

มาตรา 39-13-902 การถ่ายภาพโดยถูกกฎหมาย เพื่อวัตถุประสงค์โดยชอบด้วยกฎหมาย

มาตรานี้กำหนดรองรับการถ่ายภาพจากอากาศยานไร้คนขับ หากเป็นกรณีต่างๆ ตามที่
บัญญัติไว้ในบทบัญญัตินี้ เป็นการถ่ายภาพที่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งบัญญัติไว้ ดังต่อไปนี้

(a) นอกเหนือจากมาตรา 39-13-903 การถ่ายภาพโดยใช้อากาศยานไร้คนขับชอบด้วย
กฎหมายในมลรัฐนี้ ได้แก่

(1) การใช้อากาศยานไร้คนขับ เพื่อวัตถุประสงค์ในการวิจัยหรือพัฒนาวิชาชีพหรือวิชาการ
โดยบุคคลที่ทำหน้าที่แทนสถาบันอุดมศึกษาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 49-7-802 รวมถึงบุคคลที่:

(a) เป็นศาสตราจารย์ ลูกจ้าง หรือนักศึกษาของสถาบัน หรือ

(b) อยู่ภายใต้การทำสัญญา หรือการอื่นๆ ภายใต้การกำกับดูแลหรือในนามของสถาบัน

(2) ในน่านฟ้าที่กำหนดให้เป็นพื้นที่ทดสอบ หรือช่วงที่ได้รับอนุญาตจากสถาบันบริหารการบินของรัฐบาลกลาง เพื่อการบูรณาการระบบอากาศยานไร้คนเข้ากับน่านฟ้าแห่งชาติ

(3) เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินการที่ได้รับอนุญาต การดำเนินการ หรือภารกิจของหน่วยงานใดๆ ของกองทัพสหรัฐฯ ซึ่งเป็นการสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกา

(4) การใช้อากาศยานไร้คนขับ เพื่อจุดประสงค์ในการทำแผนที่ ให้ภาพของบุคคลหรือสิ่งของในทรัพย์สินส่วนตัวที่ถูกถ่ายในระหว่างการทำแผนที่จะต้องเป็นไปตามมาตรา 39-13-905 ในฐานะภาพที่ถูกถ่ายโดยบังเอิญซึ่งเป็นการถ่ายภาพที่ต้องตามกฎหมาย

(5) การใช้อากาศยานไร้คนขับ เพื่อจุดประสงค์ในการทำการสำรวจที่ดิน ตามที่กำหนดไว้ในข้อ 62-18-102 โดยผู้ตรวจการแผ่นดินที่ลงทะเบียนแล้วตามเรื่องที่ 62 ตอนที่ 18 ส่วนที่ 1 ให้ภาพของบุคคลหรือสิ่งของใดๆ ที่เกี่ยวกับทรัพย์สินส่วนตัวที่ถูกจับในระหว่างการทำสำรวจที่ดินจะต้องเป็นไปตามมาตรา 39-13-905 ในฐานะภาพที่ถูกถ่ายโดยบังเอิญซึ่งเป็นการถ่ายภาพที่ต้องตามกฎหมาย

(6) หากภาพจากการใช้อากาศยานไร้คนขับเกี่ยวกับกระแสไฟฟ้าหรือก๊าซธรรมชาติ

(A) สำหรับการดำเนินการและบำรุงรักษาสาธารณูปโภค เพื่อความมั่นคงและความสมบูรณ์ของระบบสาธารณูปโภค

(B) เพื่อตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณูปโภค เพื่อตรวจสอบการซ่อมแซมการบำรุงรักษา หรือการเปลี่ยนความต้องการในระหว่างและหลังการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกดังกล่าว

(C) สำหรับการประเมินการเจริญเติบโตของพืช เพื่อวัตถุประสงค์ในการรักษา ระยะห่างของอาคารที่พักอาศัย หรือ

(D) สำหรับการกำหนดเส้นทางสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณูปโภคและตำแหน่งสำหรับวัตถุประสงค์ในการให้บริการสาธารณูปโภค

(7) การใช้อากาศยานไร้คนขับด้วยความยินยอมของบุคคลที่เป็นเจ้าของหรือครอบครอง อสังหาริมทรัพย์อย่างแท้จริง

(8) เพื่อวัตถุประสงค์ในการบังคับใช้กฎหมายตามมาตรา 39-13-609 (การใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อรวบรวมหลักฐานหรือข้อมูลโดยเจ้าหน้าที่รัฐ)

(9) ถ้าภาพถูกถ่ายโดยหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายของมลรัฐหรือหน่วยงานท้องถิ่น หรือผู้ที่อยู่ภายใต้การทำสัญญา หรือทำหน้าที่อื่นภายใต้การดูแลหรือในนามของเจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อวัตถุประสงค์ในการใดๆ ดังต่อไปนี้

(A) การสำรวจสถานที่ที่เกิดภัยพิบัติหรือความเสียหายอื่นๆ เพื่อพิจารณาว่าควรจะมีการแจ้งเหตุฉุกเฉินหรือไม่

(B) รักษาความปลอดภัยสาธารณะการปกป้องทรัพย์สินหรือการสำรวจความเสียหายหรือการปนเปื้อนระหว่างภาวะฉุกเฉินที่ประกาศอย่างถูกต้องตามกฎหมาย หรือ

(C) ดำเนินการสุ่มตัวอย่างและการตรวจสอบคุณภาพอากาศตามกฎหมายของมลรัฐหรือท้องถิ่น

(10) ในสถานที่ที่เกิดการรั่วไหล หรือกรณีเป็นที่สงสัยว่ามีการรั่วไหลที่เกิดขึ้นจากวัตถุอันตราย

(11) เพื่อทำการดับเพลิง

(12) เพื่อปฏิบัติการช่วยชีวิต สำหรับผู้ที่มีความเป็นอยู่ซึ่งตกอยู่ในอันตราย

(13) หากภาพถูกถ่ายโดยนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ที่ได้รับอนุญาตจากมลรัฐเทนเนสซี เกี่ยวข้องกับการตลาด การขาย หรือการลงทุนของอสังหาริมทรัพย์ โดยที่บุคคลทั่วไปไม่สามารถถูกระบุตัวตนได้ในภาพ

(14) สาธารณสมบัติ หรือบุคคลในทรัพย์สินนั้น

(15) ถ้าภาพถูกถ่ายโดยผู้ครอบครอง หรือตัวแทน หรือบุคคลตามสัญญา เกี่ยวกับน้ำมัน ก๊าซ น้ำหรือท่ออื่นๆ เพื่อจุดประสงค์ในการตรวจสอบ การบำรุงรักษาหรือซ่อมแซมท่อหรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้องอื่นๆ และถูกถ่ายโดยไม่มีเจตนาที่จะสอดส่องทรัพย์สินของบุคคลหรืออสังหาริมทรัพย์ที่ตั้งอยู่ในมลรัฐนี้

(16) ในการเชื่อมต่อกับท่อส่งน้ำมันและก๊าซและความปลอดภัยและการป้องกันอย่างดี

(17) เกี่ยวกับการเฝ้าระวังและรักษาความปลอดภัยของท่าเรือ

(18) ตามที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับอนุญาตจากสำนักงานบริหารการบินแห่งสหรัฐฯ เพื่อใช้กิจการภาพยนตร์ โทรทัศน์ หรือการผลิตที่คล้ายกัน ซึ่งการถ่ายทำได้รับอนุญาตโดยเจ้าของทรัพย์สินและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หากจำเป็นต้องขออนุญาต

(19) เป็นส่วนหนึ่งของการบริการเชิงพาณิชย์ที่ได้รับอนุญาตจากสำนักงานบริหารการบินแห่งสหรัฐอเมริกา ให้ใช้อากาศยานไร้คนขับที่ดำเนินการภายใต้กฎระเบียบที่ออกโดยสำนักงานบริหารการบินแห่งสหรัฐอเมริกา เพื่อใช้ในเชิงพาณิชย์สำหรับอากาศยานไร้คนขับ

(20) ถ้าภาพถูกถ่ายโดยกรรมการขนส่ง หรือบุคคลที่ได้ทำสัญญาหรือทำหน้าที่อย่างอื่นภายใต้การดูแลของกรรมการขนส่ง เพื่อวัตถุประสงค์ในการวางแผน หา ออกแบบ สร้าง หรือดำเนินโครงการขนส่ง ให้ภาพของบุคคลหรือสิ่งของในทรัพย์สินส่วนตัวที่จับโดยหรือสำหรับกรรมการขนส่งตามแผนนี้จะอยู่ภายใต้มาตรา 39-13-905 เป็นการถ่ายภาพที่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือ

(21) ถ้าเป็นการถ่ายภาพ สำหรับการแผนที่โดยบุคคลทั่วไปที่เป็น “ผู้จัดทำแผนที่จากภาพถ่ายทางอากาศ (Photogrammetrist)” ที่ได้รับการรับรองจากสมาคมการสำรวจภาพ และองค์กรแห่งสหรัฐอเมริกาหรือองค์กรวิทยาศาสตร์แห่งชาติอื่นๆ ที่มีกระบวนการรับรองการจัดทำแผนที่จากภาพถ่ายทางอากาศ ให้ภาพของบุคคลหรือสิ่งของใดๆ ที่เกี่ยวกับทรัพย์สินส่วนตัวที่ถ่ายในระหว่างการทำแผนที่ภาพจะต้องอยู่ภายใต้มาตรา 39-13-905 เป็นการถ่ายภาพที่ถูกต้องตามกฎหมาย

(b) ภาพที่ถ่ายเพื่อวัตถุประสงค์ในการบังคับใช้กฎหมาย โดยหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายของมลรัฐหรือท้องถิ่น หรือโดยบุคคลที่อยู่ภายใต้สัญญา หรือการดำเนินการใดๆ ภายใต้การดูแลของหน่วยงานดังกล่าวจะต้องได้รับการจัดการตามมาตรา 39 -13-609 และจะต้องไม่นำไปใช้เพื่อจุดประสงค์อื่นนอกเหนือจากวัตถุประสงค์ที่ถูกต้องตามกฎหมายซึ่งภาพดังกล่าวได้รับการบันทึกตามที่อนุญาตไว้ในส่วนนี้²⁰⁶

3) กฎหมายของมลรัฐเทนเนสซี มาตรา 39-13-903 การถ่ายภาพโดยมิชอบด้วยกฎหมายโดยเจตนาทำการสอดส่อง อันเป็นความผิดลหุโทษ

กฎหมายของมลรัฐเทนเนสซี

เรื่องที่ 39 ความผิดอาญา

บทที่ 13 ความผิดต่อบุคคล

ส่วนที่ 9 การตรวจตราโดยอากาศยานไร้คนขับ

มาตรา 39-13-903 การถ่ายภาพโดยมิชอบด้วยกฎหมายโดยเจตนาทำการสอดส่อง

อันเป็นความผิดอาญาไม่ร้ายแรง

(a) ภายใต้ข้อยกเว้นที่กำหนดไว้ในมาตรา 39-13-902 (a) บุคคลกระทำความผิดกฎหมาย เมื่อบุคคลดังกล่าวกระทำการ ดังต่อไปนี้

(1) ใช้อากาศยานไร้คนขับในการถ่ายภาพบุคคลหรือ ทรัพย์สินของเจ้าของหรือผู้ครอบครองในมลรัฐนี้ โดยมีเจตนาที่จะดำเนินการตรวจตราหรือสอดส่องบุคคลหรือทรัพย์สินที่ถ่ายภาพไว้

(2) เจตนาใช้ภาพโดยต้องห้ามตามมาตรา 39-13-902 (b)

(3) โดยปราศจากความยินยอมของเจ้าของสถานที่ ใช้อากาศยานไร้คนขับโดยเจตนาถ่ายภาพของบุคคลหรือสถานที่จัดงานนอกสถานที่ซึ่งมีบุคคลมากกว่าหนึ่งร้อยคนมาชุมนุมกัน

(6) (A) หากไม่ได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้ประกอบการธุรกิจ บุคคลใดโดยเจตนาจะใช้อากาศยานไร้คนขับภายใน 250 ฟุต จากอาคารหรือโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญใดๆ เพื่อวัตถุประสงค์ในการสอดส่อง รวบรวมหลักฐาน หรือรวบรวมข้อมูล หรือถ่ายภาพ หรือบันทึกด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ

(B) ความหมายของ “โครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ” ตาม (a) (6) หมายถึง

(i) ระบบการผลิตกระแสไฟฟ้า ระบบส่งไฟฟ้าไม่ว่าจะเป็นระบบทั้งหมดหรือส่วนประกอบใดๆ ของระบบส่งกำลัง หรือสถานีกระจายพลังงานไฟฟ้า

(ii) โรงกลั่นปิโตรเลียม

(iii) โรงงานผลิตที่ใช้สารอันตรายใดๆ ตามที่กำหนดไว้ในข้อ 68-131-102
ทั้งในที่จัดเก็บหรือในกระบวนการผลิต

(iv) โรงงานผลิตสารเคมีหรือยาง

(v) สถานที่จัดเก็บปิโตรเลียมหรือสารเคมี

(vi) ระบบบำบัดน้ำเสียหรือน้ำเสีย

(vii) สิ่งอำนวยความสะดวกอุปกรณ์หรือโครงสร้างพื้นฐานท่อที่ใช้ในการ
จัดเก็บส่งหรือจำหน่ายก๊าซธรรมชาติหรือโพรเพน; และ

(viii) ทางรถไฟและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ไม่ได้เปิดให้สาธารณชนทั่วไป

(C) ตามอนุมาตรา (a) (6) ไม่ห้ามการใช้อากาศยานไร้คนขับเชิงพาณิชย์ที่
ได้รับอนุญาตจากสำนักงานการบินพลเรือนแห่งสหรัฐฯ

(b) ความผิดในส่วนนี้เป็นความผิดอาญาอาญาไม่ร้ายแรง Class C²⁰⁷

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

4) กฎหมายของมลรัฐเทนเนสซี มาตรา 39-13-904 การครอบครองหรือ
เผยแพร่ภาพถ่ายที่มีขอบด้วยกฎหมายอันเป็นความผิดอาญาที่ไม่ร้ายแรง

กฎหมายของมลรัฐเทนเนสซี

เรื่องที่ 39 ความผิดอาญา

บทที่ 13 ความผิดต่อบุคคล

ส่วนที่ 9 การตรวจตราโดยอากาศยานไร้คนขับ

มาตรา 39-13-904 การครอบครองหรือเผยแพร่ภาพถ่ายที่มีขอบด้วยกฎหมายอันเป็นความผิดอาญา
ที่ไม่ร้ายแรง

(a) บุคคลได้กระทำความผิด ถ้าบุคคลนั้นกระทำการใดๆ ดังต่อไปนี้

(1) ถ่ายภาพที่เป็นการฝ่าฝืนมาตรา 39-13-903 และ

(2)

(A) ครอบครองภาพดังกล่าว หรือ

(B) เปิดเผย แสดง เผยแพร่ หรือกระทำการใช้ภาพในประการอื่น

(b)

(1) ความผิดตามหมวด (a) (2) (A) เป็นความผิดทางอาญาที่ไม่ร้ายแรง Class C

(2) ความผิดตามหมวด (a) (2) (B) เป็นความผิดทางอาญาที่ไม่ร้ายแรง Class B

(c) การกระทำที่เปิดเผย แสดง เผยแพร่ หรือกระทำการใช้ภาพในประการอื่นตามมาตรา
แต่ละกรรมแยกเป็นความผิดต่างกรรมต่างวาระกัน

(d) เป็นข้อโต้แย้งในการฟ้องร้อง หากผู้ครอบครองภาพทำลายภาพนั้นทันทีที่บุคคลนั้นรู้ว่า
เป็นการฝ่าฝืน มาตรา 39-13-903

(e) เป็นข้อโต้แย้งในการฟ้องร้อง หากผู้เปิดเผย แสดง เผยแพร่ หรือกระทำการใช้ภาพใน
ประการอื่น หยุดการเปิดเผย แสดง เผยแพร่ หรือกระทำการใช้ภาพในประการอื่นนั้นทันทีที่บุคคลนั้น
รู้ว่าเป็นการฝ่าฝืน มาตรา 39-13-903

5) กฎหมายของมลรัฐเทนเนสซี มาตรา 39-14-405 การบุกรุกทางอาญา

กฎหมายของมลรัฐเทนเนสซี

เรื่องที่ 39 ความผิดอาญา

บทที่ 14 ความผิดต่อทรัพย์สิน

ส่วนที่ 4 การบุกรุก และความผิดที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 39-14-405 การบุกรุกทางอาญา

ความผิดฐานบุกรุกปรากฏอยู่ในกฎหมายอาญามลรัฐเทนเนสซีมาตรา 3914-405 โดยมาตรา 39-14-405 (a) ได้บัญญัติหลักทั่วไปของความผิดฐานบุกรุกไว้ว่า

“บุคคลกระทำความผิดฐานบุกรุกถ้าบุคคลนั้นเข้าไปหรืออาศัยอยู่ ในทรัพย์สินหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของทรัพย์สินโดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของ ความยินยอมอาจหมายถึงความรวมถึงกรณีทรัพย์สินที่ใช้ในทางการค้าที่เปิดเป็นสาธารณะหรือทรัพย์สินอื่นใดที่เจ้าของมีเจตนาให้ทรัพย์สินนั้นเปิดเป็นสาธารณะ”²⁰⁸

นอกจากนั้นในมาตรา 39-14-405 (d) ได้กำหนดนิยามของคำว่า “เข้าไป” เอาไว้ว่า

“ภายใต้บังคับตามมาตรานี้ การเข้าไป หมายถึงการรุกรานเข้าไป ทุกส่วนของร่างกายหรือบุคคลนั้นใช้อากาศยานไร้คนขับรุกรานเข้าไป ทางอากาศรอบบริเวณที่ดินของเจ้าของที่ดินนั้นโดยที่อากาศยานไร้คนขับนั้นไม่ได้ใช้เพื่อการสำรวจที่ทางรัฐบาลกลางรับรอง”²⁰⁹

²⁰⁸ TENNESSEE CODE section 39-14-405

“(a) A person commits criminal trespass if the person enters or remains on property, or any portion of property, without the consent of the owner. Consent may be inferred in the case of property that is used for commercial activity available to the general public or in the case of other property when the owner has communicated the owner's intent that the property be open to the general public.”

²⁰⁹ TENNESSEE CODE section 39-14-405

2. กฎหมายของสหรัฐอเมริกา มลรัฐมิสซิสซิปปี

กฎหมายมลรัฐมิสซิสซิปปี

เรื่องที่ 97 ความผิดอาญา

บทที่ 29 ความผิดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

มาตรา 97-29-61 การถ่มอง การบุกรุกโดยการถ่มอง

(1) (a) บุคคลใดเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ ไม่ว่าจะการเข้าไบนั้นถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ และทำการแอบมองหรือส่องผ่านหน้าต่าง หรือช่องอื่นๆ ที่เปิดอยู่ภายในที่อยู่อาศัยหรืออาคารนั้น เพื่อวัตถุประสงค์ทางเพศ อนาจาร หรือเป็นการไม่เหมาะสม สอดแนมเจ้าของหรือผู้ครอบครอง อสังหาริมทรัพย์ มีความผิดอาญารฐานล่วงละเมิดอย่างร้ายแรง

(b) บุคคลใด มองผ่านหน้าต่าง รูหรือช่องที่เปิดอยู่ หรือการมองด้วยเครื่องมือใดๆ เช่น กล้องปริทรรศน์ กล้องโทรทัศน์ กล้องส่องทางไกล อากาศยานไร้คนขับ กล้อง กล้องถ่ายภาพเคลื่อนที่ กล้องวิดีโอ หรือโทรศัพท์มือถือ มองเข้าไปในห้องนอน ห้องน้ำ ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า ห้องแต่งตัว สปา ห้องนวด หรือห้องบำบัด หรือห้องทำผิวสีแทน หรือภายในพื้นที่อื่นใดที่ผู้ครอบครองมีเหตุอันควร คาดหมายได้ถึงความเป็นส่วนตัว โดยผู้กระทำมีเจตนาที่จะบุกรุกความเป็นส่วนตัวของคุณ หรือบุคคลที่อยู่ภายใน โดยปราศจากความยินยอมหรือการแจ้งล่วงหน้าต่อบุคคลดังกล่าวก่อน เพื่อวัตถุประสงค์ทางเพศ อนาจาร หรือเป็นการไม่เหมาะสม สอดแนมเจ้าของหรือผู้ครอบครอง อสังหาริมทรัพย์ มีความผิดอาญาอุกฉกรรจ์ ²¹⁰

“(d) For purposes of this section, “enter” means intrusion of the entire body or when a person causes an unmanned aircraft to enter that portion of the airspace above the owner’s land not regulated as navigable airspace by the federal aviation administration.”

²¹⁰ Mississippi Code [Section 97-29-61 \(2017\)](#)

“(1) (a) Any person who enters upon real property, whether the original entry is legal or not, and thereafter pries or peeps through a window or other opening in a dwelling or other building structure

(2) (a) นอกเหนือจากที่ระบุไว้ในวรรค (b) บุคคลที่อายุเกินยี่สิบเอ็ดปีในเวลาที่มีการกระทำความผิดที่ถูกตัดสินให้มีความผิดตาม (1) จะถูกจำคุกในความดูแลของกรมราชทัณฑ์ไม่เกินห้า 5 ปี

(b) เมื่อผู้อาศัยที่ถูกสอดแนมนั้นเป็นเด็กอายุต่ำกว่า 16 ปี และบุคคลที่อายุเกิน 21 ปีในขณะกระทำความผิดที่ถูกตัดสินให้มีความผิดตาม (1) จะถูกจำคุกในความดูแลของกรมราชทัณฑ์ไม่เกินสิบ 10 ปี

กฎหมายมลรัฐมิสซิสซิปปี

เรื่องที่ 97 ความผิดอาญา

บทที่ 29 ความผิดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

มาตรา 97-29-63 การถ่ายรูปหรือวิดีโอโดยไม่ได้รับความยินยอมในสถานที่ที่คาดหมายได้ถึง

ความเป็นส่วนตัว

(1)(a) กรณีดังนี้เป็นความผิดอาญาอุกฉกรรจ์ สำหรับบุคคลที่มีเจตนาเพื่อการลามกอนาจาร หรือเป็นการไม่เหมาะสม ถ่ายภาพ หรือบันทึกวิดีโอ หรือทำซ้ำโดยประการอื่น ซึ่งภาพของบุคคล โดยปราศจากความยินยอมของบุคคลนั้น เมื่อบุคคลนั้นอยู่ในสถานที่ซึ่งคาดหมายได้ว่าเป็นสถานที่ส่วนตัว เช่น ที่อยู่อาศัยส่วนบุคคล หรือสถานที่ใดๆ ไม่ว่าจะ เป็นของรัฐ หรือเอกชนที่ใช้เป็นห้องสุขา ห้องน้ำ ห้องอาบน้ำ เครื่องทำผิวสีแทน ห้องเก็บของ ห้องแต่งตัว หรือห้องนอน จะมีความผิดอาญาอุกฉกรรจ์

(b) กรณีดังนี้เป็นความผิดอาญาอุกฉกรรจ์ สำหรับบุคคลที่ละเมิดความเป็นส่วนตัวของผู้อื่นเพื่อการลามกอนาจาร หรือเป็นการไม่เหมาะสม ถ่ายภาพ หรือบันทึกวิดีโอ หรือทำซ้ำโดยประการอื่น ซึ่งภาพของบุคคลที่สามารถระบุตัวตนได้ โดยถ่ายจากด้านล่างหรือผ่านเสื้อผ้าที่บุคคลนั้นสวมใส่อยู่

for the lewd, licentious and indecent purpose of spying upon the occupants thereof, shall be guilty of a felonious trespass.

(b) Any person who looks through a window, hole or opening, or otherwise views by means of any instrumentality, including, but not limited to, a periscope, telescope, binoculars, drones, camera, motion-picture camera, camcorder or mobile phone, into the interior of a bedroom, bathroom, changing room, fitting room, dressing room, spa, massage room or therapy room or tanning booth, or the interior of any other area in which the occupant has a reasonable expectation of privacy, with the intent to invade the privacy of a person or persons inside and without the consent or knowledge of every person present, for the lewd, licentious and indecent purpose of spying upon the occupant or occupants thereof, shall be guilty of a felony.”

เพื่อวัตถุประสงค์ในการดูร่างกาย หรือชุดชั้นในที่สวมใส่ โดยปราศจากความยินยอมของบุคคลนั้น และเป็นกรณีที่บุคคลนั้นต้องการปกปิดหรือสงวนไว้ไม่ให้เห็นหรือทำซ้ำซึ่งรูปภาพดังกล่าว²¹¹

²¹¹ Mississippi Code [Section 97-29-63 \(2017\)](#)

“(1) (a) It is a felony for any person with lewd, licentious or indecent intent to photograph, film, videotape, record or otherwise reproduces the image of another person without the permission of the other person when the other person is located in a place where a person would intend to be in a state of undress and have a reasonable expectation of privacy, including, but not limited to, private dwellings or any facility, public or private, used as a restroom, bathroom, shower room, tanning booth, locker room, fitting room, dressing room or bedroom shall be guilty of a felony.

(b) It is a felony for any person to invade the privacy of another person and with lewd, licentious or indecent intent to photograph, film, videotape, record or otherwise reproduce the image of another, identifiable person under or through the clothing being worn by that other person for the purpose of viewing the body of, or the undergarments worn by, the other person without the consent or knowledge of the other person and under circumstances in which the other person has a reasonable expectation that the other person's body or undergarments would not be viewed or would not be the subject of a reproduced image.”

3. กฎหมายของสหรัฐอเมริกา มลรัฐแคลิฟอร์เนีย

มาตรา 1708.8 ประมวลกฎหมายแพ่งมลรัฐแคลิฟอร์เนีย การบุกรุกทางแพ่ง

(a) บุคคลจะต้องได้รับโทษในการบุกรุกทางกายภาพที่เป็นการรบกวนสิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคคลอื่น โดยการเข้าไปยังน่านฟ้าของอสังหาริมทรัพย์โดยปราศจากเหตุอันสมควร เพื่อบันทึกภาพ หรือบันทึกเสียง ในพื้นที่ส่วนตัว พื้นที่ส่วนบุคคล หรือพื้นที่กิจกรรมของครอบครัว หรือกระทำการอื่นใดในลักษณะเดียวกัน อันวิญญูชนพึงคาดหมายได้ว่าเป็นการล่วงล้ำสิทธิความเป็นส่วนตัว

(b) บุคคลต้องระวางโทษในการบุกรุกความเป็นส่วนตัว เมื่อบุคคลพยายามถ่ายภาพในลักษณะที่ไม่เหมาะสม การถ่ายภาพ การบันทึกเสียง หรือการกีดกันทางกายภาพอื่นๆ ต่อบุคคลที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมส่วนตัว เฉพาะบุคคล หรือกิจกรรมอื่นที่คล้ายคลึงกัน โดยการใช้อุปกรณ์ใดๆ โดยไม่คำนึงถึงจะมีการบุกรุกทางกายภาพหรือไม่ ถ้าภาพ การบันทึกเสียง หรือการกีดกันทางกายภาพอื่นๆ ไม่สามารถทำได้โดยปราศจากการบุกรุก เว้นแต่จะมีการใช้อุปกรณ์ดังกล่าว²¹²

วัตถุประสงค์ของมาตรา 1708.8 เพื่อคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวจากการบุกรุกทางกายภาพในรูปแบบต่างๆ ที่เป็นการละเมิดความเป็นส่วนตัวด้วยการใช้วัตถุอื่นๆ เป็นเครื่องมือในการเข้าไปในพื้นที่หรือน่านฟ้าของอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น โดยปราศจากเหตุอันสมควรและไม่ได้รับ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

²¹² Section 1708.8 of the Civil Code

“ (a) A person is liable for physical invasion of privacy when the person knowingly enters onto the land or into the airspace above the land of another person without permission or otherwise commits a trespass in order to capture any type of visual image, sound recording, or other physical impression of the plaintiff engaging in a private, personal, or familial activity and the invasion occurs in a manner that is offensive to a reasonable person.

(b) A person is liable for constructive invasion of privacy when the person attempts to capture, in a manner that is offensive to a reasonable person, any type of visual image, sound recording, or other physical impression of the plaintiff engaging in a private, personal, or familial activity, through the use of any device, regardless of whether there is a physical trespass, if this image, sound recording, or other physical impression could not have been achieved without a trespass unless the device was used.”

อนุญาต เพื่อบันทึกภาพหรือเสียง โดยบุคคลที่ทำการฝ่าฝืนจะมีความผิดทางแพ่ง มีโทษปรับเป็นจำนวนเงินไม่น้อยกว่า 5,000 ดอลลาร์สหรัฐและไม่เกิน 50,000 ดอลลาร์สหรัฐ²¹³

ประมวลกฎหมายอาญามลรัฐแคลิฟอร์เนีย มาตรา 647 (j) กำหนดความผิดฐานละเมิดความเป็นส่วนตัว (Invasion of Privacy) ไว้ โดยบัญญัติไว้ว่า

(1) บุคคลที่มองผ่านรูหรือช่องที่เปิดไว้ รวมถึงการมองด้วยวิธีการใช้เครื่องมือใดๆ ไม่จำกัดเพียงกล้องปริทรรศน์ กล้องโทรทรรศน์ กล้องส่องทางไกล กล้องถ่ายรูป กล้องถ่ายภาพเคลื่อนไหวกล้องวิดีโอหรือโทรศัพท์มือถือ อุปกรณ์ตกแต่งภายในห้องนอน ห้องน้ำ ห้องแต่งตัว ห้องลงเสื้อ เครื่องทำผิวแทน หรืออุปกรณ์ตกแต่งภายในอื่นๆ ที่ผู้อยู่อาศัยคาดหมายได้ถึงความเป็นส่วนตัว โดยมีเจตนาที่บุกรุกความเป็นส่วนตัวของบุคคลที่อาศัยอยู่ภายใน

(2) บุคคลที่ใช้กล้องวิดีโอแบบซ่อน กล้องถ่ายภาพเคลื่อนไหว หรือกล้องถ่ายภาพทุกชนิดเพื่อถ่ายทำวิดีโอ ภาพยนตร์ ถ่ายภาพหรือบันทึกภาพด้วยวิธีการอิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ การระบุตัวตนของผู้อื่นผ่านเสื้อผ้าที่สวมใส่ เพื่อจุดประสงค์ในการดูเรือนร่างหรือชุดชั้นในที่ผู้อื่นสวมใส่โดยไม่ได้รับความยินยอมหรือการรับรู้ของบุคคลเหล่านั้น ด้วยความตั้งใจที่จะกระตุ้น ดึงดูด หรือสนองความต้องการทางเพศของบุคคลนั้น และละเมิดความเป็นส่วนตัวของผู้อื่นภายใต้สถานการณ์ที่ผู้อื่นมีความคาดหมายได้ถึงความเป็นส่วนตัว สำหรับวัตถุประสงค์ของวรรคนี้ “สามารถระบุตัวตนได้” หมายถึง ความสามารถในการระบุตัวตน หรือความสามารถในการรับรู้ซึ่งหมายความว่าใครบางคนสามารถระบุถึงผู้เสียหาย โดยไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ถึงตัวตนของผู้เสียหายนั้น

การกระทำความผิดตามมาตรา 647 (j) ผู้กระทำจะต้องมีโทษตามอนุมาตรา (l) (1) ซึ่งหากเป็นการกระทำความผิดครั้งที่สองจะมีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองพัน

²¹³ Section 1708.8 (d) of the Civil Code

“(d) A person who commits any act described in subdivision (a), (b), or (c) is liable for up to three times the amount of any general and special damages that are proximately caused by the violation of this section. This person may also be liable for punitive damages, subject to proof according to Section 3294. If the plaintiff proves that the invasion of privacy was committed for a commercial purpose, the person shall also be subject to disgorgement to the plaintiff of any proceeds or other consideration obtained as a result of the violation of this section. A person who comes within the description of this subdivision is also subject to a civil fine of not less than five thousand dollars (\$5,000) and not more than fifty thousand dollars (\$50,000).”

ดอลลาร์ หรือทั้งจำทั้งปรับ และถ้าหากผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์ในขณะที่มีการกระทำความผิด ผู้กระทำความผิดจะมีโทษจำคุก ไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองพันดอลลาร์ หรือทั้งจำทั้งปรับ

นอกจากนี้ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 647 (i) กำหนดความผิดฐานแอบดูไว้ (Peeping) โดยบัญญัติไว้ว่า ผู้ใดในขณะที่เดินผ่านอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น เมื่อใดก็ตามที่มองเข้าไปในประตูหรือหน้าต่างของอาคารหรือโครงสร้างใดๆ โดยปราศจากความชอบด้วยกฎหมาย จะมีความผิดอาญาไม่ร้ายแรง (Misdemeanor)²¹⁴ (Gonzalez, 2016) (Gonzalez, 2016)

4. กฎหมายของสหรัฐอเมริกา มลรัฐหลุยเซียนา

กฎหมายของมลรัฐหลุยเซียนามีการแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับอากาศยานไร้คนขับ โดยในความผิดฐานลักมองโดยวิดีโอ (Video Voyeurism) ได้มีการขยายความหมายของการลักมองและการถ่ายวิดีโอ ให้รวมถึงการใช้งานอากาศยานไร้คนขับในการลักมอง กรณีที่ผู้ใช้มีเจตนาใช้อากาศยานไร้คนขับในการละเมิดความเป็นส่วนตัว (Invasion of Privacy) หรือสอดแนมบุคคลอื่น รวมถึงความผิดฐานบุกรุกทางอาญา ได้มีการขยายความหมายของการบุกรุกทางอาญาให้รวมถึงการใช้งานอากาศยานไร้คนขับ กรณีที่ผู้ใช้มีเจตนาสังเกตการณ์อสังหาริมทรัพย์ หรือบุคคลในอสังหาริมทรัพย์ โดยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้อากาศยานไร้คนขับ ดังนี้

- 1) มาตรา 283 ความผิดฐานลักมองโดยวิดีโอ (Video voyeurism)
- 2) มาตรา 283.1 ความผิดฐานลักมอง (Voyeurism)
- 3) มาตรา 284 ความผิดฐานแอบดู (Peeping Tom)
- 4) มาตรา 63 ความผิดฐานบุกรุก (Criminal Trespass)

โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) มาตรา 283 ความผิดฐานลักมองโดยวิดีโอ (Video Voyeurism)

A. การลักมองโดยถ่ายวิดีโอ ได้แก่

²¹⁴ Brandon Gonzalez, "Drones and Privacy in the Golden State," Santa Clara High Technology Law Journal, Vol. 33, Issue 2 (2016), p.297.

(1) การใช้กล้องถ่ายรูป วีดีโอเทป โฟโตออปติคอล โฟโตอิเล็กทรอนิกส์ หรืออุปกรณ์บันทึกภาพอื่นๆ หรืออากาศยานไร้คนขับที่มีการติดตั้งกล้องถ่ายรูป วีดีโอเทป โฟโตออปติคอล โฟโตอิเล็กทรอนิกส์ หรืออุปกรณ์บันทึกภาพอื่น ๆ เพื่อการสังเกตการณ์ การดู การถ่ายรูป การถ่ายวีดีโอ (Filming) หรือบันทึกวีดีโอ (Videotaping) บุคคลอื่น โดยไม่ได้รับความยินยอมโดยเฉพาะให้มีการสังเกตการณ์ การดู การถ่ายรูป การถ่ายวีดีโอ (Filming) หรือบันทึกวีดีโอ (Videotaping) เช่นว่านั้น และการกระทำนั้น:

(a) มีวัตถุประสงค์เพื่อการลามกหรือแสดงความปรารถนาทางเพศ (lewd or lascivious Purpose)

(b) การสังเกตการณ์ การดู การถ่ายรูป การถ่ายวีดีโอ (Filming) หรือบันทึกวีดีโอ (Videotaping) นั้น มีลักษณะตามวรรค (B) (3) ในมาตรานี้ และเกิดขึ้นในสถานที่ที่บุคคลที่สามารถระบุตัวตนได้นั้น สามารถคาดหมายได้ถึงความเป็นส่วนตัว

(2) การเผยแพร่หรือส่งต่อรูปภาพที่ได้รับจากการกระทำตามวรรค (1) ของมาตรานี้ โดยการถ่ายทอดสด หรือการบันทึกทางโทรศัพท์ อีเมลล์อิเล็กทรอนิกส์ อินเทอร์เน็ต หรือการบริการออนไลน์เชิงพาณิชย์อื่นๆ

B. (1) นอกเหนือจากที่บัญญัติไว้ในวรรค (3) และ (4) ของหมวดนี้ บุคคลใดกระทำความผิดในการถ่ายภาพโดยถ่ายวีดีโอเป็นครั้งแรก ต้องถูกปรับไม่เกินสองพันดอลลาร์หรือจำคุก และอาจกำหนดให้มีการทำงานหนักเป็นเวลาไม่เกินสองปี

(2) บุคคลที่กระทำความผิดเป็นครั้งที่สอง หรือการกระทำความผิดครั้งต่อๆ มา ต้องถูกปรับไม่เกินสองพันดอลลาร์ และจำคุกและให้ทำงานหนัก เป็นเวลาน้อยกว่าหกเดือน แต่ไม่เกินสามปี โดยไม่ได้รับประโยชน์จากทัณฑ์บน การคุมประพฤติ หรือการรอลงอาญา

(3) บุคคลใดกระทำความผิดฐานถ่ายภาพโดยวีดีโอ (Video Voyeurism) เมื่อการสังเกตการณ์ การดู การถ่ายรูป การถ่ายวีดีโอ (Filming) หรือบันทึกวีดีโอ (Videotaping) นั้น เป็นการมีเพศสัมพันธ์ การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง หรืออวัยวะเพศ หน้อก บั้นท้าย ต้องถูกปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นดอลลาร์ และจำคุก และให้ทำงานหนัก เป็นเวลาน้อยกว่าหนึ่งปีหรือมากกว่าห้าปี โดยไม่ได้รับประโยชน์จากทัณฑ์บน การคุมประพฤติ หรือการรอลงอาญา

(4) บุคคลใดกระทำความผิดฐานมองโดยวีดีโอ (Video Voyeurism) เมื่อการสังเกตการณ์ การดู การถ่ายรูป การถ่ายวีดีโอ (Filming) หรือบันทึกวีดีโอ (Videotaping) นั้น

เป็นของเด็กอายุต่ำกว่าสิบเจ็ดปี โดนเจตนาปลุกเร้าอารมณ์ทางเพศ หรือเพื่อความพึงพอใจทางเพศของผู้กระทำความผิด ต้องโทษปรับไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นดอลลาร์ และจำคุกและให้ทำงานหนัก ไม่น้อยกว่าสองปี หรือไม่น้อยกว่าสิบปี โดยไม่ได้รับประโยชน์จากทัณฑ์บน การคุมประพฤติ หรือการรอลงอาญา

F. การฝ่าฝืนบทบัญญัติของมาตรานี้ให้ถือว่าเป็นความผิดทางเพศตามที่กำหนดไว้ใน R.S 15: 541 ผู้ใดกระทำความผิดทางอาญาของการแอบดูวิดีโอจะต้องลงทะเบียนเป็นผู้กระทำความผิดทางเพศตามที่กำหนดไว้ในบทที่ 3-B ของหัวข้อที่ 15 ของกฎหมายของมลรัฐลุยเซียนาฉบับแก้ไขปี 1950

G. เพื่อจุดประสงค์ของมาตรานี้ “ระบบอากาศยานไร้คนขับ” หมายถึงอากาศยานที่ไม่มีคนควบคุมอยู่ภายใน สามารถขับทำการบินได้เองหรือถูกควบคุมในระยะไกลได้

2) มาตรา 283.1 ความผิดฐานถ้ำมอง (Voyeurism)

มาตรา 283.1 การถ้ำมองและโทษ (Voyeurism)

A. การถ้ำมอง หมายถึง การดู การสังเกต การสอดแนม หรือการละเมิดความเป็นส่วนตัว โดยการมองหรือการใช้อากาศยานไร้คนขับมองผ่านเข้าไปในประตู หน้าต่าง หรือส่วนเปิดอื่นๆ ของอสังหาริมทรัพย์ โดยไม่ได้รับความยินยอมของผู้เสียหายที่อยู่ในสถานที่ที่คาดหมายได้ถึงความเป็นส่วนตัว เพื่อวัตถุประสงค์ในการกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ หรือความพึงพอใจทางเพศของผู้กระทำความผิด

B. (1) บุคคลที่กระทำความผิดฐานถ้ำมองครั้งแรก ต้องโทษปรับไม่เกินห้าร้อยดอลลาร์ หรือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2) บุคคลที่กระทำความผิดฐานถ้ำมองซ้ำ ต้องโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันดอลลาร์ หรือจำคุก หรือให้ทำงานหนัก ไม่เกินหกเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ

C. เพื่อจุดประสงค์ของมาตรานี้ “ระบบอากาศยานไร้คนขับ” หมายถึงอากาศยานที่ไม่มีคนควบคุมอยู่ภายใน สามารถขับทำการบินได้เองหรือถูกควบคุมในระยะไกลได้

3) มาตรา 284 ความผิดฐานแอบดู (Peeping Tom)

ความผิดฐานแอบดูตามมาตรา 284 บัญญัติไว้ว่า

A. บุคคลไม่ควรกระทำการใดๆ ที่เป็นการทำให้บุคคลนั้นเป็นผู้แอบมอง ในบริเวณสถานที่ของบุคคลอื่น หรือ เข้าไป ในบริเวณสถานที่ของบุคคลอื่น เพื่อวัตถุประสงค์ที่จะเป็น ผู้แอบมอง (Peeping Tom)

B. ผู้แอบมอง (Peeping Tom) หมายถึง บุคคลที่แอบมองผ่านทางหน้าต่าง หรือทางประตู หรือส่วนอื่นๆ ที่เป็นสถานที่ หรือรอบๆ หรือบริเวณสถานที่ของบุคคลอื่น หรือใช้ระบบ อากาศยานไร้คนขับเพื่อที่จะสอดแนม หรือละเมิดความเป็นส่วนตัวของบุคคลอื่น โดยปราศจากความ ยินยอมของบุคคลที่ถูกสอดแนม ในส่วนนี้ไม่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ผู้แอบมองจะต้องอยู่ในบริเวณ สถานที่ของบุคคลอื่นที่ถูกสอดแนม

C. (1) ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรานี้จะต้องถูกปรับเป็นเงินไม่เกินห้าร้อยดอลลาร์ ถูก จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2) ผู้กระทำความผิดครั้งที่สอง จะถูกปรับไม่เกินเจ็ดร้อยห้าสิบลดอลลาร์ ถูกจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ

(3) ผู้กระทำความผิดครั้งที่สามหรือครั้งต่อไป ผู้กระทำความผิดจะถูกปรับไม่ เกินหนึ่งพันดอลลาร์ ถูกคุมขังโดยมีหรือไม่มีการใช้แรงงานอย่างหนักเป็นเวลาไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งจำ ทั้งปรับ

D. เพื่อจุดประสงค์ของมาตรานี้ “ระบบอากาศยานไร้คนขับ” หมายถึง อากาศยานที่ไม่มีคนควบคุมอยู่ภายใน สามารถขับทำการบินได้เองหรือถูกควบคุมในระยะไกลได้

4) มาตรา 63 ความผิดฐานบุกรุก (Criminal Trespass)

ความผิดฐานบุกรุกตามมาตรา 63 บัญญัติไว้ว่า

A. ห้ามมิให้บุคคลใด เข้าในสิ่งก่อสร้าง เรือบรรทุกสินค้าหรือสิ่งหาภิรมทรัพย์ อื่นๆ โดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายหรือโดยนัย

B. (1) ห้ามมิให้บุคคลใดเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นโดยไม่ได้รับ อนุญาตตามกฎหมายหรือโดยนัย

(2) ตามวัตถุประสงค์ของมาตรานี้ คำว่า “เข้าไปในอสังหาริมทรัพย์” นอกเหนือจากความหมายทั่วไป รวมถึงการทำงานของระบบอากาศยานไร้คนขับตามที่กำหนดโดย

R.S 14: 337 ในพื้นที่อากาศเหนืออสังหาริมทรัพย์ที่เป็นของผู้อื่นโดยมีเจตนาที่จะสังเกตการณ์อสังหาริมทรัพย์ หรือบุคคลในอสังหาริมทรัพย์นั้น

(3) บทบัญญัติของวรรค (1) ของส่วนนี้จะไม่ใช่บังคับกับบุคคลใดๆ ที่ปฏิบัติการระบบอากาศยานไร้คนขับตามกฎหมายของรัฐบาลกลางหรือข้อบังคับหรืออำนาจการบริหารการบินแห่งชาติ

C. (1) ห้ามมิให้บุคคลใดอยู่ในหรือบนทรัพย์สินสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์เป็นของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายหรือโดยนัย

(2) ตามวัตถุประสงค์ของมาตรานี้ คำว่า "ยังคงอยู่ในทรัพย์สิน" ตามที่ใช้ในส่วนย่อยนี้ นอกเหนือจากความหมายทั่วไปการมีความหมายและความหมายแฝงของมันจะรวมถึงการทำงานของระบบอากาศยานไร้คนขับตามที่กำหนดโดย R.S. 14: 337 ในพื้นที่อากาศเหนืออสังหาริมทรัพย์ที่เป็นของผู้อื่นโดยมีเจตนาที่จะทำการเฝ้าระวังทรัพย์สินหรือบุคคลใดๆ ที่ถูกต้องตามกฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สิน

(3) บทบัญญัติของวรรค (1) ของส่วนนี้จะไม่ใช่บังคับกับบุคคลใดๆ ที่ปฏิบัติการระบบอากาศยานไร้คนขับตามกฎหมายของรัฐบาลกลางหรือระเบียบหรือการอนุญาตการบินแห่งชาติ

5. กฎหมายของสหรัฐอเมริกา มลรัฐโรดไอแลนด์

“ส่วนที่ 1 หัวข้อ 1 ของกฎหมายทั่วไปที่มีชื่อว่า "AERONAUTICS" จะได้รับการแก้ไขเพิ่มเติม โดยการเพิ่มบทต่อไปนี้

บทที่ 8

กฎหมายอากาศยานไร้คนขับมลรัฐโรดไอแลนด์ ค.ศ.2015

มาตรา 1-8-1 ความนำ

ในบทนี้จะถูกเรียกและอ้างถึงว่า “กฎหมายอากาศยานไร้คนขับมลรัฐโรดไอแลนด์ ค.ศ. 2015”

มาตรา 1-8-2 กฎเกณฑ์พิเศษสำหรับการบิน

มลรัฐโรดไอแลนด์จะมีอำนาจตามกฎหมายในการควบคุมยานพาหนะทางอากาศที่ไม่มีนักบิน เครื่องบินที่นำร่องระยะไกล หรือระบบอากาศยานไร้คนขับ ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “อากาศยานไร้คนขับ”

มาตรา 1-8-3 การลงทะเบียน

(ก) อากาศยานไร้คนขับที่ถูกลักขโมย ถูกครอบครอง หรือดำเนินการใดๆ ในมลรัฐโรดไอแลนด์ ต้องมีการลงทะเบียนกับแผนกความปลอดภัยสาธารณะ

(ข) ข้อมูลที่ระบุไว้ใน § 1-8-3 (ก) ต้องประกอบด้วยหมายเลขประจำตัวผู้ใช้ ผู้ผลิต ข้อมูลจำเพาะและข้อมูลอื่นๆ ที่มีอยู่ของอากาศยานไร้คนขับ

(ค) การลงทะเบียนตาม § 1-8-3 (ก) จะต้องเสียค่าธรรมเนียมการลงทะเบียน 15 ดอลลาร์สหรัฐที่แผนกความปลอดภัยสาธารณะ

มาตรา 1-8-4 พื้นที่การบินที่ต้องห้าม

(ก) ห้ามใช้อากาศยานไร้คนขับ:

(1) ภายในห้า 5 ไมล์จากท่าอากาศยานที เอฟ กรีน และสถานีอากาศยานของ กองทัพเรือ ;

(2) ภายในห้า 5 ไมล์จากฐานทางทหารใดๆ

(3) ภายใน 2 ไมล์จากสนามบินของมลรัฐอื่นๆ

(4) ภายใน 2 ไมล์ จากยานพาหนะการบินฉุกเฉินใดๆ ซึ่งรวมถึงเฮลิคอปเตอร์แบบ ฉีดพ่น

(5) ภายในครึ่งไมล์ของอาคารรัฐบาลใดๆ

(6) ภายในครึ่งไมล์จากโรงเรียน วิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 2 บทที่ 11-64 ของกฎหมายทั่วไป “อุปกรณ์ภาพอิเล็กทรอนิกส์” ได้รับการแก้ไขโดยการเพิ่ม บทบัญญัติดังต่อไปนี้:

มาตรา 11-64-3 การรุกรานความเป็นส่วนตัว

(a) ห้ามบุคคลใดใช้อากาศยานไร้คนขับตามความหมายใน มาตรา 1-8-2 ที่ติดตั้งอุปกรณ์ที่สามารถถ่ายภาพ บันทึกวีดีโอ จัดเก็บหรือถ่ายโอนข้อมูลรูปภาพในเคหสถานหรืออาคารอื่นๆ

(b) ผู้ฝ่าฝืนย่อมมีความผิดฐานรุกรานความเป็นส่วนตัวจากการใช้อากาศยานไร้คนขับ และต้องโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินห้าพันดอลลาร์สหรัฐ²¹⁵”

²¹⁵ State of Rhode Island 11-64-3 Invasion of privacy by drone.

“(a) No person shall use a drone, as defined in § 1-8-2, equipped with a device capable of capturing, recording, storing, or transmitting visual images, to look into an occupied dwelling house or other building.

(b) A person found guilty of the crime of invasion of privacy by drone shall be imprisoned for not more than three (3) years in jail and/or fined not more than five thousand dollars (\$5,000).”

บรรณานุกรม

ภาษาอังกฤษ

- Anderson, A., & C., K. (1995). *The Right to Privacy*: Alfred A. Knopf.
- Brown, R. Fears burglars are using drones to case homes - as drone reports to police rocket. Retrieved from <https://www.cambridge-news.co.uk/news/cambridge-news/burglars-drones-homes-reports-rocket-14785783>
- Cash, J. M. (2016). Droning On and On: A Tort Approach to Regulating Hobbyist Drones. *The University of Memphis Law Review*, 46, 715-720.
- Clay, D. A., & J., T. (2016). Criminal Liability Arising from Drone Operations. *Cleveland Metropolitan Bar Association Bar Journal*, 15-16.
- Egan, J. A drone hit my car. Now what? Retrieved from <https://www.policygenius.com/blog/drone-hit-car-now/>
- Farber, H. B. (2015). Eyes in the Sky and Privacy Concerns on the Ground. *Human Rights*, 41(4), 2.
- Farber, H. B. (2017a). Keep Out! The Efficacy Of Trespass, Nuisance And Privacy Torts As Applied To Drones. *Georgia State University Law Review*, 33(2).
- Farber, H. B. (2017b). Protecting Homeowners' Privacy Rights in the Age of Drones: The Role of Community Associations. *Fordham Urban Law Journal*, 44(3), 344.
- Gonzalez, B. (2016). Drones and Privacy in the Golden State. *Santa Clara High Technology Law Journal*, 33(2), 297.
- Grossman, D. Drones Are (Still) a Firefighter's Nightmare. Retrieved from <https://www.popularmechanics.com/flight/drones/a21599465/drones-interrupt-fire-fighting-wildfires/>
- Kotera, S., & Yamaguchi, M. (2015). Flow property at capillary extrusion for ethylene-tetrafluoroethylene copolymer. *Journal of Fluorine Chemistry*, 176, 20-25.
doi:10.1016/j.jfluchem.2015.05.002
- Larcon, J., & S., S. Hackers using drones to commit crimes. Retrieved from <https://www.nbc26.com/news/national/drone-hackers>

- MCCLINTOCK, O. DRONE USES & APPLICATIONS. Retrieved from <https://mydeardrone.com/uses/>
- McCutcheon, P. (2002). *Morality and Criminal Law: Reflection on Hart-Devlin*: Criminal Law Quarterly.
- Newborn, T. (2017). *Criminology, third edition*. New York: Routledge, Taylor & Francis Group.
- Nicholas, B. (1962). *An Introduction to Roman Law*. Oxford: Clarendon Press.
- Nigel, W. (1972). *The Scope of Criminal Law Sentencing in a Rational Society*: Pelican Books.
- Packer, H. L. (1968). *The Limits of Criminal Sanction*. Redwood City. California: Stanford University Press.
- Phillips, J. K. TRESPASS, NUISANCE AND PRIVACY: MORE QUESTIONS THAN ANSWERS? Retrieved from <http://www.stepto-johnson.com>
- Ramasastri, A. Drones as the New Peeping Toms? Retrieved from <https://verdict.justia.com/2014/06/26/drones-new-peeping-toms>
- Rothenberg, L. E. (2000). Re-Thinking Privacy: Peeping Tom, Video Voyeurs, and The Failure of Criminal Law to Recognize a Reasonable Expectation of Privacy in the Public Space. *American University Law Review*, 49.
- Rule, T. A. (2015). Airspace in an Age of Drones. *Boston University Law Review*, 95, 166-167.
- Schladebeck, J. Utah couple charged with voyeurism for allegedly recording unsuspecting people with drone. Retrieved from <http://www.nydailynews.com/news/crime/couple-charged-voyeurism-recording-people-drone-article-1.2974236>
- Sehrawat, V. (2018). Liability Issue of Domestic Drones. *Santa Clara High Technology Law Journal*, 35(1), 117-128.
- Sullyman, A. US COUPLE WHO ALLEGEDLY SPIED ON NEIGHBOURS WITH DRONE ARRESTED ON VOYEURISM CHARGES Retrieved from <https://www.independent.co.uk/life-style/gadgets-and-tech/news/drone-spies-neighbour-couple-charged-with-voyeurism-a7585101.html>

- Thurley, H. Flying drone films woman sunbathing in her garden. Retrieved from <https://www.cosmopolitan.com/uk/reports/news/a35960/drone-films-woman-sunbathing/>
- Tomanelli, A. (2018). Drone's Eye View: Why and How the Federal Aviation Administration Should Regulate Hobbyist Drone Use. *Touro Law Review*, 34(3), 868-891.
- Urban, J. (2018). What Is the Eye in the Sky Actually Looking at and Who Is Controlling It: An International Comparative Analysis on How to Fill the Cybersecurity and Privacy Gaps to Strengthen Existing U.S. Drone Laws. *Federal Communications Law Journal*, 70(1), 19.
- Usama, M. Liability Issues of Drones. Retrieved from <https://dronebelow.com/2018/11/12/liability-issues-of-drones/>
- VAN DER SCHAFT, P. Drone Concerns Abate for Privacy, Rise for Safety. Retrieved from <https://www.roboticsbusinessreview.com/unmanned/drone-concerns-abate-for-privacy-rise-for-safety/>
- Villasenor, J. (2013). Observations from above: Unmanned Aircraft Systems and Privacy. *Harvard Journal of Law & Public Policy*, 36(2), 505.

ภาษาไทย

- เกียรติขจร, ว. (2549). คำอธิบายกฎหมายอาญาภาค 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.
- เสนีย์, ป. (2551). อธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายลักษณะทรัพย์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ พลสยาม ปริ้นติ้ง.
- กิตติคุณ, แ. (2559). ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการใช้อากาศยานไร้คนขับ. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
- กุลพล, พ. (2538). พัฒนาการแห่งสิทธิมนุษยชน. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- คณพล, จ. (2561a). คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- คณพล, จ. (2561b). คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม 2. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- คณพล, จ. (2561c). คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม 3 ลักษณะ 1 ถึงลักษณะ 9. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- คณิต, ณ. น. (2559a). กฎหมายอาญาภาคความผิด. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.

- คณิต, ณ. น. (2559b). ประมวลกฎหมายอาญา, หลักกฎหมายและพื้นฐานการเข้าใจ. กรุงเทพมหานคร: วิทยุชน.
- ครรรชิต, ป. (2539). แดนแห่งกรรมสิทธิ์: ศึกษากรณีเฉพาะการขนส่งมวลชนใต้ดิน. วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- จิตติ, ต. (2553). คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ตอน 2 และภาค 3. กรุงเทพมหานคร: เนติ
บัณฑิตยสภา.
- จิตติ, ต. (2555). กฎหมายอาญาภาค 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตย
สภา.
- ชูชีพ, ป. (2525). การละเมิดสิทธิส่วนตัว. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
ทวีเกียรติ, ม. (2555). คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญาภาคทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: วิทยุชน.
- ทวีเกียรติ, ม. (2560). คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาคความผิดและโทษ. กรุงเทพมหานคร: วิทยุชน.
นคร, ๒. (2557). ความเป็นส่วนตัว. กรุงเทพมหานคร: ฟ้าย่อม.
- นพนิธิ, ส. (2530). เอกสารประกอบการสัมมนาระดับชาติ เรื่อง “การสอนสิทธิมนุษยชน”, เอกสาร
อ่านประกอบวิชา น. 861 กฎหมายระหว่างประเทศ: สิทธิมนุษยชน ชุดที่ 1. 16-17.
- บรรเจิด, ส. (2555). หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์. กรุงเทพมหานคร:
นิติธรรม.
- ศันนักรัตน์, โ. (2561). คำอธิบายกฎหมายลักษณะละเมิด จัดการงานนอกสั่ง และลาภมิควรได้.
กรุงเทพมหานคร: วิทยุชน.
- ศิริชนก, ว. (2561). กฎหมายควบคุมการใช้โทรคมนาคมเพื่อคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว. เอกสาร
วิชาการ สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2-3.
- สรารุช, ป. (2561). คำอธิบายพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์.
กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม.
- สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. (2558). รายงานการวิจัย เรื่องปัญหาและมาตรการทาง
กฎหมายในการรับรองและคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว. กรุงเทพฯ: ดอกเบญจ.,
- สุดสงวน, ส. (2547). อาชญาวิทยา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุขุม, ศ. (2555). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิด. กรุงเทพมหานคร: นิติ
บรรณการ.
- หยุด, แ. (2542). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ประกายพริ้ง.
- หยุด, แ. (2556). กฎหมายอาญา ภาค 2-3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อภิรัตน์, ๒. (2552). ทฤษฎีอาญา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิทยุชน.

อรณพ, ช., & อุนิสา, เ. (2555). อาชญากรรมและอาชญาวิทยา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัครเดช, ส. (2550). มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิส่วนตัว ศึกษากรณีการถ่ายภาพ.

วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	อังค์วรา วัฒนรุ่ง
วัน เดือน ปี เกิด	5 สิงหาคม 2536
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	นิติศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับสอง) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2558 เนติบัณฑิตไทย สมัยที่ 69 ปีการศึกษา 2559 ประกาศนียบัตรวิชาว่าความ สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความแห่งสภาทนายความในพระบรมราชูปถัมภ์ รุ่นที่ 46

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY